

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLAHİYAT ANABİLİM DALI
TÜRK-İSLÂM EDEBİYATI BİLİM DALI

MUHİBBÎ HAYATI, ESERLERİ ve MEVLİD'İ

Yüksek Lisans Tezi

NEFİSE ŞALIŞ

İstanbul, 2013

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLAHİYAT ANABİLİM DALI
TÜRK-İSLÂM EDEBİYATI BİLİM DALI

MUHİBBÎ HAYATI, ESERLERİ ve MEVLİD'İ

Yüksek Lisans Tezi

NEFİSE ŞALIŞ

Danışman: Prof. Dr. Hasan AKSOY

İstanbul, 2013

Marmara Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Tez Onay Belgesi

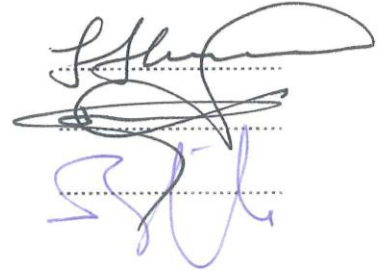
İLAHIYAT Anabilim Dalı TÜRK-İSLAM EDEBİYATI Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi NEFİSE ŞALIŞ'ın MUHİBBİ HAYATI, ESERLERİ VE MEVLİD'İ adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 02.01.2013 tarih ve 2013/01-19 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 25.10.2013

- 1) Tez Danışmanı : PROF. DR. HASAN AKSOY
2) Jüri Üyesi : PROF. DR. MUSTAFA UZUN
3) Jüri Üyesi : DOÇ. DR. ALİ ULVİ MEHMEDOĞLU



İÇİNDEKİLER

| | |
|------------------|-----|
| İÇİNDEKİLER..... | İ |
| ÖZET..... | İİİ |
| ABSTRACT | İV |
| KISALTMALAR..... | V |
| ÖNSÖZ..... | VI |

GİRİŞ

İSLÂMÎ TÜRK EDEBİYATINDA MEVLİD

| | |
|---|---|
| A. MEVLİD KAVRAMI..... | 2 |
| 1. Tanımı..... | 2 |
| 2. Menşei ve İnkişâfı | 3 |
| B. İSLÂMÎ TÜRK EDEBİYATINDA MEVLİD..... | 7 |
| 1. Şekil ve Muhteva Özellikleri..... | 7 |
| 2. Türkçe Mevlidler | 8 |

I. BÖLÜM

CELÂL MUHİBBÎ'NİN HAYATI ve ESERLERİ

| | |
|----------------|----|
| A. HAYATI..... | 14 |
|----------------|----|

II. BÖLÜM

MUHİBBÎ MEVLİDİ

| | |
|---|----|
| A. ESERİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ | 18 |
| 1. Eserin Kaynakları..... | 18 |
| a. Âyetlerden İktibaslar ve Âyetlere Telmihler | 18 |
| b. Hadislerden İktibaslar ve Hadislere Telmihler..... | 30 |
| c. Târihî Hâdiselere Telmihler | 46 |
| 2. Eserin Sebeb-i Te'lifi | 49 |
| 3. Eserin Adı..... | 52 |
| 4. Eserin Muhtevası ve Özeti | 53 |
| B. ESERİN DİLİ VE EDEBÎ ÖZELLİKLERİ..... | 58 |
| 1. Eserin Dili..... | 58 |
| 2. Eserin Edebî Özellikleri | 59 |

III. BÖLÜM
MUHİBBÎ MEVLİDİ'NİN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

| | |
|---|------------|
| A. MUHİBBÎ MEVLİDİ'NİN YAZMA NÜSHALARININ TAVSİFİ..... | 63 |
| 1. Süleymâniye Kütüphanesi, Lâleli, nr. 3756..... | 63 |
| 2. Cumhuriyet Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Kütüphanesi, Yazmalar, nr. 21620..... | 65 |
| 3. Millî Kütüphanesi, Yazmalar, nr. A 3807/2 | 66 |
| 4. M. Fatih Köksal Kütüphanesi, nr. 141/1 | 67 |
| B. METNİN İMLÂ ÖZELLİKLERİ..... | 69 |
| C. METİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN USÛL..... | 71 |
| D. METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ..... | 73 |
| E. METNİN BÖLÜM BAŞLIKLARI VE BEYİT NUMARALARI..... | 74 |
| F. METİN..... | 75 |
| SONUÇ..... | 296 |
| BİBLİYOGRAFYA..... | 298 |
| LUGATÇE | 301 |
| ŞAHIS VE YER ADLARI | 324 |
| TIPKIBASIM..... | 328 |

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi
Muhibbî Hayatı, Eserleri ve *Mevlid*'i
Nefise ŞALİŞ
Marmara Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İlâhiyat Anabilim Dalı
Türk-İslâm Edebiyatı Bilim Dalı

Hz. Peygamber'e (sav) duyulan muhabbet ile asr-ı saâdetten itibaren birçok eser yazılmış ve bu vesîleyle Hz. Muhammed'in (sav) konu edildiği pek çok edebî tür teşekkül etmiştir. Bunlar içerisinde müstakil olarak te'lîf edilen en önemli türlerden birisi de mevlidir.

İslâmî Türk Edebiyatı'nda, Süleyman Çelebi'nin *Vesiletü'n-necât* isimli eseri ile başlayan mevlid yazma geleneği günümüze kadar devam etmiştir. Bu mevlidlerin ilk örneklerinden birisi de *Muhibbî Mevlidi*'dir.

Giriş bölümünde genel olarak mevlid türü hakkında bilgi verilen bu çalışmanın konusu *Muhibbî ve Mevlidi*'dir.

Çalışmanın birinci bölümünde, kendisine dair malûmata ulaşamadığımız *Muhibbî* hakkında *Mevlid*'inden edindiğimiz bazı ipuçları ile bilgi verilmeye çalışılmıştır. Kendi söylemlerinden Emir Sultan'ın müridi olduğu anlaşılan *Muhibbî*'nin XV. asır ortalarında yaşadığı ve tek eseri olan *Mevlid*'ini de bu dönemde yazdığı kanâati oluşmaktadır.

İkinci bölümde *Mevlid* üzerinde durulmuş, eser şekil ve muhteva yönünden incelenmiştir. Son bölümde ise dört yazmasına ulaşabildiğimiz *Mevlid*'in nüshaları hakkında bilgi verilmiş ve hayli problemlili olan imlâsı ile ilgili bazı genel değerlendirmelerde bulunularak edisyon kritiği yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Muhibbî*, mevlid, Hz. Muhammed, metin inceleme.

ABSTRACT

Master Thesis

Muhibbi, His Life, Works and Mawlid

Nefise Salis

Marmara University

Institute of Social Sciences

Department of Theology

Turkish-Islamic Literature

A lot of Works entreated Mohammed (pbuh) were written through love of Prophet Mohammad dating from the golden age and hence numerous literary genres have risen. Amongst them, one of the most important genres accommodated independently is the mawled.

For Islamic Turkish Literature, the tradition of writing of mawled started with Suleyman Celebi, and his work entitled *Vesiletü'n-necât* has gone on until today. One of the first samples of these mawleds is *Mawlid of Muhibbi*.

The issue of this thesis, involving some information about the genre of mawled in the introduction, is Muhibbi and His Mawled.

In the first chapter of thesis, we tried to give some information about Muhibbi through just his mawled because we couldn't achieve any information anywhere about him. It is understood that he was discipline of Emir Sultan with reference to his own expressions and he lived in the middle of XV. century and he wrote his sole work Mawled in this period.

In the second chapter of thesis, we discussed Mawled, and it was analysed in terms of shape and content. Finally, in the last chapter, we gave some information about the four copied of Mawled which we have reached and we did its critical by evaluating about its a good bit erroneous spelling.

Key Words: Muhibbi, mawled, Mohammad (pbuh), analyse of the text.

KISALTMALAR

| | |
|------------------|---|
| <i>a.g.e</i> | : Adı geçen eser |
| <i>a.mk./md.</i> | : Aynı makale, aynı madde |
| as | : Aleyhi's-selâm |
| b. | : Bin, Binti |
| bk. | : Bakımız. |
| C | : Cumhuriyet Üniversitesini İlahiyat Fakültesi Nüshası |
| c. | : Cilt |
| cc | : Celle celâlehu |
| <i>DİA</i> | : <i>Diyânet Vakfı İslâm Ansiklopedisi</i> |
| F | : M. Fatih Köksal Kütühanesi Nüshası |
| haz. | : Hazırlayan |
| H.z. | : Hazreti |
| <i>İSTEM</i> | : İslâm Sanat Edebiyat ve Musikî Dergisi |
| Ktp. | : Kütüphane |
| M | : Millî Kütüphane Nüshası |
| m.s.l. | : Misal |
| MÜSBE | : Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü |
| MÜTAE | : Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü |
| nr. | : Numara |
| nşr. | : Neşreden |
| S | : Süleymaniye Kütüphanesi Nüshası |
| s. | : Sayfa |
| sav | : Sallallâhu Aleyhi ve Sellem |
| sy. | : Sayı |
| <i>TALİD</i> | : <i>Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi</i> |
| trc. | : Tercüme, tercüme eden |
| t.y. | : Tarih yok |
| v. | : Vefatı |
| vb. | : Ve benzeri |
| ve dğr. | : Ve diğerleri |
| vr. | : Varak |
| yy. | : Yüzyıl |

ÖNSÖZ

*Nûr-ı Ahmed'dür sebab mevcûda Hak'tan rahmet ol
Cânda andan özge cân yok kim muhabbet şevki bol*

Menba-ı muhabbet, âlemlere rahmet, fahr-i kâinât Muhammed Mustafa (sav) Efendimiz insanların en üstünü, en şerefliisidir. Hangi söz vardır ki O'nu anlatmaya lâyük olsun ve hiçbir söz yoktur ki O'nu anmakla şeref bulmasın. O, Mahbûb-ı Hüdâ'dır ki aşkı sîneler yakan bir ateştir. Kalbi bu aşk ile yanan her kim var ise O'nun hasretiyle dile gelmiş, bu muhabbetten aldığı ilhâm ile şefaatinin umarak O'nu anlatmıştır.

Hız. Peygamber'in (sav) zâtı, vasıfları, ahlâkı, hayatı asr-ı saadetten bu yana yazılan pekçok esere konu olmuş ve bu vesile ile birçok edebî tür teşekkül etmiştir. Bunlar arasında en çok eser verilen müstakil türlerden biri de mevliddir. Hız. Peygamber'in (sav) nûrunun yaratılması, doğumu, mûcizeleri, mi'râcı ve vefatının anlatıldığı mevlidler, her ne kadar ilk olarak Arap Edebiyatı'nda te'lîf edilmeye başlanmış olsa da, en güzel örnekleri Türk Edebiyatı'nda verilmiştir. Öyle ki Türk Edebiyatı'nda bir şaheser olarak anılan Süleyman Çelebi'nin *Vesiletü'n-necât* isimli eseri, XV. asırda te'lîf edilmiş olmasına rağmen, asırlar aşarak bugüne ulaşmış ve sadece Anadolu'da değil, pek çok ülkede okunmuş ve okunmaktadır.

Türk Edebiyatı'nda sayısı iki yüze yakın mevlid türü eser te'lîf edilmiştir. Bunlardan biri de mevlid türünün ilk örneklerinden addedilen *Muhibbî Mevlidi*'dir. XV. asırda yazılmış olan bu mevlid Celâl Muhibbî tarafından nazmedilmiştir. Biz bu çalışmamızda sözünü ettiğimiz eseri tanıtmaya ve araştırmacıların istifadesine sunmaya çalıştık.

“Giriş” bölümünde mevlid türü ve İslâmî Türk Edebiyatı'ndaki mevlidlerle ilgili bilgi verdiğimiz çalışmamızın “Birinci Bölümü”nde, hakkında herhangi bir malûmata ulaşamadığımız Muhibbî'yi yine kendi nazmettiği beyitlerle tanıtmaya gayret sarfettik.

Eserin kaynakları üzerinde durduğumuz “İkinci Bölüm”de, *Mevlid*'in dili ve edebî husûsiyetlerini inceleyerek kısaca özetini verdik.

“Üçüncü Bölüm”de ise, dört nüshasına ulaşabildiğimiz eserin yazmalarını tanıttık. Metnin imlâ husûsiyetlerine dair genel bir malûmat verdiğimiz bu bölümde, metin tesisinde takip edilen yolları belirterek eserin edisyon kritiğini yaptık. Transkripsiyon alfabesi ile tesis ettiğimiz metnin imlâ husûsiyetlerine büyük ölçüde sadık kalmakla

birlikte, günümüzde kullanılan imlâyı da göz önünde bulundurarak hem eseri hem de bugünkü imlâyı yansıtacak bazı esaslar kabul ettik. Dönemin dil özelliklerini yansıtan eklerdeki yuvarlaklık ve düzlüklere müdahale etmezken, kelimelere birleşik yazılan bağlaç ve edatları “ - ” ile ayırdık. Bugün kullanılmayan Türkçe kelimelerin sonlarındaki “b, c, d” harflerini günümüze uygun şekilde verdik. İmlâdan kaynaklanan mânâ sorununu ortadan kaldırmak için metni tamir etme yoluna giderek eseri anlaşılır kılmaya çalıştık.

Çalışmamızın sonunda bir “Lugatçe” oluşturarak, metinde geçen bugün çok kullanılmayan kelimelerin karşılıkları ile “Şahıs ve Yer Adları” hakkında bilgi verdik. Ayrıca okuyucuların metnin aslını görebilmeleri için karşılaştırmada esas aldığımız nüshanın tıpkıbasımını ekledik.

Tezimizin konu tespitinden, son halini alıncaya kadar her adımını titizlikle takip eden, kıymetli vakitlerini ayırarak engin bilgi ve tecrübesiyle yol gösteren, sabır ve hoşgörüsüyle hatalarımızı düzelterek bizi teşvik eden muhterem hocam Prof. Dr. Hasan Aksoy Bey’e şükran ve minnetlerimi sunarım.

Şahsî kütüphanesinde bulunan *Muhibbî Mevlidi*’nin yazma nüshasını, ricâmız üzerine istifademize sunan Prof. Dr. M. Fatih Köksal Bey’e çok teşekkür ederim.

Lisans döneminden bu yana üzerimizde büyük emeği olan ve her konuda bizden yardımını esirgemeyen muhterem hocam Prof. Dr. Mustafa Uzun Bey’e şükranlarımı arz ederim. Ayrıca kendileriyle tanıştığımız günden bu zamana kadar ilmî birikimi ve samimiyeti ile yolumuzu aydınlatan kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Meliha Yıldırım Sarıkaya Hanımefendi’ye; bilgi, hoşgörü ve nezâketiyle bize her zaman rehberlik eden, çalışmalarımızı destekleyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Ahmet Karataş Bey’e teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak, bu kadar geniş imkânların bulunmadığı dönemlerde mevlidlerle ilgili çalışmaları başlatarak, bugün dahi araştırmacılara ışık tutan; uzun, yorucu ve sabır gerektiren araştırmalar ile pek çok mevlid metnini tespit ederek gün yüzüne çıkaran merhume hocamız Doç. Dr. Neclâ Pekolcay Hanımefendi’yi rahmetle anıyorum.

Nefise Şaliş
Üsküdar 2013

GİRİŞ
İSLÂMÎ TÜRK EDEBİYATINDA MEVLİD

A. MEVLİD KAVRAMI

1. Tanımı

Arapça “v-l-d” kökünden gelen kelime, masdar hâlinde “doğma, doğurma”, bir kimsenin doğduğu yer ve zaman olarak “doğum yeri” veya “doğum zamanı” ve “birinin doğum günü” anlamlarına gelmekte olup çoğulu “mevâlid” ve “mevâlîd”dir.¹

Zamanla ıstılâhî anlam kazanan “mevlid” kelimesi, edebî bir terim olarak Peygamber Efendimiz’in (sav) kısaca hayatını, mucizelerini, vefâtını ve bilhassa doğumunu anlatan ve ekseriyetle manzum olarak kaleme alınan eserler için kullanılmıştır.² Bu asıl kullanımının yanında “mevlid”, zamanla Mısır başta olmak üzere Arap dünyasının tasavvuf çevrelerinde velîlerin doğum yıl dönümlerini de kapsayacak şekilde geniş bir anlam kazanmıştır.³ Yine “mevlid” kelimesi, evlenme münasebeti ile yapılan ziyafet ve şenlik anlamlarını da almıştır.⁴

“Mevlid” kelimesi ekseriyetle, Süleyman Çelebi’nin *Vesîletü’n-necât* isimli meşhur eserini ifade için kullanılmış olup; bu eserin bazı bölümlerinin okunduğu doğum, ölüm ve çeşitli münasebetler dolayısıyla tertip edilen merâsimler de yine aynı isimle adlandırılmıştır.

Mevlid türü ile ilgili yapılan neşirlerin hemen tamamında kelimenin, halk arasında “mevlûd” şeklinde kullanıldığı, “yeni doğan çocuk” anlamına gelen bu kullanımın ise galat olduğu kabul edilmiştir.⁵ Ancak mevlid metinlerinin kâhir ekseriyetinde “mevlûd” imlâsının kullanılmış olması ve *Lûgât-ı Osmâniyye*’de “mevlûd” kelimesine “çocuk” anlamının yanında “birinin doğması ve doğduğu gün” karşılıklarının verilmesi her iki kelime ile de aynı mânânın kastedildiğini göstermektedir.

¹ Süleyman Çelebi, *Mevlid: Vesîletü’n-necât*, nşr. Necla Pekolcay, İstanbul 1980, s. 17-18.

² Hasan Aksoy, “Eski Türk Edebiyatında Mevlidler”, *Türkiyat Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. 5, sy. 9, 2007, s. 323.

³ Ahmet Özel, “Mevlid”, *DİA*, XXIX, s. 475.

⁴ Süleyman Çelebi, *Mevlid: Vesîletü’n-necât*, nşr. Ahmet Ateş, Ankara 1954, s. 2.

⁵ Pekolcay, *a.g.e.*, s. 19.

2. Menşei ve İnkışâfı

Hız. Peygamber (sav) sevgisi, müslümanların vicdanlarında ilâhî muhabbetten hasıl olan bir neşve ve hürmet doğurmuştur. Onlar, kalplerinin derinliklerinde hissettikleri bu muhabbet, sevinç ve hürmeti çeşitli vesileler ile ifade gayreti içerisinde olmuşlardır. Gerek sözlü gerekse yazılı olarak O'nun (sav) yüce vasıflarını övgüyle dile getirmişlerdir. Bu minval üzere İslâmî edebiyatta Hız. Peygamber'in (sav) konu edildiği siyer, şemâil, hilye, mi'râciyye, na't, kırk hadis, yüz hadis gibi pek çok tür teşekkül etmiştir. Bu türler içerisinde en yaygın olanı ise mevlidlerdir.

Hız. Peygamber'i (sav) medh ve O'nun üstün vasıflarını anlatan şiirlere henüz kendisi hayattayken dahi tesadüf etmek mümkündür.⁶ Hız. Peygamber'in (sav) şairi olarak isimlendirilern Hassan b. Sâbit (v. 54/674), birçok şiirinde Hız. Muhammed'in (sav) güzel vasıflarını tebcil ve düşmanlarını tahkîr etmekten geri kalmamıştır.⁷ İslâmî edebiyatın ilk mahsulleri olarak kabul edilen şiirlerin sahipleri Ka'b b. Züheyr (v. 24/645) ve Abdullah b. Revâha (v. 8/629) da Efendimiz'den (sav) övgüyle bahseden şiirler yazmışlardır.⁸ Bu cümleden sayılan manzum ve mensur siyerler, şemâil-i şerîfler, megâzîler ve kasîde-i bürdeler aynı zamanda mevlidlere de kaynaklık etme vasfını taşımaktadırlar.⁹ İbn İshak'ın *es-Sîre*'siyle İbn Hişâm'ın *es-Sîretü'n-nebeviyye*'si ve Ebû İsâ et-Tirmizî'nin *Şemâilü'n-nebî*'si bunların başında gelmektedir.¹⁰

İslâm âleminde mevlid yazmak ve mevlid okutmak geleneğinin mîlâdî X. asırda başladığı söylenmekle birlikte, Arap Edebiyatı'nda mevlid türünde yazılan ilk eserler arasında Ali b. Hamza el-Kisâî'ye (v. 189/805) nispet edilen sîret formunda bir eserle Vâkıdî'ye (v. 207/823) ait *Mevlidü'l-Vâkıdî ma'a's-Şerh 'ale't-tamâm* adlı manzûmelerin yazmaları zikredilir.¹¹ Adında mevlid olan ilk eser hadis ve fıkıh bilgini, tarihçi İbnü'l-Cevzî'nin (v. 279/1201) *Mevlidü'n-Nebî* sidir.¹² Ayrıca; İbnü'l-Arabî'nin (v. 638/1240)

⁶ Tayyip Okıç, "Çeşitli Dillerde Mevlidler ve Süleyman Çelebi Mevlid'inin Tercümelere", *Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dergisi*, sy. 1, Aralık 1975, s. 19.

⁷ Okıç, *a.mk.*, s. 20.

⁸ Aksoy, *a.mk.*, s. 323; Bunlar dışında nice ashâb vardır ki, Hız. Muhammed (sav) için şiirler söylemiştir. İslâm âlimi Mostar (Hersek) müftüsü ve İstanbul Dâru'l-Fünunu Edebiyat Fakültesi Arab Dili ve Edebiyatı Profesörü Ali Fehmi Cabiç'in (v. 1918) mezkur şiirleri bir araya getirerek te'lîf ettiği ve İslâm âleminde büyük takdire mazhar olan *Hüsnü's-Sihâbe fî Şerhi Eş'âri's-Sahâbe* adlı eserinin birinci cildi, İstanbul'da 1324/1906 tarihinde neşredilmiştir. (Tayyip Okıç, *a.mk.*, s. 21.)

⁹ Aksoy, *a.mk.*, s. 323.

¹⁰ İsmail Durmuş, "Mevlid (Arap Edebiyatı)", *DİA*, XXIX, s. 480.

¹¹ Durmuş, *a.md.*, s. 480.

¹² Süleyman Çelebi, *Mevlid: Vesîletü'n-necât*, nşr. Faruk Kadri Timurtaş İstanbul 1972, s. III.

Mevlidü'l-cismânî ve'r-rûhânî, Ebü'l-Kâsım es-Sebtî'nin (v. 600/1203) *ed-Dürrü'l-muazzam fî mevlidi'n-Nebiyi'l-muazzam*, İbn Dihye'nin (v. 633/1235) *Kitâbü't-tenvîr fî mevlidi's-sirâci'l-münîr*, Zemlekânî'nin (v. 728/1327) *Mevlidü'n-Nebî* adlı eserleri de bu konuda ilk yazılan mevlidlerdir.¹³

İsminde “mevlid” kelimesi geçmemekle birlikte, Muhammed b. Eyyûb'un (v. 705/1305) *ed-Dürretü'l-fâhire* adlı eserin şerhini yaptığı, Peygamberimiz'in (sav) doğumundan ve hayatından bahseden *er-Ravzatü'n-nâzire* adlı manzum eser de bir mevlid sayılabilir.¹⁴ Yine XIV. yüzyılın en büyük zâhid ve âlimlerinde olan Abdülaziz b. Bedreddin'nin (v. 768/1366) *Muhtasarı Sireti'n-Nebî'si* ile Kur'ân'ın çeşitli okunuş vecihleri ve bunun rivâyet yolları ile uğraşan kırâat ilminin en büyük bilginlerinden İbnü'l-Cezerî'nin (v. 833/1429) *el-Mevlidü'l kebîr* adlı eserleri Arap Edebiyatı'nın önde gelen mevlidlerindendir.¹⁵ Bunların dışında el-Heytemî'nin (v. 807/1404), el-Bâûniyye'nin (v. 922/1516), Ahmed b. Muhammed el-Kastallânî'nin (v. 923/1517), el-Berzencî'nin (v. 1184/1770) ve Muhammed b. Ca'fer Kettânî'nin (v. 1345/1927) *Mevlidü'n-Nebî* adlı eserleri de Arap Edebiyatı'nda meşhur mevlidlerdendir.¹⁶

Şekil ve muhteva bakımından birbirine benzeyen Arapça mevlidler, manzum, mensur ve manzum-mensur olarak yazılmış olup, manzum-mensur bölümler nakarat beyitlerle birbirine bağlanmışlardır.¹⁷ Arapça mevlidlerin muhtevasını genel olarak Hz. Peygamber'in (sav) nûrunun yaratılması, nûrun diğer peygamberlerden intikal ederek Hz. Muhammed'e gelişi, annesi Âmine'nin hamile kalması, babası Abdullah'ın vefatı, doğumunda ve bundan sonra meydana gelen harikulâde olaylar, sütannesini Halîme'nin yanına verilmesi, Halîme'nin şâhit olduğu olağanüstü hadiseler, vasıfları, şemâili, ahlâkı, nübüvveti ve alâmetleri, isrâ ve mi'râc, tebliği ve gazveleri, evlenmesi, çocukları ve vefatı teşkil eder.¹⁸

Mevlid türünün gelişmediği Fars Edebiyatı'nın ilk devirlerinde Farsça kaleme alınmış eserlere rastlanmamakla birlikte, mevlid olmayan ancak konu bakımından mevlidlere benzer tercüme eserler görülmektedir.¹⁹ İran'ın daha sonraki asırlarda gittikçe

¹³ Aksoy, *a.mk.*, s. 324.

¹⁴ Aksoy, *a.mk.*, s. 324.

¹⁵ Ateş, *a.g.e.*, s. 12.

¹⁶ Aksoy, *a.mk.*, s. 324.

¹⁷ M. Fatih Köksal, *Mevlid-nâme*, Ankara 2011, s. 22.

¹⁸ Durmuş, *a.md.*, s. 80.

¹⁹ Köksal, *a.g.e.*, s. 23.

Şifleşmesi, Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesi dolayısıyla Muharrem ayında matem tutulması, Hz. Peygamber'in (sav) doğum günü münasebetiyle şenlik yapılmasına engel olmuş görünmektedir.²⁰

Arapça mevlidler yanında Arnavutça, Kürtçe, Cava dilinde, Boşnakça, Rumca, Çerkesçe, Ordu dilinde, Savahilî dilinde, Alhamyado (Arap harfleriyle yazılmış İspanya ve havâlisi dili) ve Tatarca mevlidler de vardır.²¹

Yazıldığı dönemden itibaren sâde dili, lâtif üslûbu ve ifâde kudretiyle bir sehl-i mümneti olma vasfı taşıyan Süleyman Çelebi'nin *Vesîletü'n-necât* isimli eseri olmak üzere mevlid metinleri ve bu metinlerin okunduğu mevlid merasimleri kaynağını, Hz. Muhammed'e (sav) karşı duyulan muhabbetten alan ve ona karşı hissedilen bağlılık ve ihtiramı ifade eden bir örf olarak toplum nezdinde dünden bugüne sürüp gelen bir alâka ve itibara sahiptir. Mevlid kutlamalarının ilki X.-XI. yüzyıla, Fâtımîler dönemine kadar uzanmaktadır.²² Mısır'da Şîî Fâtımî Devleti kurulunca, soyundan geldiklerini söyledikleri Hz. Peygamber'in (sav) doğum yıl dönümü Muiz-Lidînillah döneminden (972-975) itibaren resmen kutlanmaya başlanmıştır.²³ Üç hatibin birbiri ardınca dinî vaazlar verdiği bu kutlamalara yalnızca halîfe ve eşrâf katılmıştır.²⁴ Zamanla yaygınlaşıp devlet töreni haline gelen ve birçok memleket halkının katılımı ile yapılan kutlamaların ilk örneği ise Selçuklu Devleti'ne bağlı Erbil Atabeğliği'nde Muzafferü'd-din Kökböri tarafından gerçekleştirilmiştir.²⁵

En yaygın biçimiyle Osmanlılar'da uygulanan mevlid merasimleri, Süleyman Çelebi'nin mevlidine *Gülzâr-ı Aşk* adıyla şerh yazmış olan Hüseyin Vassaf'ın ifadesine göre, Osman Gazi döneminden itibaren mevcuttur.²⁶ Kanûnî Sultan Süleyman zamanında (1520-1566) "Mevlid Alayı" adıyla saray teşrifatında yer almaya başlayan mevlid

²⁰ Köksal, *a.g.e.*, s. 23.

²¹ Aksoy, *a.mk.*, s. 324.

²² Pekolcay, *a.g.e.*, s. 20.

²³ Özel, *a.md.*, s. 475.

²⁴ Pekolcay, *a.g.e.*, s. 20.

²⁵ Süleyman Eroğlu, "Edebî Bir Tür Olarak Mevlidler: Şekil Özelliklerinde Dair Bazı Değerlendirmeler", *Uluslararası Mevlid Sempozyumu: Mevlid ve Süleyman Çelebi*, haz. Bilal Kemikli ve dğr., Ankara 2010, s. 112.

²⁶ Adem Efe, "Türk Toplumunda Mevlid Merasimlerinin Yeri ve Fonksiyonları", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIX, İzmir 2009, s. 12.

merasimleri, XVI. asrın sonlarına doğru III. Murat'ın çıkardığı tezkireyle resmîleşmiştir (1558).²⁷

Bayram havası içinde icrâ edilen mevlid kutlamaları²⁸, 1910'dan itibaren Osmanlı Devleti'nde resmî bayram ilân edilmesine rağmen, 1923'te Cumhuriyet'in ilânından sonra kaldırılmıştır.²⁹ Bundan sonraki yıllarda, daha çok halk arasında kutlanmaya devam eden mevlid merasimleri, sonraki süreçte özel ve devlet televizyon kanalları ve radyolarda, özellikle Mevlid Kandili ve diğer kutsal kabul edilen zamanlarda gelenek halinde devam ettirilmiştir. 1989 yılından bu yana da ülkemizde Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı işbirliğiyle, Hz. Peygamber'in (sav) doğum günü, "Kutlu Doğum Haftası" adıyla çok yönlü etkinliklerle kutlanmaktadır.

²⁷ Ali İhsan Karataş, "Osmanlı Toplumunda Hz. Peygamber Sevgisinin Tezahürü Olarak Kurulan Mevlid Vakıfları", *İSTEM*, sy. 11, 2008, s. 51.

²⁸ Osmanlı Devleti'nde mevlid kutlamaları için bk. Neclâ Pekolcay, *a.g.e*, s. 24-28.

²⁹ Efe, *a.mk.*, s. 13.

B. İSLÂMÎ TÜRK EDEBİYATINDA MEVLİD

1. Şekil ve Muhteva Özellikleri

Mevlid türünde eser veren şâirler umûmî olarak mesnevî nazım şeklini tercih etmişlerdir. Ancak uzun konuların işlendiği mevlidlerde mesnevî nazım şeklini kullanan şâirler tekrara düşme zafiyeti nedeniyle zaman zaman kasîde, gazel, murabba ve koşma nazım şekilleriyle yazılmış manzum parçalara da yer vermişlerdir.³⁰ Beyit sayısı konusunda bir kesinlik olmamakla birlikte 100-150 beyitten başlayıp 3000 beyte kadar varan farklı hacimlerde mevlidler vardır.³¹ Az sayıda mevlid dışında, mevlidlerde yaygın olarak kullanılan vezin, kısa olması ve Türkçe'ye uyarlanışının kolaylığı dolayısıyla remel bahrinin “Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün” kalıbı olmuştur. Bunun yanında *Vesîletü'n-necât*'ın, muhtevada olduğu gibi vezindeki tesiri de açıktır. Mevlid şâirleri eserlerini sanat göstermekten öte, çoğunlukla hayra vesîle ve şefâate nâil olma ümidiyle yazdıkları için, şekil muhtevânın gerisinde kalmış ve bilhassa imâle ve zihaf olmak üzere aruz kusurlarının varlığı artmıştır. Ancak Türk dilinin târihî gelişimiyle birlikte vezin kullanımında da zamanla bir ustalaşma görüldüğü muhakkaktır.

Mevlidler Peygamber (sav) sevgisini, sâde ve anlaşılır bir dil kullanımıyla beraber, rediflerle sağlamaştırılmış kâfiye örgüsü ve cinaslı kâfiyeler yanında özellikle aliterasyon, asonans, tekrar ve ikilemelerle renklenmiş ahenkli, samimi bir üslûpla sunmaktadırlar.³²

Muhtevâ olarak umûmiyetle Hz. Peygamber'in (sav) doğumu, mi'racı, çeşitli mûcizeleri ve vefâtı üzerinde durulan mevlidlerin hemen hepsi Ehl-i sünnet inancı doğrultusunda kaleme alınmış, yer yer âyet ve hadislerden iktibaslarla, telmihlerle desteklenmiş, birtakım iddiaların aksine çoğunda bid'at denilebilecek fikirlere yer verilmemiştir.³³ *Vesîletü'n-necât*'ın ve diğer bazı mevlidlerin sonlarında bulunan “Hikâye-i Deve, Hikâye-i Geyik, Hikâye-i Güvercin,” gibi Hz. Peygamber'e (sav) nisbet edilen bazı mûcizevî olaylara dair hikâyeler, eserlere sonradan ilâve edilen destanî manzûmelerdir ve bunların asıl mevlid metinleriyle hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.³⁴ Bunlardan başka bazı mevlid metinlerinin sonlarında “Vefât-ı İbrahim” ve “Vefât-

³⁰ Eroğlu, *a.mk.*, s. 112.

³¹ Köksal, *a.g.e.*, s. 30.

³² Eroğlu, *a.mk.*, s. 125.

³³ Aksoy, *a.mk.*, s. 325.

³⁴ Aksoy, *a.mk.*, s. 325.

Fâtıma” isimli manzûmeler yer almaktadır. Bunlardan, Hz. Peygamber’in (sav) kızı Hz. Fâtıma’nın vefatı hâdisesini tasvir eden “Vefât-ı Fâtıma” manzûmesi, 803/1400’te Edirne Karabulut mescidi imamı Halil tarafından mesnevî tarzında nazmedilmiş bir manzûme olup mevlid metinlerine sonradan eklenmiştir.³⁵

Mevlidler genellikle, tevhid, münâcât ve na‘t ile (bazılarında ashâb-ı kirâma, çehâr-yâr-ı güzîne medhiye ile) başlamakta, kâinatın zuhur kaynağı olan nûr-ı Muhammedî’den bahsedilerek Hz. Peygamber’in (sav) doğumuna geçilmekte, onun mi‘racı ve ölüleri diriltmesi, hastaları iyi etmesi vb. gibi diğer mûcizelerinin anlatılmasının ardından vefatı konusuna yer verilmekte, en sonunda Resûl-i Ekrem ve ashâbı başta olmak üzere eseri yazan, okuyan ve dinleyenler için bir dua ile sona ermektedir.³⁶ Hemen her faslın bitiminde içinde Hz. Peygamber’e (sav) salâtın da bulunduğu kimisinde nakarat hâlinde, kimisinde kısmen farklılaşan tekrar beyitleri bulunmaktadır.³⁷

2. Türkçe Mevlidler

Tükler’in İslâm dinini kabul etmeleri ile birlikte Allah inancı ve Hz. Peygamber sevgisi, onların düşünce ve yaşam dünyalarının merkezi olmuştur. Dolayısıyla Allahu Teâlâ’nın kelâmı ve Hz. Muhammed’in (sav) hayatı, kişiliği, sözleri ve mûcizeleri şâirler için tükenmez ilhâm kaynağı hâline gelmiş, dolayısıyla içinde bulunduğu ve her an etkisi altında bulunduğu dinî hayatı eserlerine aksettirmiştir.³⁸

Bütün dünyada hiçbir peygambere, Hz. Peygamber’e (sav) olduğu kadar çeşitli şekil ve türlerde eserler, asırlar boyunca devamlı bir surette teşekkül etmemiş ve hiçbir İslâm devleti edebiyatında da Türk Edebiyatı’ndaki kadar zenginlik kazanmamıştır.³⁹ Mevlid türü eserlerin te’lîfi de her ne kadar Arap Edebiyatı’nda başlamış ve bu eserlerin okunduğu mevlid törenleri de Osmanlılar’dan önce başka İslâm devletlerinde görülmüşse

³⁵ Fuad Köprülü, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 1980, s. 354; Hikâyeler hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Mustafa Argunşah, *Kirdecî Ali Kesikbaş Destanı*, Ankara 2002; Nurettin Albayrak, *Dini Türk Halk Hikâyelerinden Geyik, Güvercin ve Deve Hikâyeleri*, (Yüksek Lisans Tezi, 1993), MÜSBE; Muhammet Kuzubaş, “Manzum Bir Destan Kitabı (Destân-ı Veysel Karânî, Vefât-ı Hz. Fâtıma, Vefât-ı Hz. İbrâhim, Hikâyet-i Güvercin, Hikâyet-i Geyik)”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2008, s. 304-340; Namık Aslan, “Manzum Dinî Hikâyeler ve Kirdecî Ali’ye Ait Olduğu Söylenen İki Hikâye Metni (Güvercin ve Geyik Destanları)”, *Erciye Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy. 20, s. 189-207.

³⁶ Hasan Aksoy, “Mevlid (Türk Edebiyatı)”, *DİA*, XXIX, s. 483.

³⁷ Aksoy, *a.md.*, s. 483.

³⁸ Âgah Sırrı Levend, *Ümmet Çağı Türk Edebiyatı*, Ankara 1964, s. 41.

³⁹ Âmil Çelebioğlu, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul 1998, s. 357.

de Türk Edebiyatı'nda görülen ölçüde saygı ve edebî kıymeti itibariyle halka mal edilen ve yüksek bir başarıyı temsil eden eserler meydana getirilememiştir.⁴⁰

Türk Edebiyatı'nda XV. yy. dinî-tasavvufî-ahlâki metinlerin en çok ilgi gördüğü dönem olmuştur.⁴¹ Bunda türünün ilk örneklerinin verildiği mevlidlerin etkisi büyüktür. M. Fatih Köksal, *Mevlid-nâme* isimli çalışmasında, Ahmedî'nin *İskender-nâme*'sinin bir nüshasında yer alan *mevlidî*, müstakil bir eser olarak Türk Edebiyatı'nda kaleme alınmış ilk mevlid olarak kabul etmiştir.⁴² Bu mevlid dışında, Köksal'ın sözünü ettiğimiz çalışmasında tespit edilen ve çeşitli gruplandırmalarla kronolojik listesi verilen *mevlid*lerin sayısı 166'dır. Biz burada çalışmamızın sınırlarını aşmamak için, tezimizin konusunu teşkil eden *Muhibbî Mevlidî*'nin de aynı döneme ait olması dolayısıyla yalnızca XV. yy. *mevlid*lerini ve üzerlerinde yapılmış çalışmaları vermekle iktifâ edeceğiz. Bu eserler şunlardır:

1. Ahmedî (v. 814/1412): *İskendernâme* isimli eserin sonundaki *Mevlid*. Yazılış tarihi: 809/1407. Eser İsmail Ünver tarafından yayımlanmıştır.⁴³

2. Süleyman Çelebi (v. 825/1422): *Vesîletü'n-necât*. Yazılış tarihi: 811/1409. Yazma nüshalarının sayısı yüzlerle ifade edilen eser üzerine Neclâ Pekolcay tarafından doktora tezi hazırlanmıştır.⁴⁴ Ayrıca eser Ahmed Ateş, Tahir Alangu, Kâzım Baykal, Faruk Kadri Timurtaş, Ahmet Aymutlu ve sair araştırmacılar tarafından neşredilmiştir.

3. Ârif: *Mevlid*. Yazılış tarihi: 842/1438. Eser üzerine Bekir Sarıkaya tarafından bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır.⁴⁵

4. Kerîmî: *İrşâd*. Yazılış tarihi: 863/1459. Hasibe Mazıoğlu "Türk Edebiyatında Mevlid Yazan Şâirler" isimli makalesinde eseri tanıtmıştır.⁴⁶

⁴⁰ Abdülkâdir Karahan, *Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri*, İstanbul 1980, s. 91.

⁴¹ Ahmet Atilla Şentürk, Ahmet Kartal, *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 2004, s. 204.

⁴² Köksal bu çalışmasında, mevlid türünün hudutlarını belirlemede ve metinlerinin tespitinde yaşanan zorluklar ile sorunları ele alarak değerlendirmelerde bulunmuştur. Açıklamalar için bk. Köksal, *a.g.e.*, s. 28-34, 47-53.

⁴³ İsmail Ünver, "Ahmedî'nin İskendernâmesi'ndeki Mevlid Bölümü", *TDAY Belleten* 1977, s. 355-411.

⁴⁴ Neclâ Pekolcay, *Türkçe Mevlid Metinleri*, (Doktora Tezi, 1950), İstanbul Üniversitesi.

⁴⁵ Bekir Sarıkaya, *Ârif Mürşidü'l-ubbad Nüsha-i Âlem ve Şerhü'l-adem Mevlid (Giriş-Transkripsiyonlu Metin-Sözlük)*, (Yüksek Lisans Tezi, 1992), Marmara Üniversitesi.

⁴⁶ Hasibe Mazıoğlu, "Türk Edebiyatında Mevlid Yazan Şâirler", *Eski Türk Edebiyatı Makaleleri*, Ankara 2009, s. 334-338.

5. Gülşenî-i Saruhanî (v. 888/1483'ten sonra): *Mevlid-i Nebî. Osmanlı Müellifleri*'inde bu mevlidin varlığı söylenmekteyse⁴⁷ de Fatih Köksal, kütüphanelerde böyle bir mevlid olmadığını, Keşfi ve Gülşenî kelimelerinin Arap harfleriyle yazılışının benzemesinden dolayı Gülşenî-i Saruhanî olarak okunmuş olabileceğini, dolayısıyla *Osmanlı Müellifleri*'inde de bu hatadan dolayı Gülşenî adına kaydedilmiş olabileceğini söyleyerek bu eseri varlığı şüpheli mevlidler arasında zikretmiştir.⁴⁸

6. Ahmed: *Mevlid*. Yazılış tarihi: 873/1468-69. Neclâ Pekolcay'ın eseri tanıttığı bir makalesi vardır.⁴⁹ Ahmed Ateş de eserin *Vesiletü'n-necât* ile karşılaştırmasını yapmıştır.⁵⁰

7. Hafî: *Mevlid*. Yazılış tarihi: 883/1478. Eser üzerine Lale Tural ve Şecaattin Tural birer yüksek lisans çalışması hazırlamışlardır.⁵¹

8. Hocoğlu: *Mevlid*. Yazılış tarihi: 883/1478. M. Fatih Köksal eserin nüshaları hakkında bilgi vermekte⁵², Hasan Aksoy da eser üzerine Yüksel Ger tarafından bir mezuniyet tezi (İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü) hazırlanmış olduğunu belirtmektedir.⁵³

9. Sinanoğlu: *Ümmîdü'l-müznibîn*. Yazılış tarihi: 884/1479. Eser üzerine Selcen Koca bir mezuniyet tezi hazırlamıştır.⁵⁴

10. Cefâyî: *Mevlidü'n-nebî*. Yazılış tarihi: 889/1484. *Mevlid*, aynı müellifin *Dekâyıku'l-hakâyık* adlı mesnevîsinin sonunda yer almaktadır. Eser üzerine Azmi Bilgin tarafından *Vesiletü'n-necât* ile karşılaştırmaları bir makale yayımlanmıştır.⁵⁵

⁴⁷ Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, II, İstanbul 1333, s. 388.

⁴⁸ Köksal, *a.g.e.*, s. 59.

⁴⁹ Neclâ Pekolcay, "Ahmed'in Mevlid İsimli Eseri", *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, VI, İstanbul 1954, s. 65-70.

⁵⁰ Ahmet Ateş, *a.g.e.*, s. 69-80.

⁵¹ Lale Tural, *Hafî'nin Zâdü'l-meâd'ının Süleyman Çelebi Mevlidi ile Karşılaştırılması*, (Yüksek Lisans Tezi, 1991), MÜSBE; Şecaattin Tural, *Hafî'nin Zâdü'l-meâd Adlı Eserinin Nûr-ı Muhammedî'nin İntikâlından Sona Kadar Olan Kısmında Süleyman Çelebi Mevlidi ile Müşterek Motifler*, (Yüksek Lisans Tezi, 1993), MÜSBE.

⁵² Köksal, *a.g.e.*, s. 60.

⁵³ Aksoy, *a.mk.*, s. 326.

⁵⁴ Selcen Koca, *Sinanoğlu Mevlidi-Ümmîdü'l-müznibîn (İnceleme-Metin)*, (Lisans Tezi, 2009), Ahi Evran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

⁵⁵ Azmi Bilgin, "Das Dakayık al-Hakayık von Cefâyî", *Materialia Turcica*, XXII, Göttingen 2002, s. 111-118.

11. Zaîf (Hacı Mustafaoğlu): *Mecmâ'u'l-envâr*. Yazılış tarihi: 896/1490. Eser üzerine bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır.⁵⁶ Aynı zamanda eser M. Fatih Köksal tarafından da yayımlanmıştır.⁵⁷

12. İpsalalı Ebü'l-hayr: *Mevlid*. Yazılış tarihi: 897/1492. Eser Ahmet Günşen tarafından yayımlanmıştır.⁵⁸ Eser daha önce de Bulgaristan'da Kiril harfleriyle basılmıştır.⁵⁹

13. Yahyâ b. Bahşî (v. 901-1496): *Mevlid-i Nebî*. Ali İhsan Akçay eserin muhtevâsı hakkında bilgi vererek *Vesiletü'n-necât* ile karşılaştırmasını yapmıştır.⁶⁰ Âgah Sırrı Levend bu mevlidin basıldığını söylemekteyse⁶¹ de M. Fatih Köksal eserin baskısını göremediğini belirtmiştir.⁶²

14. Mürîdî (Aydınlı): *Mevlid-i Şerîf*.

15. Hamdullah Hamdî (v. 913/1508): *Mevlid-nâme (Ahmediyye)*. Yazılış tarihi: 900/1494-95). Eser üzerine Mustafa Şirin tarafından bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır.⁶³

16. Muhibbî: *Mevlid*. Vasfî Mahir Kocatürk tarafından tanıtımı yapılan⁶⁴ eser tezimizin konusu olan mevliddir.

17. Keşfi-i Saruhânî (v. 926/1520'den önce): *Mevlidü'n-nebî*. Yazılış tarihi: 899/1494.

18. Mehmed b. Hamza Arab Vâiz: *Mevlidü'n-nebî*.

⁵⁶ İlhan Koca, *Hacı Mustafa-zâde Mecma'u'l-envâr (Metin-Gramatikal İndeks)*, (Yüksek Lisans Tezi, 1998), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

⁵⁷ Köksal, *a.g.e.*, s. 87-266.

⁵⁸ Ahmet Günşen, *İpsalalı Ebü'l-Hayr Mevlid (İnceleme-Metin-Dizin)*, Ankara 2004.

⁵⁹ Vedat S. Ahmed, "Bulgaristan Müslümanları Arasında Mevlid Geleneği", *Süleyman Çelebi ve Mevlid: Yazılışı, Yayılışı ve Etkileri*, haz. Mustafa Kara-Bilâl Kemikli, Bursa 2007, s. 374.

⁶⁰ Ali İhsan Akçay, "Gönenli Yahyâ b. Bahşî ve Mevlidi", *Süleyman Çelebi ve Mevlid: Yazılışı, Yayılışı ve Etkileri*, haz. Mustafa Kara-Bilâl Kemikli, Bursa 2007, s. 321-333.

⁶¹ Âgah Sırrı Levend, "Dinî Edebiyatımızın Başlıca Ürünleri", *TDAY Belleten* 1972, s. 57.

⁶² Köksal, *a.g.e.*, s. 61.

⁶³ Mustafa Şirin, *er-Risâletü'l-Ahmediyye fi'l-Velâdeti'l-Muhammediyye (Giriş-Transkripsiyonlu Metin-Gramatikal İndeks)*, (Yüksek Lisans Tezi, 2007), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

⁶⁴ Vasfî Mahir Kocatürk, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1970, s. 264-268.

19. Sabâ-yî: *Mevlidü'n-nebî*. Eser üzerine bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır.⁶⁵

20. Recâî: *Mevlid*. Eser M. Fatih Köksal tarafından yayımlanmıştır.⁶⁶

21. Nasîbî: *Mevlid*. Eser M. Fatih Köksal tarafından yayımlanmıştır.⁶⁷

Bunlar arasında asırlar boyunca değerini hiç kaybetmeden günümüze kadar gelerek Türk Edebiyatı şaheseri ünvanını edinen mevlid hiç şüphesiz Süleyman Çelebi'nin *Vesiletü'n-necât* isimli mevlididir. Türk toplumunda pek çok *mevlid* te'lif edilmiş, ancak bunlardan hiçbiri *Vesiletü'n-necât* kadar yaygınlık kazanamamış ve meşhur olmamıştır. Bu eser toplumun her kesiminden insanın duygularına tercüman olmuş ve tarih boyunca halkın Hz. Peygamber'e (sav) duyduğu sevgiyi ifâde etmede en güçlü vasıtalarından biri olma özelliğini taşımıştır. Bursalı Mehmed Tahir *Osmanlı Müellifleri* adlı eserinde, Türkler'in *mevlid* üzerindeki çalışmaları ile ilgili olarak şöyle yazmıştır: “Şuarâ-i Osmaniyye'den bir hayli zevat, alâ tarîki't-tanzîr, mevlid-i şerîf manzûmeleri yazmışlarsa da, her halde kabûl-i âmmeye mazhar olan ârif-i billâh ve âşık-ı Resûlillah Süleyman Dede merhûmun'kidir.”⁶⁸ *Mevlid*, kısa sürede ülkenin her tarafından benimsenmiş, hatta Türkçe yazılmasına rağmen bu dili konuşmayan ve günümüzde ülke sınırları dışında kalan Müslüman toplumlarında da asırlarca okunmuş ve hâlâ da okunmaya devam etmektedir.

⁶⁵ Fatih Bay, *Sabâ-yî Mevlid (Giriş-Transkripsiyonlu Metin-Gramatikal Dizin)*, (Yüksek Lisans Tezi, 2003), Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

⁶⁶ Köksal, *a.g.e.*, s. 267-377.

⁶⁷ Köksal, *a.g.e.*, s. 379-440.

⁶⁸ Bursalı Mehmed Tahir, *a.g.e.*, II, 222.

I.BÖLÜM

CELÂL MUHİBBÎ, HAYATI ve ESERLERİ

A. HAYATI

Gerek tezkirelerde gerekse edebiyat ve tasavvufa dâir neşriyatta Muhibbî'nin hayatı hakkında bir bilgiye ulaşamadık. Ancak Vasfi Mâhir Kocatürk, *Türk Edebiyatı Tarihi*'nde Muhibbî'nin mevlidinde yer alan;

Ey saâdet güneşi, ey server-i sultân-ı Emir
Eşref evlâdı sensin ol Resûl'ün ki münîr

Mürşid-i Rabbânî sensin şüphesiz ey melikâ
Bu bilâd-ı Rûm'a geldin halka oldun dest-gîr

Ey za'îf uzatma sözün ne bilürsin mehdini
Kim mürid oldun o şaha kim Haqq'a şükret kesîr

beyitlerini⁶⁹ vererek şâirin Emir Sultan (v. 805/1430) hazretlerinin müridi olduğunu söylemektedir.⁷⁰

Yine çalışmamızdaki nüshalarda yer alan Emir Sultan'dan bahsettiği şu beyitler:

47 Hâzret-i Seyyid Buḥârî himmeti
İrdi baña virdi aqla kuvveti (3^a)

61 Baḫmagıl sen şûret ayruluḡına
Ḳıl nazar gönüllerüñ birliḡine (3^b)

1550 Emir Hâzret'i emrine **Muhibbî** oluban me' mûr
Bi-ḫamdillâh Hâḫ'â minnet tamam itdi bu divânı (63^a)

Vasfi Mâhir Kocatürk'ün verdiği bilgiyi doğrular niteliktedir. Bunun yanında aynı beyitlerden şâirin, eserini mürşidinin emri ile yazdığını ve onun vefatından sonra

⁶⁹ Bu beyitler çalışmamızda faydalandığımız nüshalarda bulunmamaktadır. Vasfi Mahir Kocatürk'ün "üç nüshası elimizdedir" dediği nüshaların hangileri olduğunu bilmiyoruz. Bizim elimizde bulunan nüshalardan sadece Milli Kütüphane nüshasının ilk sayfasında yazarın kitaplığına ait olduğunu gösteren farklı mürekkep ile yazılmış bir kayıt vardır. Muhtemelen bu beyitler yazarın bahsettiği diğer iki nüshadan birinde olmalıdır.

⁷⁰ Vasfi Mâhir Kocatürk, *a.g.e.*, s. 265.

tamamladığını anlamaktayız. Şu hâlde Muhibbî'nin XV. asır ortalarında yaşadığını söyleyebiliriz.⁷¹

Gördüğümüz çeşitli yayımlarda⁷², Muhibbî'nin vefatı olarak 965/1558 tarihi verilmiştir. Ayrıca Hasibe Mazıoğlu, Muhibbî'nin *Şakāyık* tercümesindeki Muhibbiddin Muhammed b. Hüsâmeddin (v. 965/1558) olabileceğini söylemektedir.⁷³ Ancak *Şakāyık* tercümesinde tercüme-i hâli verilen ismin, mevlid yazdığına dâir malûmat yoktur.⁷⁴ Netice itibariyle verdiğimiz bilgiler neticesinde hem bu tarihin hem de ismin doğru olduğunu söylemek güçtür.

Muhibbî'nin, *Mevlid*'inde yer alan başka beyitler de onun hakkında ipuçları vermektedir. Meselâ;

220 Bu **Celâl**-i rû-siyahuñ sen elin tüt yâ Habîb

Haşr [ü] neşriñ sâ'atinden korqaram yevme'l-cezâ (10^a)

beyti şâirin isminin Celâl olduğunu göstermektedir.

Metnin muhtevâsını oluşturan Hz. Peygamber'in (sav) hayatına dâir verdiği bilgiler ise, onun iyi bir siyer bilgisine sahip olduğu hükmünü çıkarmamıza sebep teşkil etmektedir.

297 **Muhibbî** cân-ı gönülden aña ümmet-iseñ girçek

Tutasın sünnetin anuñ işidesin nedir Qur'ân (12^a)

603 Sevgüsünüñ vardurur 'alâmeti

Vir varuñdan hem dutagör sünneti (23^b)

Bu beyitlere göre Muhibbî'nin sünnî bir şâir olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir.

⁷¹ Emir Sultan'ın mankıbelerinde, ne mevlidle ne de Muhibbî ile ilgili bir bilgiye tesadüf edemesek de, Neclâ Pekolcay ve Fatih Köksal'ın mevlid ile ilgili çalışmalarında, Muhibbî'yi XV. yy. şâirleri arasında zikretmeleri bu kanâatimizin isabetini desteklemektedir. (Neclâ Pekolcay, *a.g.e.*, s. 47; Köksal, *a.g.e.*, s. 62.)

⁷² Hasan Aksoy, "Mevlid (Türk Edebiyatı)", s. 483; "Eski Türk Edebiyatında Mevlidler", s. 326; Hasibe Mazıoğlu, *a.mk.* s. 373, Mustafa Özkat, *Münîrî'nin (v. 1512?) Manzum Siyer-i Nebî'si: Cilt IV-V (İnceleme-Metin)*, (Doktora Tezi, 2011), MÜTAE, s. 92.

⁷³ Hasibe Mazıoğlu, *a.mk.*, s. 373.

⁷⁴ Taşköprüzade Ahmet Efendi, *Tercüme-i Şakāyık-ı Nûmâniyye*, trc. Mecdî Efendi, İstanbul 1269/1853, s. 495-496.

Yine *Mevlid* içerisindeki iktibaslar ve telmihler de şâirin Kur'ân-ı Kerîm'e ve hadis ilmine vâkıf olduğunu gösteren delillerdendir.

Netice itibariyle şunu söylebiliriz ki; Muhibbî XV. yy.'de yaşamış, Emir Sultan hazretlerinin sohbetinde bulunmuş, İslâm akâdine ve Hz. Peygamber'in (sav) sünnetine bağlı, ilmî birikime sahip bir şâirdir.

Muhibbî'nin bilinen tek eseri tezimizin konusunu teşkil eden *Mevlid*'idir. Eser hakkında II. ve III. bölümlerde ayrıntılı malûmat verilmiştir.

II. BÖLÜM
MUHİBBÎ MEVLİDİ

A. ESERİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

1. Eserin Kaynakları

Hz. Ayşe'ye Efendimiz'in (sav) ahlâkı sorulduğunda; "O'nun (sav) ahlâkı Kur'ân ahlâkıdır" diye cevap vermiştir. Hz. Peygamber (sav) edebini, ahlâkını Kur'ân-ı Kerîm'den aldığı gibi, hayatının her anını da İlâhî hitaba uygun şekilde tanzim etmiştir. Allahu Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'de Hz. Peygamber'e (sav) tâbî olmayı kendisine tâbî olmakla müsâvî kılmış; "Kim Resûl'e itaât ederse Allah'a itaât etmiş olur, kim yüz çevirirse (bil ki) bize seni onlara bekçi göndermedik"⁷⁵ buyurmuştur. Böylelikle Resûlullah'ın (sav) sünneti hüccet-i İslâm kabul edilmiş, bütün söz, fiil ve takîrleri asr-ı saâdetten itibâren rivâyet edilmiştir. Dolayısıyla bütün dîni muhtevâlî eserlerde olduğu gibi, mevlid türü eserlerin kaynağını da Kur'ân-ı Kerim, hadîs ve siyer teşkil etmiştir.

Muhibbî, eserini oluştururken bu kaynaklardan ilhâm almış ve eserin nazmında baştan sona bu kaynaklardan istifade etmiştir. *Muhibbî Mevlidi*'inin her bölümünde, her faslında, hatta her bir beytinde âyetlere, hadîslere ve siyere dâir izler görmek mümkündür. Aşağıda gerek iktibas gerekse telmih yoluyla işaret edilen âyet ve hadîsler geçtikleri yerler ile birlikte verilmiştir.

a. Âyetlerden İktibaslar ve Âyetlere Telmihler

Muhibbî Mevlid'indeki âyetlerden iktibaslar ve âyetlere telmihler geçtikleri beyitler ile birlikte aşağıda verilmiştir.

- 6 Ola kim rahmet kıla ol pâdişâh
Ol Kerîm ü ol Raḥîm ü ol İlâh
- 7 'Âlim ü 'Allâm u Ğaffâru'z-zünûb
Şâni' u Tevvâb ü Settârü'l-uyûb
- 8 Dâyim ü Deyyân u Muḥşî ve Şükûr
Vâhibü'l-iḥsân Ğanî Fettâḥ-ı nûr

⁷⁵ Nisâ, 4/80.

9 Şâdıku'l-kavlü'l-'azîm ü zü'l-Celâl
Kâsımü'r-rızk u Mükîm ü lâ-Yezâl

10 Oldurur Allâhu Kıuddüsü's-selâm
Rabbü Bâkî lâ yemûtü lâ yenâm (1^b)

gibi beyitler Allah'ın isimlerini zikrettiği şu âyetleri akla getirmektedir:

“O, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan Allah'tır. Gaybı da, görünen âlemi de bilendir. O, Rahmân'dır, Rahîm'dir. O, kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan Allah'tır. O, mülkün gerçek sahibi, kutsal (her türlü eksiklikten uzak), barış ve esenliğin kaynağı, güvenlik veren, gözetip koruyan, mutlak güç sahibi, düzeltip ıslah eden ve dilediğini yaptıran ve büyüklükte eşsiz olan Allah'tır. Allah, onların ortak koştuklarından uzaktır. O, yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah'tır. Güzel isimler O'nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O'nu tesbih eder. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”⁷⁶

13 Birdür ol birliğine şek yokdurur
Gerçi yañlış söyleyenler çokdurur (1^b)

beytinde İhlâs sûresine telmih vardır. Sûrenin meâli şöyledir: “De ki: "O, Allah'tır, bir tektir. Allah Samed'dir. (Her şey O'na muhtaçtır, o, hiçbir şeye muhtaç değildir.) Ondandır çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır (kimsenin çocuğu değildir). Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir.”⁷⁷

14 Variken ol yoğ-ıdı ins ü melek
Arş ü ferş ü ay [u] gün hem nüh-felek (2^a)

beyti ile şu âyete işaret edilmektedir: “Şüphesiz sizin Rabbiniz, gökleri ve yeri altı gün içinde (altı evrede) yaratan ve arşa kurulan, geceyi, kendisini durmadan takip eden gündüze katan, güneşi, ayı ve bütün yıldızları da buyruğuna tabi olarak yaratan Allah'tır. Dikkat edin, yaratmak da, emretmek de yalnız O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın şanı yücedir.”⁷⁸

⁷⁶ Haşr, 59/22-24.

⁷⁷ İhlâs, 112/1-4.

⁷⁸ A'râf, 7/54.

- 15 Şun'ıla bunları ol var eyledi
Birliğine cümle ikrâr eyledi (2^a)

beytinde şu âyete telmih vardır: “Dağları görürsün, onları hareketsiz sanırsın. Halbuki onlar bulutların geçişi gibi hareket ederler. Bunu, her şeyi sağlam ve yerli yerince yapan Allah yapmıştır. Şüphesiz O yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.”⁷⁹

- 17 Bâri ne hâcet kılavuz sözi çok
Birdür ol kim andan artuğ Tañrı yok

Yukarıdaki beyit şu âyetleri hatırlatmaktadır:

“Sizin ilahınız bir tek ilahtır. Ondan başka ilah yoktur. O Rahmân'dır, Rahîm'dir.”⁸⁰

“O, Allah'tır. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Dünyada da ahirette de hamd O'na mahsustur. Hüküm yalnızca O'nundur. Kesinlikle O'na döndürüleceksiniz.”⁸¹

- 21 Raḥmetinden bizi insân eyledi
Hem Ḥabîb'in bize iḥsan eyledi

- 22 Raḥmete sebep olan oldur bize
Ni'mete sebep olan oldur bize

- 23 Cümle eşyâ' varlığına ol sebep
Raḥmeten li'l-âlemîn didi Çalab

- 24 Raḥmetidür Ahmed anuñ raḥmeti
Ümmetine mesken itdi cenneti (2^a)

23. beyitte kısmî iktibas yapılarak diğer beyitlerde de mânen telmih yapılan âyet şudur: “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.”⁸²

⁷⁹ Neml, 27/88.

⁸⁰ Bakara, 2/163.

⁸¹ Kasas, 28/70.

⁸² Enbiyâ, 21/107.

“Rahmeten lil-âlemîn” ifadesi eserin farklı beyitlerinde de geçmektedir. (127, 189, 275, 475, 537, 889. beyitler) Bu beyitlerin de yine aynı âyete işaret ettiğini söylemek mümkündür.

- 29 ‘Âşık isen dü-cihanuñ Fahr’ine
Vir şalâvât ‘ışkıla pâk rûhına (2^b)
- 434 Dirler-idi Aḥmed’e olduḡ gulâm
Çağrışırılar eş-şalâtü ve’s-selâm (17^a)

Bu beyitler ve “salât” vermenin dile getirildiği diğer beyitlerde şu âyete telmih vardır: “Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salât ediyorlar. Ey îmân edenler! Siz de ona salât edin, selâm edin.”⁸³

- 33 İşbu yirler hem daḡı gökler-ile
Kâğıd olsa ‘arş ü kürsî levḡ-ile
- 34 Cümle ağaçlar eğer olsa kalem
Yazıcı olsa melekler cinn ü âdem
- 35 Kâmu deñizler mürekkeḡ olsalar
Hem yazıcı ömri de biñ bulsalar
- 36 Dükene deñiz kalem ömr-i kâğıd
Vaşfını şerḡ itmeyeler bir kâğıd
- 37 Ol şâhuñ kim meddâḡı olsa Ḥüḡâ
Yâradılmış kalur andan ‘âcize (2^b)

Bu beyitler şu âyete işaret etmektedir: “Eğer yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de mürekkep olsa, arkasından yedi deniz daha ona katılsa, Allah'ın sözleri (yazmakla) yine de tükenmez. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”⁸⁴

- 44 Yâ İlâhî açıvirgil dilümi
Raḡmetüñle ‘aḡlumı hem bilümi (3^a)

⁸³ Ahzâb, 33/56.

⁸⁴ Lokman, 31/27.

beyti ile Mûsâ'nın (as) şu duâsı akla gelmektedir: "Mûsâ dedi ki: "Rabbim! Gönlüme ferahlık ver. İşimi bana kolaylaştır. Dilimdeki tutukluğu çöz ki sözümü anlasınlar."⁸⁵

55 Ölmüş gönüle irse du'ân şâh-ı evliyâ
Şol Meryem oğlu 'Îsâ gibi dirilde ulı (3^b)

Bu beyitte şu âyete telmih vardır: "Allah onu İsrailoğullarına bir Peygamber olarak gönderecek (ve o da onlara şöyle diyecek): Şüphesiz ben size Rabb'inizden bir mûcize getirdim. Ben çamurdan kuş şeklinde bir şey yapar, ona üflerim. O da Allah'ın izniyle hemen kuş olur. Körü ve alacalıyı iyileştiririm ve Allah'ın izniyle ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne yiyip ne biriktirdiğinizi size haber veririm. Eğer mü'minler iseniz bunda sizin için elbette bir ibret vardır."⁸⁶

82 Bir zamanda Mısr'ın içinde meğer
Yûsuf-ı Şiddîk'ı mezâd itdiler (4^b)

beyti Yûsuf'un (as) kardeşleri tarafından kuyuya atılmasını dile getirmektedir. Hâdisenin geçtiği âyetler şunlardır: "Onlardan bir sözcü, 'Yûsuf'u öldürmeyin, onu bir kuyunun dibine bırakın ki geçen kervanlardan biri onu bulup alsın. Eğer yaparsanız böyle yapın' dedi...Yûsuf'u götürüp kuyunun dibine bırakmaya karar verdikleri zaman biz de O'na, 'Andolsun, (senin Yûsuf olduğunun) farkında değillerken onların bu işlerini sen kendilerine haber vereceksin" diye vahyettik."⁸⁷

Hz. Peygamber'in (sav) nûrunun hürmetine vuku' bulan mûcizelerin anlatıldığı beyitlerde geçen peygamber kıssaları ve telmih yapılan âyetler aşağıda verilmiştir.

202 Hem vesîle olduğu-çün ol Resûl
Âdem'ün Hâk tevbesin kıldı kabûl (9^a)

"Derken, Adem (vahy yoluyla) Rabbinden birtakım kelimeler aldı, (onlarla amel edip Rabb'ine yalvardı. O da) bunun üzerine tövbesini kabul etti. Şüphesiz o, tövbeleri çok kabul edendir, çok bağışlayandır."⁸⁸

"Sonra Rabbi onu seçti, tövbesini kabul etti ve ona doğru yolu gösterdi."⁸⁹

⁸⁵ Tâhâ, 20/25.

⁸⁶ Âl-i İmrân, 3/49.

⁸⁷ Yûsuf, 12/10;15.

⁸⁸ Bakara, 2/37.

203 Nûh anuñ-çün buldı ğarkdan necât
Dağı toğmadın göründi mu'cizât (9^a)

“Biz de onu (Nûh'u) ve gemide bulunanları kurtardık ve bunu âlemlere bir ibret kıldık.”⁹⁰

205 Hem dağı Mûsâ elindeki 'asâ
Oldı anuñ 'izzetine ecdehâ (9^a)

“Bunun üzerine Mûsâ esasını yere attı. Bir de ne görsünler, apaçık bir ejderha.”⁹¹

“Allah, ‘Onu yere at ey Mûsâ!’ dedi. Mûsâ da onu attı. Bir de ne görsün o, hızla akan bir yılan olmuş!”⁹²

Bu âyetlerden başka Neml sûresinin 10. âyeti ve Kasas sûresinin 31. âyetinde de aynı hâdise anlatılmaktadır.

206 Ceddi oldığı-çün anuñ Halîl
Nârı cennet kıldı aña ol Celîl (9^a)

“(İçlerinden bazıları), ‘Eğer (bir şey) yaparsanız, onu yakın da ilâhlarınıza yardım edin’ dediler. ‘Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol’ dedik.”⁹³

213 Şol mükerrerem hüsniñ şerh-i beyân-ı vaşfidur
Âyet-i seb'a'l-meşânî sûre-i Şems ü'd-Duhâ (9^b)

Yukarıdaki beyitte geçen “seb'a'l-meşânî” ifadesi “Fâtihâ” sûresine işâret etmektedir.

215 İndi Hâk'dan şanıña **innâ hedeynâhü's-sebîl**
Kim sen olduñ reh-nümâ 'âlemlere nûru'l-Hüdâ (9^b)

Beyitte yer alan “innâ hedeynâhü's-sebîl” tabiri İnsân sûresinin 3. âyetinden kısmen iktibas edilmiştir. İçinde geçtiği âyetin meâli şöyledir: “Şüphesiz biz onu (ömür

⁸⁹ Tâhâ, 20/122.

⁹⁰ Ankebût, 29/15.

⁹¹ A'râf, 7/107.

⁹² Tâhâ, 20/15-16.

⁹³ Enbiyâ, 21/68-69.

boyu yürüyeceği) yola koyduk. O bu yolu ya şükrederek ya da nankörlük ederek kateder.”⁹⁴

218 Cân-ı dilden kim ki sevmez dü-ciḥânda şıdḳ-ıla
Meskeni nâr-ı cehennem yiridür **tahte’s-serâ (9^b)**

Yukarıdaki beyitte geçen “tahte’s-serâ” lâfzı Tâhâ sûresinin 6. âyetinden kısmen iktibas edilmiştir. Lâfzın bulunduğu âyet şudur: “Göklerdeki, yerdeki bu ikisi arasındaki ve toprağın altındaki her şey, yalnızca O'nundur.”⁹⁵

241 Seni bilendür zirâ bilen beni
Beni bilendür yine bilen seni **(10^a)**

beytinde şu âyetlere işaret edilmiştir:

“De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir. De ki: ‘Allah'a ve Peygamber'e itaat edin.’ Eğer yüz çevirirlerse şüphe yok ki Allah kafirleri sevmez.”⁹⁶

“Kim peygambere itâat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse (bilsin ki) biz seni onlara bekçi göndermedik.”⁹⁷

Bu âyetlerden başka Âl-i İmrân 132, Nisâ 59, Enfâl 20,46 ve Tegâbün 12’de de aynı mânâyâ gelen ifâdeler vardır.

245 Karaları ak eyleyen bâtılları ḥak eyleyen
Gökde ayı şak eyleyen toğdıḡı ay toğdı yine **(10^a)**

531 Toğdı şol kim ayı iki yarısar
Bize uyanları kamu kırisar **(20^b)**

Yukarıdaki beyitlerde Efendimiz’in (sav) mûcizesinin yer aldığı Kamer sûresinin şu âyetine telmih vardır: “Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı.”⁹⁸

⁹⁴ İnsân, 76/3.

⁹⁵ Tâhâ, 20/6.

⁹⁶ Âl-i İmrân, 3/31-32.

⁹⁷ Nisâ, 4/80.

⁹⁸ Kamer, 54/1.

249 Yirler gökler serveri cümle nebîler rehberi
Âhir zaman peygamberi toğdığı ay toğdı yine (10^a)

981 Geldi Qur'ân Tañrı'dan ol Server'e
Hatm-i mürsel Muştafâ Peygamber'e (41^b)

1137 Kim diye mi'râcını ol Server'ün
Hatmi olan kamu peygamberlerün (48^b)

Bu beyitlerde Efendimiz'in (sav) son peygamber olmasının ifâde edildiği Őu âyete işaret edilmiştir: "Muhammed, sizin erkeklerinizden hićbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resûlü ve nebilerin sonuncusudur. Allah her Őeyi hakkıyla bilendir."⁹⁹

267 **Kâbe kavseyni** ola şâh menzilün
Mak'ad-i sıdk olışardur maĥfilün (10^b)

Beytin birinci mısra'ındaki "kâbe kavseyn" tâbiri; "(Peygambere olan mesafesi) iki yay aralığı kadar, yahut daha az oldu."¹⁰⁰ âyetine; "mak'ad-i sıdk" tâbiri ise; "Muktedir bir hükümdarın katında, doğruluk meclisindedirler."¹⁰¹ mânâsındaki âyete işaret etmektedir.

"Kâbe kavseyn" tâbiri eserde mi'râc hâdisesinin anlatıldığı bölümde (1145. beyit) de geçmektedir.

280 Âdem'i yaratdı Allâh pür-uşûl
Virdi alınına anûñ nûr-ı Resûl (11^a)

281 Âdem alınında melekler gördiler
Âhmed'ün nûrın murâda irdiler

282 Hâĥ hitâb itdi olara cümleten
Secde itdiler Âdem'e def'aten

⁹⁹ Ahzâb, 33/40.

¹⁰⁰ Necm, 53/9.

¹⁰¹ Kamer, 54/55.

- 283 aldı Şeytân anda secde itmedi
Hakk'ın emrine itâ'at itmedi
- 284 ormedi Âdem'de Aħmed nûrını
Anuñ-içün aldı ebed yirini
- 285 ased itdi Âdem'e anda la'în
Hizmetinden sürdi Rabbü'l-âlemîn (11^b)

Yukarıdaki beyitler Şu âyetlerin nazmen tercümesidir: “Hani, Rabbin meleklerle Şöyle demiŐti: Muhakkak ben çamurdan bir insan yaratacağım. Onu Őekillendirip ruhumdan üflediğim zaman onun için sayđı ile eğilin. Derken bütün melekler topluca sayđı ile eğildiler. Ancak İblis eğilmedi. O büyüklük tasladı ve kâfirlerden oldu. Allah, ‘Ey İblis! Ellerimle yarattığıma sayđı ile eğilmekten seni ne alıkoydu? Büyüklük mü tasladın, yoksa üstünlerden mi oldun?’ dedi. İblis, ‘Ben ondan daha hayırlıyım. Beni ateŐten yarattın, onu ise çamurdan yarattın’ dedi. Allah Şöyle dedi: Öyle ise çık oradan (cennetten), çünkü sen kovuldun. Şüphesiz benim lanetim hesap ve ceza gününe kadar senin üzerinedir.”¹⁰²

Aynı hâdise Kur’ân-ı Kerîm’in farklı âyetlerinde de beyân olunmuŐtur (Bakara, 2/34; Hicr, 15/28-35; Kehf, 18/50; İsrâ 17/61-63).

- 400 Bilmez-idüñ kulluğu Hakk'ın nedür
Emr-i ma'rûf ve nehy-i münker nedür (15^b)

beyti Şu âyeti hatırlatmaktadır: “Sizden, hayra çağırان, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluŐa erenler onlardır.”¹⁰³

Bu mânâya gelen başka âyetler de vardır (Âl-i İmrân, 3/110; A'râf, 7/199; Tevbe, 9/71; Lokman, 31/17; Hac 22/47).

- 475 Oldurur Tâhâ ve Yâsîn ü Mübîn
Oldurur ol rahmeten li'l-âlemîn (18^b)

¹⁰² Sâd, 38/71-78.

¹⁰³ Âl-i İmrân, 3/104.

Hız. Peygamber'in (sav) isimleri olarak geçen bu beyitteki "Tâhâ" ve "Yâsîn" kelimeleri aynı isimdeki sûreleri akla getirmektedir.

522 Tıoğdı Şol kim bir kez istiğfâr-ıla
Ümmetinüñ cümle Őuı yuyıla (20^a)

Bu beyitte Şu âyete telmih vardır: "Biz her peygamberi sırf, Allah'ın izni ile itâat edilmek üzere gönderdik. Eğer onlar kendilerine zulmettikleri zaman sana gelseler de Allah'tan günahlarının bađıŐlamasını dileseler ve Peygamber de onlara bağışlama dileyseydi, elbette Allah'ı tövbeleri çok kabul edici ve çok merhametli bulacaklardı." ¹⁰⁴

584 Âmine eydür Beşîr u hem Nezîr
Kalbi Hađđ'ıñ manzarı Şems-i münîr (23^a)

Beyitte geçen "Beşîr" ve "Nezîr" kelimeleri Hz. Peygamber'in (sav) vasıflarını anlatmak üzere Şu âyette mevcuttur: "Ey Peygamber! Biz seni bir Őahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı; Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik." ¹⁰⁵

617 Ebrehe lâ'în ki ol aşhâb-ı fîl
Geldi Mekke üstine çeriyle bil

618 Yıka Tañrı Ka'be'sini ol lâ'în
Tağıda yabana taşın toprağın

619 Hağ Ebâbîl kuş-ıla kağr eyledi
Rızkı-y-ıla Mekke Şehrin toyladı

Yukarıdaki beyitler, Fîl sûresinin nazmen tercümesi gibidir. Sûrenin meâli Şöyledir: "Rabb'inin, fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi? Onların tuzaklarını boŐa çıkarmadı mı? Üzerlerine balçıktan piŐirilmiŐ taşlar atan sürü sürü kuşlar gönderdi. Nihayet onları yenilmiş ekin yaprakları haline getirdi."

793 Cebrâ'il çün inüben İkra' didi
Ya'ni oğu iŐbunu Tañrı didi

¹⁰⁴ Nisâ, 4/64.

¹⁰⁵ Ahzâb, 33/45.

796 Didi üçüncide kim oku anı
Seni yokdan var ideniñ adını

797 Pes Resûl'e okutdı İkra' sûresin
Ditreme geldi Resûl'e göresin (31^b)

Bu beyitlerin ilkinde geçen "İkra'" kelimesi Alak sûresinin ilk âyetinden iktibas edilmiştir. Diğer iki beyitte ilk gelen âyetlere işaret edilmiştir: "Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı 'alak' dan yarattı. Oku! Senin Rabbin en cömert olandır. O, kalemle yazmayı öğretendir, insana bilmediğini öğretendir."¹⁰⁶

799 Didi ey şarınuban yatan kişi
Tur yukaru ilerü ilet işi (31^b)

beytinde şu âyetler mânen verilmiştir: "Ey örtünüp bürünen (Peygamber!) Kalk da uyar. Rabbini yücelt."¹⁰⁷

828 Dem-be-dem gelürdi Cebrâ'il Emîn
Getürürdi karşı Kur'an'ı mübîn (33^a)

Bu beyitte şu âyete telmih vardır: "De ki: "Her kim Cebrail'e düşman ise, bilsin ki o, Allah'ın izni ile Kur'an'ı; önceki kitapları doğrulayıcı, mü'minler için de bir hidayet rehberi ve müjde verici olarak senin kalbine indirmiştir."¹⁰⁸

833 Risâlet hil'atin geydün harâb oldu kamu dînler
Kıyâmete kalan senün dîniñdür dînler içinde (33^a)

beyti ile şu âyete işaret edilmiştir: "De ki: "Hak geldi, batıl yok oldu. Şüphesiz batıl, yok olmaya mahkûmdur."¹⁰⁹

847 Bu resme çünkü bunlar dirildiler
Altı yıl gizli 'ibâdet kıldılar

851 Gizlüyiken kıldı eşkere dîni
Bellü kıldı Mekke'de her mü'mini (33^b)

¹⁰⁶ Alak, 96/1-5.

¹⁰⁷ Müddessir, 74/1-3.

¹⁰⁸ Bakara, 2/97.

¹⁰⁹ İsrâ, 17/81.

Yukarıdaki beyitlerin ilkinde; “(Önce) en yakın akrabanı uyar. Mü'minlerden sana uyanlara kanatlarını indir.”¹¹⁰ âyetine, ikincisinde ise; “Ey Muhammed! Şimdi sen, sana emrolunanı açıkça ortaya koy ve Allah'a ortak koşanlara aldırış etme.”¹¹¹ âyetine telmih vardır.

867 Yiri göği 'arşı kürsi yaradan
Kaatre şudan âdemleri var iden (34^b)

Bu beyitte insanın yaratılışından bahseden şu âyete işaret edilmiştir: “O, sudan bir insan yaratıp ondan soy sop ve hısımlık meydana getirendir. Rabbin her şeye hakkıyla gücü yetendir.”¹¹²

Kur'ân-ı Kerîm'in farklı ayetlerinde de aynı konu anlatılmıştır (Kehf, 18/37; Enbiyâ, 21/30; Yâsîn, 36/77; Abese 80/19).

1062 Virmiş-idi Hağ aña hüsn-ile hulk
Hüsnine hulkına beñzer kimse yok (44^b)

1146 Ulu didi hulkıña Allâh kelâmında añup
Bildürüp 'âlemlere gönderdi Qur'ân-ı mübîn (49^a)

Yukarıdaki beyitlerde şu âyete telmih vardır: “Şüphesiz Sen yüce bir ahlâk üzeresin.”¹¹³

1173 Nebîsine gereğın bilür Hüdâ
Bu gice sefere gide var rızâ

1174 Ol gice Hağ emr-ile kıldı sefer
Ol güneş yüzlü ve ol alnı kamer

1175 Ebû Bekr yoldaş oluban gitdiler
Diñle imdi n'eyleyüben n'itdiler (50^a)

¹¹⁰ Şuarâ, 26/214-215.

¹¹¹ Kalem, 68/4.

¹¹² Furkan, 25/54.

¹¹³ Ahzâb, 33/21.

Medîne'ye hicretin anlatıldığı yukarıdaki beyitler şu âyetleri hatırlatmaktadır:

“De ki: "Rabbim! (Gireceğim yere) doğruluk ve esenlik içinde girmemi sağla. (Çıkacağım yerden de) beni doğruluk ve esenlik içinde çıkar. Katından bana yardımcı bir kuvvet ver.”¹¹⁴

“Eğer siz ona (Peygamber'e) yardım etmezseniz, (biliyorsunuz ki) inkâr edenler onu iki kişiden biri olarak (Mekke'den) çıkardıkları zaman, ona bizzat Allah yardım etmişti. Hani onlar mağarada bulunuyorlardı. Hani o arkadaşına, "Üzülme, çünkü Allah bizimle berâber" diyordu. Allah da onun üzerine güven duygusu ve huzur indirmiş, sizin kendilerini görmediğiniz bir takım ordularla onu desteklemiş, böylece inkâr edenlerin sözünü alçaltmıştı. Allah'ın sözü ise en yücedir. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”¹¹⁵

1552 Bu gün ki kazanursın yârın gelür ortaya
Yokdur iki 'âlemde eylik gibi sermâye (63^a)

Bu beyit şu âyeti hatırlatmaktadır: “Kim de mü'min olarak ahireti ister ve ona ulaşmak için gereği gibi çalışırsa, işte bunların çalışmalarının karşılığı verilir.”¹¹⁶

b. Hadislerden İktibaslar ve Hadislere Telmihler

Muhibbî Mevlidi'inde biri dışında hadisler lâfzen iktibas edilerek verilmemiş, rivâyetlere mânen işaret edilmiştir. Eserde Hz. Peygamber'in (sav) hayatının önemli bir kısmı konu edildiği için neredeyse her beyitte ayrı bir hadisi hatırlamak mümkündür. Bunların her birine tek tek işaret etmek hadis tahrîci bağlamında ayrı bir çalışma konusu oluşturacağı için burada sadece rivâyet kitaplarında yer alan hadislerden bazı örnekler verilmiştir. Hadislerin varlığına işaret etmek için rivâyetlerin geçtiği kaynaklardan yalnızca biri gösterilmiş, mânâlarının beyitlerde yer aldığı kadarı verilmekle iktifa edilmiştir.

19 Ger dilersiz bulasız o[d]an necât
Işk-ıla derd-ile eydüñ eş-şalât (2^a)

¹¹⁴ İsrâ, 17/80.

¹¹⁵ Tevbe, 9/37.

¹¹⁶ İsrâ, 17/19.

- 72 Anlara şâfi‘ ola Hâk rahmeti
Vir şalât şâd ola Hâk rahmeti (4^a)
- 94 Uyalum aña bize oldur imâm
Diyelüm hem eş-şalâtü ve’s-selâm (5^a)
- 255 ‘Âşık iseñ Server’e cândan tamâm
‘Işk-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm (10^b)
- 361 Umar-isañ sende rahmetden tamâm
‘Işk-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm (14^a)
- 1321 Tutar-isañ sen de bulasın necât
Vir şalâvât ola gönlüñe hayat (54^b)
- 1368 Hâk saña görmek kıla yüzün naşîb
Vir şalâvât derdiñe ola tabîb (56^a)

gibi *Mevlid*’in tekrar beyitlerinde geçen “salât” ifâdeleri Efendimiz’in (sav); “Kim bana bir defâ salât getirirse Allah ona on katı salât getirir”¹¹⁷ hadisini hatırlatmaktadır.

- 26 Raḥmetullâhdur Resûl’ün mevlüdi
Hâk anuñ-çün halk itdi bu mevcûdı (2^a)

beyti eserin 8^a sayfasında lâfzen yer verilen şu hadisi akla getirmektedir:

Ķālellāhu Te‘ālā: ‘levlāke levlāk le-mā ḥalaqtü’l-eflāk’. Ķāle Resūlullāh: “Evvele mâ ḥaleḳallāhu nūrî ve evvele mâ ḥaleḳallāhu rûḥî ve evvele mâ ḥaleḳallāhu ‘aqlî ve evvele mâ ḥaleḳallāhu el-ḳalemi.” Şadeḳallāhu ve Resūlullāh ve bellaġa Ḥabībullāh.¹¹⁸

Bu hadisin anlamı şudur: “Allahu Te‘âlâ buyurdu ki: Sen olmasaydın ben ‘âlemleri yaratmazdım. Resūlullāh (sav) buyurdu ki: Allah’ın yarattığı ilk şey benim nûrumdur, ondan sonra yarattığı ilk şey benim rûhumdur, ondan sonra yarattığı ilk şey

¹¹⁷ Ebû Dâvud, Salât, 26.

¹¹⁸ Aclûnî, *Keşfü’l-hafâ*, nr. 2123.

benim aklımdır ve sonra yarattığı ilk şey kalemdir. Allah ve Resûlullâh doğru söyledi ve Habîbullâh bildirdi.”

Bu rivâyetin ardında gelen;

- 177 Sîre ehli şöyle takrîr itdiler
Ka‘bü’l-aḥbâr’dan rivâyet itdiler
- 178 İşit imdi Ka‘bü’l-aḥbâr söyledi
Ḥaḳ Resûl’inden rivâyet eyledi
- 179 Ne didi ol dü-cihânuñ mefhâri
Pîşvâ-yı cümle mürsel rehberi
- 180 Didi evvel nûrumı ḥalk itdi Ḥaḳ
Didi evvel rûhumı ḥalk itdi Ḥaḳ (8^a)
- 181 Didi evvel ‘aqlumı ḥalk itdi Ḥaḳ
Didi evvel ḳalemi ḥalk itdi Ḥaḳ
- 182 İşbu dört dürlü lâfzı kim söyledi
Her birini dürlü taḳdîr eyledi
- 183 Ehl-i irfân gelübeni gittiler
Her birini nice ta‘bir itdiler
- 184 Taşra biz şûret sözini diyelüm
Sîre ehlinden rivâyet idelüm
- 185 Nûrılarda nûr-ı evveldür Resûl
Rûhılarda rûḥ-ı evveldür Resûl
- 186 ‘Aḳlı kül olan Resûl’ün ‘aḳlıdur
Bu sözi şanmañuz ‘aḳlâm naḳlidür

- 187 Hem kalem dağı Habîbullâh adı
Levhe yazduğında ‘ilmullâh didi (8^b)

beyitlerinde hadisin anlamı verilmiştir. Bunlardan başka;

- 198 Andan oldu her nihâni âşikâr
‘Arş [u] kürsî yirde gökde ne ki var
- 199 Ger Muhammed olmasa-y-ıdı ‘ayân
Olmayısardı zemîn ü âsümân
- 200 Ger Muhammed olmasaydı ey yâr
Olmaz-ıdı ay [u] gün leyl [ü] nehâr (9^a)
- 1151 Şânuña okundu senûñ şâh-ı levlâk huṭbesi
Kalmadı ketm-i ‘ademde evvelîn ü âhirîn (49^a)

gibi beyitler de aynı rivâyeti işaret etmektedir.

- 50 Kudretüñle söyledürsin taşları
İrgörürsin menzile kalmışları

Câbir’in rivâyet ettiği bir hadis-i şerîfte Efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur:
“Eskiden bana selâm veren bir taş biliyordum ki ben onu şimdi de biliyorum.”¹¹⁹

- 92 ‘Âm-ı luṭfindan umaram ben dağı
Ümmetümdensin diye baña dağı (5^a)
- 208 Çok temennâ kıldılar Hâk’dan bular
Kim Muhammed ümmetinden olalar (9^b)
- 247 Hâk-ıla kıldı şöḥbeti anda diledi ümmeti
İki cihânuñ rahmeti toğdığı ay toğdı yine (10^a)
- 426 **Muḥibbî** gâfletden uyan şevk-ı Muhammed’e boyan
Gelsün ol ümmetim diyen toğdı gine mevlüd ayı (16^b)

¹¹⁹ Müslim, Fezâil, 1.

- 521 Tõgdı şol kim başa dülbend giyiser
Âhiretde ümmetin dileyiser (20^a)
- 564 Didi Allâh yâ Hâbîb sen rahmetüñ
Hürmetine ‘afv olsun ümmetüñ (22^a)
- 776 Yâ İlâhî dostuña sen ümmet it
Fazluñ-ıla cümlemüze rahmet it (31^a)
- 1110 Bu gice Hâk’ dan dilegil ümmetüñ
Luţf-ıla Hâk saña ide himmetüñ (46^b)
- 1122 Saña virdüm ol za‘îf ümmetlerüñ
Cennetüm yurtları olsun anlaruñ (48^a)
- 1147 Her nebî yevme’l-cezâda çığışup nefsi diye
Bu za‘îf ümmeti ancak dileyen sensin hemîn (49^a)

Bu beyitler mi’râcın anlatıldığı rivâyette geçen Efendimiz (sav) ile Allahu Teâlâ arasındaki şu konuşmayı hatırlatmaktadır: “Yâ Muhammed! Kaldır başını benden istediğini dile. Sana istediğin verilecek. Peygamber (sav); ‘ümmeî yâ Rab, ümmetî yâ Rab’ dedi. Bunun üzerinde Allahu Teâlâ; ‘ümmetinden şu kadar kişi (bir rivâyette yetmiş bin kişi) cennete girecek’ buyurdu”.¹²⁰

- 93 ‘Înâyet umuban başlaruz söze
Hem dağı şefî‘ oldur cümlemüze
- 103 **Muhibbî** şofı hayr olsun diyen îmân-ıla ölsün
Yârın saña şefî‘ olsun bu mevlüd-i Hâbîbullâh (5^a)
- 127 Didi aña ol şefî‘a’l-müznibîn
Ol Hâbîb ol rahmeten li’l-âlemîn (6^a)
- 990 Korkaram ‘ayb-ıla red ide beni
Cümle halka Hâk şefî‘ itdi seni (42^a)

¹²⁰ Buhâri, Tefsir, 203.

1148 Bu günâhkâr ümmetüñe Hâk nice fazl eyledi
Seni kıldı bunlara yârın şefi‘a’l-müznibîn (49^a)

gibi Hz. Peygamber’in (sav) şefaata edeceğını dile getiren beyitlerde Resûlullâh’ın (sav); “Her peygamberin kabul edilen bir duâsı vardır. Ben de duâmı ümmetim için şefaata edebilmeye hasrettim. Ümmetimden Allah’a şirk koşmadan ölen her kişi ona nâil olur”¹²¹ hadisine telmih vardır.

134 Erine virdi haber düş gördüğünü
Resûlullâh cemâline irdüğünü (6^b)

yahudi bir kadının rüyasında Hz. Peygamber’i (sav) gördükten sonra onu gerçekten görmüş gibi hayran olup müslüman olmasının anlatıldığı hikâyede geçen bu beyit şu hadisi hatırlatmaktadır: “Resûlullâh (sav) şöyle buyurdu: Beni rüyâsında gören, uyanırken görmüş gibidir.”¹²²

526 Tığdı şol kim bir şuya ağzın yuya
İçe-y-idi yüz kişi cümle toya (20^b)

Bu beyitte de dile getirildiği gibi Efendimiz’in (sav) ağız suyu ile suları bereketlendirdiğine dair hadis kaynaklarında farklı rivâyetler vardır. Sudan içen kişilerin sayıları farklı farklı olduğu için burada Muhibbî’nin hangi olayı kasteddiğini bilemiyoruz. Ancak örnek olması açısından şu rivâyeti verebiliriz.

Berâ b. Âzib’in şöyle rivâyet ediyor: “Hudeybiye kuyusunun suyu çekilmiş, içinde bir damla bile su kalmamıştı. Bu hâl Resûlullâh’a (sav) anlatılınca, o kuyunun başına gelip oturdu. İçinde biraz su bulunan bir kap istedi. Onunla abdest aldıktan sonra ağzını çalkaladı ve içinden duâ etti. Abdest aldığı ve ağzından çalkaladığı suyu kuyunun içine döktü. Resûlullâh’ın (sav) emriyle kuyu biraz kendi hâline bırakıldı. Sonra kuyunun suyu oldu. Müslümanlar da, onların hayvanları da ondan kana kana içtiler. Kuyunun suyundan içenler bin dört yüz kişi idi.”¹²³

527 Tığdı şol kim bir ağulu bir yağı
Yir-iken söyleye kim yime beni

¹²¹ İbn Mâce, Zühd, 37.

¹²² Buhârî, Ta’bir 10.

¹²³ Buhârî, Menâkıb, 22.

528 Ağu-y-ıla çün beni bişürdiler
Uşda senüñ öñüne getürdiler (20^b)

Müslim’de rivâyet edilen bir hadiste şöyle anlatılmaktadır: “Hayber Savaşı’nda, yahudi bir kadın pişirdiği bir keçiyi zehirleyip Resûlullâh’a (sav) göndermişti. Sahabeler yemeye başladılar. Resûlullâh (sav) birden dedi ki; ‘Pişirilen keçi bana ben zehirliyim diyor’. Sonra herkes elini çekti. Fakat o şiddetli zehirin tesirinden Bişr b. Berâ aldığı bir tek lokmadan vefat etti.”¹²⁴

539 Pâk idüp küfr-ile bütlerden Resûl
Kurtarırdur müşrikler elinden ol (21^a)

578 Mekke içindeki bütler ol gice
Düşdiler yüzün aşağı ol gice

579 Avâz-ile didi Ka’be eşkere
Gitdi bâtil geldi ol hak eşkere (22^b)

Beyitlerde anlatılan hâdiseler *Mevlid*’de Efendimiz’in (sav) doğumunda meydana gelen mucizeler arasında zikredilmiştir. Ancak bu hâdiseler Mekke fethinde vuku’ bulunan hâdiseyi de hatırlatmaktadır.

İbn Mes’ud şöyle rivâyet etmiştir: “Mekke fethin gününde, Ka’be ve etrafında üç yüz altmış put vardı. Resûlullâh (sav) elinde yay gibi bir değnekle o putlara birer birer işâret ederek; ‘Hak geldi batıl yok oldu. Muhakkak ki batıl yok olup gidicidir.’¹²⁵ Âyetini okuyarak hangisine işâret ederse yere düşüyordu. Putun yüzüne işâret ettiğinde arkasına düşüyor, arkasına işâret ettiğinde ise yüz üstü düşüyordu. Bu şekilde bütün putlar yere yuvarlandılar.”¹²⁶

638 Akdı şuyu yoğiken kıyılarıñ
Emceği taldı südü koyunlarıñ (25^b)

¹²⁴ Müslim, Fezâil, 3.

¹²⁵ İsrâ, 17/81.

¹²⁶ Buhârî, Mezâlim, 33.

Efendimiz'in (sav) sütannesi Halime'ye verildiğinde onun evindeki bereketin artmasının anlatıldığı bölümde geçen bu beyitte koyunların çok süt verdiği söylenmektedir. Bununla ilgili şöyle bir rivâyet vardır: “Halime'nin kabilesinde kıtlık olmuştu. Hayvanları zayıf ve sütsüz oluyorlardı ve doyuncaya kadar yemiyorlardı. Resûlullâh (sav) oraya gönderildiği zaman, Halime'nin koyunları akşam döndükleri zaman başkalarının hayvanlarından tok ve memeleri dolu olarak geliyorlardı.”¹²⁷

662 Didi ana şaklayımsın beni
Pâdişâh-ı bî-zeval şaklar beni

663 Baña oldur nâşır u mu'în olan
Gice gündüz hâcetüm revâ kılan

664 Var işüne beni ısmarla aña
Ol Kerîm'dür 'avni yetişür baña

Sütannesi Halime'nin Efendimiz'e (sav) zarar gelmesinden korktuğu için, onu kardeşleriyle göndermek istememesi üzerine Resûlullâh'ın (sav) verdiği cevabın yer aldığı bu beyitler Hz. Ayşe'nin rivâyet ettiği şu hadisi hatırlatmaktadır: “ ‘Allah seni insanlardan koruyacaktır’¹²⁸ âyeti nâzil olduktan sonra Resûlullâh (sav) kendisini ara sıra muhafaza eden zâtlara şöyle demiştir; ‘Beni beklemenize gerek yok. Benim Rabbim beni muhafaza ediyor’.”¹²⁹

686 Vardılar otlağa anlar ol zamân
İki kişi çıkageldi nâgehân

687 İlk ayağın soñra elin öpdiler
Oğşayuban arkasını kaqdılar

688 Kâtı 'izzet itdiler Hâk dostına
Aldı biri Server'i diz üstine

¹²⁷ Heysemî, *Mecmau'z-zevâid*, VIII, 220-221.

¹²⁸ Mâide, 5/67.

¹²⁹ Tirmizî, *Tefsîrü'l-Kur'ân*, 6.

- 689 Didiler k rkma Őah  y d değ l z
FeriŐteler z muŦi  bendeleri n z
- 690 Yardı göğsin çıkardı yüreğini
Didi H k bilür iŐ n yigreğini
- 691 Bize emr eyledi Kevşer Şu-y-ıla
Y reğ n  yuyavuz H k emr-ile
- 692  ıkarur k ynundan biri ibriği
Koydı Şuyu yudı biri yüreği
- 693 K dılar yüreği gine yirine
Sevmeyenler anı y rın yirine (27^b)
- 695 Őıęadılar göğsin anu n n'itdiler
Gine elin öpübeni gitdiler
- 696 Acımadı zerrece kan çıkmadı
 ll  k rdeŐleri a na baķmadı
- 697 Gitdi eve birisi yile yile
Birisi kıldı k yun-ıla bile
- 698 Vardı didi H l me'ye ol işi
Baş açup H l me d ğ ndi taşı
- 707 K rdeŐ mi  ld rdi iki kişi
Ol söz-ile akdı gözümün yaşı (28^a)
- 708 Didi Aħmed gircek eydür y  ana
 ki kişi geldi ve gitdi yine

709 Aldı Hâlîme eve geldi anı
Korkısından kalmadı yarı cânı

710 Didiler bunu alup gitmek gerek
Anasına Mekke’de iltmek gerek (28^b)

Bu beyitlerde Efendimiz’den (sav) şu rivâyet hikâye edilmiştir: “Resûlullâh’ın (sav) sütkardeşi anlatıyor: ‘Beyaz elbiseli iki adam geldi. Onun karnını yardılar. Ben ne yaptıklarını anlamadım.’ Halime’nin kocası bunu duyunca korkusundan onu geri götür demiştir.”¹³⁰

922 Ka’be’de bir gün yüzün kor secdeye
Tañrı dostı tâ ki nâliş eyleye

923 Ol Ebû Cehil lâ’in gördi anı
Üstine kor bir deveniñ kıçını

924 Tâ ki irdi Fâtıma’ya bu haber
Tiz irişüp anı üstinden gider

Müşriklerin Hz. Peygamber’e (sav) verdikleri eziyetlerden birine örnek teşkil eden bu beyitler bir rivâyette şöyle anlatılmıştır. İbn Mes’ud naklediyor: “Resûlullâh (sav) Ka’be’de namaz kılıyordu. Ebû Cehil ve arkadaşları onu izliyorlardı. İçlerinden biri; ‘Kim bir devenin işkembesini Muhammed secde ederken sırtına koyar’ dedi. Aralarından şakî olanı işkembeyi Resûlullâh’ın (sav) sırtı ile omuzu arasına koydu. Ben hiçbir şey yapamadan bakakaldım. Ebû Cehil ve yanındakiler alay ederek gülmeye başladılar. Fâtıma gelip onu sırtından alıp atana kadar Resûlullâh secdeden başını kaldırmadı. Resûlullâh başını kaldırıncâ; ‘Allah’ım Kureyş’i sana havale ediyorum. Allah’ım Kureyş’i sana havale ediyorum. Allah’ım Kureyş’i sana havale ediyorum’ dedi.”¹³¹

953 Bî-mişâl eyledi Allâh ol haşı
Anuñ-çün yoğ-ıdı anuñ gölgesi

¹³⁰ Heysemî, *Mecmau’z-zevâid*, VIII, 820-821.

¹³¹ Buhârî, Tefsir, 203.

954 Cismi anuñ nûr-ıdı başdan başa
Zîre nûrın gölgesi ola haşâ (40^b)

Hz. Peygamber'in (sav) gölgesinin olmaması ve cisminin nûrânî olması bir hadiste geçen Resûlullâh'ın (sav); "Allah'ım, kalbimi, gözümü, kulağımı, sağımı, solumu, üstümü, altımı, önümü, arkamı benim için nûr kıl"¹³² duâsına işaret etmektedir.

1000 Hağ Resûl'i Allâh'ıñ emrin bilüp
Şehre hendek kazdılar hep cem' olup

1001 Anda gördi Câbir enşârı meğer
Hağ Resûl'i Tañrı'dan kût diler

1002 Bildi kim açdur kıyâmet çerağı
Tiz evine geldi gördi yarağı

1003 Bir koyun bişirdi hazır eyledi
Geldi Resûl Hazreti'ne söyledi

1004 Yâ Resûlallâh kim ihsan idesiz
Ben kuluñ evinde ta'âm yiyesiz

1005 Didi Server yalıñuz ben mi hemân
Didi Câbir sen kime dirseñ ey cân

1006 Emri kıldı orada olanlara
Hendeği cem' oluban kazanlara

1007 Câbir evine gelüñüz cümleñüz
Ta'âm hazır eylemiş anı yiñüz

1008 Câbir'üñ evine gelüp taldılar
Taşra şoqaqlara da bile oldılar

¹³² Buhârî, Daavât, 11.

- 1009 Şöyle eyledi rivâyet râvîler
Üç biñ aşhâb-ıdı anda didiler
- 1010 Câbir Aḥmed öñine ḳor şofrasın
İşid imdi n'eyler ol Tañrı ḥaşın (42^b)
- 1011 Didi on on aşhâba ḳıluñ şalâ
Bu ta'âmuñ üstine ḥazır ola
- 1012 Bir on gider yirine gelür bir on
Ol düzene yindi ol gün anda ḥon
- 1013 Toydı ḳarnı anda ol üç biñ erüñ
Mu'cizâtı idi ol Peyğamber'üñ
- 1014 Ol ta'âmdan zerrece eksilmedi
Nireden yindi kimesne bilmedi (43^a)

Hendek Savaşı zamanında vuku' bulan bir mûcizenin anlatıldığı bu beyitlerde geçen hâdiseyi Câbir şöyle rivâyet etmiştir: “O günde dört avuç olan bir sâ’(3 kg kadar) arpa ekmeğinden ve bir senelik bir keçi oğlağından bin adam yediler ve öylece kaldı. O gün yemek benim evimde pişirildi. O bin kişi o ekmekten ve oğlaktan yediler ve gittiler. Daha tenceremiz dolu kaynıyor, daha hamurumuz ekme yapıyor. Resûlullâh (sav) o hamura ve tencereye mübarek ağzının suyunu koyup bereketle duâ etmişti.”¹³³

- 1125 ‘İzzetüñe anları ben yiğledüm
Günde elli vaḳt namaz farz eyledüm
- 1126 Cehd idüben bu namazı ḳılalar
Tâ ebed raḥmetüm-ile olalar

¹³³ Buhârî, Meğâzî, 27.

1127 Didi Server ümmetümdür key za'îf
Fazluñ-ıla yüklerin eyle hafîf

1128 Didi Allâh hürmetüne kırk beşin
Bağışladum kılsun anlar da beşin (48^a)

1129 Biş namaz anlara ilet armağan
Dost sefer kılsa umar dost armağan

1130 Ümmetüñ mi'râcudurur bu namâz
Raḥmetümden maḥrum olur bî-namâz (48^b)

Mi'racta namazın müslümanlara farz kılınmasının anlatıldığı beyitlerde şu hadise telmih vardır: “Resûlullâh'a mi'racta üç şey verildi: Beş vakit namaz verildi. Bakara sûresinin son iki âyeti verildi. Resûlullâh'ın ümmetinden olup da Allah'a şirk koşmayanların büyük günahları bağışlandı.”¹³⁴

1304 Ebû Bekr olsun imâm mihrâbuma
Kıluvirsin namazı aşḥabuma (54^a)

1357 İrdi kuşluk vakti işit ey yâre
Kılatı oldu ḥastalık Peyğamber'e (56^a)

Hız. Peyğamber'in (sav) vefatı bahsinde geçen bu beyitlerde şu hadise telmih vardır: “Resûlullâh (sav) hastalandığında şöyle buyurdu: Ebû Bekir'e gidiniz, o insanlara namazı kıldırın.”¹³⁵

1392 Cebrâi'l eydür eyâ Ḥulk-ı ḥasen
Ümmetüñ-çün ne didi Ḥaḳ diñlesen

1393 Ḥaḳ didi ümmetüne yâ Muḥterem
Ḥaşr olıcaḳ anları ilk koyaram

¹³⁴ Müslim, İmân, 78.

¹³⁵ Buhârî, İmâmet, 11.

1394 Cennete evvel giren anlar ola

Hürmetüñe cümle rızâmı bula (57^a)

Yine vefat bahsinde geçen bu beyitlerde de şu hadise işaret edilmektedir: “Resûlullâh (sav) şöyle buyurdu: Kıyâmet günü kabri ilk açılacak olan ve ilk şefaah edecek olan benim.”¹³⁶

Mevlidlerin önemli bir bölümünü oluşturan mi'râc hâdisesine *Muhibbî Mevlidi*'inde de uzunca yer verilmiştir. Bu beyitleri burada tekrar yazmak yerine yalnızca konu ile ilgili hadis metnini ve olaya işaret edilen beyitlerin numaralarını vereceğiz.

Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurdu:

“Bir keresinde ben Beyt'in (yani Ka'be'nin) yanında uyurla uyanık arası bir halde bulunuyordum. Hz. Peygamber burada iki kişi arasındaki adamı (kastederek) zikretti ve şöyle devam etti; “Derken bana içine hikmet ve îmân doldurulmuş altından bir tas getirildi. Göğüsten karnın alt tarafına kadar yarıldı. Sonra karın Zemzem suyu ile yıkandı. Sonra hikmet ve îmân ile dolduruldu. Ve bana katırdan küçük, eşekten büyük beyaz bir hayvan getirildi ki, o Burak'tır. Akabinde ben Cibrîl'in beraberinde gittim. Nihayet alt semaya vardık.

- Kim o? denildi.

- Cibrîl'dir, dedi.

- Yanındaki kimdir? denildi. Cibrîl tarafından:

- Muhammed'dir, diye cevap verildi.

- Ona buraya gelsin diye (davet) gönderildi mi? diye soruldu. Cibrîl:

- Evet, dedi.

- Merhaba gelen Zât'a Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir! denildi. Müteâkiben Âdem'in yanına geldim ve ona selâm verdim. O da:

- Merhaba sana, Oğul ve Peygamber! dedi. Akabinde ikinci semâyaya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibrîl'dir, dedi.

- Yanındaki kimdir? denildi. Cibrîl:

- Muhammed'dir (sav), dedi.

- Ona (gelsin diye) haber gönderildi mi? denildi. Cibrîl:

- Evet gönderildi, dedi.

¹³⁶ Müslim, Fezâil, 2.

- Merhaba O'na -hoş geldi, safa geldi- ve bu gelenin gelişi ne güzeldir! denildi.
Akabinde ben İsbâ ve Yahyâ (Peygamberlerin) yanına vardım. Onlar:

- Merhaba sana, kardeş ve Peygamber! dediler. Sonra üçüncü semaya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibrîl'dir, dedi.

- Beraberindeki kimdir? denildi. Cibrîl:

- O Muhammed'dir, dedi.

- Ona (vahy ve mi'râc da'veti) gönderilmiş midir? denildi. Cibrîl:

- Evet (gönderilmiştir), dedi.

- Merhaba O'na ve bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir! denildi. Akabinde ben Yûsuf'un yanına vardım ve ona selam verdim. O da:

- Merhaba sana bir kardeşten ve peygamberden! dedi. Sonra dördüncü semâyâ vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibrîl'dir, denildi.

- Beraberindeki kimdir? denildi. Cibrîl tarafından:

- Muhammed'dir, denildi.

- Ona (Mi'râc daveti) gönderilmiş midir? denildi. Cibrîl: .

- Evet, gönderilmiştir, dedi.

- Merhaba gelen Zât'a ve bu gelenin gelişi ne güzeldir! denildi. Ben İdris Peygamber'in yanına vardım ve ona selam verdim. O da:

- Bir kardeş ve bir peygamberden merhaba! dedi. Sonra beşinci semaya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibrîl'dir, dedi.

- Berâberindeki kimdir? denildi.

- Muhammed'dir, denildi.

- Ona da'vet gönderilmiş midir? denildi. Cibrîl:

- Evet (gönderilmiştir), dedi.

- Merhaba O'na ve bu gelen Zât ne güzel yolcu! denildi. Akabinde biz Hârûn'un yanına geldik. Ben ona selam verdim. O da:

- Merhaba sana bir kardeş ve bir peygamberden, dedi. Sonra altıncı semâyâ vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibrîl'dir, dedi.

- Beraberindeki kimdir? denildi.

- Muhammed'dir, denildi.

- O'na (davet) gönderilmiş midir? Bu gelen kişiye merhaba ve O'nun bu gelişi ne güzeldir! denildi. Akabinde ben Mûsâ'nın yanına vardım ve ona selam verdim. O:

- Bir kardeşten ve bir peygamberden sana merhaba! dedi. Ben Mûsâ'yı bırakıp geçince Mûsâ ağladı. Mûsâ'ya:

- Seni ağlatan nedir? denildi: Mûsâ:

- Ya Rabb! Benden sonra peygamber gönderilen bu genç ki, O'nun ümmetinden cennete girecekler benim ümmetimden gireceklerden daha faziletlidir (de ona ağlıyorum)! dedi. Sonra yedinci semâya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibrîl'dir, dedi.

- Yanındaki kimdir? denildi.

- Muhammed'dir, denildi.

- O'na da'vet gönderilmiş midir? Bu gelen Zât'a merhaba, bu gelen kişi ne güzel yolcu! denildi. Akabinde ben İbrâhim Peygamber'in yanına vardım ve ona selâm verdim. O da:

- Bir oğul ve peygamber, merhaba sana! dedi.

Sonra bana el-Beytü'I-Ma'mûr gösterildi. Ben, Cibrîl'e bunu sordum. Cibrîl:

Bu el-Beytü'I-Ma'mûr'dur, her gün onun içinde yetmiş bin melek namaz kılar, buradan çıktıkları zaman artık bu onların son girişidir, bir daha oraya dönmezler, dedi. Bana Sidretü'I-Müntehâ da gösterildi. Bir de gördüm ki, sidre ağacının yemişleri sanki Yemen'in Hecer şehri testileri gibi; yaprakları ise fillerin kulakları gibidir. Sidre'nin dibinde dört nehir vardır: İki bâtın nehir, iki zâhir nehir. Ben Cibrîl'e bunları sordum. Cibrîl:

- Bâtın olan iki nehir cennettedir. Zâhir olan iki nehir ise Nil ile Furât nehirleridir, dedi. Sonra benim üzerime (her gün) elli namaz farz kılındı. Ben bunları kabul ettim ve Mûsâ'ya geldim. Mûsâ:

- Ne yaptın? dedi.

- Üzerime elli namaz farz olundu, dedim. Mûsâ:

- Ben insanları senden daha iyi biliyorum; ben İsrâiloğulları'nı sıkı bir denemeye tâbi' tuttum. Senin ümmetin her gün elli namaza takat getirmez. Onun için Rabbine dön de hafifletmesini iste, dedi. Ben de döndüm ve hafifletmeyi istedim. Rabbim namazları kırk yaptı. Sonra evvelki gibi Mûsâ'ya; akabinde Rabbime gidip yine hafifletme istedim.

Sonra Rabbim namazları otuz yaptı. Sonra yine bundan önceki gibi Mûsâ'ya; akabinde Rabbime gidip hafifletme istedim. Bu sefer Rabbim namazları yirmi yaptı. Sonra yine Mûsâ'ya ve akabinde Rabbime gidip hafifletme istedim. Bu sefer Rabbim namazları on yaptı. Sonra Mûsâ'ya geldim. O da yine hafifletme istememi söyledi. Bu sefer Rabbim namazları beş yaptı. Akabinde Mûsâ'ya geldim. Mûsâ:

- Ne yaptın? Dedi.

- Rabbim namazları beş yaptı, dedim. Mûsâ önceki gibi yine hafifletme istememi söyledi. Ben Mûsâ'ya:

- Hayırla selamette kal (ben bu beşi kabul ediyorum), dedim. Akabinde Allah tarafından:

-Ben beş vakit namazla farîzamı imza ve infâz ettim ve kullarımdan fazlasını hafiflettim; ben güzelliği on kat ile karşılarım! diye nidâ olundu.”¹³⁷ (651; 277; 1084-1143. beyitler.)

c. Târihî Hâdiselere Telmihler

Diğer mevlidlerde olduğu gibi *Muhibbî Mevlidi*'nde de siyere dair bilgiler verilmektedir. Okuyanın rahatlıkla görebilecekleri bu bilgilerden bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

442 Didi kayınatam 'Abdülmuṭṭalib
Nûrı saklamağa ol katı ṭalib

443 Oğlı 'Abdullâh meğer ölmüş-idi
Hizmetüme ol kefil olmuş-ıdı (17^a)

Bu beyitlerde Hz. Peygamber'in (sav) babasının vefat ettikten sonra dedesi Abdülmüttalib'in onu himayesine alması anlatılmıştır.

631 Bu yanadan ḍaḥı 'Abdulmuṭṭalib
Ḥalîme'yi bulmağa oldu ṭalib

632 İstediler buldılar ol ḥâtunı
İllâ üstinde katı yıprak ṭonı

¹³⁷ Müslim, îmân, 78; Hadisin tercümesi: Sahîh-i Buhârî ve Tercemesi, trc. Mehmed Sofuoğlu, İstanbul 1989, c. 7, 3024-3027.

- 633 Şoruban adunı nedür bildiler
Alubanı Âmine'ye geldiler
- 634 Virdiler Server'i anuñ eline
Ditremek düşdi cânına tenine
- 635 Virdiler ni'met kese aqçe ile
Dürlü tonlar hem dağı boğça ile
- 636 Alıban Aħmed'i girdiler yola
Gıtdiler hem gine geldüğü yola (25^a)

Yukarıdaki beyitlerde Efendimiz'in (sav) sütannesi Halime'ye verilmesi anlatılmıştır.

- 744 Dürlü dürlü miħneti gördi başı
Vardı yigirmi bişe dağı yaşı
- 745 Aldı ol vaħtin Ĥuyle kızını
Ĥadıce'ydi ol ĥâtonlar güzîni (29^b)

Beyitlerde Efendimiz'in (sav) yirmi beş yaşına geldiğinde Hz. Hatice ile evlenmesi dile getirilmiştir.

- 862 Çün geçdi bir zamân bunuñ üstine
'Ammisi düşdi ölüm döşegine (34^a)
- 901 'Ammüsinüñ üç günü gördiliği
Ĥasta oldu ol ĥâtonlar yigreği
- 902 Didi Tañrı bir Muħammed mürseli
Dînimiz İslâm kamumuz kulu
- 903 Böyle didi kıldı dünyân sefer
Her ki toğdı işbu şerbeti tañar

905 Ol mübârek gözlerinden dökdi yaş
Cümle mü'minler ciğeri oldı yaş (35^b)

Yukarıdaki beyitlerde “hüzün yılı” diye adlandırılan Hz. Peygamber'in (sav) zevcesi Hz. Hatice ve onun himaye eden amcası Ebû Tâlib'in yakın zamanlarda vefat etmeleri üzerine Efendimiz'in (sav) duyduğu üzüntü tasvir edilmiştir.

1170 Geldi ol demde hemân dem Cebrâ'il
Didi yâ Aḥmed selâm itdi Celîl

1171 Bu gice bundan göçesin ey cân
Şehr-i Medîne'de tutasın vaṭan

1172 Zîre Allâh'ıñ dileği böyledür
Kim senüñ şehrüñ yirüñ Medîne'dür

1173 Nebîsine gereğın bilür Hüdâ
Bu gice sefere gide var rızâ

1174 Ol gice Hâḳ emr-ile kıldı sefer
Ol güneş yüzlü ve ol alnı ḳamer

1175 Ebû Bekr yoldaş oluban gitdiler
Diñle imdi n'eyleyüben n'itdiler (50^a)

1220 Gitdiler devlet-ile andan daḫı
İrdiler şehr-i Medîne'ye aḫî

1221 Şehrüñ ḫalkı cümle ḳarşu çıḳdılar
Aḫmed'e key ḳatı 'izzet itdiler (51^b)

Bu beyitlerde Hz. Peygamber'in (sav) Allahu Teâlâ'nın emri ile Hz. Ebû Bekir'in arkadaşlığında Medine'ye hicret etmesi ve ensârın O'nu hürmet ile ḳarşılamları anlatılmıştır.

1265 Nice kıldı işbu dünyadan sefer
Oda yakdı 'âlemi heb ser-te-ser

1266 Altmış üç yıl olıcağaz yaşına
Hağ kemâl virdi anuñ hep işine (52^{b-2})

Hz. Peygamber'in (sav) altmış yaşında vuku' bulan irtihali dile getirilmiştir.

2. Eserin Sebeb-i Te'lifi

Mevlid metninde eserin sebeb-i te'lifine dair bir başlık bulunmamakla birlikte, eserin ilk beyitlerini oluşturan giriş mahiyetindeki tevhid, münâcât ve na't muhtevalı bölümün ardından gelen şu beyitler sebeb-i te'lifi beyân etmektedir:

- 38 İllâ ol şâh şevkına her bir fakîr
Tâkâtince didi tuhfetü'l-ğakîr
- 39 Gülşeninde bülbüli çok Server'üñ
Ümmet-iseñüz yoluna ser virüñ (2^b)
- 40 Söylediler dürlü dürlü mu'cizât
Şerh ideler hem nice vaşf u sıfât
- 42 Kıpdi gönümde heves ol Rağmet'e
İrgöre Hağ sizlerüñle rağmete
- 43 Ol hevese Türkîce söz söyledüm
Server'üñ 'aşıklarını toyladum
- 44 Yâ İlâhî açıvirgil dilümi
Rağmetüñle 'ağlumı hem bilümi
- 45 Cânda Ahmed şevkıdur hem cüş iden
Hağret-i Hağ emridür hem söyleden

- 46 Yoħsa benüm nice miķdârüm ola
Server'ũñ sözleri dilüme gel
- 47 Hâzreti Seyyid Buħârî himmeti
İrdi baňa virdi aķla kuvveti
- 48 Şükür ol ma'bûd olan bir Allâh'a
Bu za'ife oldu bu himmet şâha
- 49 Ceddiñ için daħı it luřf-ı kerem
Kim bu emrũñ ben tamamını görem
- 50 Kudretũñle söyledürsin taşları
İrgörürsin menzile ħalmıřları (3^a)

Muhibbî, kendinden önce nice şâirlerin Hz. Peygamber'in (sav) vasıflarını, mûcizelerini yazdıklarını, kendisinin de Rahmetullâh'a vasıl olmak için Hz. Peygamber'e (sav) duyduğu muhabbet sebebiyle içinden gelen bir ilhâm ile bu eseri yazdığını dile getirmektedir. Hz. Peygamber'i (sav) anlatmaya lâyıķ olmadığını ifade eden şâir, bunda aciz kaldığını söyleyerek, eserini yazabilmek için Allahu Te'âlâ'dan yardım istemektedir.

Şâir eserin ilerleyen beyitlerinde de sebab-i te'lîfe dâir malûmat vermeye devam etmiştir:

- 62 Debret imdi dilũñi gelsün nefes
Çünkü cânũñ bu işe kıldı heves
- 63 Şöyle açık söyle ümmî aňlasun
Ehl-i 'irfân işidüben taňlasun
- 64 'Âmiyânedür sözüm Türkîce'dür
Beytlerinũñ vezni eksüklicedür

- 65 Lutf-ıla kim eksiğin ide tamâm
Şefî' ola yârın aña ol hümâm (3^b)
- 66 Şâfi' ola saña da yevme'l-kıyâm
'Işk-ıla diñ eş-şâlâtü ve's-selâm
- 67 Ne turursın ey dilim söyle sözün
Toz u toprak olmadan yüzün gözün
- 68 Şimdi sözün fırsatıdır diyessin
Bir gün ola söyleyemez olasin
- 69 Dutıla dilün ve kesile sözün
Kala 'âşıklar dilinde bu sözün
- 70 Her kaçan-kim cem' olup okuyalar
Ruhuñ-içün fâtiḥâ okuyalar
- 71 Anları Ḥaḫ rahmet-ile toylaya
Dünyâ ve âḫiret ḫalleri ḫoş ola
- 72 Anlara şâfi' ola Ḥaḫ rahmeti
Vir şâlât şâḍ ola Ḥaḫ rahmeti
- 73 Söyle imdi nice geldi ol Resûl
Ḥâlık'a maḫbub olan ol pür-uşûl
- 74 Her kim ânı işidürse şâḍ ola
Muştafâ şevkı ile cânı tola
- 75 Ne diliyle açam aña ağzımı
Lîki tutdum ol şahâ ben yüzümi

- 76 Şefkat-ile alur ise elümi
Debredürem t̄akatimce dilümi
- 77 Vay baña kim ol yüzüme bakmaya
Gönlüme zerrece hikmet akmaya
- 78 Luṭfi çokdur şâhumuñ sultânumuñ
Ma'bûd olan ol yüce Sübhân'umuñ (4^a)
- 79 Vire kuvvet kalbüme hem sözüme
Bakmaya eksüklüğüme yüzüme
- 80 Tutdum omuz Hâlık'ıñ maḥbûbına
Vir şalâvât 'ışık-ıla sen rûhına (4^b)

Bu beyitlerde de şâir, içinden gelen ilhâm ile mevlidi çok geç olmadan yazması gerektiğini, çünkü bunu yapamaz ise bir gün ölüp mezara konduğunda artık fırsatı olmayacağını söylemektedir. Halkın bu mevlidi okumakla şefâate ve rahmetullâha erişeceğini düşünen şâir kendisine seslenerek, mevlidi onların anlayabileceği açık bir dille yazması gerektiğini ifade etmekte ve mevlidi okuyan kimselerden kendisi için Fâtihâ okuyup duâ etmelerini beklemektedir. Yine önceki beyitlerde olduğu gibi eğer Peygamber'in (sav) himmeti ve Allahu Teâlâ'nın lutfu olmazsa bu işi başaramayacağını dile getiren şâir, niyazda da bulunmaktadır.

Mevlid'in son beyitlerinden birinde ise şâir, bu eseri mürşidi Emir Sultan hazretlerinin emri ile yazdığını söylemektedir:

- 1550 Emir Hâzret'i emrine **Muḥibbî** oluban me'mûr
Bi-ḥamdillâh Hâk'â minnet tamam itdi bu divânı (63^a)

3. Eserin Adı

Eser bir mevlid olmakla birlikte şâiri tarafından özel bir isimle isimlendirilmemiştir. Nüshaların ilk sayfalarında bazı isimler bulunmasına rağmen, aralarındaki ciddî farklılıklar bize, bu isimlerin müstensihler tarafından verilmiş

olabileceğini düşündürmektedir. Bunun yanı sıra bu isimlendirmelerin nüsha sahipleri tarafından da yapılabileceği düşünülebilir.

Eserin Süleymâniye Kütüphanesi nüshasının zahriyesinde *Mecmûa-i Mevlûd* yazarken, Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi nüshasında isim bulunmamaktadır. Eksik olan Millî Kütüphane nüshasının ilk varağında ise metnin mürekkebinden farklı bir mürekkebe ile yazılmış *Mevlid-i Muhibbî* yazmaktadır. F. Köksal'ın şahsî kütüphanesinde yer alan nüshada da besmeleden hemen önce *Hâzâ kitâbü Muhibbî Mevlüdü'n-nebiyyi 'aleyhi's-selâm budur* başlığı bulunmaktadır.

Mevlid'in başka herhangi bir yerinde eserin ismi olarak belirtilen bir kayda tesadüf edilmemektedir. Bunun dışında;

95 Bilûñ rahmet-i Rahmân'dur bu mevlüd-i Hâbîbullâh
Günah derdine dermandur bu **mevlüd-i Hâbîbullâh (5^a)**

beyti ile başlayan gazelde geçen ve her beyitte tekrarlanan **mevlüd-i Hâbîbullâh** redifleri ile;

422 Cân-ile tüt sen kulağûñ Muhammed'üñ **mevlüdine**
Raḥmet-dürür ümmetine toğdı gine mevlüd ayı (16^b)

488 Gider Muhibbî gafleti cân-ile sev Muhammed'i
Oķu **mevlüd-i Aḥmed'i** Muhammed toğdığı gice (19^a)

gibi eserin muhtelif beyitlerinde geçen **mevlüd** kelimeleri eserin mevlid olduğunu teyid eden ifadeler olmak dışında ismi ile ilgili bilgi veren deliller değildir.

Bütün bu değerlendirmeler neticesinde biz esere *Muhibbî Mevlidi* demeyi tercih ediyoruz.

4. Eserin Muhtevası ve Özeti

Eser İslâm kitap te'lif geleneğine uygun olarak besmele, tevhid, münâcât, na't ve sebeb-i te'lif ile başlamaktadır. (1-50. beyitler)

Beş başlıktan oluşan eserde, XV. yüzyıl mevlid geleneğine uyularak Hz. Peygamber'in (sav) doğumu, bazı vasıfları, mucizeleri, mi'râcî ve irtihâli anlatılmıştır.

Eserin başlıkları ve bu başlıkları altında anlatılan konular şunlardır:

Fî-beyân-ı Emir Efendi kaddesallâhu sırrahü'l-‘azîz (51-211. beyitler)

Muhibbî bu bölüme mürşidi Emir Sultan hazretlerini medheden bir gazel ile başlamıştır (51-57. beyitler).

Bu gazeli eserin sebeb-i te'lifi ile ilgili beyâna devam edilen ve şâirin kendi hâlini anlattığı beyitler izlemektedir. (58-80. beyitler) Ardından kendisinin Hz. Peygamber'i (sav) anlatmaya lâyık olmadığını göstermek isteyen şâir, fakir bir kadının kendisine gülünmesine rağmen sadece o şerefe nâil olmak için Hz. Yûsuf'a (as) müşteri olmasını anlatmış (81-94. beyitler) ve mevlidi medheden bir gazel ile eserine devam etmiştir (95-104. beyitler).

Bu medhiyeden sonra mevlid okutmanın faziletine dâir iki hikâyeye anlatılmıştır. Birinci hikâyede Bağdad'da bulunan bir kişinin Rebû'l-evvel ayında koyunlar kesip ikramda bulunduğu anlam veremeyen yahudi bir karı kocanın mevlidi dinlediklerinde ona hayran kalmaları, bunun üzerine düşlerinde Hz. Peygamber'i (sav) görerek müslüman olmaları ve ondan sonra kendilerinin de her yıl halka ikramda bulunmaları anlatılmıştır (105-145. beyitler). İkinci hikâyede ise Ali b. Zeyd isimli bir genç annesinin ölümünün ardından kalan az bir miktar parayla ne yapacağını bilemez hâlde gezerken bir yerde mevlid işitir ve düşünde mevlid söyleyenlerin cennete girip kendisinin giremediğini görünce elindeki parayla hemen mevlid okutur ve vefatına kadar buna devam eder. Vefat ettiğinde cennette yerini gördüğü için mevdi mütebessim olan genci görenler, bu hâlden ötürü onun ölmediğini sanırlar. Bunun üzerine genç dirilerek onlara da mevlid söylemelerini tavsiye eder ve tekrar gözlerini kapar (146-176. beyitler).

Hikâyeleri mevlid muhtevalarının asıl konularından biri olan Hz. Peygamber'in (sav) nûrunun yaratılması ve doğumuna kadar olan seyri izlemektedir. Bu konuya uzunca yer veren şâir, Hz. Peygamber'in (sav) nûrunun hürmetine vuku' bulan hâdiselere değinmiştir. Bunlar Hz. Âdem'in (as) tevbesinin kabul edilmesi, Hz. Nuh'un (as) garktan necât bulması, Hz. Îsâ'nın (as) Efendimiz'e (sav) ümmet olmak için arş-ı âlâya yükselmesi, Hz. Mûsâ'nın (as) asâsının ejderha olması, Hz. İbrâhim (as) için yakılan ateşin cennete dönüşmesini anlatan peygamber kıssalarıdır (177-382. beyitler) Fasılların arasında Peygamber'i (sav) ta'zîm içeren altı gazel vardır (212-220, 244-254, 271-277, 291-297, 312-318, 354-360. beyitler).

**Fermâyed-i Celâl-i rahmetullâhi ‘aleyh fî medhî’n-nebiyyi ‘aleyhi’s-selâm
(212-594. beyitler)**

Bu bölüm konu olarak bir önceki bölümün devamı niteliğindedir.

Nûrun en son Hz. Âmine’ye nakletmesi ile Hz. Peygamber’in (sav) ana rahmine düşmesi doğumu ve meydana gelen mûcizelerin anlatıldığı bölüm (383-594. beyitler) yine mehdiye muhtevalı gazeller ile süslenmiştir. (420-426, 480-488, 490-495, 496-505. beyitler).

Hz. Âdem’e (as) şeytanın secde etmesini anlatan Kur’ân-ı Kerîm kıssası, Hz. Peygamber’in (sav) doğacağına müjdelenmesi ile hased eden kavimlerin Hâşimîler’e savaş açması ve bu savaşta Hâşimîler’in Allah’ın (cc) yardımıyla muzaffer olmaları, Hz. Abdullah’ın Hz. Âmine ile izdivâcî konularının işlendiği bölümde anlatılan mûcizeler ise şunlardır: Hz. Âmine’nin hamilelikte karnının büyümemesi, hûrilerin doğuma gelmesi, Cebrâil’in gövdesi kuş yüzü insan şeklinde Hz. Âmine’ye bir kadehle içecek getirmesi, binbir kilisenin yıkılması, Kısra’nın saraylarının yerle bir olması, Sava Bahri’nin kuruması, mecûsilerin ateşlerinin sönmesi, Ka’be’deki putların yıkılması, Efendimiz’in (sav) doğar doğmaz secde etmesi, meleklerin Efendimiz’i (sav) sünnet etmeleri, Ka’be’nin konuşması ve eğilmesi, üç gün gök ehlinin Efendimiz’i (sav) ziyarete gelmeleri, zehirli yemek ile taşın konuşması ve şakku’l-kamer hâdisesi.

**Der-beyân-ı Muḥammed Muṣṭafâ ṣallallâhu ‘aleyhi ve sellem (595-941.
beyitler)**

Bu başlık altında Peygamber Efendimiz’in (sav) kişiliği, hayatı, peygamberliğin gelmesi gibi siyere dâir konular ile bazı mûcizeleri anlatılmıştır.

Bahsettiğimiz bu konuları şu başlıklar halinde verebiliriz: Sütannesine verilmesi, Efendimiz’in (sav) Hz. Halime’nin evine gitmesi ile oranın bereketlenmesi, çocukluğu, edebi ve mizacı, Hz. Âmine ve Hz. Abdülmuttalib’in vefatı, Efendimiz’in (sav) amcası Ebû Tâlib’e verilmesi ve onunla ticaret yapması, Hz. Hatice ile evlenmesi, Hz. Hatice’nin fakir düşmesi, ilk vahyin gelişi, Alak ve Müddessir sûrelerinin inzâli, İslâmiyet’e ilk davet ve ilk müslümanlar, amcası ve Hz. Hatice’nin vefatı, Cebrâil’in Hz. Peygamber’e (sav) abdest ve namazı öğretmesi, namazın gizli kılınması, açık davet emrinin gelmesi ve müşriklerin baskısı, Ka’be’de üzerine deve dışkılarının konulması, ilk hicret ve müslümanların Tâif’e gitmesi, Tâif’te taşlanması.

Anlatılan mûcizeler ise şunlardır: Fil vak'ası, günde bir ay ayda bir yıl kadar çabuk büyümesi, hasta koyunları iyileştirmesi ve koyunların çok süt vermesi, körleri ve kötürümleri iyileştirmesi, kardeşleriyle çobanlık yapmaya gittiğinde aslan ile konuşması, göğsünün çıkarılıp Kevser suyuyla yıkanması.

Bu bölümde ayrıca Hz. Peygamber'i (sav) medheden bir gazel bulunmaktadır. (831-837. beyitler)

Mu'cizât-ı Resûlullâh şallallâhu 'aleyhi ve sellem (942-1255. beyitler)

Muhibbî yukarıda geçen üç bölümde Efendimiz'in (sav) birçok mûcizesine değinmesine rağmen bunun için husûsî bir başlık daha açarak konuya uzunca yer vermiştir.

Bu mûcizeler şunlardır: Gölgesinin olmaması, Şam'a gittiğinde cennet bulutlarından gölge gönderilmesi; önünü, arkasını, yakını, uzağı her yeri görmesi, uykuyla uyanıklık hâlinin bir olması, kokusunun her yerden duyulması, kurumuş kuyudan su çıkarması, kuru ağacı sıvazlayıp yeşertmesi, Kur'ân'nın inmesiyle diğer dinlerin batıl olması, Sidre'deki Cebrâil'in geleceğini bilmesi, cansızların onun Hak Resûl olduğunu söylemeleri, terinden gül olması, ellerinin göğe uzanması (953-984. beyitler), savaşta kör olan ashâbının gözlerini açması (985-993. beyitler), Hendek Savaşı'nda üç bin kişinin bir koyunu yemeleri ve koyunun bitmemesi (1001-1014. beyitler), ashâbından Câbir'in yanan oğlanlarını diriltmesi (1017-1057. beyitler).

Bu mûcizelerden başka Mi'râc hadisesinin uzunca anlatıldığı bölümde (1084-1143. beyitler) namazın farz kılınması (1125-1128. beyitler), Allah'a ibadete, tevhid'e çağrı ve Medîne'ye hicret konuları işlenmiştir (1153-1244. beyitler).

Hicret yolunda meydana gelen; Hz. Peygamber'in (sav) Ümmü Ma'bed'in kısır koyununu sağması ve sağılan sütün artması, Ümmü Ma'bed'in oğlunun azaları için dua etmesi, çocuğun iyileşmesi ve bu hâdiseyi görenlerin müslüman olmaları, kesilip yiyilen koyunun kemiklerinden tekrar dirilip "Tanrı birdir, sen O'nun Resûl'üsün" demesi ve ondan başka koyunlar üremesi (1176-1219. beyitler) gibi mûcizeler ile Medîne'de vuku' bulan; Kusvâ'nın Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin evinin önünde durarak Hz. Peygamber'in (sav) kalacağı yeri bildirmesi ve Hz. Peygamber'in (sav) Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin kör olan annesinin gözlerini açması anlatılarak bölüm bitirilmiştir (1220-1241. beyitler).

Yine her bölümde olduğu gibi burada da Hz. Peygamber'e (sav) dâir bi gazel bulunmaktadır (1144-1152. beyitler).

Fî beyân-ı vefât-ı Resûlullâh şâllallâhu 'aleyhi ve sellem (1256-1555. beyitler)

Eserin nihayete erdiği bu bölüm Peygamber'in (sav), vefatı, dua ve hâtimeden oluşmaktadır.

Bölümün muhtevasını oluşturan konular şunlardır: Hz. Muhammed (sav) mescidde ashâbına İslâmiyet'e dâir konuları anlatırken Cebrâil'in gelip vefat edeceğini haber vermesi (1256-1303. beyitler), Hz. Âişe'nin evinde hastalanmasının ardından Hz. Bilâl'den müslümanları mescidde toplamasını istemesi, vedâ hutbesini irâdı ve imâmet bahsi (1304-1343. beyitler), teşyii ve tedfinini vasiyeti (1344-1351. beyitler), Azrâil'in gelip kabz-ı rûha rızası olup olmadığını sorması üzerine Hz. Peygamber'in (sav) Cebrâil'i isteyerek ümmetinin âhirinden suâl etmesi ve ümmetinin kendisiyle birlikte haşrolunup cennete ilk girenler olacağını müjdelmesi (1359-1396. beyitler), Azrâil'in tekrar gelerek rûhunu kabzetmek istemesi ve Hakk'ın cemâlini göstermesi ile birlikte vefat etmesi (1397-1423. beyitler), ashâbının ve tüm cihânın üzülmesi, Hz. Fâtımâ'nın yası (1424-1476. beyitler), Hz. Ali ve Hz. İbn Abbâs'ın onu yıkayıp kefenlemesi, etrafa misk-i anber kokularının yayılması, üç gün gök ehlinin namazını kılmasının ardından ashâbının da namazını kılması ve defnedilmesi (1477-1509. beyitler), duâ ve hitam (1510-1555. beyitler).

Son bölümde de gazel nazım şekliyle yazılmış manzum parçalar vardır. Ancak bunlarda -Emir Sultan'ı medheden bir gazel (1544-1550. beyitler) dışında- öncekilerden farklı olarak dua (1430-1438. beyitler) ve Hz. Peygamber'in (sav) vefatından duyulan üzüntüye (1470-1476. beyitler) yer verilmiştir.

B. ESERİN DİLİ VE EDEBÎ ÖZELLİKLERİ

1. Eserin Dili

XV. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin ilerlemesine paralel olarak Türk Dili de güçlü bir ilim ve edebiyat dili durumunu almış, Türkçe'nin aleyhine olmakla birlikte yabancı kelimelerle dil zenginleşmiştir.¹³⁸ Aruza daha kolay uyması bakımından Arapça ve Farsça kelimelerin dilde yer almaya başladığı ve buna tepki olarak doğan Türkî-i Basit Akımı'na rağmen kullanımın giderek arttığı bir dönem olmuştur.¹³⁹

Dildeki bu değişime karşılık mevlid müellifleri, eserlerini sanat endişesinden uzak, yalnızca uhrevî bir mükâfat bekleyerek ve halka hitap ederek yazdıkları için onların anlayacağı sade ve külfetsiz bir dil kullanmışlardır.¹⁴⁰

Muhibbî Mevlidi, XV. asır mevlidlerinden olup Eski Anadolu Türkçe'si ile yazılmıştır. Eserde genel olarak, yukarıda mezkûr sebeplerden dolayı sade ve yalın bir dil hâkimdir. Ancak başlıklar geleneğe uygun olarak Arapça ve Farsça yazılmıştır. Çok fazla olmamakla birlikte metin dâhilinde Arapça ve Farsça kelimelerin kullanılması zaman zaman mânâ güçlüğü oluştursa da bunlara yer verilmesi zarûretten kaynaklanmaktadır. Zîrâ Allah (cc) ve Peygamber'in (sav) isim ve sıfatlarına ad olan kelimeler gibi aslı Arapça olan kelimeleri, mânâsını karşılayan Türkçe birkaç kelime ile ifade etmek yerine vezne uygun düşen asıl kelimeyi tercih etmek şâir için elzemdir.

Mesnevî nazım şekliyle yazılmasından kaynaklanan kafiye zarûreti, yapılan tekrarlar ve vezin aksaklıkları eserin ahengini bozmuştur. Diğer örneklerine nazaran uzun bir metin olan eserde, farklı mevlidlerden alındığını düşündüğümüz beyitler vardır. Bu beyitler eserde üslûp ve ifade farklılığına sebep olmuştur.

Eserde konuların ve hikâyelerin anlatımında genel olarak görülen geçmiş zaman kullanımı tercih edilmiştir. Konuşma üslûbunun da dikkat çektiği metinde, yer yer hitap cümleleri kullanılmıştır.

Eski Anadolu Türkçesi imlâ husûsiyetlerini haiz eserde zarf fiil, aitlik vb. eklerdeki yuvarlaklık dönemin söyleyiş biçimini yansıtmaktadır.

¹³⁸ Bu konuda ayrıca bk. Orhan Soysal, *Eski Türk Edebiyatı Metinleri*, Ankara 1978, s. 258.

¹³⁹ Soysal, *a.g.e.*, s. 259.

¹⁴⁰ Fuad Köprülü, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, s. 346.

Eser harekeli bir metin olmasına rağmen muhtemelen müstensihthen kaynaklanan yazım hataları ile doludur.

2. Eserin Edebî Özellikleri

Eser mesnevî nazım şekli ile yazılmıştır. Bununla birlikte şâir, okuyanı sıkmamak ve eseri yeknesaklıktan kurtarmak için gazel nazım şekli ile yazılmış manzum parçalara da yer vermiştir.

Aruz vezni ile yazılmış olan eserde, “Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün” kalıbı hâkim olmakla birlikte farklı aruz kalıpları da kullanılmıştır. Bu kalıplar şunlardır:

Remel Bahri: Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün; Fe‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fe‘ilâtün Fâ‘ilâtün

Hecez Bahri: Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün; Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün; Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Mef‘ûlü Mefâ‘ilün

Recez Bahri: Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

Mütekârib Bahri: Müstef‘ilâtün Müstef‘ilâtün

Muzârî Bahri: Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

Münserih Bahri: Müfte‘ilün Fâ‘ilâtün Müfte‘ilün Fâ‘

Halk tipi mesnevîler oldukları için hemen hemen bütün mevlidlerde görülen aruz kusurları *Muhibbî Mevlidi*’nde oldukça fazladır. Öyle ki vezne uymayan mısra’ların sayısı iki yüze yaklaşmışken, vezin gereği yapılan imâle ve zihaf lar eserin ahengini bozmuştur. Ancak bu husûsta bir endişesi olmayan şâir, bunu şöyle dile getirmektedir:

64 ‘Âmiyânedür sözü m Türkîce’dür
Beytlerinüñ vezni eksüklicedür (3^b)

Kafiye örgüsü husûsunda başarılı sayılan eser, bu zarûretten kaynaklanan tekrarlardan kurtulamamıştır. Harf benzerliğine dayalı kafiye kullanıldığı için bazı beyitlerde oluşan ses farklılıklarının ise kulağa hoş gelmeyen akislere sebep olduğu âşikardır.

Eserde sanat gayesi güdülmediğinden edebî sanatlara çokça yer verilmemiştir. Ancak bu durum, şâirin sanat becerisine sahip olmadığını göstermez. Bazı hâdiselerin tasviri ve özellikle Hz. Peygamber'in (sav) şemâili anlatılırken yapılan teşbihler başarılıdır. Nitekim Vasfi Mahir Kocatürk tanıtımını yaptığı eser hakkında; “*Muhibbî Mevlidi* değersiz bir eser sayılamaz. Kudretli ve duygulu yerleri vardır. Fakat *Vesîletü'n-necât* ve *Tuhfe-i Ârife* nisbetle basittir.”¹⁴¹ der ve az ileride;

63 Şöyle açık söyle ümmî aňlasun
Ehl-i 'irfân işidüben diñlesün (3^b)

beytini vererek devam eder; “Bu güttüğü gâyeye varmıştır. Mevlidi halka daha yakın olmuş ve evvelki ikiye nisbetle daha fazla yayılmıştır. Halk arasında birçok yazmalarına rastlanmıştır.”^{142*}

Mevlid metinlerinin dikkat çeken bir özelliği olan tekrar beyitleri *Muhibbî Mevlidi*’nde de mevcuttur. Ancak bu eserde tekrar beyitleri, aşağıdaki beyitlerde görüldüğü gibi diğer mevlidlerden farklı olarak zaman zaman mısra’ları değiştirilerek verilmiştir.

19 Ger dilersiz bulasız o[d]dan necât
'Işık-ıla derd-ile eydüñ eş-şalât (2^a)

94 Uyalum aña bize oldur imâm
Diyelüm hem eş-şalâtü ve's-selâm (5^a)

255 'Âşık iseñ Server'e cândan tamâm
'Işık-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm (10^b)

684 Sen dağı diñle sözün cândan tamâm
'Işık-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm (27^b)

¹⁴¹ Kocatürk, *a.g.e.*, s. 269.

¹⁴² Kocatürk, *a.g.e.*, s. 269.

* Burada Vasfi Mahir Kocatürk'ün ifadelerinin sadece eserin yazıldığı dönemi kapsadığını ifade etmek yerinde olacaktır. Zîrâ *Vesîletü'n-necât* bir sehl-i mümneti' örneği olma özelliği ile asırlar aşarak günümüze kadar gelmiş ve beynelmilel şöhrete vasıl olmuş eser olma hüviyetini hâizdir.

- 777 Ümmet-iseñ Server'e cãndan tamâm
'Işık-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm (31^a)
- 970 Sevgüsine bu 'alâmetdür tamâm
'Işık-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm (41^a)
- 1028 Hâk sizi ağlatmaya yevme'l-kıyâm
'Işık-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm (43^b)

Muhibbî Mevlidi'nin diğerk bir önemli husûsiyeti ise eserin birçok yerinde hissedilen *Süleyman Çelebi Mevlidi* tesiridir. Giriş bölümü de dâhil olmak üzere eserin muhtelif bölümlerinde *Vesîletü'n-necât*'tan iktibas edilmiş beyitlerini görmek mümkündür. Şâirin kendine ait beyitlerinin Süleyman Çelebi söyleyişi ile benzerliği de dikkat çekmektedir. Bunda Süleyman Çelebi'nin *Vesîletü'n-necât* isimli mevlidinin edebî kudreti ile türünün en başarılı örneği olduğunu, sadece Muhibbî'nin değil, bu türde eser veren pek çok şâirin de onu örnek aldığını ve eserlerini nazîre niteliğinde yazdıklarını unutmamak gerekir.

III. BÖLÜM

MUHİBBÎ MEVLİDİ'NİN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

A. MUHİBBÎ MEVLİDİ'NİN YAZMA NÜSHALARININ TAVSİFİ

Muhıbbî'nin tel'if ettiği tek kitap olarak tespit edebildiğimiz *Mevlid* adlı eserin araştırmalarımız neticesinde müellif hattı olmayan dört nüshasına ulaşabildik. Bu nüshalar ve özellikleri aşağıda verilmiştir.

1. Süleymâniye Ktp., Lâleli, nr. 3756 (Metinde S olarak gösterilmiştir.)

Başı: 1^b Bismillâhirrahmânirrahîm

Allâh adın zikridelüm evvelâ

Vâcib oldur cümle işde her kula

Sonu: 63^a

Bâ-heme Perverdigâr-hest nigejbân

Yâr ola saña dâyim himmet-i merdân

Ebadı (Dış, İç): 199x148 mm; nüshanın iç sayfaları farklılık arz etmektedir.

Satır sayısı: Eserin zahriyesinde 13 satır yazmakta ancak çoğu varak 13 satır olmakla birlikte farklı satır sayısına sahip varaklar da mevcuttur. Her sayfa iki sütuna ayrılmıştır. Cetvelsizdir.

Beyit sayısı: 1427

İstinsah tarihi: Eserin 110^b sayfasında farklı bir manzûmeden sonra;

Çün İbşala'da bu nüşha oldu tamâm

Hem târiħ biñ yigirmi yidiydi ey hümâm (1027)

řeklinde tarih dűřülmüřtür. Bu tarihin aynı nüřha içinde bulunan *Mevlid*'in istinsah tarihi olması muhtemeldir.

Müstensih: Yok

Hat: Harekeli nesih.

Kâğıt: Renkli, orta kalınlıkta, aharlı, filigranlı, su yolludur.. Başlıklar ve tekrar beyitleri ile bazı beyitler kırmızı mürekkep ile yazılmış. Metinde siyah mürekkep kullanılmıştır.

Cilt: Miklepli, kenarları ve sırtı kahverengi deri, kapak üstlerinde yeşil kâğıt yapışıktır. 36^b-39^a varaklar eksiktir. Ciltlemeden ve bazı sayfaların tamirinden ötürü yazılar silinmiştir. Sayfa kenarlarında beyitler vardır. Nüshanın hiçbir yerinde resim, tezhib vb. yoktur.

İç kapakta “Mecmuâ-’i Mevlüd, Satır 13” yazmakta ve iki mühür bulunmaktadır.

120 varak olan nüshada mevlid metni 1^b-63^a varaklar arasındadır. Bu metinden başka mecmuâda altı manzûme vardır. Bunlar müellifi belli olmayan iki mi’râciyye¹⁴³ (vr. 64^a-75^b, vr. 76^a-98^b), Hz. Fâtımâ’nın vefatını anlatan manzûme (vr. 102^a-106^b), son beyitlerinde Aksaraylı Îsâ isminin geçmesi dolayısıyla ona ait olduğunu düşündüğümüz Hz. İsmâil (as) destânı (vr. 106^b-110^b), Hz. Peygamber (sav) ve onun peygamberlik mührünü öpmek isteyen Ukkâşe adındaki sahabe ile meclisinde bulunan ashâb arasındaki konuşmayı anlatan manzûme (vr. 111^a-115^b) ve Hz. Peygamber’in (sav) oğlu İbrâhim’in vefatını anlatan manzûmedir (vr. 116^a-119^a).

Nüshanın vr. 98^a-98^b’de nâzımı Mûsâ olan bir münâcaât ve yazısından dolayı aynı kişinin olduğunu düşündüğümüz haccın kabûlüne dâir bir şiir vardır. 99^b’de bir gazel ve 100^a’da mensur dua bulunmaktadır. 101^b’de Kur’ân-ı Kerîm’de geçen peygamberlerin isimlerinin verildiği bir manzûme, 119^b’de de “Kâle’n-nebiyyü aleyhi’s-selâm: Dünyada üç şey helâk eder. Biri hevese tabi olmak, ikisi bâhil olmak, üçü uciblenmektir.” hadîsi yazmaktadır.

Ulaşabildiğimiz nüshalar içerisinde en hacimli olması ve yukarıda verdiğimiz tarihin istinsah tarihi olabileceğini düşünerek diğer nüshalar arasındaki en eski nüsha olması nedeniyle çalışmamızda bu nüshayı esas aldık.

¹⁴³ Metin Akar tanıtımını yaptığı XIV ve XIV-XV. yy.’ye ait olduğu düşünülen bu mi’râciyyelerin müellifinin Aksaraylı Îsâ olması ihtimâli üzerinde durmuştur. Mustafa Özkat da siyer konusunda yapmış olduğu doktora çalışmasında mi’râciyyelerin bulunduğu yerlerin kayıtlarını vermiştir. (Metin Akar, *Türk Edebiyatında Manzum Mi’râc-nâmeler*, Ankara 1987, s. 155-161; Mustafa Özkat, *Münîrînin (v. 1512?) Manzum Siyer-i Nebî’si*, s. 128.)

2. Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Ktp., Yazmalar, nr. 21620
(Metinde C olarak gösterilmiştir.)

Başı: 1^a Bismillâhirrahmânirrahîm

Allâh adın zikridelüm evvelâ

Vâcib oldur cümle işde her kula

Sonu: 48^a

Bu du'âda bulunana Hâk n'ide

Fâtihâ okuyana rahmet ide

Ebadı (Dış, İç): 230x160 mm

Satır sayısı: Satır sayısı farklı farklıdır. Her sayfa iki sütuna ayrılmıştır.

Beyit sayısı: 1343.

İstinsah tarihi: 1231.

Müstensih: Yok.

Hat: Harekeli Nesih.

Kâğıt: Krem, aharlı, su yollu, ince kâğıt. Metin siyah mürekkep ile yazılmış, kırmızı mürekkep ile cetvel çekilmiştir. Sayfalar sağlam fakat, rutubet ve mürekkep lekeleri vardır. Bazı sayfalarda mavi mürekkeple yazılmış kelime ve beyitler bulunmaktadır.

Cilt: Yıpranmış kahverengi deri ile kaplı. Kapak altı oldukça eskimiş, şîrâzesi dağılmaya yüz tutmuştur.

Nüshanın tamamı 72 varak olup, *Mevlid* manzûmesi nüshanın 1^a-48^a sayfalarında yer almaktadır. 1^a sayfasında besmeleden önce birkaç kere düzensiz ve silik hâlde metnin ilk beyti yazılmıştır. Bazı sayfa kenarlarında beyitler vardır. 60^b'nin derkenarında sonradan yapılmış olduğu anlaşılan çizimler vardır. Nüshaya varak numarası verilmemiştir. Hiçbir yerinde resim vb. yoktur.

Nüsha da *Mevlid*'ten başka altı manzûme bulunmaktadır. Bu manzûmelerde anlatılan konular şunlardır: Hz. Fâtıma'nın vefatı (48^a-52^b), Hz. Peygamber'in (sav) oğlu İbrahim'in vefatı (52^b-56^a), Hikâye-i Geyik (56^b-58^b), Hz. İsmâ'nın (as) bir ölüyü diriltmesi ve o kişinin ahiret hallerini anlatması (59^a-63^a), Peygamber Efendimiz (sav) zamanında annesinin gönlünü kıran bir gencin başına gelenler (63^a-68^b) ve Hz. İsmâil (as) destânı (68^b-72^b)

3. Millî Ktp., Yazmalar, nr. A 3807/2 (Metinde M olarak gösterilmiştir.)

Başı: 1^a

Cânda Aḥmed şevkıdur hem cûş iden

Ḥazret-i Ḥaḳ emridür [hem] söyleden

Sonu: 46^b

Gitdi andan vardı koyun ıatına

Pes baḳ imdi İlah'ın ıudretine

Ebadı (Dış, İç): 220x152; 170x120 mm.

Satır sayısı: Sayfadan sayfaya değişmektedir. Her sayfa iki sûtuna ayrılmıştır.

Beyit sayısı: 1070

İstinsah tarihi: Yok.

Müstensih: Yok.

Hat: Harekeli nesih.

Kâğıt: Aharlı, su yollu, filigranlı. 10 varak açık renk ve cetvelsiz, diğer sayfalar renkli ve cetvellidir. Tekrar beyitleri ve cetvel kırmızı mürekkeptir. Her sayfa iki sûtuna ayrılmıştır.

Cilt: Sırtı siyah beyaz, kapaklar desenli kâğıt kaplı, mukavva cilt. Yapraklar rutubet lekeli. Hiçbir yerde resim vb. yoktur.

Eser baştan ve sondan eksiktir. Bazı sayfa kenarlarında beyitler vardır. Yanlış yazılan beyitlerin üzeri çizilmiş, bazı beyitlerin kenarlarına “X” işareti konmuş, bazı beyitler ise okumayı güçleştirecek şekilde silik hâle gelmiştir. Nüshanın pek çok yerinde dağılmış mürekkep izleri vardır. Sayfalar eski, yıpranmış ve dağınık görünümlüdür. 11^a’dan itibaren kâğıt özelliği ve yazı değişmiştir. Nüsha farklı iki elden çıkmış gibidir. Varak numaraları farklı mürekkep ile sonradan verilmiştir.

İlk sayfada mavi mürekkep ile “Mevlid-i Muhibbî” ve “Vasfi Mâhir Kocatürk” yazmaktadır. Bu bilgiden nüshanın Vasfi Mâhir Kocatürk’ün elinde bulunan nüsha olduğunu anlıyoruz.

4. M. Fatih Köksal Ktp., nr. 141/1 (Metinde F olarak gösterilmiştir.)

Başı: 1^b “Hâzâ Kitâbü Muhibbî Mevlidü’n-nebiyyi ‘aleyhi’s-selâm budur” başlığından sonra; Bismillâhirrahmânirrahîm

Hamd idelim kim Allâh

Evvel her işde diseler kul hüvallâh

Sonu: 47^b

Elhamdü lillâhi ‘ale’t-tamam

Ve ilâ’r-rasûli efđ alü’s-selâm

Bu son beyitten sonra eser Arapça bir dua ile sona ermektedir.

Satır sayısı: İlk sayfa 12, son sayfa 14, diğer sayfalar 13 satır. Her sayfa iki sütuna ayrılmıştır.

Beyit sayısı: 1222.

İstinsah tarihi: 1113.

Müstensih: Mustafa.

Hat: Nesih, 12 varak harekeli, kalan kısım yer yer harekeli.

Kâğıt: Beyaz, ince, su yolludur. Sayfalarda mürekkep ve rutubet lekeleri vardır.

Cilt: Ciltsiz. 48. varaktan sonra sayfalar yoktur. Nüshanın bazı sayfa kenarlarında beyitler vardır. Varak numaraları bugün kullanılan rakamlarla sonradan verilmiştir. Şîrâzesiz olan eser dağılmaya başlamıştır. Bazı sayfalar tamir görmüştür.

Nüshada *Mevlid* metninden başka 48^a sayfasında “Mahşer-nâme-i Peygamber alehi’s-selâm” başlıklı manzûme vardır.

Arka kapak içindeki fevâidde muhtemelen nüsha sahibi tarafından, “Bin yüz on beş senesinde evlenmişiz. Tarih: sene 1115”, “Fâtıma kızımın dünyaya geldiği sene bin yüz on _ . Tarih: 1116 senesinde gelmiştir.”, “Kızım Rahime bin yüz on sekiz senesinde gelmiştir. Tarih: sene 1118” şeklinde evlenme ve çocuklarının dünyaya geldiği tarihlere kayıt düşülmüştür.

B. METNİN İMLÂ ÖZELLİKLERİ

Mevlid metinlerinin halk arasında hemen her vesîle ile okunuyor olması, edebî hüviyeti hâiz kimselerin yanı sıra bu vasfı taşımayan halk tarafından da istinsah edilmesine sebep olmuştur. Bu durum da bilerek veya bilmeyerek imlâ husûsiyetlerinin göz ardı edilmesini beraberinde getirmiştir.

Çalışmamıza konu olan *Mevlid* metni nüshalarında her birine tek tek işaret edilemeyecek kadar fazla imlâ farklılıkları vardır. Ancak, tezimizin bir dil çalışması olmadığını da göz önünde bulundurarak, genel bir çerçeve içerisinde ifade edebileceğimiz bu imlâ husûsiyetlerinin bazılarını şu şekilde verebiliriz:

- Harekeli metinler olması sebebiyle atf vâvları kimi zaman harf (و), kimi zaman hareke (ˆ) ile gösterilmiştir. Yine aynı şekilde “a, e, ı, i, o, ö, u, ü” sesleri de bazı yerlerde harf (ا , ي , و) bazı yerlerde hareke (ˆ , ˆ , ˆ) ile gösterilmiştir.

- “-ı, -i” terkip eki zaman zaman ى ile gösterilmiştir.

- Aynı kelimelerin yazımında bir birliklik yoktur. Meselâ “Muşafâ” kelimesinin sonundaki elif-i maşûre (ى) bazı yerlerde elif-i memdûde (ا) ile yazılırken, “Hudâ” kelimesi de çoğu yerde “Huda” şeklinde yazılmıştır. Yine “uyku” kelimesi de zaman zaman “uyhu” olarak yazılmıştır.

- Sert sessiz harfler aynı kelimelerde aynı şekilde yazılmamıştır. (turursın/durursın, dutıla/tutıla, işit/işid, hep/heb, üç/üc, hiç/hic, niçe/nice)

- Vezin gereği bazı hecelerde imâle ve zihaf yapılmış, bunlar imlâda da aynı şekilde gösterilmiştir. (zîrâ/zîre/zirâ, şahâ/şâha/şâhâ, heves/hevâs) “Hak” kelimesi de “-a” hâl eki aldığı zaman vezne uygun olması için “Hak’a” yahut “Hak’a” şeklinde yazılmıştır.

- “-eyim, -ayım” birinci tekil şahıs çekim ekleri bazı kelimelerde “-eyin, -ayın” şeklinde yazılmıştır (ideyin, eyleyeyin, toylayayın).

- “ile” ve “ise” edatları pek çok yerde kelimeye bitişik (kibr-ile, ışık-ıla, dimez-ise, var-ısa) sesli harflerden sonra geldiklerinde “-y-ile, -y-ıla, yise, -y-ısa” şeklinde (emri-y-ile, ağu-y-ıla, irdi-y-ise, oldı-y-ısa), bazen de ayrı (sözi ile, gördi ise) yazılmıştır.

- Zarf fiil olan “-ince, -ınca” ekleri bazen “-icek, -ıcak” şeklinde (göricek, toğıcak) bazen de “-incek, -incak” diye (ölüncek, olıncak) yazılmıştır.

- Yardımcı sessiz olan “n” harfi yerine bazı yerlerde “y” harfi kullanılmıştır. (kendüyi)

- Dil husûsiyetlerinin gerektirdiği düz ve yuvarlak eklerin yazımında farklılıklar vardır (toğduğı/toğdığı, senüñ/seniñ, ‘ammüsi/‘ammisi, diyelüm/diyelim).
- Ayrı yazılması gereken bazı kelimeler birleşik yazılmıştır (ben-dağı, ol-dem).
- Pek çok kelime yanlış yazılmış, bazı harflerin noktaları konulmamıştır (od/ot, Rebî‘u’l-evvel/Rebî‘ı’l-evvel).
- Bazı beyitlerde zâid kelimeler ve kelime tekrarları yer alırken, bazı kelimelerde de zâid harfler vardır (bk. Üçüncü bölüm 320, 1252, 1261. dipnotlar).
- Bazı kelimelerde “-i, -ı” üçüncü şahıs ekleri ile “-in, -ın” tamlama ekleri eski imlâ özelliklerine göre yazılmıştır (mevlüdin[mevlüdini], sen gördüđiñ[senin gördüđiñi]).
- Hemze “ ʻ ” olan kelimeler bazı yerlerde “y” kaynaştırma harfi ile yazılmıştır (dâyim, Kâyim).

C. METİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN USÛL

1. *Mevlid* metninin tespitinde Süleymâniye Kütüphanesi, Lâleli, nr. 3756 (S) nüshası en hacimli ve en eski nüsha olması dolayısıyla esas alınmıştır.

2. Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi, Yazmalar, 21620 numaralı nüsha (C); Milli Kütüphane, Yazmalar, A 3807/2 numaralı nüsha (M) ve M. Fatih Köksal Kütüphanesi 141/1 numaralı nüsha (F) S ile karşılaştırılmış ve nüsha farkları dipnotlarda verilmiştir.

3. Nüshaların varak numaraları (^a^b şeklinde) sayfa solunda verilmiştir.

4. Esas nüshada olmayıp, karşılaştırılan nüshaların herhangi ikisinde olan beyitler metnin aslına dâhil edilerek bunlar dipnotta belirtilmiştir. Karşılaştırılan nüshaların kendi içinde tek kaldığı beyitler dipnotta verilmiştir.

5. Beyitlere verilen numaralar nüshalarda verilen numaralar olmayıp, karşılaştırma sonucu verilmiş numaralardır. Farklı şekilde yazılan manzum parçalar, metin içerisinde ayrı başlık ile verilmediği için aynı numaralandırılmaya tabi tutulmuştur.

6. Dipnotlar beyit numarası ile verilmiş, husûsi dipnotlar her sayfada yeniden başlatmak suretiyle (*, **) ile gösterilmiştir.

7. Veznideki değişiklikler köşeli parantez [] içinde verilmiştir.

8. Metinde ciltlemeden dolayı eksik olan yerler (_), okunamayanlar (...), doğruluğundan tereddüt edilen kelimeler ise (?) ile gösterilmiştir.

9. Şâirin mahlası, bölüm başlıkları ve âyetlerden yapılan iktibaslar **kalın siyah** yazılmıştır.

10. İktibas yapılan âyetlerin, sûre, âyet numarası ve tercümeleleri dipnotta verilmiştir.

11. Vezin aksaklıkları; karşılaştırılan nüshalardan uygun kelime, mısra' veya beytin tamamı alınarak yahut küçük müdahaleler ile tamir edilmiştir. Vezin yahut mânâ gereği yapılan düzeltmeler köşeli parantez [] içinde verilmiştir. Tamiri mümkün olmayan vezin aksaklıkları dipnotta belirtilmiştir.

12. Nüsha farkları (:) ile, aynı beyit içindeki birden fazla nüsha farkı (//) işareti ile ayrılarak gösterilmiştir. Her iki mısra'da da aynı olan kelime farklarını göstermek için kelimenin yanına parantez içinde (a) veya (b) yazılmıştır. Metin tamiri için tarafımızdan yapılan değişiklikler ise noktalı virgül (;) ile gösterilmiştir.

13. Kafiye zarûreti dışında Türkçe kelimelerin okunuşunda XV. asrın dil özellikleri gözetilmiştir.

14. “rahmetullâh, lillâh, şallallâh” gibi Arapça ibârelerde Allâh lafzının önüne kesme işareti veya kısa çizgi konulmamış, bu kelime örneklerdeki gibi birleşik yazılmıştır.

15. Atıf vavları “u, ü, vü” ile, vâv-ı ma'dûleler ise (˘) işaretiyle gösterilmiştir (h̃âce gibi).

16. Farsça ve Arapça kelimelerde bulunan uzun sesliler “Ââ, Îî, Ûû”; “ķ” ve “ğ” harflerinden sonra geldiklerinde “Āā, Īī, Ūū” şeklinde yazılmışlardır.

17. Vezin gereği ünlü düşmesi olan yerlerde kesme işareti (˘) kullanılmıştır. (Msl. n'eyleyelüm, n'idelüm şeklinde)

18. “b, c, d” ile biten Türkçe kelimeler çoğunlukla “p, ç, t” şeklinde yazılmıştır.

19. Ses uyumu olmaksızın gelen ekler korunmuştur.

20. Farsça birleşik ve türemiş kelimelerde kelime ile ek arasına kısa çizgi (-) konulmuştur.

21. Özel isimlerin ilk harfleri büyük yazılmış, sonlarına gelen ekler kesme işareti (˘) ile ayrılmıştır.

22. Bitişik yazılan “çün”, “ile, ıla” edatlarıyla “(y)ise” bağlacı ve “(y)imiş, (y)idi” zaman ekleri kısa çizgi (-) ile ayrılmıştır. Yine bitişik yazılan “ki, kim” bağlacı ile “dem” ve “dahı” kelimeleri her zaman ayrı yazılmıştır.

D. METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

| | | | |
|----|----------------------------|---|---------------------|
| آء | ' ; Â â ā; A a; E e; İ i î | ص | Ş ş |
| ب | B b | ض | Đ đ; Ž ž |
| پ | P p | ط | T t |
| ت | T t | ظ | Z z |
| ث | Ş ş | ع | ' |
| ج | C c | غ | Ğ ğ |
| چ | Ç ç | ف | F f |
| ح | H h | ق | K k |
| خ | H h | ك | K k; ñ; G g |
| د | D d | ل | L l |
| ذ | Z z; Đ đ | م | M m |
| ر | R r | ن | N n |
| ز | Z z | و | ve; vu vü; u ü ū; ˇ |
| س | S s | ه | H h |
| ش | Ş ş | ی | Y y |

E. METNİN BÖLÜM BAŞLIKLARI¹⁴⁴ VE BEYİT NUMARALARI

Bismillâhırrahmânirrahîm (Giriş 1-50. beyitler)

1. Fî beyân-ı Emir Efendi kıaddeşallâhu sırrahu'l-‘azîz (51-211. beyitler)
2. Fermâyed-i Celâl-i rahmetullâhi ‘aleyh fî medhi'n-nebiyyi ‘aleyhi's-selâm (212-594. beyitler)
3. Der-Beyân-ı Muḥammed Muştafâ şallallâhu ‘aleyhi ve sellem (595-941. beyitler)
4. Mu‘cizât-ı Resûlullâh şallallâhu ‘aleyhi ve sellem (942-1255. beyitler)
5. Fî Beyân-ı Vefât-ı Resûlullâh şallallâhu ‘aleyhi ve sellem (1256-1555. beyitler)

¹⁴⁴ Bölüm başlıkları yalnızca S nüshasında vardır. Diğer üç nüshada başlık yoktur. Ancak F nüshasında besmeleden önce “Hâzâ Kitâbü Muḥibbî Mevlüdü'n-nebiyyi ‘aleyhi's-selâm budur” yazmaktadır.

F. METİN

1^b S; 1^a C

Bismillâhirrahmânirrahîm*

[Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün]

1 Allâh adın zikridelüm evvelâ

Vâcib oldur cümle işde her kula**

* İlk 19 beyit F'de yoktur. Bununla birlikte F, diğer nüshalarda olmayan şu beyitler ile başlamaktadır:

1^b F

Hâzâ Kitâbü **Muhibbî** Mevlüdü'n-nebiyyi 'aleyhi's-selâm budur

[Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün]

Ĥamd idelim bismillâh

Evvel her işde diseler **kul hüvallâh** (Beyit vezne uymuyor)

Rahîm Allâh'dur[ur] Rahman da oldur

Günahkâr kullarına fazlı boldur

Şükürler kılalum aña Ĥudâ'dur

Aña şükr itmeyen andan cüdâdur

Diseler her işüñ öñünde Allâh

Tamâmına irgürür anı Allâh

[Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün]

Evvel Allâh'dur kim anuñ öñi yok

Âĥir Allâh'dur kim anuñ soñı yok

Her ne kim var emri ile var olur

Kimi yâr u kimisi aġyâr olur

Devlet anuñ kim aña lûtfı ire

Vay aña kim Allâh'uñ kaĥrı ire

[Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün]

Ĥaĥ'uñ emriyledür her dilde sözler

Görür Ĥaĥ varlığıyla cümle gözler

Bilürüz birdürür Ma'bud-[ı] Muĥlaĥ

Münezzehdür anuñ zâtı muĥaĥkaĥ

Kün emrinden olupdur cümle mevcûd

Gel imdi idinelim anı Ma'bud

2^a F

[Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün]

Ni'meti ile töludur her ara

Rahmet-ile öġü? her yire

Rahmetidür dertlere dermân olan

Emrini tutandurur rahmet bulan

** M 45. beyte kadar eksiktir.

- 2 Allâh adın her kim ol evvel aña
Her işi âsân ide Allâh aña
- 3 Allâh adı olsa her işiñ öñi
Hergiz ebter olmaya anuñ soñı
- 4 Allâh adın her nefesde di müdâm
Allâh ad-ıla olur her iş tamâm
- 5 İşğ-ıla gel imdi Allâh diyelüm
Derd-ile göz yaş-ıla âh idelüm
- 6 Ola kim rahmet kıla ol Pâdişâh
Ol Kerîm ü ol Rahîm ü ol İlâh
- 7 ‘Âlim ü ‘Allâm ü Ğaffârü’z-zünûb
Şâni‘ ü Tevvâb ü Settârü’l-uyûb
- 8 Dâyim ü Deyyân u Muhşî ve Şükûr
Vâhibü’l-ihsân Ğanî Fettâh-ı nûr

-
- 2 Her işi âsân ide Allâh aña: Her işi âsân ide Allâh aña aña S.
C’de 4. beyittir.
- 3 işiñ: işiñ C.
C’de 2. beyittir.
- 4 ‘her’ kelimesi S’de eksiktir.
C’de 3. beyittir.
- 6 Ol Kerîm ü ol Rahîm ü ol İlâh: Ol Kerîm ü ol Rahîm ü ol Pâdişâh C.
C’de ikinci mısra’ yerine yazılan ‘Kim oldur Ğaffârü’z-zünûb’ mısra’ının üstü çizilip sayfa kenarına
‘Ol Kerîm ü ol Rahîm ü ol Pâdişâh’ yazılmıştır.
- 7 ‘Âlim ü ‘Allâm ü Ğaffârü’z-zünûb: Kim oldur Ğaffârü’z-zünûb C.
‘zünûb’ kelimesi S’de ‘zünûbu’ olarak yazılmıştır.
- 8 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
Dâyim ü Deyyân u Muhşî ve Şükûr: Kim oldur Şâdıķ u Ğafûr C. // Vâhibü’l-ihsân Ğanî Fettâh-ı nûr;
Vâhibü’l-ihsân Ğaniyy ü Fettâhu’-n-nûr S: Vâhibü’l-ihsân Ğaniyy ü Fettâhu nûr C.
‘şükûr’ kelimesi S’de ‘şükürü’, ‘nûr’ kelimesi ‘nûru’ yazılmıştır.

9 Şâdıķu'l-ķavlü'l-'azîm ü zü'l-celâl
Ķâsımü'r-rızķ u Muķîm ü lâ yezâl

10 Oldurur Allâhu Ķuddûsü's-selâm
Rabbü Bâķî lâ yemûtü lâ yenâm*

1^b C

11 Oldurur hem pâdişâh-ı bî-zevâl
Bî-şebîhi bî-naẓîri bî-mişâl

12 Cümle 'âlem yoĝiken ol var-ıdı
Yaradılmışdan Ğanî Cebbar-ıdı

13 Birdür ol birliğine şek yoķdurur
Gerçi yañlış söyleyenler çoķdurur**

2^a S

14 Variken ol yoĝ-ıdı ins ü melek
'Arş ü ferş ü ay [u] gün hem nüh-felek

15 Şun'ıla bunları ol var eyledi
Birliğine cümle iķrâr eyledi

9 Şâdıķu'l-ķavlü'l-'azîm ü zü'l-celâl: Şâdıķu'l-ķavli-'azîm ü zü'l-celâl C.
'yezâl' kelimesi S'de 'Yezâlü' şeklinde yazılmıştır.
9 ve 10. beyitler arasında C'de şu beyitler vardır:
Ķâdir u Ķahhâr u Ķayyum u Ķadîr
Fâtır u Ğallâķ u Rezzâķ u Ğabîr

* 10 Beyit C'de yoktur.

11 pâdişâh-ı bî-zevâl: pâdişahı bî-zevâl S.

12 Beyit S'de derkenar yazılmıştır.

** 13 Beyit C'de yoktur.

14 ay u gün; ayı gün // hem nüh-felek: nüh-felek S.

15 Sun'ıla bunları ol: Sun'ıla ol bunları C.

- 16 Kudretin ızhâr idüben ol Celîl
Birliğine bunları kıldı delîl
- 17 Bâri ne hâcet kılavuz sözi çok
Birdür ol kim andan artuğ Tañrı yok
- 18 Hâşre dek ger dinilirse bu kelâm
Nice hâşr ola bu olmaya tamâm*
- 19 Ger dilersiz bulasız o[d]dan necât
İşk-ıla derd-ile eydüñ eş-şalât
- 20 Raḥmetidür dilde tevḥîd söyleden
Tevḥîdin dilden ḳomak saña neden

17 Bâri ne hâcet kılavuz sözi çok: Bâri ne hâcet kılavuz söz çok S.
'hâcet' C'de • (he) ile yazılmış ve 'çok' kelimesindeki ڄ (çe) harfinin noktaları konulmamıştır.

* 18, 19 ve 20. beyitler C'de yoktur.

19 o[d]dan; otdan S.

20 Raḥmetidür dilde tevḥîd: Raḥmet-iledür dilde tevḥîdin S.

Bu beyitten sonra C'de şu beyitler vardır:

Diñleñüz ey 'âşıkân-ı Muştafâ

Nice geldi 'âleme ol pür-şafâ

Kâ'inâtı daḫı andan ol ilâh

Nice yaratmış diyelüm Pâdişâh

Hâḳ Te'â[lâ]'dan irâdet ola çün

Kim toḳına birbirine **kâf [ü] nûn**

Ey ölümden ğâfil olan bî-başîr

Sen yürürsiñ ol senüñ öñcek basar

Saña cândan eyleyüpdür[ür] ḫaber

Ġâfil olma ğâfil olma el-ḫazer

Biñ yılı sürer getürür bir deme

Âdem'in andurmaz ol dem âdeme

'Ahd idicek 'ahdüñe eyle vefâ

Ataña ve anaña ḳılma cefâ

Bu ḫadîş-i Muştafâ'dur Muştafâ

Ġâfil olma ğâfil olma el-ḫazer

2^a C

Niceye dek hâyı hûyı cenk-ile(?)

'İyş idesin dürr-i nâyı çekile(?)

- 21 Raḥmetinden bizi insân eyledi
Hem Ḥabîb'in bize iḥsan eyledi
- 22 Raḥmete sebep olan oldur bize
Ni'mete sebep olan oldur bize
- 23 Cümle eşyâ' varlığına ol sebep
Raḥmeten li'l-âlemîn didi Çalab*
- 24 Raḥmetidür Ahmed anuñ raḥmeti
Ümmetine mesken itdi cenneti
- 25 Raḥmetullâh sözünü söyleyelüm
Şevk-ıla cânımızı toylayalum
- 26 Raḥmetullâhdur Resûl'ün mevlüdi
Ḥaḳ anuñ-çün ḥalk itdi bu mevcûdı

Daḥı üç biñ yıl gidersin şöyle bil
Dönmez(?) ol yola bükilür(?) nice bil

Şıraḥ kıldan ince kılıçdan yiti
Vardur uzak yolları çok zaḥmeti

Yokışını kişi biñ yılda çıkar
İnişini daḥı biñ yılda iner

Ol şıraḥıñ biñ yılını ...düz
Azucağın imdi aña ...

Her biri biñ yılda geçermiş geçen
Ḳuş gibi mü' mindür üstinde uçan

Muḥammed Muştafâ şöylece dimiş (Mısra' vezne uymuyor)
Sözüm andandur ki anlar söylemiş

21 iḥsan eyledi: irsal eyledi C.

22 Ni'mete: Devlete C.

* 23 **"Raḥmeten li'l-âlemîn"** ifadesi Enbiyâ sûresinin 107. Âyetinde geçmektedir. Anlamı; "Âlemlere rahmet olan" demektir.

25 Raḥmetullâh: Raḥmeti C.

26 İkinci mısra' vezne uymuyor.
ḥalk itdi: itdi ḥalka F.

2^b S

- 27 Ol Ḥabîb'e âline aşhâbına
Enşâr u muhâciri aḥbâbına
- 28 Her nefes ruḥlarına biñ biñ selâm
Bizden olsun tâ ilâ yevmi'l-kıyâm
- 29 'Âşık isen dü-cihanuñ Fahr'ine
Vir şalâvât 'ışk-ıla pâk rûhına*

2^b C

- 30 Söylegil ey bülbül-i bâğ-ı Resûl
Tâkatüñce her söze kim vir uşûl

2^b F

- 31 Cümle 'ârif söyledi bildüğünü
Aḥmedullâh rahmeti olduğunu
- 32 İltemedi birisi sözün başa
Yâradılmış anı medḥ itmek ḥâşâ
- 33 İşbu yirler hem daḥı gökler-ile
Kâğıd olsa 'arş ü kürsî levḥ-ile
- 34 Cümle ağaçlar eğer olsa kalem
Yazıcı olsa melekler cinn ü âdem

27 Enşâr u muhâciri: Enşâru hem muhâciri C: Enşâru ve mehâciru F.

28 Her nefes ruḥlarına biñ biñ selâm: Her nefesde ruḥlarına biñ selâm C. // yevme'l-kıyâm: yevmi'l-kıyâm C, F.

* 29 Beyit C'de yoktur.

29 'Âşık isen: 'Âşık-ısan F. // dü-cihânuñ: dü-cihânıñ S. // pâk: sen F.

30 Tâkatüñce: Tâkatiñce S. // her söze kim vir: söziñe virgil C: her söziñe virgil F.

31 söyledi bildüğünü: söylediğini C: söyledi bildiğini F. // Rahmeti: rahmet S.

32 İltemedi birisi sözün başa: Eyletemedi biri sözün başa C.

33 İşbu yirler hem daḥı gökler-ile: İşbu yirleri daḥı gökler ile C. // 'arş ü kürsî levḥ-ile: 'arş-ıla kürsî bile C: 'arş-ıla kürs levḥ-ile F.

34 İkinci mısra' vezne uymuyor.

melekler cinn ü âdem: melekler cin ve âdem C: melekle cini âdem S.

- 35 Kamu deñizler mürekkeb olsalar
 Hem yazıcı ömri de biñ bulsalar
- 36 Dükene deñiz kalem ‘ömr-i kâğıd
 Vaşfını şerh itmeyeler bir kâğıd
- 37 Ol Şâh’uñ kim meddâhı olsa Hudâ
 Yâradılmış kalur andan ‘âcize
- 38 İllâ ol Şâh şevkına her bir faķır
 Tâķatince didi tuhfetü’l-ħaķır
- 39 Gülşeninde bülbüli çok Server’uñ
 Ümmet-iseñüz yoluna ser virüñ

3^a S

- 40 Söylediler dürlü dürlü mu’cizât
 Şerh ideler hem nice vaşf-ı sıfât
- 41 Raħmetullâha sebebdür sözleri
 Ėaķ katında aķ oldu hem yüzleri
- 42 Ėopdı göñlümde heves ol Raħmet’e
 İrgüre Ėaķ sizlerüñle raħmete

35 deñizler: deñiz S. // Hem yazıcı ömri de biñ bulsalar: Yazıcılar ömri biñ biñ bulsalar C: Her yazıcı ömri hem biñi bulsalar F.

36 Dükene: Tükene C. // kalem ‘ömr-i kâğıd: ‘ömürler hep kâğıd C. // itmeyeler: itmeye F.

37 Şâh’uñ kim meddâhı olsa Hudâ: ol Şâh’uñ kim meddâhı ola Hudâ S: Şâh’iñ kim meddâhı olsa Hudâ C. // Yaradılmış: Yaradılmışlar C. // kalur: kalır S, F. // andan ‘âcize: anda cüdâ C.

38 İllâ ol Şâh şevkına her bir faķır: İllâ ol Şâh’ı şevķ-ıla bir faķır C: Ol şâhuñ şevkına her bir faķır F.

39 bülbüli: bülbülü F. // Server’uñ: Server’iñ S, C. // Ümmet-iseñüz yolına: ümmetiyüz yolu-y-ıla F. // ser virüñ: ser veriñ C: Server’iñ F.

40 mu’cizât: ma’rifet C, F. // Şerh ideler hem nice vaşf-ı şıfat: Şerh itdiler nice vaşfını şıfât S: Şerh itdiler hem nice vaşf-ı şıfat F.

41 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

aķ oldu hem yüzleri: hem aķ ola yüzleri C.

42 sizlerüñle raħmete: sizler ile raħmete C. // irgüre: irgire F.

3^a C

- 43 Ol hevese Türkîce söz söyledüm
Server'ün 'âşıklarını toyladum

3^a F

- 44 Yâ İlâhî açıvirgil dilümi
Raḥmetüñle 'aqlımı hem bilümi

1^a M

- 45 Cânda Ahmed şevkıdur hem cûş iden
Ḥazret-i Ḥaḳ emridür hem söyleden
- 46 Yoḥsa benüm nice miḳdârum ola
Server'ün sözleri dilüme gele
- 47 Ḥazret-i Seyyid Buḥârî himmeti
İrdi baña virdi 'aḳla kuvveti
- 48 Şükür ol ma'bûd olan bir Allâh'a
Bu za'îfe oldu bu himmet şâha
- 49 Ceddiñ için daḫı it lütf-ı kerem
Kim bu emrüñ ben tamâmını görem
- 50 Ḳudretüñle söyledürsin taşları
İrgürürsin menzile ḳalmışları *

43 söyledüm: söyleyem C, F. // toyladum: toylayam C, F. // Server'ün: Server'in S, C.
44 dilümi: dilimi S, F. // Raḥmetüñle: Raḥmetiñle F. // 'aqlımı: 'aqlımı C, F. // bilümi: bilimi S, F.
45 Cânda Ahmed şevkıdur hem cûş iden: Cândan Ahmed sözidür hoş eyleden C: Cânda Ahmed şevkıdur cûş iden F. // Ḥazret-i Ḥaḳ emridür hem söyleden: Ḥazret-i Sulṫan Emîr'dür söyleden C, F.
46 benüm: benim C, M, F. // miḳdârum: miḳdârım C, M, F. // Server'ün: Server'in S, M.
47 Ḥazret-i Seyyid Buḥârî: Ḥazret-i Sulṫan Buḥârî C, F. // himmeti: hümmeti S. // İrdi: Virdi S. // kuvveti: himmeti C.
48 himmet: hümmet S. // oldu bu himmet: bu himmet oldu C.
49 lütf-ı kerem: lütf u kerem C. // emrüñ: emriñ S, M.
50 Ḳudretüñle söyledürsin; Ḳudretiñle söyledürsiñ S, M: Ḳuvvetüñ senüñ söyledür C: Ḳuvvetüñ var söyledürsin F. // İrgürürsin: İrgürürsiñ C.
* 50 Bu beyitten sonra C, M ve F'de şu beyitler vardır:

Fî beyân-ı Emir Efendi ƣaddesallâhu sırrahu'l-‘azîz*

[Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün]

- 51 Gelmedi Rûm’a sencileyin rehber velî
Buldı şa‘âdet irse kime himmetüñ eli

3^b S

- 52 Buldum işiğüñ şahâ senüñ bâb-ı mürüvvet
Şol ‘illet-ile oldı anuñ şîr-i Hâƣ ‘âlî

- 53 Şûr-ı İsrâfil nazaruñ kime toƣunsa
‘İşk-ı mevc zuhûr olubanı çâk ider dili

- 54 Bir düşmişüñ elin alıbanı ƣudarsañ
Hâƣ rahmetine ulaşuban hoş olur hâlî

(C) ‘İşk-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm
Benden olsun tâ ilâ yevmi’l-ƣıyâm

(M) Dıtdıƣ atañuñ şâha biz sıdƣ-ıla
Diyelim hem eş-şalâtü ‘İşk-ıla

(F) Dıtdıƣ atañuñ şâha biz sıdƣ-ıla
Diyelüm biz hem şalâtü ‘İşk-ıla

* Bu başlık sadece S’de vardır.

51 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

Gelmedi Rûm’a: Gelmedi bir daƣı Rûm’a C: Geldi Rûm’a M. // Buldı sa‘âdet: Buldı sa‘âdetin C. // irse kime himmetüñ eli: irse kime himmetiñ eli S: irse kime himmetiñ M: irse aña bu himmetiñ eli C.

52 Beyit vezne uymuyor.

Buldum işiğüñ senüñ şahâ bâb-ı mürüvvet; Buldum işiğüñ seniñ bâb-ı mürüvvet S: Buldum işiğüñ yâlb-u(?) mürüvvet C: Buldum işiğüñ şahâ seniñ bâb-ı mürüvvet M: Bildüm işüñ şahâ senüñ bâb-ı mürüvvet F. // Şol ‘illet-ile oldı anuñ; Senüñ ‘illet-ile anuñ S: Şu ‘illet-ile ebun C: Şol ‘illet-ile oldı ebuñ (?)M, F.

53 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

Şûr-ı İsrâfil nazaruñ toƣunsa; Şor İsrâfil’e nazarı kime toƣunsa S: Şûru İsrâfil nazarıñ kime toƣansa C: Şûr-ı İsrâfil’iñ nazarı kime toƣunsa M: Şorisergil nazaruñ kime toƣansa F. // ‘İşk-ı mevc: ‘İşki mevc F. // zuhur olubanı: zuhur idübeni F.

54 S’de bu beytin birinci mısra’ı ile bir sonraki beytin birinci mısra’ı yer değıştirmiştir. Diğeri üç nüshada beyitler yukarıdaki gibi yazdığı için bu şekilde vermeyi uygun gördük.

Bir düşmişüñ elin alıbanı ƣudarsañ; Bir düşmiş elin alıbanı ƣurarsañ S: Bir düşmânuñ elin alup ƣurarsañ C: Bir düşmişüñ elin alıbanı ƣurarsañ M: Bir düşmişüñ elin alup ƣutarsañ F. // ulaşuban: ulaşıban S, M: ulaşıp C.

55 Ölmüş gönüle irse du‘ân şâh-ı evliyâ
Şol Meryem oğlu ‘Îsâ gibi dirilde ulı

3^b F

56 Mevlüdün olsa n’ola şehr-i Buḥâra
Buldı senüñle şeref bu Oşman ili

3^b C; 1^b M

57 Ceddiñdürür senün şahâ şems-i cihânın
Fetḥ eyle dise zerresini **Muḥibbî** dili *

58 Sever-iseñ cân-ı dilden anı ey hümâm
‘Işık-ıla diñ eş-şâlâtü ve’s-selâm **

[Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün]

59 İşigine sür yüzün **Muḥibbî** sen
Himmet-ile ire sözüñe ḥasen

60 İt temennâ ḥaşlarından du‘â
Ol du‘âdan derdüñe ola devâ

55 Ölmüş gönüle; ölmüş gönle S: ölmüş gönüle M, F: ölmüş gönüllere C. // şâh-ı evliyâ: ey şâh-ı evliyâ C, F. // Şol: şu C, F. // dirilde ulı: diri görür anı C, F.

56 Beyit S’de derkenara yazılmıştır.
Beyit vezne uymuyor.

şehr-i: şehri C, F. // Buḥâra: Buḥârî S, C, M. // senüñle şerefi: şerefü senüñle C: senüñle şeref M: şerefi senüñle F.

57 senün şahâ: seniñ şahâ S, M: senün şahâ C. // cihânın: cihâneyni C, M. // Fetḥ eyle dise zerresini Muḥibbî dili: Fetḥ eylesin zerresini Muḥibbî dili S: Fetḥ eyle disün zerrece bu Muḥibbî dili C: Fetḥ eyle desin zerresini Muḥibbî dili M.

* 57 M’de bu beyitten sonra şu beyit vardır:
Kişi sevdüğünün sözün işidir ‘ışık-ıla cânan
Severseñ eğer sözünü diñle sen de cânan

** 58 Beyit C ve F’de yoktur.

59 ‘sür’ kelimesi F’de ص (sad) ile yazılmıştır.
yüzün: yüzüñi S, C, M. // himmet-ile: hümnet-ile S. // ire sözüñe: ide sözüñi C: ide sözüñ ol F. // ḥasen: ḥısan S.

60 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

ḥaşlarından du‘â: ḥaşlarından bes du‘â C: ḥaşlarından al du‘â M: ḥazretlerinden sen du‘â F. // derdüñe ola: ola derdüñe C, F.

- 61 Bakmagıl sen şûret ayrılığına
Kıl nazar gönüllerüñ birliğine
- 62 Debret imdi dilüñi gelsün nefes
Çünkü cânuñ bu işe kıldı heves
- 63 Şöyle açuğ söyle ümmî añlasun
Ehl-i 'irfân işidüben tañlasun
- 64 'Âmiyânedür sözüñ Türkîce'dür
Beytlerinüñ vezni eksüklicedür
- 65 Luţf-ıla kim eksüğün ide tamâm
Şefî' ola yârın aña ol Hümâm

4^a S

- 66 Şâfi' ola saña da yevme'l-kıyam
'Işık-ıla diñ eş-şâlâtü ve's-selâm*
- 67 Ne tırursın ey dilim söyle sözüñ
Toz u toprağ olmadan yüzüñ gözüñ
- 68 Şimdi sözüñ fırsatıdur diyessin
Bir gün ola söyleyemez olasın

61 bakmagıl: bağıl C. // sen: bu C. // gönüllerüñ: gönülleri C: gönülleriñ M.

62 dilüñi: diliñi S, M, F. // gelsün nefes: gelsin nefes S, M: gelsün bir nefes F. // cânuñ: câniñ S, C, M.

63 açuğ: açık C. // işidüben: işidiben S. // tañlasun: diñlesün S, M.

64 'âmiyâne' kelimesi F'de '(elif) ile yazılmıştır. // Beytlerinüñ: Beytleriniñ S. // eksüklicedür: eksik nicedür S: eksiklicedür M.

65 eksüğün ide; eksüğün ide S: eksüzün itse C: eksüğün itse M: eksüğün itse F. // ola yârın aña: ola aña yârın C: olsun aña yârın M, F.

* 66 Beyit C'de yoktur.

66 şâfi' ola saña da: saña da şefî' ola M, F. // diñ: di F.

67 tırursın: durursın S, M, F. // sözüñ: söziñ C. // toz u toprağ: tozu toprağ S, C: toz toprağ F. // olmadan: olmadın C, M. // yüzüñ gözüñ: yüzüñ göziñ C: yüzüñ ve gözüñ F.

68 şimdi: şindi S. // fırsatıdur: fırsatıdur S.

69 Dutıla dilüñ ve kesile sözüñ
Kala ‘âşıklar dilinde bu sözüñ

4^a F

70 Her kaçan kim cem‘ olup okuyalar
Rûhuñ-içün Fâtihâ okuyalar

71 Anları Hâk rahmet-ile toylaya
Dünyâ ve âhîret hâlleri hoş ola

4^a C; 2^a M

72 Anlara şâfi‘ ola Hâk rahmeti
Görmeyeler tâ ebed hiç zahmeti *

73 Söyle imdi nice geldi ol Resûl
Hâlîk’a maħbûb olan ol pür-uşûl

74 Her kim ânı işidürse şâd ola
Muştafâ şevkı ile cânı tola

75 Ne diliyle açam aña ağzımı
Lîk[i] tutdum ol Şâh’a ben yüzümi

76 Şefkat-ile alur ise elümi
Debredürem tãkatimce dilümi

69 dilüñ: diliñ S, C, M.

70 okuyalar: okıyalar C. // Ruħuñ-içün M: Rûhuñ-içün S, C, F.

71 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

rahmet-ile: hoş rahmet-ile F. // Dünyâ ve âhîret hâlleri hoş ola: Dünyâ ve âhîret hâlin hoş eyleye C:
Dünyâ ve âhîret hâllerin hoş eyleye M: Dünyâ âhîret hâllerin hoş eyleye F.

72 şâfi‘: şeffi‘ C, M, F. // Görmeyeler tâ ebed hiç zahmeti; Görmeyeler ebed hiç zahmeti C: Görmeyeler
tâ ebed hiç zahmeti F: Vir şalât şâd ola Hâk rahmeti S.

* 72 Bu beyitten sonra F’de şu beyit vardır:

Sen de görmemek dilersen zahmeti

Vir şalâvât olduñ-ise ümmeti

73 nice: niçe C, M, F. // ol pür-uşûl: pür-uşûl C.

74 işidürse: işidüp S: işidir-ise M. // şevkı ile: şevk-ıla S, M, F.

75 ağzımı: ağzımı C, M, F. // Lîk[i] tutdum ol şahâ; Lîke tutdum ol şahâ S, M: Lâkin döndüreyim şahâ
C: Lîke dutdum ol şahâ F. // yüzümi: yüzümi C.

76 alur-ise: alır-ise S, M: alursa F. // elümi: elimi M, F. // dilümi: dilimi M, F.

77 Vay baña kim ol yüzüme bakmaya
Gönlüme zerrece hikmet akmaya

78 Luḫfi çokdur Şâh'ımuñ Sulṫân'ımuñ
Ma'bûd olan ol yüce Sübhân'ımuñ

4^b S

79 Vire kuvvet kalbüme hem sözüme
Bakmaya eksüklüğüme yüzüme

80 Duttum ümîd Hâlîk'ün maḫbûbına
Vir şalâvât 'ışık-ıla sen rûhına*

81 Bir mişâlüm var benüm işburada
Zaḫmet olmasun anı diñle dede

4^b F

82 Bir zamânda Mışır'ın içinde meğer
Yûsuf-ı Sıddîk'ı mezâd itdiler

83 Yitmedi behâ Mışır'ın hazînesi
Dürlü kıymetlülere nakdiyyesi

84 Bir karıcuḫ çıkageldi ol şafa
Didi ben de müşteriyem Yûsuf'a

77 yüzüme: yüzime C, F. // Gönlüme: Göñüle F. // akmaya: katmaya F.

78 Sulṫân'ımuñ: Sulṫân'ımıñ S, M. // Sübhân'ımuñ: Sübhân'ımıñ S, M: Sübhân'umuñ F.

79 eksüklüğüme: eksüklüğüme S, M, F. // sözüme: sözime C, F. // yüzüme: yüzime C, F.

* 80 Beyit C'de yoktur.

80 Duttum: Tutdum F. // ümîd: omuz M: yüzüm F. // Vir şalâvât 'ışık-ıla sen rûhına: Virelüm dâyim şalâvât rûhına F.

81 mişâlüm: mişâlim S, C. // benüm: benim C, M.

82 Mışır'ın: Mışır'ın S, C, M.

83 İkinci mısra' vezne uymuyor.

behâ Mışır'ın hazînesi: behâya Mışır'ın haznesi C: _ behâya Mışır'un haznesi F. // Mışır'ın: Mışır'ın S, C, M. // kıymetlülere: kıymetler ile C: kıymet-ile F.

84 karıcuḫ: karıcıḫ S, C, M. // ol şafâ: ey şafâ C.

85 Didiler n'eñ var getürgil görelüm

Aluban Yûsuf'u saña virelüm

86 Çıkarur çoynundan ol dem ol karı

Ya'ni kim Yûsuf'a oldu müşterî

4^b C; 2^b M

87 Ortaya kor bir kelebcik iblicek

Güldiler halk ol dem anı göricek

88 Karıcık dir Mısr'uñ ey 'âmmı hâşı

Ben bilürem bu kişi Tañrı hâşı

89 Bu kişinüñ Tañrı'sı cömerddürür

İşi dâyim kullara rahmetdürür

90 Ben umaram müşterîden yazılam

Hâşe lillâh niyyetimden bozulam*

91 Ben dağı ancılayın ol Server'e

Ol Muḥammed Muştafâ Peygamber'e

5^a S

92 'Âm-ı luḫfindan umaram ben dağı

Ümmetümdensin diye baña dağı

85 getürgil: getür ki C: getirgil M. // görelüm: görelim C. // Aluban: Alıban F. // Yûsuf'u saña virelüm: Yûsuf'ı saña virelim C: Yuşuf'ı saña virelüm F.

86 çıkarur: çıkarır S, M. // ol dem: anda C.

87 kelebcik: kelebecük F. // güldiler: güldüler M, F. // halk ol dem: ol halklar C, F.

88 Mısr'uñ: Mısr'ın S, M. // Mısr'uñ ey: ey Mısr'uñ C, M: Mısr'ın S.

89 kişinüñ: kişiniñ S, C. // dâyim: dâ'im C. // cömerd: cevmerd S.

* 90 Beyit C'de yoktur.

90 hâşe: hâşâ F. // niyyetimden S, M: bu niyyetimden F.

91 F'de beytin mısra'ları yer değıştirmiştir.

92 'Âm-ı: 'âmu C. // lûḫfindan: lûḫfundan F. // Ümmetümdensin diye baña dağı: Ümmetimdensin diye ol sen dağı C: Ümmetimdensiñ diye baña dağı M: Ümmetümdensin diye size dağı F.

- 93 'Înâyet umuban başlaruz söze
Hem dağı şefî' oldur cümlemüze*
- 94 Uyalum aña bize oldur imâm
Diyelüm hem eş-şalâtü ve's-selâm
- [Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün]
- 95 Bilüñ rahmet-i Raĥmân'dur bu mevlüd-i Ĥabîbullâh
Günâh derdine dermandur bu mevlüd-i Ĥabîbullâh

5^a F

- 96 Resûl'e her kim ümmetdür işi ta'zîm ü ĥürmetdür
Sevgüsine 'alâmetdür bu mevlüd-i Ĥabîbullâh
- 97 Ölüncek sinde râĥata kıyâmetde şefâ'ate
Sebeb oldur derâcâta bu mevlüd-i Ĥabîbullâh
- 98 Eğer ümmet iseñ ĥardaş Resûl 'ışķına yidür aş
Aķıtmaya gözüñden yaş bu mevlüd-i Ĥabîbullâh
- 99 Buña her kim ĥulaķ urmaz Ĥaķ'uß rahmetini bulmaz
Ĥalan sözler gibi olmaz bu mevlüd-i Ĥabîbullâh
- 100 Cânuñ değil ise ĥasta Resûl'ü 'ışķ-ıla iste
Ulaşdurur seni Dost'a bu mevlüd-i Ĥabîbullâh

* 93. beyit F'de; 93 ve 94. beyitler C'de yoktur.

93 Beyit vezne uymuyor.

94 uyalum: uyalım F.

M'de bu beyitten sonra 'Beyt-i Muĥibbî Ĥaddesallâhu Sırrahü'l-'azîz' şeklinde bir cümle vardır.

95 Bilüñ rahmet-i Raĥmân'dur: Bilüñ Raĥmân rahmetdür S: Bil ki rahmet Raĥmân'dur C: Bilin rahmet-i Raĥmân'dur M.

96 Sevgüsine: sevîsine S: sevişene M: sevinecek F. // ta'zîm ü: ta'zîm-i S, M, F.

97 ölüncek: ölücek S: ölince C: ölincek M. // sinde: size C: seni de F. // râĥata: rahmete C.

98 F'de bu beyit bir sonraki beyit ile yer değiştirmiştir.

ĥardaş: ĥartaş S, M. // Aķıtmaya gözüñden yaş: Aķıt gözüñden ĥanlı yaş S: Aķımya gözüñden M.

99 Ĥaķ'un: Ĥaķķ'uß S: Ĥaķ'ıñ C, M.

100 cânuñ: câniñ S, C, M. // değil ise: değilse S.

3^a M

- 101 Şaķın Şöhret Şevâb olmaz Hâķ'ũn rızasını bulmaz
Riyâ-y-ıla ķabûl olmaz bu mevlûd-i Hâbîbullâh
- 102 İdesin cân-ı gönûlden odur rencüģi(?) o gülden
Gelebildükçe elûnden bu mevlûd-i Hâbîbullâh
- 103 **Muhibbî** Őoñı ĥayr olsun diyen îmân-ıla ölsün
Yârın saña Şefî' olsun bu mevlûd-i Hâbîbullâh

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

- 104 Ger dilersiz bulasız o[d]dan necât
'IŐķ-ıla derd-ile eydüñ eş-Şalât*

5^b S

- 105 Evvelâ ben bir ĥikâyet ideyin
Ehl-i aĥbârdan rivâyet ideyin **
- 106 Şehr-i Bağdâd' da var-ıdı bir kişi
Gice gündüz ĥayr-[ı]dı anuñ işi
- 107 Her Rebî' u' l-evvel ayı Muştafâ
Mevlûdin aylar-ıdı ol pür-Şafâ
- 108 Muştafâ 'ıŐķına ol ķomuŐdı baş
Yidirürdi et [ü] etmek dürlü aş

101 Hâķ'ũn: Hâķ' iñ C, M. // rızasını: raĥmetini C. // Riyâ-y-ıla: riyâ ile C.
F'de 'riyâ-y-ile' kelimesinden sonra ''amel' kelimesi vardır.

102 odur: oldur S. // gelebildükçe: gelibildükce S, F: gelübildükce M. // elûnden: eliñden S, F.

103 olsun: olsun C, M, F. // diyen îmân-ıla ölsün: dinî îmân-ıla Őolsun C: dinî îmân-ıla olsun F. // saña:
aña M, F.

* 104-180. beyitler(77 beyit) C'de yoktur.

104 o[d]dan; otdan S. // Ger dilersiz bulasız o[d]dan necât: Sever-iseñ Server'i cânndan tamâm F. //
eydüñ: iydin M.

** 105-180. beyitler(76 beyit) F'de yoktur.

106 anuñ: aniñ M.

107 Hem Rebî' u' l-evvel: Her Rebî' i' l-evvel S.

108 et [ü] ekmek; eti ekmek S.

- 109 Dürlü ihsân ider-idi anda ol
Çok koyun kurbân iderdi anda ol
- 110 Bir Yahûdî cârı var-ıdı anuñ
Fısk [u] 'ışyan dâyimâ kârı anuñ
- 111 Aña didi 'avratı bir gün e yâr
Ne 'aceb işdür ki işbu câr
- 112 Her Rebî' u'l-evvel ayı ol kişi
Hayr eyler yidirür dürlü aş
- 113 Eri aña didi bilgil ey nigâr
Bir nebîsi vardur anuñ gül-'izâr
- 114 Aḥmed'i muhtârdurur nâmı anuñ
Cümle âlem cür'ası câmı anuñ
- 115 On ikisinde Rebî' u'l-evvelüñ
Hem düşenbih gicesi-y-idi anuñ
- 3^b M**
- 116 Ol gicede toğdı ol bedr-i tamâm
Cümle 'âlem âfitâbı ol Hümâm
- 117 Anuñ içün anda bayram ider ol
Her kişiye lutf-ı in'âm eyler ol

110 cârı var-ıdı: konuşısı vardı M. // anuñ: anıñ M.

111 e yâr: ey yâr S.

112 eyler: ider M.

115 Rebî' u'l-evvelüñ: Rebî' u'l-evveliñ M.

116 gicede: gice S.

117 anuñ içün: anuñ-çün s. // ider: eyler M. // kişiye: kişi S.

6^a S

- 118 Çün işitdi hâtun anuñ bu sözin
Âh itdi yavu kıldı kendi özin
- 119 İrdi ol vaqt aña 'ışk-ı Muştafâ
Toldı kalbi zevk [u] şevk-ıla şafâ
- 120 Ol gice şevk-ıla yatdı ol nigâr
Gör[dü] Muhammed düşünde şemsi-vâr
- 121 Didi kimdür bu güzel yüzlü nigâr
Buncılayın kimse yokdur gül-'izâr
- 122 Didiler muhtâr Muhammed budurur
La'li leb hem sîm ü ber-misk budurur
- 123 Aña varup ol nigâr virdi selâm
Luţf-ıla aldı selâmın ol Hümâm
- 124 Yâ Resûlallâh diyû çağırdı ol
Aña lebbeyk didi ol pür-uşûl
- 125 Ağlayuban ol nigâr âh eyledi
Ben saña kemter qaravaşam didi
- 126 Baña lebbeyk dimeñe nedür sebeb
Ey leţâfet ma'deni kân-ı edeb

-
- 118 İkinci mısra' vezne uymuyor.
sözin: sözün S. // yavu S: yarı M.
- 119 zevk [u]; zevkı S, M. // şevk-ıla: şevkı M.
- 120 şevk-ıla yatdı: yatdı şevk-ıla S. // gör[dü]; görür S, M.
- 122 leb hem sîm: leb sîm S.
- 124 İkinci mısra' vezne uymuyor.
diyû: deyû M.
- 125 eyledi: iyledi S.

- 127 Didi aña ol şefî' a'l-müznibîn
Ol Hâbîb ol rahmeten li'l-âlemîn
- 128 Ta'zîm itdüñ çün beni sen ey nigâr
Bil kabûl itdi seni ol Kird-gâr
- 129 Saña î mân hil'atin virdi Ehad
Sen benümle olırsın tâ ebed
- 130 Aña î mân telkîn itdi Şehriyâr
Def'aten î mân getürdi ol nigâr

6^b S; 4^a M

- 131 Uykusından uyanuban ağladı
Şevk od-ıla yüreğini tağladı
- 132 'Işk-ıla ol dem de didi ol nigâr
Muştafâ'ya nezrim olsun n'em ki var
- 133 Yılda bir kez mevlüdin eyleyeyin
Ni'met-ile halkı ben toylayayın
- 134 Erine virdi haber düş gördüğünü
Resûlullâh cemâline irdüğünü
- 135 Didi kim ne bahtlı olduñ seni
Şefî' oldı saña ol cânlar cânı

127 Hâbîb; Hâbîbi S: Hâbîbü M.
128 ey: iy M.
129 benümle; benüm-ile S: benimle M. // olırsın: olusarsın M.
130 getürdi: getirdi M.
131 yüreğini: yüreğın S.
134 Beyit vezne uymuyor.
gördüğünü: gördüğünü S.
135 Didi kim: didi S.

- 136 Eri teħassür iderken bir gice
Ol daħı görđi o düşi ey ħoca
- 137 Erini görđi řabâħın şâğ ü kâm
Şâğılığ-ıla aña virdi selâm
- 138 Didi görđüm dün gice sen görđüğüñ
Ayağı tozına yüzüñ sürdüğüñ
- 139 Ben daħı îmân getürdüm řıđķ-ıla
Bâşı cânı aña virdüm 'ıřķ-ıla
- 140 Cümle vârumı ķodum yolına ben
Aña ķurbân eyleyeyin cân u ten
- 141 Mevlüdüni biz anuñ eyleyelüm
Ni'met-ile ħalkı biz toylayalum
- 142 Kendülere luťfi 'âdet itdiler
Gice gündüz Ĥaķķ'â tâ'at itdiler
- 143 Mevlüde itdükleri-çün ħürmeti
Anlara virildi îmân ħil'ati

136 Eri teħassür iderken: Teħassürde gezer-iken S. // Ol daħı: O daħı S.
137 Şâğılığ-ıla: Şağılığ-ıla M. // aña virdi: virdi aña S.
138 görđüğüñ: görđüğüñ M. // tozına: tozuna M. // sürdüğüñ: sürdüğüñ M.
140 yolına: yolında M. // eyleyeyin: iyleyeyin S.
141 mevlüdüni: mevlüdini M. // anuñ: anıñ M. // eyleyelüm: iyleyelüm S.
143 virildi: virdi S.

7^a S

- 144 Aḥmed-i muḥtâr ḥaḳḳı-çün ey Huḍâ
Bizi itme bir nefes andan cüḍâ *
- 145 Uyalum [añâ] bize oldur imâm
'Işık-ıla diñ eş-şâlâtü ve's-selâm **

4^b M

- 146 Bundan eltaf bir hikâyet ideyin
Ravz-ı fâyıḳdan(?) rivâyet ideyin
- 147 Bir 'azîz var-ıdı Zeyd oğlu 'Alî
Bir 'azîz mürşîd idi kâmil velî
- 148 Var-ıdı bir cârimuz bir şâliḥa
'Âbideydi zâhideydi nâşiḥa
- 149 Bir gün ol eyledi dünyâdan sefer
Dünyâya gelen kişi durmaz gider
- 150 Bir fulorı ḳaldı ardınca hemân
Añâ cennet nice olmasın mekân
- 151 Var-ıdı bir şâliḥ oğlu nev-civân
Ḥaḳḳ'a ol hizmet iderdi her zamân

144 Birinci mısra' vezne uymuyor.
Bizi itme bir nefesn andan cüḍâ: Bizi andan eylemegil sen cüḍâ M.

* 144 Bu beyitten sonra M'de şu beyit vardır:
Cüḍâ olmayam dirseñ sen de tamâm
Dimeli hem eş-şâlâtü ve's-selâm

** 145 Beyit M'de yoktur.

146 Ravz-ı fâyıḳdan(?): Ravzâ-i fâyıḳdan(?) S.

148 bir cârimuz: cârimızda S.

149 ol eyledi: iyledi ol S.

150 fulorı: fulorısı M.

- 152 Ol fulorı ki atasından aldı aña
Didi ki ne ala-y-ıdum ben buña
- 153 İşbu fikr-ile yürürken ol civân
Gördi bir yirde alâyık nâgehân
- 154 Müctemi ‘ olup ourlar Muştafâ
Mevlüdini diñledi ol pür-şafâ
- 155 Çünki anı diñledi ol nev-civân
Gözlerinden anlı yaş oldu revân
- 156 Ol gice yatdı olarla ol civân
Gördi kim kıyâmet olmuş nâgehân
- 157 Çagrısup dirler münâdiler fülân
andesin gel cennete gir şâdumân

7^b S

- 158 Mevlüde âzır olanlar def‘aten
Cennete girdiler anlar cümleten
- 159 Nâgehân bir aşr-ı ‘âlî gördi ol
Aña girmek istedi ol pür-uşûl

152 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

fulorı: fuloru S.

M’nin ikinci mısra’ında ‘didi ki’ kelimesinden önce zâid ‘di ki’ kelimesi yazılmıştır.

155 S’de bu beytin ikinci mısra’ı ile bir sonraki beytin birinci mısra’ı derkenara yazılmıştır.

nev-civân: nev-cüvân M.

156 olarla: onlar-ıla S. // civân: cüvân M. // Gördi kim kıyâmet olmuş: Gördi-kim obmuş kıyâmet M.

157 şâdumân: şâdımân S.

159 nâgehân: negehân S. // ‘âlî: ‘alî S.

S’nin derkenarında bu beytin kenarına yazılmış şu beyit vardır:

Bu cihanda kimse almaz câvidân

El-fiğânü cer elünden el-fiğân

160 Pes didiler mevlüd idenler girür
Pes saña girmeğe destûr yoğdurur

5^a M

161 Uyğusından uyanup âh eyledi
Gözyaşını âh u hem-râh eyledi

162 Ol fulorı-y-ıla aldı ol ta'âm
Mevlüd itdi-y-idi andan hâş u 'âm

163 Tâ vefât idince her yıl ol civân
Muştafâ mevlüdin itdi şâğumân

164 Ölmelü ol giceken ol nev-civân
Güldi ol dem kıtı oldı şâğ[u]mân*

165 Güle güle itdi dünyâdan sefer
İşbu fânî dünyâdan kıldı güzer

166 Kavmi anuñ ölmeyüpdür didiler
Anı görmeğe tabîb götürdiler

167 Ol tabîb bağdı cemâline anuñ
Âferin didi kemâline bunuñ

160 M'de 'mevlüd' kelimesinin ı (lâm) harfi yazılmamıştır.
İkinci mısra'daki 'pes' kelimesi S'de yoktur.

162 fulor-ıla: fulorı-y-ıla M.

163 civân: cüvân M. // şâğumân: şâğımân S.

* 164 Beyit M'de yoktur.

164 şâğ[u]mân; şâğımân S.

165 itdi dünyâdan: dünyâdan itdi M.

S'nin derkenarında bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:

Şundi cerh aña dağı câmu fenâ

Bunda kimse bulmamışdur beğâ

166 M'de 'kavmi' kelimesi ile 'anuñ' kelimelerinin arasında zâid 'anı' kelimesi yazılmıştır.
getürdiler: getirdiler M.

167 'tabîb' kelimesi M'de yoktur.

kemâline bunuñ: kemâline anuñ M.

168 Didi bilũñ bu yiğit ölmüşdürür
Lâkin buña Hâk nazar kılmışdurur

169 Anuñ-içün bu yiğit dâyim güler
Bu-y-ımış ‘âlem içinde şîr u ner

170 Gözün açdı ol yiğit ol dem hemân
Kavmine didi ki oluñ şâğumân

8^a S

171 Hâk baña bu dem tecellî eyledi
Luţf idüp beni tesellî eyledi

172 Ölmediñ cennette yirüm görmişem
Muştafâ’nuñ meclisine irmişem

173 Güldüğüm budur benüm bilũñ didi
Muştafâ’nuñ mevlüdin kıluñ didi

174 İtdiğüm-çün mevlüdine ‘izzeti
Hâk Te‘âlâ baña itdi rahmeti

175 Böyle didi gözlerin yumdı hemân
Kavmi oldı anuñ-içün şâğumân

168 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

bilũñ: biliñ M. // ölmüşdürür: ölmüşdürür M.

169 Anuñ-içün: Anuñ içün M. // Bu-y-ımış: Bu-yumış M.

170 Gözün açdı ol yiğit ol dem hemân: Gözlerin acdı ol yiğit hemân M. // şâğumân: şadıman S.

171 Lûtf: Lûtfi S.

172 yirüm: yirim M. // Muştafâ’nuñ: Muştafâ’nuñ M.

173 bilũñ: biliñ M. // Muştafâ’nuñ: Muştafâ’nuñ M. // kıluñ: kıluñ M.

174 itdiğüm-çün: itdüğüm-çün M.

175 oldı anuñ-içün şâğumân; oldı anuñ-içün şadıman S: anuñ-içün oldı şadıman M.

S’nin derkenarında bu beytin kenarında yazan şu iki beyit vardır:

Muştafâ’nuñ hürmet-içün ey Hüdâ

Bizi andan bir nefes kıılma cüdâ

Çeşmimiz dîdârına ‘âşıkdurur

Şem‘imiz güftârına vâfıkdurur

176 Ger dilersiz bulasız oddan necât
'Işık-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm

Ḳālellâhu Te'âlâ: "levlâ-ke levlâk le-mâ ħalaqtü'l-eflâk". Ḳāle Resûlullâh:
"Evvele mâ ħaleḳallâhu nûrî ve evvele mâ ħaleḳallâhu rûḫî ve evvele mâ
ħaleḳallâhu 'aḳlî ve evvele mâ ħaleḳallâhu el-ḳalemi".* Şadeḳallâhu ve Resûlullâh**
ve bellaġa* Ḥabîbullâh**

5^a C

177 Sîre ehli şöyle taḳrîr itdiler
Ka'bü'l-aḫbâr'dan rivâyet itdiler

178 İşit imdi Ka'bü'l-aḫbâr söyledi
Ḥaḳ Resûl'inden rivâyet eyledi

179 Ne didi ol dü-cihânuñ meḫhari
Pîşvâ-yı cümle mürsel rehberi

180 Didi evvel nûrumı ħalk itdi Ḥaḳ
Didi evvel rûhumı ħalk itdi Ḥaḳ

8^b S; 5^b F

181 Didi evvel 'aḳlumı ħalk itdi Ḥaḳ
Didi evvel ḳalemi ħalk itdi Ḥaḳ

176 Ger dilersiz bulasız oddan necât: Şâḍ olayım dirseñ cândan tamâm M.

* Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, nr. 2123; Mânâsı: Allâhu Te'âlâ buyurdu ki: Sen olmasaydın ben 'âlemleri yaratmazdım. Resûlullâh (sav) buyurdu ki: Allâh'ın yarattığı ilk şey benim nûrumdur, ondan sonra yarattığı ilk şey benim rûhumdur, ondan sonra yarattığı ilk şey benim aklımdır ve sonra yarattığı ilk şey kalemdir. Allâh ve Resûlullâh doğru söyledi ve Ḥabîbullâh bildirdi.

** Şadeḳallâh ve Resûlullâh: Şadeḳa Rasûlullâh M.

*** bellaġa; belaga S, M.

177 C'de bu beytin öncesinde 'Bismillâhirraḫmânirraḫîm' yazmaktadır.

Sîre ehli şöyle taḳrîr itdiler; Sırrı ehli şöyle yir itdiler S: Sîre ehli şöyle taḳrîr eyledi C: Sîre ehli şöyle taḳrîr itdiler M: Yemen ehli şöyle taḳrîr itdiler F. // itdiler(b) S, M, F: eyledi C.

178 işit: işid S, M.

179 dü-cihânuñ meḫhari; cihâniñ meḫhari S, C: dü-cihâniñ meḫhari M: dü-cihânuñ faḫri F. // Pîşvâ-yı: Pâşvâ-yı F.

180 nûrumı: nûrımı C: nûrı M. // rûhumı: ḳalemi C.

181 'aḳlumı: 'aḳlımı C: aḳlı F. // ḳalemi: rûhimı C.

- 182 İşbu dört dürlü lâfzı kim söyledi
Her birini dürlü taqdîr eyledi
- 183 Ehl-i irfân gelübeni gittiler
Her birini nice ta'bir itdiler
- 184 Taşra biz şûret sözünü diyelüm
Sîre ehlinden rivâyet idelüm
- 185 Nûrılarda nûr-ı evveldür Resûl
Rûhılarda rûh-ı evveldür Resûl
- 186 'Aklı kül olan Resûl'ün 'aqlıdur
Bu sözi şanmañuz aqlâm naqlidür
- 187 Hem kalem dahı Hâbîbullâh adı
Levhe yazduğında 'ilmullâh didi
- 188 Bu arada çoğdurur söz mu'teber
Bildüğümce söylerem ben muhtaşar

6^a C

- 189 Dinle imdi ol Hâbîbe'l-âlemîn
Nice oldı rahmeten li'l-âlemîn

182 Birinci mısra' vezne uymuyor.

lâfzı kim: lâfza kim F. // Her birini: Her birisi C, F.

183 gelübeni: gelibeni S, M, F. // Her birini nice ta'bir: Her birisi nice te'vîl C: Her biri nice te'vîl F.

184 sözünü: sözüni S. // Sîre: Sırrı S: Sîret M: Size F.

185 Nûrılarda: Nûrda S: Nûrlarda M, F. // nûr: nûru C. // Rûhılarda: Rûhlarda S, M, F.

186 kül: kâmil C. // olan: ol C. // Resûl'ün: Resûl'ün C. // şanmañuz: şanmañız S. // 'aqlâm: kâlemi S: ef kim M: kim anı F.

187 Hâbîbullâh adı: Hâbîbullâh'ı idi S: Hâbîbullâh idi M, F. // 'ilmullâh didi: 'ilmullâhı idi S: 'ilmullâh idi M, F.

188 bildüğümce: bildüğümümce S.

189 imdi ol Hâbîbe'l-âlemîn: imdi rahmeten li'l-âlemîn C: n'itdi ol İlâhe'l-âlemîn M: imdi ol İlâhe'l-âlemîn F.

S'nin ikinci mısra'ında 'oldı' kelimesinden sonra zâid 'ol' kelimesi vardır.

5^b C

- 190 Rûh-ıla nûr arasında Hâk Çalab
Yaradıpdur on iki dürlü hicâb
- 191 Ol hicâblar arasın işit ahî
Bişer yüz yıldur kalınlığı dahı
- 192 Emir itdi Hâk Çalab ol rahmete
Gire hicâblar içinde ‘uzlete
- 193 Girdi hicâblara Resûl’üñ nûrı
Tâ‘at itdi Allâh’a tırdı öri

9^a S; 6^a F

- 194 Hâk’a tesbîh iyler-idi anda bil
Durdı anda yitmiş sekiz biñ yıl
- 195 Muştafa’yı kendüye kıldı Habîb
Cümle dertlere hem ol oldı tabîb* **
- 196 Her ne dürlü kim sa‘âdet vardurur
Yaşu hıyü görklü ‘âdet vardurur
- 197 Hâk aña virdi mükemmel eyledi
Yaradılmışdan mufadđal eyledi

190 yaradıpdur: yaradupdur S, F.
İkinci mısra’daki ‘biñ’ kelimesi F’de yoktur.

191 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
ahî: dahı C. // bişer: beşer F. // kalınlığı: kalıñı F. // dahı: ahî C.

192 Emir itdi: Emr iyledi S: Emir itdi ki C.

193 Tırdı: Durdı: S, M.

194 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
iyler-idi: ider-idi C, M: itdi tırdı S. // durdı: tırdı: C, F.

* 195 Bu beyitten sonra M’de şu beyit vardır:
Habîb olmağ dilerseñ sen de tamâm
‘İşk-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm

** 195-221. beyitler(27 beyit) C ve F’de yoktur.

197 eyledi: iyledi S.

198 Andan oldu her nihâni âşikâr
‘Arş [ü] kürsî yirde gökde ne ki var

199 Ger Muhammed olmasa-y-ıdı ‘ayân
Olmayısardı zemîn ü âsümân

200 Ger Muhammed olmasaydı ey yâr
Olmaz-ıdı ay [u] gün leyl [ü] nehâr

6^b M

201 Ger Muhammed gelmeyeydi ‘âleme
Tâc-ı ‘izzet inmeyeydi Âdem’e

202 Hem vesîle olduğu-çün ol Resûl
Âdem’üñ Hâk tevbesin kıldı kabûl

203 Nûh anuñ-çün buldı ğarğdan necât
Dağı toğmadın göründi mu ‘cizât

204 Ölmeyüp ‘İsâ göğe buldığı yol
Ümmetinden olmağ-ıçün idi ol

205 Hem dağı Mûsâ elindeki ‘asâ
Oldı anuñ ‘izzetine ecdehâ

206 Ceddi oldığı [i]çün anuñ Hâlîl
Nârı cennet kıldı aña ol Celîl

198 ‘arş ü kürsî; ‘arşı kürsî S, M.

199 olmasa-y-ıdı: olmayaydı S. // zemîn ü âsümân: zemîni âsımân S.

200 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

ay [u] gün leyl [ü] nehâr; ayı gün leyli nehâr S, M.

M’de bu beyit 199. beyitten önce iki kez daha yazılmış, ikincisinde ‘olmaz-ıdı’ kelimesinde yarım bırakılmıştır.

201 gelmeyeydi: gelmeseydi M.

203 anuñ-çün: anıñ-çün M. // buldı ğarğdan: ğarğdan buldı M.

205 dağı Mûsâ elindeki: Mûsâ elindeki dağı M. // anuñ: anıñ M. // ‘izzetine: ‘izzet-ile M.

206 oldığı içün; oldığı-çün S, M. anuñ: anıñ M.

9^b S

- 207 Cümle anuñ dostlığına adına
Bunca ‘izzet oldı ol ecdâdına
- 208 Çok temennâ kıldılar Hâk’ dan bular
Kim Muḥammed ümmetinden olalar
- 209 Tâ bularuñ arta ‘izzeti ḥürmeti
Daḥı yigrek ola Hâkḥ’a ḳurbeti
- 210 Hâşre dek ger dinilirse bu kelâm
Nice ḥaşr ola bu olmaya tamâm*
- 211 Ger dilersiz bulasız o[d]dan necât
‘Işḳ-ıla derd-ile eydüñ eş-şalât

Fermâyed-i Celâl-i raḥmetullâhı ‘aleyh Fî Medḥi’n-Nebiyyi ‘aleyhi’s-

selâm**

- [Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün]
- 212 Server-i cümle ḥalâyıḳ şâhib-i fevḳa’l-‘ulâ
Sensin ey sertâc-ı âdem sensin [ey] ḥayrû’l-vidâ
- 213 Şol mükerrem ḥüsninüñ şerḥ-i beyân-ı vaşfidur
Âyet-i seb‘a[’l]-meşânî sûre-i Şems ü’d-Ḍuḥâ

207 İkinci mısra’daki ‘ol’ kelimesi M’de yoktur.

208 bular: bullar S.

209 Birinci mısra’ vezne uymuyor. // bularuñ; bullarıñ S: bularıñ M.

* 210 Beyit M’de yoktur.

211 o[d]dan; otdan S. // dilersiz: dilerseñ M. // eş-şalât; eş-şalâtü ve’selâm S, M.

Bu beyitten sonra M’de yanında ‘X’ işareti olan şu başlık vardır:

Beyt-i Celâl Muḥibbî ḳaddesallâhu sırrahü’l-‘azîz

** Beyit şeklinde yazılmış olan bu başlık kendisinden önceki ve sonraki beyitlere kâfiye bakımından uymadığı için beyit numarası vermedik. Başlık M’de yoktur.

212 İkinci mısra’daki ‘ey’ kelimesi M’de ‘ḥayrû’l-enâm’ kelimesinden önce yazılmıştır.

213 şol: şöyle S. // ḥüsniniñ şerḥ-i beyân-ı vaşfidur: ḥüsninüñ vaşfı beyânı şerḥidür S.
Seb‘a meşânî sûre-i Şems ü’d-Ḍuḥâ: Seb‘a’l-meşânî sûre-i Şems eḳ-Ḍuḥâ M.

- 214 Vuşlatuñdur yirde gökde cümle eşyâ maqşûdı
Kim saña müştâk olupdur evliyâ 'ü aşfiyâ

7^a M

- 215 İndi Hâk'dan şâniña **innâ hedeynâhü's-sebîl**
Kim sen olduñ reh-nümâ 'âlemlere nûru'l-Hudâ*
- 216 Mu 'cizâtuñ menba'ısın kâ'inâtıñ rehberi
Maṭla'ı nûr-ı Hudâ'sın şu'le-'i dâru'l-beḳâ
- 217 Key 'azîz muḫteremsin Firdevs-i a'lâda yirüñ
Kim saña her dem çağırsa yâ Muhammed Mustafâ
- 218 Cân-ı dilden kim ki sevmez dü-ciḫânda şıdk-ıla
Meskeni nâr-ı cehennem yiridür **taḫte's-serâ****

10^a S

- 219 Ger baña yevme'l-ḫisâb olsa 'azâbıñ şiddeti
Kim benüm feryâduma sen kıl meded sen kıl 'aṭâ
- 220 Bu **Celâl-i rû-siyahuñ** sen elin tut yâ Habîb
Ḥaşr [ü] neşriñ sâ'atinden ḳorḳaram yevme'l-cezâ
- [Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün]
- 221 Ger dilersiz bulasız o[d]dan necât
'Işḳ-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm***

214 maqşûdı: maqşûduñ M. // 'aşfiyâ: enbiyâ M.

* "innâ hedeynâhü's-sebîl" tabiri İnsan sûresinin 3. âyetinde geçmektedir. Anlamı; "Şüphesiz biz onu (ömür boyu yürüyeceği) yola koyduk" demektir.

216 Mu 'cizâtuñ: Mu 'cizâtıñ M. // kâ'inâtıñ: kâyinâtıñ M. // dâru'l-beḳâ: dâri'l-beḳâ S.

217 Birinci mısra' vezne uymuyor.

218 kim ki: kim-ki M.

** "taḫte's-serâ" lâfzı Tâhâ sûresinin 6. âyetinde geçmektedir. Anlamı; "Toprağın altı" demektir.

219 feryâduma: feryâdıma S.

İkinci mısra'daki ikinci 'sen' kelimesi M'de yoktur.

220 Celâl-i: Celâlü S. // tut: dut M. // neşriñ: neşri S. // sâ'atinden: sâ'atinde M.

*** 221 Beyit M'de yoktur.

221 o[d]dan; otdan S.

- 222 Söz uzar tafşîl oluncağ kıoyalum*
Muhtaşar ne-y-ise anı diyelüm**
- 223 İşit imdi sen muhaşşal hoş kelâm
'Arş-ıla kürsî yaradılmış tamâm
- 224 Cümle mahlûk ma'nevî hem şuveri
Menba' oldı cümleye Resûl nûrı
- 225 Ol zamân kim 'arşı Hâk halk eyledi
Bir 'azîm nûr 'arşa cevlân eyledi
- 226 Cümle muqarreb melekler geldiler
Hâzret'e nûrdan su'âl eylediler
- 227 Hâk didi melekler kim işidüñ
Ol nûra hizmetüñüzi iş idüñ
- 228 Nûr-ı Muhammed'durur bilüñ anı
Kurbân idüñ o nûra tatlu cânı
- 229 Dir melekler yâ Rab ikrâr eyledük
Dilimüzde anı tekrâr eyledük

* 222-244. beyitler(18 beyit) S'de yoktur. Bu beyitleri diğerk üç nüshada bulunmaları sebebiyle dipnota yazmayarak metnin aslına dâhil ettik.

222 Söz uzar tafşil oluncağ kıoyalum: Söz uzun tafşil olunmaz anda bil C.
M'de beytin mısra'larının yanlarında صح kaydı vardır.

kıoyalum F: kıoyalım M. // Muhtaşar: Muhtaşarı F. // ne-y-ise: ne ise C. // diyelüm: aydalum C.

** 222 Bu beyitten sonra M'de şu beyit vardır:

Uyalum bize oldur imâm
Diyelüm hem eş-şalâtü ve's-selâm

223 sen muhaşşal hoş: muhtaşar hoş bir C. // kürsî yaradılmış: kürs yaradılmışdı C.

224 C'de 'ma'nevî' kelimesinin ع (ayn) harfi yazılmamıştır.
cümleye: cümleten C.

225 eyledi(b): iyledi C.

226 melekler: melâ'ikler F.

227 hizmetüñüzi: hizmetiñüzi S: hizmetiñiz S.

228 Nûr-ı Muhammed'durur: Nûr Muhammed nûrıdur C. // bilüñ: biliñ C, M. // ol: o C.
M'de 'anı' kelimesinde zâid bir ن (nun) vardır.

7^b M

- 230 Tırdılar karşıısına şaf şaf tamâm
Çıgrışurlar eş-şalâtü ve's-selâm
- 231 Ol muşarrebler dilek dilediler
Tâ ebed nûr hizmetinde olalar*

6^a C

- 232 Ey gönül aç göziñi pervâz kıl
Hâlık-ı ma'bûdıña niyâz kıl

6^b F

- 233 Dostıñuñ 'izzetine fırsat vire
Kim senüñ bu sözüñ âhire ire
- 234 Nice oldı nûrı yine söylegil
Yitdüğünce řâkatüñ şerh eylegil
- 235 Söylegil ol cânlara cân olanı
Sevgüsi gönülde îmân olanı
- 236 Hâķ Te'âlâ nûra didi ol zamân
Seni itdüm cümleñüñ cânına cân**
- 237 'İlm-i evvelde benüm vardı Hâbîb
Seni itdüm kâmu dertlere şabîb

230 tırdılar: durdılar M. // Çıgrışurlar: Çağrışırlar M.
'şalât' kelimesi M'de صلوات şeklinde yazılmıştır.

* 231 Beyit M'de yoktur.

231 dilediler: eylediler C.

232 İkinci mısra' vezne uymuyor.

göziñi: berrüñi M: pergi F. // ma'bûdıña: ma'bûduña F.

233 dostıñuñ: dostıñuz C.

234 yine: gine M. // yitdüğünce: yitdiğince F. // řâkatüñ: řâkatiñ C, M.

235 gönülde: gönilde F.

** 236 Beyit F'de yoktur.

236 cümleñüñ: cümleñiñ C.

237 F'de beytin mısra'ları yer değıştirmiştir.

- 238 Seni insân şûretine koyaram
Yiryüzine dünyâya gönderürem
- 239 Cümle gökler halkı seni bildiler
Saña anlar çok şenâlar kıldılar
- 240 Ben dilerem yirdeki maḥlûḳ daḥı
Maḥrûm olmaya bile anlar daḥı
- 241 Seni bilendür zirâ bilen beni
Beni bilendür yine bilen seni
- 242 Göster ol kullaruma toğrı yolu
Zîre sensin cümle maḥlûḳdan ulı
- 243 Bil ki senden ğayrı yok Ḥabîb baña
Kullarımı aluban gele baña *
- [Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün]
- 244 Gördük şükür Muḥammed' uñ toğdığı ay toğdı gine
Ḥaḳḳ' uñ ḥabîbi Ahmed' uñ toğdığı ay toğdı yine**

‘İlm-i evvelde benüm; ‘İlmü evvelde benim C: Ezel ‘ilimde benim M: Ezel ‘ilmimde benim F. // vardı: var-ıdı C. // Seni itdüm kamu dertlere tabîb: Seni kılam cümle dertlere tabîb M: Seni itdüm kamu derde tabîb F.

238 şûretine: şûretinde M.

239 anlar: anlara F.

240 dilerem: dilerim M.

241 zirâ bilen beni: yine bilen beni M: bilen beni F. // yine: gine F.

242 ulı: ulu C.

243 Ḥabîb: daḥı M, F. // kullarımı: kullarım C: kullarumu M. // aluban gele: aluban gelesin C: alayın gele F.

* 243 Bu beyitten sonra M ve F’de şu beyitler bulunmakatadır:

(M) İlete Ḥaḳ’a seni de Peyğamber’i (Mısra’ vezne uymuyor)
Vir şalâvât ‘ışk-ıla ey dîn eri

(F) İlete sen de Ḥaḳ’a ol rehberi
Vir şalâvât şevk-ıla ey dîn eri

** 244 Beyit S’de yoktur. Ancak diğer nüshalarda olduğu için metne dâhil ettik.

8^a M

- 245 Karamları ak eyleyen bâtılları hak eyleyen
Gökde ayı şâk eyleyen toğdığı ay toğdı yine
- 246 Hil'at-i levlâk bürünen 'arş üzre çıkup görünen
Tâc-ı gamrâdan(?) vurınan toğdığı ay toğdı yine
- 247 Hakk-ıla kıldı şöhetini anda diledi ümmeti
İki cihânuñ rahmeti toğdığı ay toğdı yine
- 248 Mevlüdine 'izzet kılan Hakk'ıñ rahmetini bulan
'Âşilere şefi' olan toğdığı ay toğdı yine
- 249 Yirler gökler serveri cümle nebîler rehberi
Âhir zamân peygamberi toğdığı ay toğdı yine
- 250 Kân-ı kerem kalb-i şafâ ümmetine iden vefâ
Hakk'ıñ habîbi Muştafâ toğdığı ay toğdı yine
- 251 İslâm dîninüñ direği dünyâ ve âhîret beği
Cümle yaradılmış yiği toğdığı ay toğdı yine

Bu beyit ile başlayan 11 beyit C'nin 10^b, F'nin 11^b sayfalarındadır. S'yi esas aldığımız için bu beyitleri burada verdik.

244 Muhammed'üñ: Muhammed'iñ C, M. // toğdı (a): doğdı F. // Hakk'ıñ: Hakk'ıñ C, M. // Ahmed'üñ: Ahmed'iñ C, M.

'toğdığı' kelimesi 11 beytin bazılarında 'toğduğı' şeklinde yazılmıştır.

F'de 'yine' kelimesi 11 beyitte de 'gine' şeklinde yazılmıştır.

245 Gökde ayı şak eyleyen: Gövdeleri şak eyleyen S, M, F.

246 'levlâk' kelimesinin ı (harfi) C'de yazılmamıştır.

bürünen: urunan C. // çıkup görünen: çıkdı giryân S: çıkup görüne C: çıkıp görünen M. // Tâc-ı gamrâdan urunan: Tâc-ıla ? urunan M, F: Hulle giyüp tâc urunan C.

247 kıldı: buldı C, M, F. // cihânuñ: cihâniñ S, C, M.

'şöhetini' kelimesindeki ٺ (te) harfinin noktaları M'de konulmamıştır.

248 Hakk'ıñ rahmetini bulan: oldur Hak rahmetini bilen C: Hak rahmetini odur bulan M: Hak rahmetini oldur bulan F.

249 yirler: yirleri S, M.

250 F, bu beyitten itibaren 12^a sayfasına geçmektedir.

Hakk'ıñ: Hakk'ıñ S, C, M.

251 Bu beyit F'de 11^b'nin derkenarına yazılmıştır.

dîninüñ: dîniñ S, C. // âhîret: âhîretüñ F. // yiđi: yegi F: gibi C.

- 252 Sevdüm diyen çokdur seni ‘âşık olan gelsün kanı
Bil ki ol cânlaruñ cânı toğdığı ay toğdı yine
- 253 Ğafletde kalma ey kişi terk eyle bu yolda başı
Maşşer yirinüñ güneşi toğdığı ay toğdı yine
- 254 Şükür it **Muhibbî** bu güne irgüre Hâk menziliñe
Derman olan cân derdine toğdığı ay toğdı yine *

10^b S

[Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün]

- 255 ‘Âşık iseñ Server’e cândan tamâm
‘Işık-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm **
- 256 Nûr-ı Aḥmed’e çün işitdi bu sözi
Baş eġüben secdeye kodı yüzi
- 257 Didi ey Perverdigâr-ı zü’l-celâl
Baña emrüñ dutmağa virgil mecâl

F’de ‘yaradılmış’ kelimesinin ð (dal) harfinden sonra zâid bir l (elif) harfi vardır.

252 C’de bu beyit 248. beyitten sonra yazılmıştır.
sevdüm: sevdim C, M. // seni: anı C, F. // ‘âşık olan: ‘âşık ise M: ‘âşık-ısa C, F. // gelsün: gelsin S,
M. // Bil ki ol cânlaruñ cânı: Biliñ kim ol cânlar cânı C: Biliñ ki o cânlar cânı M: Bilüñ ki ol cânlar cânı F.

253 ey: iy C. // bu yolda: yolında: C, M, F. // yirinüñ: yiriniñ: S, C.

254 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

irgüre: irgüre F. // irgüre Hâk menziliñe: irgüre seni o güne C: irgüre tiz seni gine M: irgüre seni
gine F.

* 254 F’de bu beyitten sonra şu beyit vardır:

Kişi sevdüğüniñ sözüñ işidir ‘ışıkla cândan
Severiseñ Aḥmed’i işit sözüñ ‘ışıkla cândan

** 255 Beyit C ve F’de yoktur.

255 diñ: di M.

256 Nûr-ı Aḥmed: Ḥamdü Aḥmed S.

C’de ‘Aḥmed’ kelimesindeki ð (dal) harfine sehven şedde konulmuştur.

C’de ‘işitdi’ kelimesindeki ت (te) harfinin noktaları konulmamıştır.

F’deki ‘secdeye’ kelimesi sehven çift ع (ye) ile yazılmıştır.

257 ‘Perverdigâr’ kelimesi C’de ‘Perdigâr’ olarak yanlış yazılmıştır.
emrüñ: emriñ S, C, M. // dutmağa: tutmağa F.

6^b C; 7^a F

- 258 Dostı buyruq kılsa farzdur dostına
Kanca dirseñ varayın baş üstine

8^b M

- 259 Buyruğuña hâşe ben lâ dimezem
İllâ Yârab fūrkatüne duymazam
- 260 Didi Allâh ey baña maqşud olan
Rızâñ-ıla buldı rızâmı bulan
- 261 Hâşe dostum ben seni ayıruram
Ğuşsa yime kayduñı kayıruram
- 262 Her kaçan şevkı baña gâlib ola
Zâtımı görmekliğe tâlib ola
- 263 Cebrâ'il'i gönderem yarağ-ıla
Hulle vü tâc-ıla hem burağ-ıla
- 264 'Âşiyâñu götüre güle güle
Düşe öñüñe yayağ ola gele
- 265 Göklerüm süre yüzün ayağuna
Yügrişe halk şoluña hem sağuña

258 kanca: kande C, F: kancarı M. // dirsen: dirse M. // varayın baş üstine: varayım cân üstine C: varayım baş üstine F.

259 fūrkatüne: fūrkatüne C.

260 ey: iy M.

261 C'de 'hâşe' kelimesindeki ش (şın) harfi yazılmamıştır.

ayıruram: ayururam F. // kayduñı: kaydıñı C. // kayıruram: kayururam F.

262 şevkı: şevkıñ C, M. // zâtımı: zâtımı F.

263 yarağ-ıla: ? C: pâre ile? M. // Hulle vü tâc-ıla hem: Hulle tâcı hem dahı S: Hulle'i tâc-ıla hem C: Hulle tâc-ıla hem M.

264 'Âşiyâñu götüre güle güle: 'Âşiyâñu götüre güle gele F. // ala gele: ola gele F.

F'de 'âşiyân' kelimesi sehven 'âyişân' yazılmıştır.

265 Göklerüm: Göklerim C, M. // yüzün: yüzün S, M. // ayağuna: ayağına C. // halk şoluña hem sağuña: halkı şoluña sağıña C: halkı şoluña sağuña F.

266 Sürme çeke ‘arş ayağuß tozını
Kürsî öpe na‘liniñ izini

267 **Ķābe ĳavseyni** ola řāh menzilüñ
Maĳ‘ad-i řıdĳ olışardur maĳfilüñ *

11^a S

268 Zātımı nice dilerseñ göresin
Rāzı olup maĳşūduña iresin

269 Her murāduñ ben seniñ idem tamâm
Sen benümsin ben seniñem ey Hümâm

270 Ümmet-iseñ ol Ħabīb’e sen tamâm
‘Iřĳ-ıla di eş-řalātü ves-selâm**

[Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün]

271 Nebîler serveri Tâhâ bu ayda geldi dünyâya
Şaçı leyli yüzi đuhâ bu ayda geldi dünyâya

272 Bu İslâm resmini ĳoyan küfirden dünyâyı yuyan
Nübüvvet ĳil‘atin giyen bu ayda geldi dünyâya

266 ayağuß: ayağıñ C. // tozını: tozunı S, M. // na‘liniñ izini: na‘liniñ C: na‘liñ M, F.

267 řāh: şahâ C, F. // menzilüñ: menziliñ C, M. // Maĳ‘ad-i řıdĳ; Maĳ‘ad-i řıdĳı olışardur C: Maĳ‘adi řıddıĳ olışar M: Maĳ‘ad-i řıddıĳ olışardur F. // maĳfilüñ: menziliñ C.

* “Ķābe ĳavseyñ” tabiri Necm sūresinin 9. âyetinde geçmektedir. Anlamı; “İki yay arası kadar” demektir. “Maĳ‘ad-i řıdĳ” tabiri ise Kamer sūresinin 55. âyetinde geçmektedir. Anlamı; “Doğruluk meclisi” demektir.

268 zātımı: zātımı F. // maĳşūduña: maĳşūdıña C, M.

269 Her murāduñ ben seniñ idem tamâm: Her murāduñ ben seniñ idem tamâm S: Her murādını ben seniñ itddim tamâm C: Her murādını ben seniñ idem tamâm M. // benümsin: benimsin C, M, F. // seniñem: seniñim F.

** 270 Beyit C’de yoktur.

270 di: diñ M.

271 Bu beyit ile başlayan 7 beyit C’de 11^a, F’de 12^a sayfasında 255. beytin devamında yer almaktadır. F’de ‘Nebî’ kelimesinin ‘-bî’ hecesindeki ب (be) ile ع (ye) harflerinin yerleri ters yazılmıştır.

272 küfirden: küfürden C, M, F. // giyen: geyen F.

273 Getüren bize Kır'ân'ı kılan göklere seyrânı
Ki ol Maḥbûb-ı Raḥmânî bu ayda geldi dünyâya

10^a M

274 Bu dünyada ğarîb olan Yaradan'a Ḥabîb olan
Kıamu derde tabîb olan bu ayda geldi dünyâya

275 Kılan ümmetine himmet dü-âleme olan raḥmet
Muḥammed Muṣṭafâ Aḥmed bu ayda geldi dünyâya

276 Ki oldur raḥmet-i Raḥmân işidir mu'ciz-i bürhân
Risâlet taḥtına sultân bu ayda geldi dünyâya

277 **Muḥibbî** ol nûr-ı vehhâc iden ma'bûdına mi'râc
Kılan na'linin 'arşa tâc bu ayda geldi dünyâya

7^b F

[Fâilatün Fâilâtün Fâilün]

278 İşit imdi nûrî ol Ḥaḫ n'eyledi
İndürüben Mekke yirinde ḫodı

279 Rûşen iderdi cemi'-i 'âlemi
Ḥaḫ Te'âlâ yaradınca Âdem'i

280 Âdem'i yaratdı Allâh pür-uşûl
Virdi alınına anûñ nûr-ı Resûl

275 himmet: hümmet M.

276 ki: kim C, F. // raḥmet-i: raḥmetü S. // mu'ciz-i: mu'cizât-ı S, F: mu'cizin C.

277 vehhâc: vehhâb S. // ma'bûdına: ma'bûdını C. // na'linin: ta'lil S: na'lin F.

Bu beyitten sonra F'de şu beyit vardır:

Kişi sevdüğünün sözün işidir 'ışk-ıla cândan

Severseñ Aḥmed'i işid söziñi 'ışk-ıla cândan

278 işit: işid S, M. // indürüben: indiriben S, M. // Mekke: Ka'be C, F.

279 yaradınca: ḫalḫ idince C, F.

280 yaratdı: ḫalḫ itdi C, F. // virdi: var-ıdı S, M: vardı C.

11^b S; 7^a C

- 281 Âdem alnında melekler gördiler
Âhmed'üñ nûrın murâda irdiler
- 282 Hâk hitâb itdi olara cümleten
Secde itdiler Âdem'e def'aten
- 283 Kaldı şeytân anda secde itmedi
Hâk'üñ emrine itâ'at itmedi
- 284 Görmedi Âdem'de Ahmed nûrını
Anuñ-içün kaldı ebed yirini *
- 285 Hased itdi Âdem'e anda la'în
Hizmetinden sürdi Rabbü'l-âlemîn **
- 286 Kim hased itse hemân şeytândurur
Âdem'üñ hodbini pes şeytândurur
- 287 Pes melekler secdeden kaldırdı baş
Gördiler şeytânüñ olmuş bağı baş

9^b M

- 288 Emr-i Hâk'ı yirine getürdiler
Durdılar dergâha el götürdiler

281 Aħmed'üñ: Aħmed'iñ S, C, M. // murâda irdiler: murâd itdiler S.

282 'def'aten' kelimesi sehven C'de 'dif'aten', F'de 'ref'aten' şeklinde yazılmıştır.

283 Hâk'üñ; Hâk'iñ S, C, M, F.

İkinci mısra F'de 'Anuñ-çün kaldı ebed yirini' şeklinde yazılmıştır. Bu mısra 284. beytin ikinci mısra'idır.

*284, 285, 286. beyitler F'de yoktur.

284 İkinci mısra' vezne uymuyor.
ebed: anda C.

** 285, 286. beyitler C'de yoktur.

285 Rabbü'l-âlemîn: Rabbî'l-âlemîn M.

286 şeytândurur: şeytanîdür M.

287 pes: çün C, F. // şeytânüñ: şeytânıñ M.

288 Durdılar: Turdılar C.

- 289 Didiler Yârabbi bu nûr hürmeti
Dûr idüben virme bize fûrkatı
- 290 Hürmetine sen de iste rahmeti
Vir şalâvât olduñ ise ümmeti*
- [Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün]
- 291 Ne hürmetlü yaratmışdur bu ayı ol yüce Sübhân
Bu ayda geldi dünyâyâ Hâk'a maħbûb olan Sulţân
- 296 Bu ayda cennetüñ halkı bizendi geldi dünyâyâ
Resûl'e hizmet itdiler melekler hûriler Rıd vân
- 293 Bu ayda ol Habîbullâh vücûda geldiği gice
Sevinişip dile geldi uçar kuş yüriyen hayvan
- 12^a S**
- 294 Aña ta'zîm idüp Allâh yaratdı cümle maħlûkı
Ol olmasa bilinmezdi niceydi dîn-ile îmân
- 295 Anı sever-iseñ cândan uyuma şöħbetinde sen
İdüpdür ümmet 'ışkına cânını kurbân ol Sulţân

289 Dûr: Red C, M, F.

* 290 Beyit C'de yoktur.

290 olduñ ise: olduñsa M: olduñya F.

291 Bu beyit ile başlayan 7 beyit C'de 11^a, F'de 12^b sayfalarında 277. beytin devamında yer almaktadır.

Ne: zî S: bi M. // hürmetlü: hürmetli S. // Hâk'a: Hâk'a C.

292 bizendi: bezendi C.

'bizendi' kelimesindeki ى (nun) harfi sehven ت (te) olarak yazılmıştır.

293 Sevinişip: Sevnişip C. // dile geldi uçar kuş yüriyen hayvan: dile geldi uçar kuşlar yürür hayvan C: dile geldiler uçar kuş yüriyen hayvan F.

294 niceydi: nicedür C: nice-y-idi M.

295 uyuma şöħbetinde: gel uyuma şubħa dek S: uyuma meclisinde C: gel uyuma şöħbetinde M. // cânını kurbân ol Sulţân: ol Sulţân nefisini kurbân S, M, F.

- 296 Şu meclisde ki Allâh'ın habîbi adı añılsa
Şalâvât söyle derd-ile eğer degül-iseñ şeytân
- 297 **Muhibbî** cân-ı gönülde aña ümmet-iseñ girçek
Tutasın sünnetin anuñ işidesin nedir Qur'ân *
- [Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]
- 298 Didi Âdem yâ İlâhî her melek
Karşuma turup saña diler dilek
- 299 Didi Haq alnuñda nûr-ı Muştafâ
Her melek kim buldılar andan şafâ
- 300 Bil ki cümle kâinâtuñ aşlı ol
Mü' minüñ vaşlı münâfık faşlı ol

8^a F

- 301 Anı seven ihtiyârdan olısar
Sevmeyenler ħor u ħaķır kalısar
- 302 Cümlenüñ maķşûdıyam maķşûdum ol
Hem ħulumdur hem ħabîbüm ol Resûl

296 Şu: Şol S: Ki bir C. // söyle derd-ile: okuñ derd-ile S: söylever ki F. // eğer: meğer M. // degül-iseñ: değıl-iseñ S: değıl iseñ C.

F'de 'söyle' kelimesi 'şöyle' şeklinde yazılmıştır.

297 Dutasın: Tutasın C. // ümmet-iseñ: ümmet iseñ C.

* 297 Bu beyitten sonra F'de şu beyit vardır:

Kişi sevdüğünüñ sözün işidir 'ışık-ıla cânandan

Severseñ Aħmed'i işid söziñi 'ışık-ıla cânandan;

C'de ise sayfa sonunda 'Rabbi yessir ve lâ tu 'assir' yazmaktadır.

298 diler: eyler C.

299 Her melek buldılar andan şafâ: Her melek buldılar anda bir şafâ C: Her melâ'ik buldılar andan şafâ M: Her melekler buldılar andan şafâ F.

300 kâ'inâtuñ: kâ'inâtıñ C: kâyinâtuñ F. // faşlı: zahrı C.

301 ħor u ħaķır: ħorı ħaķır S, M, F. // kalısar: olısar C, F.

302 cümlenüñ: cümleniñ C. // maķşûdum: maķşûdım C. // ħabîbüm: ħabîbim S, C. // ol Resûl: hem Resûl C.

10^a M

- 303 Geliser âhir zamânda şûrete
Raḥmet olısdur ‘âşî ümmete

7^b C

- 304 Kim anı sever-ise sevdüm anı
Raḥmetüme ğarḳ olısdur cânı

- 305 Sen şadefsin dü-cihânuñ dürri ol
Ger rızâm ister-iseñ anuñla bul

- 306 Çün Âdem Ḥaḳ’dan işıtdi bu sözi
Ferahından yaş-ıla tıldı gözi

12^b S

- 307 Didi Âdem şükr idüp yâ ze’l-Celâl
Ol naşibden baña da virdüñ nevâl

- 308 Didi Allâh nûr emanetdür saña
Hem daḫı benden vaşıyyetdür saña

- 309 Neslüñe işmarla nûrı sen daḫı
Ḥürmetin şaḳlayalar anlar dıaḫı

- 310 Emrümi tıtmâḳlıġa heb ḳaşd idüñ
Ârî şulbden ârî raḥme vaşl idüñ

303 Geliserdür: Geliser F.

304 sever-ise: severse C. // sevdüm: sevdim S, C, M.

305 cihânuñ: cihânın S, C, M. // ger: kim C. // bul: ol M.

306 C’de ‘Ḥaḳ’dan’ kelimesi, ق (kaf) ve د (dal) harflerinin arasına sehven bir ن (nun) getirilerek ‘Ḥaḳandan’ şeklinde yazılmıştır.

307 şükr idüp: şükür idüp S: ḥamd C: ḥamd idüp F. // neval: ne var S.

308 C’de bu beyit bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.

310 Emrümi: Emrimi S, C: Emri M. // tıtmâḳlıġa hep: hep siz tıtmâġa C. // ârî: arı F.

- 311 Sen de şakla hürmetin ol Server'ün
Vir şalâvât şâd ola Peygamber'ün
- [Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün]
- 312 Kılurlar çok Hâk'a şükri bu mevlüd ayı toğıncağ
İdeler cümleten zikri bu mevlüd ayı toğıncağ
- 313 Sevinişip gine ümmet umarlar Tañrı'dan rahmet
İderler birbirin şöhet bu mevlüd ayı toğıncağ
- 314 Resûl'ün 'âşık ümmeti ider bu aya hürmeti
Yidürür dürlü ni'meti bu mevlüd ayı toğıncağ
- 315 Uyuma uyhu gafletdür ki gaflet ulu miñnetdür
Resûl şöheti rahmetdür bu mevlüd ayı toğıncağ
- 316 İdün 'ışk-ıla şöheti geçirmeñ işbu fırsatı
Virün çok çok şalâvâtı bu mevlüd ayı toğıncağ
- 317 'Âşıklar cânı hayrandur ki şöhetleri seyrândur
Bilün ümmete bayramdur bu mevlüd ayı toğıncağ*

311 Server'ün: Server'ün S, M. // Peygamber'ün: Peygamber'ün S.

312 Bu beyit ile başlayan 8 beyit C'de 11^b sayfası 277. beytin devamında ve F'de 13^a sayfasındadır.
Kılurlar: Kılalar S: Kılalar M, F. // şükri: şükür S. // cümleten: birbirin C: cem'aten M: cem' olup

F.

S'de 'Hâk'a' kelimesinin ح (ha) harfi ج (ce) olarak yazılmıştır.

C'de 'toğıncağ' kelimesi 8 beyitte de 'toğınca' yazılmıştır.

313 C'de bu beyit bir sonraki beyit ile yer değiştirmiştir.
gine: yine C: gene M. // İderler: ideler S. // birbirin: yiriyin S, M.

314 ider: ideler S.

315 Beyit M'de derkenara yazılmıştır.
uyhu: uyku C, M, F.

316 idün: idin S; M. // geçirmeñ: gecirmen S, M. // virün: viriñ S, M.
F'de 'geçirmen' kelimesindeki ج (ce) harfinin noktaları konulmamıştır.

* 317 Bu beyit S'de yoktur. Ancak diğer üç nüshada bulunduğu için metne dâhil ettik.

317 bilün: biliñ M.

318 **Muhibbî** bunda qalmazsın gidicek gine gelmezsın
Bu Őohbetleri bulmazsın bu mevlüd ayı toğıncağ

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

319 Ger dilersiz bulasız o[d]dan necât
'IŞk-ıla diñ eş-Şalâtü ve's-selâm*

10^b M

320 Didi âdem sem'aten ve şâ'aten
Bende evlâduma diyem cümleten

13^a S

321 Emrünü ahdünü di bekleyeler
Bu emâneti öget Őaklayalar

8^b F

322 Durdı ol nûr Âdem'ün alnında tâ
Niçe aylar niçe yıllar ey ata **

-
- 318 gine: yine C: giri M. // bulmazsın: görmezsın C.
F'de bu beyitten sonra Şu beyit vardır:
Kişi sevdüđünüñ sözün işidir 'IŞk-ıla cândan
Severseñ Ağmed'i işid söziñi 'IŞk-ıla cândan
- * 319 Beyit C ve F'de yoktur.
319 o[d]dan; otdan S.
320 Bu beyitten sonra M'de Şu beyit bulunmakta ve ardından yine 320. beyit tekrarlanmaktadır:
Uyalum aña bize oldur imâm
Diyelüm hem eş-Şalâtü ve's-selâm
M'deki bu beyit muhtemelen 319. beytin yerine yazılmıştır. Zirâ 320. beytin iki kere yazılmış
olması sehven yazıldığını göstermektedir.
evlâduma: evlâdıma M.
- 321 emrünü: emriñi C. // ahdünü: ahdüñi C. // öget: öğüt C.
S'de 'ahdüñi' kelimesinden sonra vezni bozan 'di' kelimesi vardır.
- 322 Durdı: şurdı C, M. // Âdem'ün: Âdem'iñ C, M. // Niçe aylar niçe yıllar: Nice aylar-ıla yıllar C, F:
Nice ayları yılları M.
- ** 322 Bu beyitten sonra M'de S, C ve F'de olmayan Şu beyitler vardır:
Didi Âdem yâ Rabbi bu nûr-ı Muştafâ (Mısra' vezne uymuyor)
Bir yirimde olsa kim bulsam Şafâ
- Görsem anı ben dağı gözüm-ile
İrsem aña ben dağı özüm-ile
- Aldı pes alnından ol nûr-ı Çalab
Kim Őehâdet barmağına şodı hep
- Gördi Âdem dağı nûrı göz-ile
Vâşıl oldu aña kendi öz-ile

323 Şonra Havvâ alınına naql eyledi
Durmadi andan daħı seyr eyledi*

324 Nûr-ı mahbûb-ı Hüdâ'nıñ devr idüp
Ata bilin ana rahmin seyr idüp

Didi Âdem Hakk'a cümle geldi mi
Yohsa arķamda baķıyye ķaldı mı

Didi Haķ arķañda nûrı çihâr-yâr
Bâķîdür ķaldı henüz ey baħtiyâr

Didi Âdem anı daħı ger ola
Barmaķlarını barmaķlaruma ķosañ n'ola (Mısra' vezne uymuyor)

(Bu beyitten sonra gelen aŗaġıdaki 3 beyit 32^a M'de tekrar edilmiŗtir. Yukarıdaki beyitler mezkur sayfada yoktur.)

Pes Ebûbekr'in nûrın Hüdâ hemîn
Orta barmaġına ķodı ol Mu'in

Hem 'Ömer nûrını yanındaġına
Ķodı anuñla o da buldı ġına

Daħı 'Osman nûrını ķodı Hüdâ
Giçi barmaġa o da buldı sezâ

(32^a M'de, bu 3 beytin devamında burada yer almayan aŗaġıdaki beyitler bulunmaktadır. Konu bütünlüġü aķısından beyitleri burada vermeyi uygun gördük.)

Hem 'Alî nûrın ķodı baŗ barmaġa
Döndi nûrdan her biri bir ırmaġa

Âdem'ün baŗ barmaġında turdılar
Çok zamân tesbîhu meŗġul oldılar

Aña deķ(?) ki işledi Âdem ġünâh
Gitdi andan her kerâmet 'izz ü câh

Çıkdı cennetten hemân ol baħtiyâr
Fânî dünyâyâ düşüp ķıldı ķarar

Bu beyitlerden sonra 11^a sayfasıyla devam eden M nüshası kâġit özelliġi deġişmekte; metin farklı elden çıktığını gösteren bi yazı ile 182. beyte dönerek 307. beyte kadar tekrar etmektedir. Tekrar eden bu beyitlerden sonra metin, 17^a sayfası 799. beyit ile diġer nüshalara mutâbık devam etmektedir.

* 323 Bu beyit ve devamı M'de 32^a sayfasının son üç satırından itibaren yer almaktadır.

323 alınına: alınında S. // Durmadı: Turmadı C, F.

324 S'de 'mahbûb' kelimesi yoktur.
mahbûb-ı: mehbûbu C. // idüp(a): idüp S, C, F.

325 Naql iderdi ol alından alına
Kime varsa şükr iderdi hâline

32^b M

326 Söz uzundur çoğdur ata ol şahâ
Ellisinde irdi ol ‘Abdullâh’a

8^a C

327 Vardı ‘Abdullâh’a ol nûr-ı İlâh
Raḥmet itmedi aña dimeñ İlâh

328 Kâbiliyyet yoğ-ımissa tırmağa
Alnı anuñ nûra merkez olmağa

329 Hâk bilür ḥod aşlını her işinüñ
Lâyık olan ne-y-ise her kişinüñ

330 Fazluñ-ıla yâ Rab iḥsân eylegil
Lâyıgımız bize îmân eylegil

331 Göñlümüzde dostı gel cân eylegil
Cânumıza ‘ışkıñı cân eylegil

332 Dünyâ aḥret bize anı it imâm
Diyelüm her dem şalâvât-ile ve’s-selâm*

325 ol: bir C. // şükr: şükir S: şekür C.

326 uzundur: uzanur C, F: uzun S. // ata: amma C. // ellisinde: alnında S.

328 yoğ-ımissa: yoğsa anda C: yoğ-umussa M. // merkez: ? F

329 işinüñ: kişiniñ C. // ne-y-ise: ne ise C. // kişinüñ: kişiniñ M.

330 S ve M’de bu beytin ikinci mısra’ı ile bir sonraki beytin birinci mısra’ı yoktur. Beytin birinci mısra’ı ile bir sonraki beytin ikinci mısra’ı bir beyit olarak yazılmıştır.

Fazluñ: Fazlıñ S, F, M. // yâ Rab: yâ Rabbi M. // Lâyıgımız: Lâyıkımız F. // iḥsân: îmân F.

331 dostı gel: dostıñı C. // cânımıza ‘ışkıñı: cânımız ‘ışkıña F.

* 332 Beyit C’de yoktur. M’de ise bu beytin yerine şu beyit bulunmaktadır:

Uyalum aña bize oldur imâm
Diyelüm hem eṣ-şalâtü ve’s-selâm

332 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

aḥret; âḥiret S, F. // şalâvât-ile: eṣ-şalâtü F.

333 ‘Abdullâh alında nûrî Ahmed’üñ
Tañrı dostı Muştafâ Muhammed’üñ

334 Şu‘le virdi tûrdı ol nûr ‘âleme
Münteşir oldu adı her ‘âleme

13^b S, 9^a F

335 Bakımcılar ol zamân çok var-ıdı
Her yañada illere dirler-idi

336 Dağı aḥbarlar keşişler didiler
Her biri bildüğini şerḥ itdiler

337 Didiler toğa yakında bir civan
‘Âleme ol olısar şâhib-kıran

33^a M

338 Cümle dînleri o bâtil eyleye
Ḥâlik’ı ol kulu ‘âdil eyleye

339 Mekke’de toğupdur anuñ atası
‘Abdülmuṭṭalib’dürür hem dedesi *

340 İtdiler ol nûra ḥased niçeler
Varalar ‘Abdullâh’ı hem biçeler

333 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

nûrî: ol nûrî M. // Aḥmed’üñ: Aḥmed’iñ C, M. // Muhammed’üñ: Muhammed’iñ C, M.

334 virdi tûrdı ol nûr: virdi cemî‘-i S: virürdi ol nûr C: virirdi ol nûr M. // oldu adı her: olurdu adı C.

335 ol zamân çok var-ıdı: ol zamânda çoğ-ıdı C. // Her yañada illere dirler-idi: Her biri bildüğünü söyler idi C.

336 aḥbarlar: iḥbarlar S: iḥtiyar C: aḥbârı F. // didiler: çoğ-ıdı C. // Her biri bildüğünü şerḥ itdiler: Her zamânda illere dirler idi C: Her biri bildüğünü söylediler F.

337 bir civan: bir cevan F.

338 Ḥâlik’ı ol kulu: Ḥâlik’a ol kulu C: Ḥâlik’ı ol M: Ḥâlik’ı o kulu F.

339 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

‘Abdülmuṭṭalib’dürür: ‘Abdülmuṭṭalib’dür C.

* 339 M’de bu beyitten sonra şu beyit vardır:

Bu söze çün kâfirler oldu melül

Aralarına düşdi hem bir gülül

340 niçeler: niceler C, F. // varalar: yola varup C.

341 Dirdiler leşker çeri cem´ itdiler
Girdiler yola nûra kaçd itdiler

342 Geldiler cem´ -ile Mekk'e üstine
Bir zarar irgürmeğe nûr üstine

8^b C

343 Meğer 'Abdullâh o gün evde idi
Kavmü kabîlesi hep bile idi*

344 'Abdullâh'ı tenhâ evde buldılar
Cümlesi hep üstine yürüdiler

345 Karşu vardı 'Abdullâh ol leşkere
Gördiler halk nûrı anda eşkere

346 Bir tecellî eyledi berķ urdı nûr
Mûsâ zamânında şanki oldu Tûr

347 Bir uğurdan gözleri hep kamaşur
Kaşdları ayaklarına tolaşur

9^b F

348 Bir niçe var-ıdı hem heybet eri
Kurıdı hep güçleri kuvvetleri

341 Dirdiler: Tırdılar F: Durdılar C.

342 irgürmeğe: irgirmeğe M, F.

* 343, 344. beyitler S ve M'de yoktur. Ancak diğer iki nüshalada bulunduğu için metne dâhil ettik.

343 kabîlesi hep bile idi: kabîle cümle hep evde idi F.

344 Birinci mısra' vezne uymuyor.
cümlesi: cem´ -ile hep F.

345 Birinci mısra' vezne uymuyor.

Gördiler halk nûrı anda eşkere: Gördi ol nûrı halk anda eşkere S, M: Gördi ol leşker nûrı anda eşkere F.

346 tecellî eyledi: tecellî idüben C: tecellî eyleyip M: tecellâ eyleyüp F. // Mûsâ zamânında şanki oldu Tûr: Cümlesinüñ gözleri hep aldı nûr C: Cümlesenüñ gözleri hep oldu gûr F.

347 kamaşur: kamaşır S, M, F. // tolaşur: tolaşır S, F: dolaşır M.

348 niçe var-ıdı hem: nice yüz var-ıdı C: niçe var-ıdı M: yüz var-ıdı F.

349 ‘Abdullâh kavmine haber itdiler
Pür-silâh olubanı seğırttiler*

33^b M

350 Hâşimîler vurdı anlara kılıç
Kalmadı arada bir dirisi hiç

14^a S

351 Hâk habîbine nice ikram ider
Düşmanı yas dostları bayram ider

352 Hâşre dek ger dinilirse bu kelâm
Niçe hâşr ola bu olmaya tamâm**

353 Uyalum aña bize oldur imâm
Diyelüm hem eş-şalâtü ve’s-selâm

[Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün]

354 Gine irdük Hâk’a şükür Resûl’ün toğdığı aya
Bilün çokdur Hâk’ün luftı bu ayda yoğsıla baya***

355 Eğer olduñ-ısa ümmet Resûl ‘ışkına vir ni‘met
Yaradılmış ider hürmet Resûl’ün toğdığı aya

* 349 Beyit S ve M’de yoktur. Ancak diğer iki nüshada bulunduğu için metne dâhil ettik. M’de bu beyit yerine şu beyit vardır:

Pehlüvân-ı namudarlardı
Ol zamânda yek-behadırlardı

349 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
silâh: şalâh F.

350 vurdı anlara: vurdılar anda M: urdı anlara C, F.

351 nice: niçe M.

** 352. beyit F’de, 352 ve 353. beyitler C’de, 353. beyit M’de yoktur.

M’de 353. beyitin yerine şu beyit vardır:

Umar-ısañ sen de rahmetden tamâm
‘ışk-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm

353 Uyalum: Uyalım F. // Diyelüm: Diyelim F.

*** 354 Bu beyit ile başlayan 7 beyit C’de 11^b, F’de 12^b sayfalarındadır.

C ve M’de ‘toğdığı’ kelimesi bu 7 beyitte ‘toğduğı’ şeklinde yazılmıştır.

354 Gine: Yine C. // yoğsıla: yoğsılı F.

355 olduñ-ısa: olduñsa S, C, F. // Resûl ‘ışkına vir: yidür dost ‘ışkına C, F.

- 356 Şu göñli gözi açuqlar dîni yolında şâdıqlar
Sevinür gine ‘âşıkqlar Resûl’üñ toğdığı aya
- 357 Hâķ’üñ maħbûbı Muħammed bu ayda geldi ol Aħmed
Bulur raħmet iden hürmet Resûl’üñ toğdığı aya
- 358 Gehellik(?) ķomağıl tende Resûl ‘ıřķını yak cânda
Gele ta‘zîm ide sende Resûl’üñ toğdığı aya
- 359 Kılan bu aya hürmeti bulur ebedî devleti
Bulur hem cûdî ‘izzeti Resûl’üñ toğdığı aya
- 360 Muħıbbî dir yâ Sübhân’ım günâhım çokdur zebânım
Bağışla anı Ğufrân’ım Resûl’üñ toğdığı aya *
- [Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün]
- 361 Umar-ısañ sende raħmetden tamâm
‘Iřķ-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm **

34^a M

- 362 Söyleyelüm yine ‘Abdullâh sözün
Büyüyicek Vehb aña virdi kızın

C’de beytin ikinci mısra’ı 357. beytin ikinci mısra’ı ile yer değıştirmiştir.

- 356 Şu: Şol S. // göñli: göñlü M. // açuķ: açık S, C, M. // Sevinür: Sevinir S, M: Sevine C. // gine: yine C.
357 maħbûbı: ħabîbi S. // Bulur raħmet iden hürmet: Bulur hürmet iden raħmet C, M: Bulur raħmet iden raħmet F.

- 358 F bu beyit ile 13^a sayfasında geçmektedir.
Beyit C ve F’de bir sonraki beyit ile yer değıştirmiştir.
Gehellik(?): Gahellik(?) C, F. // cânda: cândan C.
‘yak’ kelimesi C’de yoktur.

- 359 Bulur hem cûdî ‘izzeti: Niceler gitdi irmedi C, F.

- 360 zebânım: benim C, M, F.

- * 360 F’de bu beyitten sonra şu beyit vardır:
Kişi sevdüĝinüñ sözün işidir ‘ıřķ-ıla cândan
Severseñ Aħmed’i işid söziñi ‘ıřķ-ıla cândan

- ** 361 Beyit C ve F’de yoktur.

- 362 yine: gine F. // sözün: sözün F. // büyüyicek: büyüyücek M. // Vehb; Veheb S, M, F: hem C.
F’de ‘büyüyicek’ kelimesi Ğ (kaf) ile yazılmıştır.

- 363 Âmine Hâtun idi anuñ adı
Naql idenler cümle hep böyle didi

14^b S

- 364 Analığa lâyıg-ımiş ol nûra
Kıyas idüñ hüsnüni aña göre
- 365 Bir niçe müddet bilece oldılar
Nûruñ şevkı ile handân oldılar
- 366 Âmine umardı nûrı naql ide
Guşşası teşvîşi gönünden gide

9^a C

- 367 Bir gün ‘Abdullâh ata bindi gide
Vara ... yazıların seyr ide
- 368 Bir hâtun kişi ‘Arab’da var-ıdı
Mürre kıızı Fâtıma dirler-ıdı
- 369 Tuş olur ‘Abdullâh nâgâh gözi
Gördi kim nûrdan münevverdür yüzi

10^a F

- 370 Bildi ol nûr ıssını kim olısar
Raḫmeti ḫalk anuñ-ıla bulısar

364 lâyıg-ımiş: lâyıq imiş C, M, F. // idüñ: eyle C: eyleñ F.
365 niçe müddet bilece: müddetler bile C: niçe müddet bilâçe M: nice müddet bilece F. // Nûruñ şevkı ile: Sözi şevk-ıla S: Nûrı şevk-ıla M: Nûr şevk-ıla F.
366 Guşşası teşvîşi: Guşşa ve teşvîşi C: Guşşa vü teşvîşi M, F.
367 Vara ... yazıların seyr ide: Kim ‘arafattan yaña seyrân ide C: Varup bizer(?) yazıları seyr ide M: Kim ‘arafattan yañaya seyr ide F.
368 Mürre: Mer S: Mürreki F. (F’deki ‘-kı’ sehven yazılmış olabilir.)
369 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
Tuş: Duş C. // olur nâgâh ‘Abdullâh: olur ‘Abdullâh negâh S: oldı ‘Abdullâh nâgâh F. // nûrdan: günden S, F.
370 Bildi ol nûr ıssını kim olısar: Bildi-kim nûr ıssı ol olısar C: Bildi ol nûr atası kim olısar F. // anuñ-ıla: anıñ-ıla C.
‘kim’ kelimesi M’de sehven ‘küm’ şeklinde yazılmıştır.

371 Gördüğü dem nûra kaynaklı cânı
Didi ‘Abdullâh kim gel al beni

34^b M*

372 ‘Abdullâh ol hatuna didi meğer
İrteki gün gel saña virem haber

373 Geçdi ‘Abdullâh yolına gitdi hoş
Kim ‘Arafat’dan yaña evlâyı koş

374 Issıda gezeriken key şuşadı
Yürüyüp her yaña şü istedi

375 Gördi ‘Arafat eteğinde ey cân
Bir kaya dibinde şü olmuş revân

376 Gördi ‘Abdullâh te‘accüb eyledi
Atdan indi bir işit kim n’eyledi

15^a S

377 Diñle imdi ne kıılır ol bî-niyâz
Hâtife emr eyledi virdi avâz

378 Yâ ‘Abdullâh şudan gusil eyle iç
Kalmaya kalbünde zerre guşşa hiç

371 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
nûra kaynaklı cânı: nûra kapıldı cânı C, M: nûr kanaldı cânını F.

* M 371. beyitten sonra bu sayfaya geçmekte ve sayfanın ilk satırında diğer nüshalarda olmayan şu beyit bulunmaktadır:

Yüz deve kıızıl kıvırcık vireyim
Tek beni al maşşûdım ireyim

372 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

373 S’de ‘geçdi’ kelimesi ‘gitdi’ kelimesinin üzeri çizilerek yanına yazılmıştır.
evlâyı: evlâya C, M, F.

374 Yürüyüp her yaña şü: Yürüben her yaña C: Yürüyüben her yaña M, F.

375 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

ey: iy F. // olmuş: olmuş M.

377 ne kıılır ol bî-niyâz: yine kıılır ol niyaz C. // emr: emir S, M.

F’de ‘hâtife’ kelimesi ح (ha) ile yazılmıştır.

378 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

379 Şudan içdi ‘Abdullâh ğusl eyledi
Bindi ata yönin eve eyledi

380 Ğâyib oldı ol şı Allâh emr-ile
Zîre çıkmış-ıdı Allâh emr-ile

35^a M

381 Cümle eşyâ söze geldiler tamâm
Virdiler ‘Abdullâh’a yir yir selâm

9^b C

382 Gitdi andan geldi ol dem evine
Karşu çıkdı hizmet itdi Âmine

10^b F

383 Kıdret-ile n’olur işit ol gice
Âmine’ye naql ider nûrı hoca

384 Naql ide sevgüsi nûrı cânuña
Vir şalâvât kuvvettür îmânuña*

385 Hâk Te‘âlâ Cibrîl’e emr eyledi
Cebrâ’il gökden münâdî eyledi

şudan ğusil eyle iç: ol şudan ğusul eyle ic C: şudan ğusli eyle ic M: ol şudan ic ğusil eyle F. //
kalbüñde zerre: kalbiñde zerrece M.

379 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

ğusl: ğusli M. // yönin: yönün F.

380 emr-ile: emri ile C. // Zîre: Zîrâ C.

381 ‘Abdullâh’a: ‘Abdullâh S.

382 Bu beyitten önce 415. beyit olan; ‘Beñzi anuñ hiç teğayyür olmadı / Kırnı dağı zerrece büyümedi’
beyti yazılarak üzeri çizilmiştir.

geldi ol dem: yine geldi C.

383 Kıdret-ile n’olur işit: Kıdretle nûr işit S: Kıdret-ile işit o nûr C. // nûrı: nûru C. // hoca: dücâ C, F.

* 384 Beyit C’de yoktur.

384 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

F’de ‘sevgü’ kelimesi ص (sad) ile yazılmıştır.

385 Cibrîl’e; Cebrâ’il’e S, C, M, F. // gökden münâdî: göklerden-idi S: göklere de münâdî M.

- 386 Didi Raḥmân' uñ ḥabîbi Muşafâ
Ol mürüvvet ma' deni kân-ı şafâ
- 387 Cümle maḥlûk içre Ḥaḳḳ' uñ sevdüğü
Ḥürmet idüp her ne-y-ise öğdüğü
- 388 Bu gice düşer anası raḥmine
Ol vurur merhem kütâhlar zaḥmına
- 389 Arturuñ tâ' atüñüz hem bu gice
Zikriñüz tesbîhiñüz kıluñ yüce

15^b S

- 390 Bizeñüz hem daḥı ol cennetleri
Şaçılır bu gice Ḥaḳ raḥmetleri
- 391 'Abdullâh' uñ şevkı ğâlibdür katı
Şaḥibine virdi ol emâneti

35^b M

- 392 Düşdi ḥazineye ol dürdânesi
Âmine şadefdür ol dürdânesi
- 393 İrte oldı durdı 'Abdullâh meğer
Bula ol ḥâtunı kim almaḳ diler

386 Raḥmân' uñ: Raḥmân' ın S, C, M.

387 Ḥaḳḳ' uñ: Ḥaḳ' ın M. // her neyise: ne ise C.

388 F' de 'merhem' kelimesi ح (ha) ile yazılmıştır.
C ve F' de 'zaḥm' kelimesi ح (ha) ile yazılmıştır.

389 tâ' atüñüz: tâḳatiñüz C. // hem: hep M. // Zikriñüz tesbîhiñüz: Zikriñiz tesbîhiñiz S: Zikri tesbîhiñizi C.

390 Bizeñüz: Bizeñiz S: Bezeñüz F. // hem daḥı ol: hem daḥı S, M: hep daḥı hem F. // Şaçılır: Şaçılır S, M.

391 Birinci mısra' vezne uymuyor.

'Abdullâh' uñ: 'Abdullâh' ın C. // ğâlibdür: ğâlibdi F. // virdi: vire C, F.

393 durdı: ṭurdi C, F. // Bula ol ḥâtunı kim almaḳ: Buldı ol 'avreti almaḳ S, M: Buldı ol 'avreti almağa F.

394 Bakmadı ‘Abdullâh’uñ hiç yüzine
Tutmadı kulağ dahı hem sözine*

395 Didi sende yok ğarazım ey kişi
Mağşûdına irmez-imiş her kişi

11^a F

396 Mağşûdı nûr-ıdı ele girmedi
Bildi kim Hâk’dan naşîbi olmadı

397 Fikr-ile ider kişi biñ tedbîri
Gelicek bozar anı Hâk tağdîri**

10^a C

398 Tağdîr olsa tedbîrinüñ yoldaşı
Öğünüser işledüm fûlan işi***

399 İş anuñdur hep anuñ cümle dilek
Kul olanlar kulluğın bilmek gerek

400 Bilmez-idüñ kulluğu Hâk’uñ nedür
Emr-i ma’rûf ve hem nehy-i münker nedür****

* 394 Bu beyit S ve M’de yoktur. Ancak diğeri iki nüshada bulunduğu için metne dâhil ettik.

394 Tutmadı: Dutmadı C.

395 sende yok ğarazım: senden ğarazım C: senden yok ğarazım F. // irmez-imiş: irmez imiş C.

396 nûr-ıdı: ol nûr-ıdı C.

** 397 Beyit C’de yoktur.

397 ‘anı’ kelimesi F’de yoktur.

*** 398 Beyit F’de yoktur.

398 olsa tedbîrinüñ: olsa kim tedbîri gel S: olsa tedbîriñ M. // Öğünüser: Öğünürsin C.

399 anuñdur: Hâk’uñdur C, F: Hâk’ındır M.

Bu beyitten sonra F’de şu beyit vardır:

Ümmet-iseñ ol Hâbîb’e sen tamâm

‘İşk-ıla di zikrullâhı sen tamâm (Mısra’ vezne uymuyor)

**** 400-403. beyitler(4 beyit) C ve F’de yoktur.

400 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

Hâk’uñ: Hâk’uñ M. // ve hem nehy-i münker: ve hem nehyi M.

401 Şükür olsun virdi bize Aḥmed'i
Dost olan Muştafâ Muḥammed'i

402 Gösterür ümmetine toğrı yolu
Andan ulu yok dağı Ḥaḳḳ' uñ ḳulu

403 Uy aña kim oldurur saña imâm
'Işḳ-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm

16^a S; 36^a M

404 Yüklü oldu Âmine Ḥaḳ dostına
Çökdi Ḥaḳ rahmeti anuñ üstine

405 Ehl-i gök ider Âmine'yi tavâf
Ḳarşusına hem tururlar şâf şâf

406 Ol gice kim düşdi ana rahmine
Bir ferişte indi Ka'be üstine

407 Çağıruban muştılar Peyğamber'i
Biliñüz ins ü melek cinn ü peri

401 İkinci mısra' vezne uymuyor.

'olsun' kelimesi S'de ك (kâf-i nûnî) ile yazılmıştır.

402 Gösterür: Gösteripdür S. // Ḥaḳḳ'uñ: Ḥaḳ'ıñ M.

403 di: diñ M.

404 Yüklü: Yüklü F.

405 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Ehl-i gök ider Âmine'yi tavâf: Gök ehli Âmine'yi ider tavâf C. // tururlar: dururlar F.

S'de 'Âmine'yi' kelimesinin '-yi' eki sehven ع (ye)'nin kesreli harekesinden sonra • (he) getirilmek sûretiyle ile yazılmıştır.

406 üstine: tamına C, M.

407 çağıruban: çağıruban S, M: çağıruban F. // muştılar: muştular C. // ins ü melek cinn ü peri: insi melek cinni peri S, M: ins ü melek cinn ü beri F.

- 408 Geliserdür ‘âleme rahmet olan
Gökdeki adı anuñ Aḥmed olan *
- 409 Derman ide kamu dermansızlara
Vire ḥavzından şarâb şusızlara **
- 410 İrdi Âmine’ye daḥı bir nidâ
Añı daḥı ne didi işit dede ***
- 411 Muştılık olsun didi Âmine’ye
Dürr-i Ḥaḥḥ’a zarf olan ḥazineye
- 412 Düşdi rahmüñe bu gice ol Ḥalîm
Ol Selîm ü ol ‘Aṭûf u ol ‘Alîm

11^b F

- 413 Ḥâce-’i kevneyni oldur ‘âleme
Secde andan ötüri indi Âdem’e
- 414 Âmine çün kim işitdi bu sözi
Şâḍ oluban güldi hem göñli gözi

408 ‘âleme rahmet olan: ‘âlemeynüñ rahmeti C: ‘âlemînüñ rahmeti F. İkinci mısra’ C ve F’de; ‘diserdür ‘âşîlere şefqati’ şeklindedir. anuñ: anıñ S. // Aḥmed: rahmet M.

* 408 Bu beyitten sonra M’de şu beyit vardır:
Şer’-i nûrı küfr-i zıllin boziser
Dîn-i İslâm tertîbin ol düziser

** 409 Beyit S ve M’de yoktur. Ancak diğeri iki nüshada olduğu için metne dâhil ettik.

409 F’de bu beyitten sonra şu beyit vardır:
Şer’-i nûrı küfr-i zıllin boziser
Anı daḥı ne didi işit der?ser

*** 410 Beyit F’de yoktur.

410 ne didi işit dede: işidiñ imdi ey dede S: eşit imdi ey dede M.

411 muştılık: muştuluk C, F. // Ḥaḥḥ’a: Ḥaḥ’a M.
F’de ‘zarf’ kelimesindeki ط (za) harfinin noktası konulmamıştır.

412 rahmüñe: rahmine C. // Ol Selîm ü ol ‘Aṭûf u ol ‘Alîm: Ol Selîm ol ‘Aṭûf ol ‘Alîm S.

413 İkinci mısra’ uymuyor.

Ḥâce-’i kevneyni: Çün Ḥabîbi kevneyni S: Ḥâce-’i kevneyni C, F. // ötüri indi: ötüri oldı C, F: ötüri indi M.

414 işitdi: işiddi F. // Şâḍ oluban güldi hem gönli gözi: Şâḍ oldı güldi göñli gözi S: Şâḍ oluban yaş-ile taldı gözi C: Şâḍ oluban güldi göñli gözi M.

415 Benzi anuñ hiç teğayyür olmadı
Karnı dağı zerrece büyümedi

10^b C; 36^b M

416 Görse şayru kişiler Âmine'yi
Sağ olurdu şâ'atden dağı eyi

417 Gözsüz olan dutsa kulağ sözine
Hağ Te'âlâ nûr virürdi gözine

16^b S

418 Haşre dek ger dinilirse bu kelâm
Binde biri olmaya bunuñ tamâm*

419 Sever-iseñüz anı cândan tamâm
Şevk-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm

12^a C**

[Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün]

420 Muştulañuz 'aşıklara toğdı gine mevlüd ayı
Ümmet olan şadıqlara toğdı gine mevlüd ayı

421 Günleridür bayram günü kadir berâtdürür düni
İrgördi şükür ol Ğanî toğdı gine mevlüd ayı

415 teğayyür: teğayyir S.

416 İkinci mısra' vezne uymuyor.

şayru: şayrı S, F. // şâ'atten dağı eyi: sağlığından dağı eyi C, F: sağlığından dağı eyi M.

417 dutsa: tutsa C, F. // virürdi: virdi S: virirdi F.

Bu beyitten sonra C ve F'de 428. beyit vardır:

Ol bilüñ toğdı Rebî'u'l-evveli

Geliser dünyâya halkuñ evveli (Nüsha farkları için bkz. dipnot 428)

* 418. beyit F'de, 418 ve 419. beyitler C'de yoktur. M'de ise 419. beyit olarak şu beyit bulunmaktadır:

Ger dilersiz bulasız oddan necât

'İşk-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm

419 Sever-iseñüz: Sever-iseñiz S. // diñ: di S.

** C'nin 10^b(4. satırdan itibaren), 11^a, 11^b; F'nin 11^b (8. Satırdan itibaren), 12^a, 12^b, 13^a (12. satıra kadar) sayfalarındaki beyitleri S'yi esas alarak daha önce verdiğimiz için metinde bu sayfa numaraları yoktur (bkz. dipnot 244, 250, 271, 291, 312, 354, 358). 420. beyitten itibaren metin C'ye göre 12^a, F'ye göre 13^a(14. satırdan itibaren) sayfasından devam etmektedir.

420 muştulañuz: muştulañız S.

C ve M'de 'gine' kelimesi bu beyit ile birlikte devam eden 7 beyitte 'yine' şeklinde yazılmıştır.

13^b F

- 422 Cân-ile tut sen kulağıñ Muḥammed'üñ mevlüdine
Raḥmetdürür ümmetine toğdı gine mevlüd ayı
- 423 Uyku giren sürme göze od getirür yârın yüze
Ḥaḳ'dan inâyetdür bize toğdı gine mevlüd ayı
- 424 Gökden melekler indiler yirüñ yüzine qondılar
Soḥbetlere cem' oldılar toğdı gine mevlüd ayı
- 425 'Âlem tolu raḥmet-ile İslâm'a kuvvet qatıla
Gel yatmağıl gafllet-ile toğdı gine mevlüd ayı
- 426 **Muḥibbî** gaflletden uyan şevq-ı Muḥammed'e boyan
Gelsün ol ümmetim diyen toğdı gine mevlüd ayı

[Fâ' ilâtün Fâ' ilatün Fâ' ilün]

- 427 Ümmet-iseñ şıdḳ-ıla aña tamâm
'Işḳ-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm *

37^a M

- 428 Ol bilün toğdı Rebî'u'l-evveli
Geliser dünyâya ḥalkuñ evveli

422 Cân-ile tut kulağıñ: Cân-ile tut kulağıñ C: Cân-ile dut kulağıñ M: Ümmet-iseñ tut kulağıñ // Muḥammed'üñ mevlüdine: Muḥammed'iñ mevlüdine C, M: Muḥammedüñ soḥbetine F.

423 od getirür: od getirir S: ot getirir M.

424 Gökden melekler indiler yirüñ yüzine qondılar: Gökden ineler yir yüzine tonanalar C: Gökden melekler indiler yiriñ yüzine qondılar M: Gökden melekler indiler yirüñ yüzine tolalar F. // oldılar: olalar C, F.

425 tolu: tola C, M, F. // İslâm'a kuvvet qatıla: İslâm-ile kuvvet bula C.

426 Gelsün: Gelsün S, M. // ümmetim: ümmetin M.

* 427 Beyit C'de yoktur. M'de ise S ve F'den farklı olan şu beyit vardır:

Uyalum aña bize oldur imâm

Diyelüm ḥuş eş-şalâtü ve's-selâm

S'nin derkenarında bu beytin hizasından yazılmaya başlanmış lâfzen Arapça olan şu beyit vardır:

Sellimû yâ kavmi bel şallû 'ale's-şadri'l-emîn

Muştafâ mâ câ'e illâ raḥmeten li'l-'âlem'in

428 C ve F'de bu beyit 417. beyitten sonra yazılmıştır.

bilün: biliñ C. // Rebî'u'l-evvel: Rebîa'l-evvel C. // ḥalkun: ḥalkın C.

429 Oldı ayuñ on ikinci gicesi
Yağın oldı ol Hümâ'nuñ toğması

430 Diledi ol bedr-i ay yirde toğa
Pertevî nûrı anuñ 'arşa ağa

17^a S

431 Ol Şâh'ûñ çün toğması oldı yağın
Gele halka bildüre ol Hâlık'ın

432 Cennetüñ kapularını açdılar
Dünyâyâ misk-i anberîn saçdılar

433 Zemzemeyle toldı dünyanuñ içi
Sevinür kim var-ısa ulu giçi *

429 ayuñ: ayuñ S, M. // Hümâ'nuñ: Hümâ'nıñ S.

430 yirde: yire C. // Pertevî: barladı C.

431 çün toğması: olması çün C: toğması çün M, F. // bildüre: bildire S, M.

432 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Cennetüñ: Cennetiñ S, C, F. // misk-i anberîn: misk anberden S: misk-i anber C.

433 Zemzemeyle S, M, F: Zemzem-ile C. // Dünyânuñ: cihânıñ S, M: dünyânuñ C.

*433. beyitten sonra M'de mi'râc hâdisesinin anlatıldığı diğer nüshalarda olmayan şu beyitler vardır:

Diñle imdi 'ışık odına yanıcı
Kendüyi ma'suğa 'âşık şanıcı

İşid imdi Muştafâ mi'râcını
Niçe urundı sa'âdet tâcını

Göklere hem niçe seyrân kıldı ol
Hâk Te'âlâ Hâzreti'ne buldı yol

Hem Allâh aña niçe lûtf işledi
Ya niçe rahmet hunı-y-ıla toyladı (Beyit vezne uymuyor)

37^b M

Ol sa'âdetler kim buldı ol (Mısra' vezne uymuyor)
Dünyâdan hiç bir kişi bul[ma]mış ol

Anda ol gördüğün âdem görmedi
Kimse hiç ol irdüğine irmedi

Görüp işidüp didiğin ey cân (Mısra' vezne uymuyor)
Ba'zısın uş size kılalum beyân

Bir düşenbih gicesi tahkîk haber
Leyle-'i kıadr-idi ol gice meğer

Ol hümâyün bahtı ol kıadri yüce
Ümmihânî evine vardı ol gice (Mısra' vezne uymuyor)

Andayiken ol Habîb-i kâmile
Cennete var didi Hâk Cebrâ'il'e

Bir muraşşa' tâcı al hulle kemer
Hem dağı bir burakı al mu'teber

Ol habîbüme ilet binsün anı
'Arşımı seyr eylesün görsün beni

Cebrâ'il çün cennete vardı revân
Gördü kim kırk biñ burak otlar ey cân (Mısra' vezne uymuyor)

Kırk biñinüñ dağı alında ey yâr (Mısra' vezne uymuyor)
Nâmı Ahmed nakşı olmuş âşikâr

Gözlerinden yaşı ceyhün eylemiş
Ciğerini derd-ile hun eylemiş

38^a M

İçlerinden bir burak ağlar katı
Yimez içmez kalmamış hiç tâkati

Didi Cebrâ'il nedür ağladuğün
Hüzün-ile cânı ciğer tağladuğün

Bâkî yoldaşuñ yiyüp içüp gezer
Sen inilersin di cânuñ ne sizer

Didi kırk biñ yıldurur kim yâ Emîn
'İşkdurur baña yimek içmek hemîn

Nâgehân bir ün işitdi kıulağum
Gitdi aklum bilmedüm solum sağum

Yâ Muhammed diyüben çağırdılar
Bir şadâ bir leh(?)ki gönüller deler

Çün işitdim âşikâre ol adı
Lîkin bilmedüm çığırın kim-idi

Ol zamândan bilmezem ki n'olmuşam
Ol oduñ issına 'âşık olmuşam

Cenneti 'ışkı başuma tar ider
İşimi leyl [ü] nehâr uş zâr ider

Didi Cebrâ'il aña kim ey burak
Virdi Hâk maşşûdu kim kıılma firâk

38^b M

Kimde kim 'ışkuñ nişanı vardurur
'Âkıbet ma'sûka anı ırgürür

Ķıldı tezyîn ol burakı hoş Emîn
Bir kıızıl yakut eyer urdı hemîn

Hem zümrütten uyanı la'liye (Mısra' vezne uymuyor)
Tâc [u] hulle hem kemer dağı bile

Aldı Cebrâ'il burakı ol zamân
Tâ cenâb-ı Aĥmed'e geldi hemân

Ĥaĥ selâm itdi saña yâ Muştafâ
Hem mübârek ĥâtıruñ olsun şafâ

Didi kim gelsün konuĥlaram anı
'Arşımı seyr eylesün görsün beni

Turdı yirinden hemân dem Muştafâ
Ķodı tâcı başına ol şafâ (Mısra' vezne uymuyor)

Hulleyi geydi ve bağlandı kemer
Ĥaĥ aña 'âşık olanları sever

Çekdi ol demde burakı ol Emîn
Muştafâ'nuñ öñine geldi hemîn

Bindi 'izzet-ile ol Şâh-ı cihân
Açdı ĥanatların bir ĥuş uçdı hemân (Mısra' vezne uymuyor)

Senden özge hiç dileğüm yokdurur
Ĥazret'üñden varacağum yokdurur

39^a M

Yâ İlâhî Ĥazret'üñden himmetüm
Budur[ur] kim ola maĥbul ümmetüm

Ümmetüm bağışla yâ Rabb'ül-enâm
Tâ ola mecmû'-ı maĥşûdum tamâm

Ĥaĥ Te'âlâ didi kim yâ Muştafâ
Ķam yime ey derde deryâ-yı şafâ

Ümmet-içün ĥalbüñi ĥılma melûl
Her ne dirseñ ben anı ĥıldum ĥabûl

Ol gice ol Pâdişâh-ı lâ-yenâm
Söyledi bî-ĥurfi toĥsan biñ kelâm

Didi Ĥaĥ[k'a] Muştafâ ol dem hemân
Ümmetüme dilerem bir armağan

Şol kim virdüñ baña yâ ze'l-Kerem (Mısra' vezne uymuyor)
Ümmetüme dağı anı dilerem

Anlara dağı seĥâvet eylegil
Raĥmetüñ ĥuni-y-ıla toylağıl (Mısra' vezne uymuyor)

Vaḳtı kim mi' râcî[mı] kılam beyân
Virem anı ümmetüme armağan

Ol iş-ile yolları âsân ola
Ellerinden hücceti bürhân ola

Ḥazret-i Ḥaḳ didi ol dem de añâ
Yâ Muḥammed ben 'aṭâ kılam saña

39^b M

Ümmetüñe virdüm uş biş vaḳt namâz
Beni isteyen anı kıılır kıomaz

Bunu ilet ümmetüñe armağan
Kim buña olmaz behâ kevn ü mekân

Didi ol Ḥaḳ yâ Muḥammed ben seni
Bilürem görmeğe toymazsın beni

Lâkin varup da'vet it kıullarımı (Mısra' vezne uymuyor)
Tâ gelüben göreler dîdârımı

Yâ Muḥammed yine menziliñe var
Ümmetüni nevm-i ğafletden uyar

Böyle Ḥaḳ'dan emr olıcaḳ ol Resûl
Yine şahrâ üstine kııldı nüzûl

Cebrâ'il çekdi buraḳı üstine
Muştafâ bindi buraḳ üstine (Mısra' vezne uymuyor)

Ol dem içeri girdi ol Şâh-ı cihân (Mısra' vezne uymuyor)
Ümmühânî evine geldi hemîn

Gitdi geldi yine hem ol Seḫî
Gitmemişdi döşeğünün ıssı daḳı (Beyit vezne uymuyor)

Sen te' accüb itme zinhâr bu işi
Göñlüñe getürmegil yok teşvîşi

40^a M

Gizleye Kâdir'dürür Ḥaḳ biñ yayı
Bir gice içinde şöyle ey velî

Çün şabaḳı oldı nûr oldı cihân (Mısra' vezne uymuyor)
Âşikâre oldı bu sırr-ı nihân

Muştafâ mi' râcını şerḫ eyledi
Çün mi' râc-ile ḫalkı toyladı (Mısra' vezne uymuyor)

Ol gice ne devlete irdüğini
Ne işidüp ya neler gördüğünü

Her ne vâḳi' oldı-[y]-ısa ser-te-ser
Cümlesin aşḫâbına virdi ḫaber

- 434 Dirler-idi Aḥmed'e olduḡ ḡulâm
Çağrışırlar eş-şalâtü ve's-selâm *
- 435 Es-selâmü yâ Ḥabîbî es-selâm
Es-selâmü yâ Ṭabîbî es-selâm**
- 436 Es-selâmü yâ Şefî'a'l-müznibîn
Es-selâmü yâ Şefî'a'l-mü'minîn ***

Hem Ḥüddâ'nuñ armağânın anlara
'Arz idüp virdi şafâlar cânlara

Didi emridür Ḥaḡ'uß biş vaḡt namâz
Kıluban mi'râc idüñ eyleñ niyâz

Her kaçan kim bu namâzı kılalar
Cümleñüñ ehli şevâbın bulalar

Gör Resûl'e Ḥaḡ ne in'âm eyledi
Ümmetine böyle ikrâm eyledi

Yâ İlâhî ol Muḡammed ḡaḡkı-çün
Ol Resûl'üñ serrin a'lâ ḡaḡkı-çün

40^b M

Gözi yaşı ḡaḡkı-çün 'âşıkıların
Bağrı başı ḡaḡkı-çün şâdıḡların

'Afv idüp 'isyânımız kıl rahmeti
Ol Ḥabîb'üñ yüzi şuyı ḡürmeti

Ḥaḡḡ'a çok şükür Ḥabîb'ine selâm
Kaşr idüp mi'râcını kıldum tamâm

Çünkü mi'râcını biraz kılduḡ beyân
Ba'zı evşâfın daḡı işit ey cân (Beyit vezne uymuyor)

Ümmet-iseñ şıdḡ-ıla aña tamâm
'Işḡ-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm

* 434. beyit M'de, 434-436. beyitler C'de, 435 ve 436. beyitler F'de yoktur.

** 435-436. beyitler M'de, 40^b sayfasının altıncı ve yedinci satırlarında yer almaktadır. Sayfa numarasını

*433. dipnotta verdiğimiz için metne dahil etmedik.

435 Ḥabîbî: Ḥabîbü M. // Ṭabîbî: Ṭabîbü M.

436 yâ Şefî'a'l-müznibîn: yâ Raḡîmü'l-mü'minîn M.

yâ Şefî'a'l-mü'minîn: yâ Şefî'a'l-müznibîn M.

*** 436 Bu beyitten sonra M'de şu beyitler bulunmaktadır:

Yeri gök cünbüşle buldı zelzele
Kıldı çarḡ üzre melâ'ik velvele

12^b C

- 437 Geldi Cibrîl şâd olup güle güle
Var elinde üç ‘alem dağı bile

41^b M; 14^a F

- 438 Dikdi maşrıqda ‘alemüñ birisin
İletdi mağribe anuñ ikincisin
- 439 Üçüncisin dikdi Ka‘be üstine
Gör nice ‘izzet ider Haq dostına

Yaradılmış cümle oldu şâdumân
Gam gidüp ‘âlem yeñiden buldı cân

Vuḥş u ṭayr u ins ü maḥlûk u melek
‘Arş ü kürsî ferş ü sidre nüh-felek

41^a M

Cümle zerrât-ı cihân itdi şadâ
Çağrısuban didiler kim merhabâ

Merhabâ ey ‘âlî Sultân merhabâ
Merhabâ ey kân-ı ‘irfân merhabâ

Merhabâ ey sırr-ı Furqan merhabâ
Merhabâ ey derde derman merhabâ

Merhabâ ey cümlenüñ maqşûdı Sen
Merhabâ ey Hâlik’uñ maqşûdı Sen

Merhabâ ey rahmeten li’l-‘âlemin
Merhabâ Sen’sin Şefî‘a’l-müznibîn

Ey yüzi **ve’ş-Şemsi** alını **ve’d-Duḥâ**
Ey şacı **ve’l-Leyli** kâlbi **mâ tağâ**

Ey gönüller derdinüñ dermânı Sen
Ey yaradılmışlaruñ Sultân’ı Sen

Ey cemâli gün yüzi bedr-i münîr
Ey kamu düşmişlere Sen dest-gîr

Ey risâlet taḥtınıñ Sen ḥâtemi
Ey nübüvvet mihrinüñ Sen ḥâtemi

- 437 Bu beyit M’de **41^a** sayfasının son satırındadır.
Cibrîl; Cebrâ’ il S, C, M, F. // şâd: şâd C. // olup: oluban F. // güle güle: göge M.
F’de ikinci mısra’ın sonuna ‘dikdi’ yazılmış ve üzeri çizilmiştir.
- 438 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
maşrıqda: şarkda C. // ‘alemüñ: ‘alemiñ S, C, F. // İletdi: Eletdi S, F.
- 439 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
ider: kıılır C.

- 440 İzzet iderseñ aña sen de tamâm
'Işk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm*
- 441 Bu maħalliñ kim var-ısa râvîsi
Âmine'dür cümlesinüñ râvîsi
- 442 Didi kıayınatam 'Abdülmüṭṭalib
Nûrı saqlamağa ol kıatı tâlib
- 443 Oğlı 'Abdullâh meğer ölmüş-idi
Ḥizmetüme ol kefil olmış-idi**
- 444 Şaqlar-ıdı şerr-i düşmandan beni
Nitekim şaqlar-ıdı tatlu cânı
- 445 Kildi urdı gitdi kıapu üstine
Benüm-ile yoğ-ıdı hiç kimsene

17^b S

- 446 Otururdum ben yalıñuz ol gice
Ṭoldı dünyâ ğulğule uçdan uca

* 440 Beyit C'de yoktur.

440 iderseñ aña sen de: itmek dilerseñiz M. // di: diñ M.

441 cümlesinüñ: cümlesiniñ S, C.

442 Didi kıayın atam 'Abdülmüṭṭalib: Didi kim ol kıanı 'Abdülmüṭṭalib C. // saqlamağa ol: saqlamağa-y-ıdı S, M: saqlamağa F.

** 443 ve 444. beyitler S'de derkenara yazılmıştır. Ayrıca 18^b'nin derkenarında yazılı olan;

Anası dağı niler virdi ħaber
Ol gice kim toğdı ol ħayrül-beşer

Ṭoğdı ol dem raħmeten lîl-âlemin
Nûra ğarķ oldı semâvât ü zemîn

beyitleri buraya tekrar yazılmış ve üzeri çizilmiştir.

443 Ḥizmetüme: Ḥizmetine M.

444 beni: anı M.

445 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Kildi: Kilidin S: Geldi C: kilid M. // Benüm-ile: benim-ile S, M. // yoğ-ıdı: yoğ idi C. // kimsene:

kimesne C, F.

446 Ṭoldı dünyâ ğulğule: Ṭoldı ğulğule evim C.

447 Dirler-idi eş-şalâtü ve's-selâm
Bu gece toğisar ol bedr-i tamâm*

448 Evimüñ üsti götürüldi revân
Dört dîvarı dağı açıldı hemân**

449 Görürem dünyâ içi nûr töludur
Ol gice cümle giceden uludur

450 İllâ evimdür nûra menba' olan
Anı sevendür Hâk'a maḥbûb olan

14^b F

451 Dağı 'arşa direk olmuşdur o nûr
Şâd oldum töldi gönlüme sürûr

13^a C

452 Bir bölük ḥâtunlar girdi içerü
Her biri el kavşırup tırdı örü

453 Beñzemez anlar bu dünyâ ḥalkına
Tıyamadum anlaruñ ben ḥulkına

* 447 Bu beyit yerine M'de şu beyit vardır:

'İzzet itmek dilerseñiz tamâm
'İşk-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm

M'de yukarıda yazılan bu beytin ardından gelen reddâde, 448. beyti işaret etmekle birlikte 42^a sayfası 552. beyit ile başlamaktadır. Bu da yıpranmış olan nüshanın, sayfalarının kopmuş olabileceğini göstermektedir.

** 448-551. beyitler M'de yoktur.

448 Evimüñ: Evimiñ S, C. // üsti: içi ve üsti S.

450 maḥbûb: maḥbûl C, F.

451 olmuşdur: olmuş-ıdı S, C.

452 Birinci mısra' vezne uymuyor.

ḥâtunlar: ḥâtun kişi S, F. // içerü: içeri S. // Her biri el kavşırup tırdı örü: El kavşırup her biri tırdı öri S: Kavşırup el her biri tırdı urur F.

453 Tıyamadum: Doymadum S. // anlaruñ: anlarıñ S, C.

Bu beyitten sonra F'de sehven 467, 468 ve 478.('Gel imdi ol'a kadar) beyitler yazılmış, etrafı çerçevelemiştir.

- 454 Her biri itdi baña ‘izzetleri
K̄albimi başdı velî heybetleri
- 455 İçlerinden biri baña söyledi
H̄âlîme bakup terahhüm eyledi*
- 456 Didi biz h̄ûrilerüz işit sözi
H̄âlîk’umuz k̄ullığa şaldı bizi
- 457 Geldük işiğüne hizmet kılmağa
Eli baġlu karavaşuñ olmağa
- 458 Muştılık olsun saña bil ey cân
Toġısar ol devlet-i âhîr zamân

18^a S^{}**

- 459 Bu gice senden toġısar Muştafâ
‘Âlemîne rahmet olan pür-şafâ

15^a F

- 460 Toġısardur ol kıyâmet güneşi
Raḫmeti anuñla bulur her kişi
- 461 Toġısar ol cümleye cânân olan
Şol günâhlar derdine derman olan

454 heybetleri: himmetleri C.

* 455 Beyit C’de yoktur.

456 h̄ûrilerüz: h̄ûrileriz S. // H̄âlîk’umuz: H̄âlîk’ımız C.

457 Geldük: Geldik S. // karavaşuñ: kavavaşuñ C.

458 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

Muştılık: Muştuluk C. // bil: bilgil S, F.

Toġısar ol devlet-i âhîr zamân: Toġısar ol devlet âhîr zamân S: Toġısardur devlet âhîr zamân C.

** Derkenarda okunamayan iki beyit vardır.

459 C’de bu beyit bir sonraki beyit ile yer deġiştirmiştir.

460 F’de bu beyit bir sonraki beyit ile yer deġiştirmiştir.

461 cümleye: cümle cânâ C, F.

- 462 Çün işitdüm ol hûrinüñ sözini
Görmeğe ivdim veledüm yüzini
- 463 Âmine eydür görürem ben yine
Havadan bir kuş gelür döne döne
- 464 Gevdesi kuşdur velî âdem yüzi
Kimse görmedi anuñ gibi yüzi
- 465 Geldi katuma benüm virdi selâm
Luţf-ıla ol baña söyledi kelâm
- 466 Var-ıdı elinde bir nûrdan kadeh
Virdi baña didi iç bulgıl ferah
- 467 İçdüm anı ol kuşuñ sözi ile
Şandum içinde anuñ yüzi bile*

13^b C

- 468 Aklıgına beñzemezdi qar anuñ
Dadına hiç beñzemez sükker anuñ
- 469 İçdüm ol şudan vücûdum oldı şâd
Hem anuñla buldı cânım nîki-baht**
- 470 Pes vücûdum oldı ol dem nûra ğark
İdemezdüm nûrdan kendimi fark

462 sözini: sözüni S. // hûrinüñ: hûriniñ S. // ivdim: evdim F. // veledüm: evlâdım C: oğlum F.

463 eydür görürem: eydür ki gördim C. // gelür: iner C, F.

464 kuşdur: kuş F.

465 katuma: katıma S, C. // benüm: benim S. // söyledi: didi F.

* 467 Beyit S'de yoktur. Ancak diğer iki nüshada bulunduğu için metne dâhil ettik.

467 içdüm: içdim C. // sözi ile: sözi-y-ile F. // Şandum içinde anuñ yüzi bile; Şandum anuñ içinde yüzi bile C: Şandum içinde yüzi bile F.

468 benzemezdi: benzemez F. // hiç benzemez: benzemezdi S.

** 469, 470 ve 471. beyitler C ve F'de yoktur.

470 İkinci mısra' vezne uymuyor.

- 471 Çün beni ol nûrı mestûr eyledi
Göñlümi cânımı mestûr eyledi
- 472 Şol şeri‘at ehlinüñ sermayesi
Hem haqîkat baħrinüñ dürdânesi

18^b S

- 473 Ol sözi şirin cismi ârî
Evliyânuñ enbiyânuñ rehberi*
- 474 Ol Hâbîb ü ol Nesîb ü ol Celîl
Ol Münîb ü ol Tâbîb ü ol Hağîb
- 475 Oldurur Tâhâ ve Yâsîn ü Mübîn
Oldurur ol raħmeten li’l-‘âlemîn
- 476 Hem Muħammed daħı Maħmûd oldurur
Cümle maħlûk içre maħşûd oldurur
- 477 Oldurur haħ içre ol Haħ sevdüğü
Dâimâ Ķur’ânda añup öğdüğü
- 478 Diñle imdi soñra ol kuş n’eyledi
Ķanad-ıla arqamı tiz şığadı

472 C ve F’de bu beyit 478. beyitten sonra yazılmıştır.
şol: ol C, F. // ehlinüñ: ehliniñ S, C. // baħrinüñ: baħriniñ C.

* 473-477. beyitler(5 beyit) C ve F’de yoktur.

473 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

474 Ol Hâbîb ü ol Nesîb ü ol Celîl; Ol Hâbîbi ol Nesîbi ol Celîl S.

478 S’de ‘ol’ kelimesi eksiktir.

arqamı tiz: bilümi berk C: bilümi hem F.

S’nin derkanarında bu beytin hizasından yazılmaya başlanmış lâfzen Arapça olan şu beyit vardır:

Sellimû yâ Ķavmi bel şallû ‘ale’ş-şadri’l-emîn

Muştafâ mâ câ’e illâ raħmeten li’l-‘âlem’in

- 479 Toğdı ol sâ'atde ol nûrdan vücûd
Toğdığı dem Allâh'a kıldı sücûd
- [Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün]
- 480 Rebi'ü'l-evvel ayında işit idem saña nice
Yaradılmış dile geldi Muhammed toğdığı gice

15^b F

- 481 Hüdâ Cibrîl'e emr itdi göği cenneti bizetdi
Hûriler hizmetin itdi Muhammed toğdığı gice
- 482 Yir ü gök nûr-ıla toğdı melekler yügrişüp geldi
Cemi'i şâğ olup güldi Muhammed toğdığı gice
- 483 Rıd vân uçmağların açdı koğusun 'âleme saçdı
Sava bahri yire geçdi Muhammed toğdığı gice
- 484 Bereket buldı cubbeler(?) çâk oldı nice habbeler
Yıkıldı kilise kubbeler Muhammed toğdığı gice

479 ol sâ'atde: evvel sâ'at S: ol sâ'at C. // Toğdığı: Toğduğı C.
S'nin derkanarında bu beytin hizâsından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:
Anası dahı niler virdi haber
Ol gice kim toğdı ol hayrû'l-beşer

Toğdı ol dem rahmeten li'l-âlemin
Nûra garğ oldı semâvât ü zemîn

Toğdı şol kim yedi kat gökden gece
Gölgesin[i] göricek şeytan kaçça

Toğdı ol nebîler hâtimi _

—
480 işit: işid S.

481 Cibrîl'e: Cebrâ'il'e F. // hizmetin itdi: hizmete gitdi C, F.

482 Yir ü gök: Yir gök C: Yiri gök F. // yügrişüp: yügrişip S.

483 Birinci mısra' vezne uymuyor. //uçmağların: uçmağları C, F.
S'de 'koğusun' kelimesindeki ı (nun) harfinin noktası konulmamıştır.

484 İkinci mısra' vezne uymuyor.
cubbalar: habbeler C. // habbeler: çınar S: cubbalar C.

- 485 Yıkıldı tâğı Kısra'nuñ bükildi bili şeytanuñ
Şerefi arttı İslâm'uñ Muhammed toğdığı gice

19^a S

- 486 Beşâretdür bu ümmete irerler çok sa'âdete
Dü-âlem batdı rahmete Muhammed toğdığı gice

16^a F

- 487 Sevinüp cümle hâş u 'âm iderler 'izzet ü ikrâm
İdelüm biz dağı bayram Muhammed toğdığı gice

- 488 Gider **Muhibbî** gafleti cân-ile sev Muhammed'i
Oku mevlüd-i Aħmed'i Muhammed toğdığı gice *

[Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün]

- 489 Uyalum ana bize oldur imâm
Diyelüm hem eş-şalâtü ve's-selâm **

14^a C

[Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün]

- 490 Yâ Rab şükür bu kullaruñ yitişdiler bu mevlüde
Görüp bu mübarek ayı irişdiler bu mevlüde
- 491 Bu ayda bil Peyğamber'i oldı anasından beri
Gök ehlinüñ cümle varı yügrişdiler bu mevlüde

485 Kısra'nuñ: Kısra'nıñ S, C. // şeytanuñ: şeytaniñ S, C.

486 Beşâretdür: Bişâretdür C.

F'de bu beyitten sonra 512, 513 ve 541-545. beyitler yazılmıştır. (Nüsha farkları için bkz. ilgili beyitlerin dipnotları)

487 Sevinüp: Sevinip C: Sevinür F.

488 oku: okı F.

* 488 F'de bu beyitten sonra şu beyit vardır:

Muhammed'dür ħabîb Allâh'a ki 'âleme rahmetdür

Cânuñda var-ısa 'ışkı bil imdi 'aynı rahmetdür

** 489 Beyit C ve F'de yoktur.

490 Yâ Rab: Yâ Rabbi S. // kullarun: kullarıñ C.

491 Peyğamber'i: Peyğamber C. // Gök ehlinüñ: Gök ehliniñ S.

- 492 Töğicaq ol Haxq'ũñ hâşı hayrette qaldı anası
 Hüriler oldı dâyesi yapışdılar bu mevlüde
- 493 Ol şafâları ol zamân dil nicesi ide beyan
 Çarha girip nüh-âsümân sevnışdiler bu mevlüde
- 494 Şeytan-ıla oğlanları dahı anuñ a' venleri
 Ey niçe dñn düşmanları döğnişdiler bu mevlüde
- 495 **Muhibbî** dir dâyim selâm ol servere hem şubh u şâm
 Hizmet idüp oldı gulâm ferışteler bu mevlüde
- 496 Habîbullâh Muhammed'dür dü- 'âleme rahmetdür
 Cânunda var-ısa 'ışkuñ bilmek hayr rahmetdür*
- 497 Yüz biñ şükür irdük yine Muhammed'iñ mevlüdine
 Ümmetiseñ tut kulağun Muhammed'ũñ mevlüdine
- 498 'Işq-ıla diñleseñ n'ola cânun îmân-ıla tola
 'İzzet kılan rahmet bula Muhammed'ũñ mevlüdine

492 Töğicaq: Töğunca C. // Haxq'ũñ hâşı: Haxq' hâşı S: Haxq'ũñ dürdânesi hâşı F. // dâyesi: hemesi C.

493 âsümân; âsimân S. // ol zamân dil nicesi: ol zamânda bil nicesi C, F.

494 anuñ: anıñ S. // ey: iy C. // niçe: nice C, F.

495 İkinci beyit S'de; 'Hizmet idüp oldı kulağun Muhammed mevlüdine' şeklinde yazılmıştır. Ancak redif olarak kendinden önceki ve sonraki beyte uymadığı için 'Muhammed mevlüdine' kısmının sehven yazıldığını düşünüyoruz.

C'de 'gulâm' kelimesi eksiktir.

* 496 Beyit C'de yoktur.

496 Beyit vezne uymuyor.

Habîbullâh Muhammed'dür dü- 'âleme rahmetdür: Muhammed'dür habîb Allâh'a ki 'âleme rahmetdür F. // Cânunda: Cânında S. // 'ışkuñ; 'ışkıñ S: 'ışkı F. // bilmek hayr: bil imdi 'ayrı F.

497 Bu beyit ile başlayan 9 beyitte 'Muhammed'ũñ' kelimesi 'Muhammed'iñ' olarak yazılmıştır.

irdük: irdik S.

C'de 'yine' kelimesi eksiktir.

yine: gine F. // tut: dut F. // kulağun: kulaq C. // Muhammed'ũñ: o Sultân'ũñ F.

498 cânuñ: cânıñ S, C.

19^b S; 16^b F

- 499 Bu-y-ıdı hem Hâk'dan dilek 'arş-ıla kürs-ile felek
Kul oldular hûri melek Muhammed'ün mevlüdine
- 500 Taşlar ağaçlar şevk idüp hep dile geldiler gice
Sevnişüben muştılaşur Muhammed'ün mevlüdine
- 501 Rahmet yili bu 'âleme taldırdı cennet koğusun
Şaçdı hûriler gevheri Muhammed'ün mevlüdine
- 502 Uyıkların at yabana gel imdi derd-ile yana
Havz-ı tühûrından kana hürmet iden mevlüdine
- 503 Toğmağana ad olmadı pâk diyicek dâd olmadı
Varın viren yâd olmadı Muhammed'ün mevlüdine

14^b C

- 504 Bunca hatâlu dil-ile ne lâyuğız(?) biz añmağa
'İzzet kılan sensin yâ Rab Muhammed'ün mevlüdine*
- 505 Hâbîbinüñ hürmet-içüñ cümle îmân ehli ile
Muhibbi'yi bağışlağıl Muhammed'ün mevlüdine
- [Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]
- 506 Sever-iseniz anı cândan tamâm
'Işk-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm**

499 hûri melek: cümle melek C.
500 Taşlar: Taş S. // şevk: şevka S. // muştılaşur; muştulaşur C. // Sevnişüben muştılaşur: Sevinişben muştıllarlar S: Sevnişüben muştılaşurlar F.
502 Uyıkların: Uyku bugün C, F. // hürmet iden: Muhammed'ün mevlüdine C.
503 Toğmağana: Toğmayana C, F. // diyicek: diyince C.
* 504 Beyit S'de yoktur. Ancak diğer iki nüshada bulunduğu için metne dâhil ettik.
504 Birinci mısra' vezne uymuyor.
505 Hâbîbinüñ: Hâbîbiñ C, F. // hürmet-içün: hürmeti için C. // ehli ile: ehl-ile S: ehli-y-ile F.
** 506 Beyit C'de yoktur.
506 diñ: di S.
S'nin derkanarında bu beytin hizasından yazılmaya başlanmış lâfzen Arapça olan şu beyit vardır:
Sellimû yâ kavmi bel şallû 'ale's-şadri'l-emîn

- 507 Çekmedi bir zerre zahmet anası
Togdığı dem ol cihan yek-dânesi
- 508 Secdede iken diledi ümmeti
Hem Hâk'ũñ fazlı ile ol rahmeti
- 509 Togdığı dem didi birsün yâ İlâh
Ben kuluñam hem Resûl'ũñ Pâdişâh
- 510 Dudağından çıkdı nûr söyleyicek
Gizlü kalmadı ne kim var göricek*
- 511 Yiryüzine çünki başdı ayağı
Ol günâhkâr ümmetiniñ tayağı
- 512 Ol gicede cümle cânlar sevnışür
Server'ũñ ziyaretine yügrışür**

20^a S

- 513 Kaçdı şeytan yiryüzinden ol gice
Akdı kanları gözinden ol gice***

Muştafâ mâ câ'e illâ rahmeten li'l-âlem'in
507 bir zerre: zerrece C.
Beytin ikinci mısra'ı C ve F'de şöyledir:
Nesne vâkı' oldı kim yüyesi (?) C: Nesne vâkı' oldı hem yünesi F.
508 C'de bu beyit bir sonraki beyit ile yer değıştirmiştir.
ümmeti: ümmetini S, F. // Hâk'ũñ fazlı ile ol rahmeti: dağı Hâk'ũñ rahmetini S: Hâk'ũñ fazlıyile
rahmetini F.
509 birsü: birsin C. // Pâdişâh: Bâdişâh F.
* 510 Beyit C'de yoktur.
510 nûr: bir nûr S.
** F'de 512 ve 513. beyitler 486. beyitten sonra yazılmıştır.
512 sevnışür: sevnışir S. // Server'ũñ: Server'iñ S, C. // yügrışür: yügrışir S.
513 kanları gözinden: kanlar gözlerinden C.
*** 513 Bu beyitten sonra C'de şu beyit vardır:
Çıgrışur taşlar ağaçlar ol gice
Merhaban dir sevnışürler ol gice
C'deki bu beytin birinci mısra'ı F'de 513. beytin ikinci mısra'ı olarak yazılmıştır.

- 514 Dünyâda kalmadı bir şeytan yürür
Kamusı kaçup yir altına girür*
- 515 Birbirine şorarlar kim bu nedür
Bu gice midür kıyâmet nefh-ı şûr
- 516 Kâmusı dirildiler ağlayuban
Ulularına haber vir diyûban
- 517 Bu gice yire sürüldi yüzümüz
Toprag-ıla tıldı iki gözümüz
- 518 Dürlü belâ geldi bize bu gice
Bir haber vir kim nedür ahvâl nice
- 519 Uluları zâr-ıla hem inleyû
İşit kim hâlümüz n'oldı diyû
- 520 Tıgdı şol kim nefsi oğdan katı
Bizi odlara yakısar ümmeti
- 521 Tıgdı şol kim başa dülbend giyiser
Âhiretde ümmetin dileyiser
- 522 Tıgdı şol kim bir kez istiğfâr-ıla
Ümmetinüñ cümle şuçı yuyıla
- 523 Tıgdı şol kim dünyâya aldanmaya
Dün namâzın[1] kılup uşanmaya

* 514-540. beyitler(28 beyit) C ve F'de yoktur.

514 kalmadı bir şeytan yürür; bir şeytan kalmadı yürür S.

515 Birinci mısra' vezne uymuyor.

519 İkinci mısra' vezne uymuyor.

İşit; işid S.

524 ıoğdı Şol [kim] ‘arşa kadem koyısar
Bir sÖz-ile vesveseler yuyısar

525 ıoğdı Şol kim aŐa sÖyleyen deve
İne ĥurmayın(?) salkıımı ıve ıve

20^b S

526 ıoğdı Şol kim bir Şuya ağzın yuya
İçe-y-ıdı yüz kişi cümle Őoya

527 ıoğdı Şol kim bir ağulu bir yaĥı
Yir-ıken sÖyleye kim yime beni

528 Ağu-y-ıla çün beni biŐurdiler
UŞda senüŐ öŐüne geturdiler

529 ıoğdı Şol kim dünyâ Őola ‘ilm-ile
Dünyâyı uçdan uca mescid kıla

530 ıoğdı Şol kim ŐaŐ altında sÖyleye
TaŐrı birdür sen Resûl’sin Ĥađ diye

531 ıoğdı Şol kim ayı iki yarısar
Bize uyanları kamu kırsar

532 Daĥı gökler bizi komayalar
Varanumuzı od-ıla uralar

533 Vay bize Őimden girü Őađu-y-ıla
Yıyesimüzden ola ağu-y-ıla

534 Başladı uluları avâz-ıla
Őađu Őađar ağlayuban naz-ıla

525 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

532 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

- 535 Bize uymayısar illâ gözü ...
Ma'rifetsiz key bedbaht-ı husûd
- 536 Ya atasın anasın azarlayan
Yâhud kendi şeyhini beğenmeyen
- 537 Nice dürlü ağlaya ol kör la'în
Çünkü toğdı rahmeten li'l-âlemîn
- 538 Ka'be bir şavt itdi ol dem nâgehân
Didi toğdı bu gice şems-i cihân

21^a S

- 539 Pâk idüp küfr-ile bütlerden Resûl
Kurtarırsardur müşrikler elinden ol
- 540 Yalın ayak baş açuban şâf şâf
Eyleyiser ümmeti beni tavâf
- 541 Nûra toldı Mekke şehri ol gice
Yire geçdi Sava bahri ol gice*

535 İkinci mısra' vezne uymuyor.

537 Derkenarda bu beytin hizasından yazılmaya başlanmış şu 3 beyit vardır:
Hem ferîsteler iner çıkar-ıdı
Kim birbirine muştılar-ıdı (Mısra' vezne uymuyor)

Kim bu gice toğdı fahr-i enbiyâ
Âhîr ine 'İsâ da aña uya

Kim bu gice toğdı Muhammed ad-ıla (Mısra' vezne uymuyor)
Din evini yapısar bünyâd-ıla

539 İkinci mısra' vezne uymuyor.

* F'de 541-545. beyitler 486. beytin devamında yazılan 512 ve 513. beytin ardından yazılmıştır. (bkz. dipnot 486)

541 F'de beytin ikinci mısra'ı 513. dipnotta verdiğimiz C'deki beytin ikinci mısra'ı olan; 'Merhaban dir sevnîşürler ol gice' mısra'ıdır.

542 Anı seven açdı gözün ol gice
Cümle bütler düşdi yüzün ol gice

543 Ol gice toğdı Mübîn ü hem Emîn
Ol Hâbîb ol rahmeten li'l-âlemîn

544 Ehl-i şirki başdı gaflet ol gice
Üstlerine çökdi zulmet ol gice

15^a C

545 Ol gice biñ bir kilise kubbesi
Yok oluban yire geçdi cümlesi

17^a F

546 Oldı kül ateşperestlerüñ odı
Ol yanaldan ba'zılar biñ yıl didi

547 Vâkı' oldı çok deķâyık ol gice
Şaysam anı çıkarımazım uca

548 Cümle âlem halkı bildiler anı
Toğdı ol iki cihânuñ sultânı

549 Sever-iseñiz anı cândan tamâm
'Işık-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm*

21^b S

550 Ol hûriler toğdıgın çün gördiler
Yüzlerini ayagına sürdiler

542 F'de beytin ikinci mısra'ına bir önceki beytin ikinci mısra'ı yazılmıştır.
düşdi yüzün: yüzün düşdi C.

543 C ve F'de bu beyit bir sonraki beyit ile yer değiştirmiştir.

544 Ehl-i şirki: Ehl-i şirki ki S.

546 Oldı kül ateşperestlerüñ odı: Oldı kül peresleriniñ ateşi odı S. // biñ: yüz C.

547 deķâyık: veķâyı' C, F. // çıkarımazım: çıkarımaz ol bir C: çıkarımazım F.

548 cihânuñ: cihâniñ S.

* 549 Beyit C'de yoktur.

550 S'de 'yüzlerini' kelimesinin '-i' âitlik ekini gösteren ۷ (ye)'nin noktaları konulmamıştır.

551 Öpdi anuñ elini her bir melek
El götürüp dilediler çok dilek

42^a M

552 Âmine eydür cemâdât sözleri
Heybeti melek hûriler yüzleri

553 Heybetinden hayran oldum baqaram
Veledüm 'ışk-ıla cânım yaqaram

554 Ağzum içinde dutuldu bu dilüm
İllâ muhkemdür benüm 'aqlum bilüm

555 Kendümi düşüriben dirdüm özüm
Def'a veledüme döndürdüm yüzüm

556 Baqdum evde ben anı göremedüm
Hûrilerden dağı bir göremedüm

557 Yandı bağrum derdi düşdi içüme
Kavranuram öñüme ve kıçuma

558 Çevre yanım isteyü kıldım nazâr
Görürem bir köşede hayrü'l-beşer*

551 dilediler: dinlediler S.

552 S'de 'cemâdât' kelimesindeki ج (cim)'in noktası konulmamıştır.
Heybeti melek hûriler yüzleri: Heybeti hûb hem hûridür yüzleri C.

553 Heybetinden hayran oldum baqaram: Hayretinden oldum ben baqaram S: Hayretinden hayran oldum baqaram M, F. // Veledüm 'ışk-ıla cânım; Veledim 'ışk-ıla cânım S, C, M: Oğlum 'ışkına cânım F.

554 ağzum: ağzım S, C, M. // dutuldu: tütuldu C, F. // dilüm: dilim S, M. // benüm 'aqlum bilüm: benim aqlım bilim S, C: benim aqlum bilüm M.

555 düşüriben: düşriben S: düşürüben M. // dirdüm: dirdim S, M. // Def'a veledüme döndürdüm yüzüm; Def'a veledime döndüm kendü özüm S: Def'a veledime dönderdim yüzüm C: Def'aten veledime döndüm kendü özüm M: Def'i ve oğluma döndüm ben yüzüm F.

556 Baqdum: Baqđım S, C. // göremedüm(a): göremedim C. // bir: hiç C, F.

557 bağrum: bağrım C. // içüme: içime S. // kıçuma: kıçıma S, M, F.

* 558-560. beyitler(3 beyit) C ve F'de yoktur.

558 yanım: yanın M. // kıldım: kıldı M.

559 Şöyle Beytullâh'a karşı ol Resûl
Yüz yire urmuş secdede ol pür-uşûl

560 Secdede başı dili tesbîh ider
Hem götürmüş barmağın tevhîd ider

22^a S

561 Gördüm aldı geldi anı hûriler
Öpdiler anı öñümde kodılar

17^b F

562 Didiler ki korkma alup gitmedük
Hâzrete iltedük yabana iltmedük

42^b M

563 Lutf-ıla Hâk habîbini toyladı
Fazlı ile çok 'atâlar eyledi

15^b C

564 Didi Allâh yâ Habîb sen rahmetüñ
Hürmetine 'afv olsun ümmetüñ

565 Çün işitdüm ol hûrileriñ sözün
Bu kez aldum yüzüme vurdum yüzün

566 Öpübeni bağruma başdum anı
Ol le'âfet ma'deni görklü cânı

559 İkinci mısra' vezne uymuyor.

secdede ol pür-uşûl: kılmış secdede ol M.

561 Gördüm: Gördim C. // anı: yine C: gene M: gine F. // öñümde: öñüme C.

562 alup: alıp S, M. // gitmedük: gitmedik S. // iltmedük: iltmedik S.

563 Lûtf-ıla: Lûtfı ile C. // Fazlı ile: Fazl-ile S: Fazlı-y-ıla M, F. // eyledi: iyledi S.

564 yâ Habîb sen: yâ Habîb'im C. // rahmetüñ: rahmetiñ M. // ümmetüñ: ol ümmetüñ S: ümmetiñ C, M.

565 sözün; sözün S, F.

ol hûrileriñ sözün: hûrileriñ sözünü C: ol hûrinüñ sözün M. // Bu kez aldum yüzüme vurdum yüzün:

Aluban yüzime urdum yüzünü C: Bu kez aldum yüzüme vurdum yüzün M.

566 bağruma: bağrıma S, C, F. // başdum: başdım C.

- 567 Kokdı baña dürlü gökcek koğılar
 Anı seven ol koğuyı koğılar
- 568 Gödüm anı sürmeleşler gözün
 Nûr tenine dağı saçmışlar tozın
- 569 Göbeğini kağ' itmişler hem anuñ
 Sünnetini dağı itmişler anuñ*
- 570 Kundağ itmişler anı bir ağ şufa
 Vir şalâvât ola cânuñ pür-şafâ **
- 571 Ol gice kim geldi ol nûr dünyâya
 Hem işidüñ nûrı toldı dünyâya

22^b S

- 572 Ol gice dedesine itmiş-idi
 Kıpuyı kilidleyüp gitmiş-idi
- 573 Ol gice Ka'be'i iderdi tavaf
 Hıulkı anuñ olmış-[ı]dı inzırâf

567 'koğılar' kelimesi S'nin ikinci mısra'ında, C ve M'nin her iki mısra'ında 'koğular' şeklinde yazılmıştır.

koğuyı: koğuyı S, M.

568 tozın: dozın C.

* 569 ve 570. beyitler C'de yoktur.

569 Birinci mısra' vezne uymuyor.

kağ': kağ' F. // hem anuñ: anuñ F. // Sünnetini dağı itmişler anuñ: Sünneti dağı itmişler hem anuñ S.

570 cânüñ; cânıñ S. // ola cânuñ pür-şafâ: rûh-ı bâk-i Muşafâ F.

** 570 M'de bu beyit yerine şu beyit vardır:

Uyalum aña bize oldur imâm

Diyelüm hem eş-şalâtü ve's-selâm

571 ol: o C. // işidüñ: işitdüm F. // nûrı toldı: toldı o nûr C.

572 itmiş-idi: itmişdi S. // Kıpuyı kilidleyüp: Kıpuyu kilidleyip S: kapu kilidleyüp M. // gitmiş-idi: gitmişdi S.

573 Ka'be'i iderdi: ol Ka'be'i ider C: Ka'be'yi iderdi F.

Hıulkı anuñ olmış-[ı]dı inzırâf: Hıak kıatında diler-idi ol me'âf C: Hıalkı anuñ ider-idi inzırâf M: Hıak kıatında diledi ola me'âf F.

43^a M

- 574 Gördi Ka‘be yire yatdı ol gice
Gördüğü dem hayrân oldu ol kıoca

18^a F

- 575 Secde eyledi Âmine ev yine
Hiç zarar gelmedi ol kalkdı yine
- 576 Secde kılduğın[ı] gördi hâş u ‘âm
Düşmedi bir taşı hoş kıldı kıyâm *
- 577 Rükni rükne Ka‘be’nün virdi selâm
Didiler kim toğdı ol hayrû’l-enâm
- 578 Mekke içindeki bütler ol gice
Düşdiler yüzün aşağı ol gice
- 579 Âvâz-ile didi Ka‘be eşkere
Gitdi bâtlı geldi ol haq eşkere
- 580 ‘Abdülmüttalib ki ol Şeybe kıoca
Bildi kim toğdı Muhammed Muştafâ
- 581 Kıodı tavâfi yüğürdi evine
Açdı kapu karşı çıkdı Âmine

574 C’de bu beyit bir sonraki beyit ile ve beytin mısra’ları kendi içinde yer değıştirmiştir.
yatdı: yitdi F. // hayran: hıyran C. // kıoca: kıoca C.

575 gelmedi ol: olmadı ol C: olmadın M.

* 576 ve 577. beyitler C ve F’de yoktur.

576 Secde kılduğın[ı] gördi hâş u ‘âm: Secde kıldığın gördi anda hâş u ‘âm S. // Düşmedi: Düşmedin M.

578 bütler: putlar C, F. // Düşdiler yüzün aşağı ol gice: Düşdi yire yüzü üstüne ey kıoca C: Düşdi yire yüzün aşağı ey kıoca F.

579 didi Kıa‘be eşkere: didi Kıa‘be ol dem eşkere S: Kıa‘be didi âşikâr C. // eşkere(b): âşikâr C.

580 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

‘Abdükmüttalib: ‘Abdullahu’l-müttalib M. // ki ol: ve ol C: kim ol F. // Muhammed Muştafâ: Muhammed ol gice C, F.

S’de beytin yanında ‘Şallallâhu ‘aleyhi ve sellem’ yazıyor.

581 yüğürdi: yüğirdi F.

16^a C

- 582 Bakdı ol dem ol Âmine yüzine
Görmedi nûrını didi özine*

23^a S

- 583 Qanı alnuñdaki nûrı n'eyledüñ
Kendüziñi şöyle yoğsul eyledüñ
- 584 Âmine eydür Beşîr u hem Nezîr
Qalbi Haqq'ıñ manzarı şems-i münîr
- 585 Ol mürüvvet ma'deni kân-ı şafâ
Ya'ni kim toğdı Muhammed Muşafâ

43^b M

- 586 Nûr anuñdı bende hem 'âriyeti
Şahibine virdüm ol emâneti
- 587 Qaşdı kıldı gire eve ol koca
Dü-cihânuñ fahrini göre nice
- 588 Heybet-ile bir kimesne haykırur
Kimdür ol kim bunda içeri girür

* 582 Beyit F'de yoktur.

582 nûrını didi: nûrı didi kendi S: nûrı didi kendü M.

583 alnuñdaki nûrı n'eyledüñ: alnuñdaki nûrı n'yledüñ S: alnındağı nûrı n'ylediñ C: alnuñdağı nûrı M.
// Kendüziñi: Kendü öziñi S. // yoğsul: yoğsul F. // eyledüñ: eylediñ C.

584 eydür: îder C, F. // Qalbi: Qalbü C, F. // Haqq'ıñ: Haqq'ıñ S, C, M. // manzarı: munzarı C. // şems-i münîr: şems ü münîr C.

585 S'de beytin yanında 'Şallallâhu 'aleyhi ve selem' yazıyor.

586 Nûr anuñdı bende hem 'âriyeti; Nûr anuñdı bende 'âriyeti S: Nûr anuñ idi bende hem gayreti C: Nûr anuñdı bendeydi 'âriyeti M: Nûr anuñdı bende idi 'âriyeti F. // virdüm: virdim S, C: virdi M.

F'de 'bende' kelimesinin ب (be) harfinin noktası sehven üzerine konularak ن (nun) olarak yazılmıştır.

587 S'de 'kaşdı' kelimesinin ص (sad) harfi sehven üzerine nokta konularak ض (dad) olarak yazılmıştır.
gire eve: eve gire M. // koca: hoca C. // Dü-cihânuñ: dü-cihânıñ S, C, M.

588 kimesne: kimsene M. // Kimdür ol kim: Kim ol kim S: Kimdür ol C.

- 589 Didi destûr vir görem oğul balın
Yüz sürüp ayağına öpem elin
- 590 Didi destûr yok size tâ üç güne
Virme zahmet kendüñe sen dön gine

18^b F

- 591 Cümle gök halkı cemî'i geleler
Üç güne değin ziyâret kıllalar
- 592 Şonra size destûr olısar bilüñ
Dâye buluñ bisledüñ hizmet kıluñ
- 593 Bu sözi işitdi Aḥmed dedesi
Şaḍ-ılan bilmez ki kaçca gidesi*
- 594 Sen de şâḍ ol ümmet olduñ Aḥmed'e
Vir şalâvât 'ışk-ıla Muḥammed'e**

23^b S

Der-Beyân-ı Muḥammed Muştafâ şallallâhu 'aleyhi ve sellem***

- 595 Üç gün oldı geldi Şeybe evine
Eline şundı Resûl'i Âmine
- 596 Baḳdı gördi ol Resûlullâh yüzün
Secde kıldı toprağa urdı yüzün

589 yüz: yüze F.

590 M'de "destûr" kelimesi sehven "destir" şeklinde yazılmıştır.
kendüñe sen dön gine: kendüziñe dön yine C: kendüñe senden M.

591 gök halkı cemî'i: halk-ı cem'-i gök S: gök ehli cemî'i C.

* 593 Beyit S ve M'de yoktur.

593 Şâḍ-ilen bilmez ki kaçca gidesi: Şâḍından bilmez ki kaçca gidesi F.

** 594 Beyit C'de yoktur.

594 S'de 'Muḥammed'e' kelimesinin altında 'sen' yazıyor.

*** C ve F'de bulunmayan bu başlık S'de beyit şeklinde yazılmıştır.

596 Secde kıldı: Secde idüp C: Secde kıilup F. // yüzün(a): özün M. // urdı: sürdi F.

16^b C

- 597 Aķ şaķalın süriben ayağına
Dir niçeler irmediler bu güne

44^a M

- 598 Hıamd idüben niçe kıurbân eyledi
Yidi gün ili ve şehri toyladı

- 599 Bî-hısab ĥarc itdi Aĥmed yolına
Dost odur varın vire dost yolına

- 600 Nice severdi Resûl'i cân-ıla
Bilmez-idi dîn nedür îmân-ıla

- 601 Bilür-idi olur Peyğamber ânı
Bilmez-idi nice ola aybını(?)

- 602 İderüz sevgüsine biz da'vîyi
Ortaya getürmezüz bir ma'nîyi

- 603 Sevgüsünüñ vardurur 'alâmeti
Vir varuñdan hem dutagör sünneti

19^a F

- 604 Severüz biz dilden anı bol bol
Şuña benzer dilde söz evicde pul

597 süriben: sürüben C, M. // niçeler: niceler C, F. // irmediler bu güne: irmedi işbu güne C.
598 Hıamd idüben niçe kıurbân eyledi: Şükr idüp nice kıurbân itdiler C: Şükr idüben nice kıurbân eyledi F. // ili ve şehri toyladı: ili şehri toyladılar C: ili ve ĥalķu toyladı M.
599 ĥarc itdi Aĥmed yolına: ĥarc eyledi Aĥmed yolına S, M: itdi Aĥmed'in ĥarc yolına C. // odur. oldur S.
600 severdi resûli: sever gör resûli C.
601 Birinci mısra' vezne uymuyor.
C'de beytin ikinci mısra'ı bir sonraki beytin ikinci mısra'ı ile yer değiştirmiştir.
Bilür-idi: Bilir idi M. // nice ola aybını(?): nice olur di anı C: nice olur ayını M: nice olur anı F.
602 sevgüsine: sevgisine S. // İderüz sevgüsine biz da'vîyi: Sevgüsine iderüz biz de da'vâ C. // getürmezüz: getirmeziz S, C.
603 Sevgüsünüñ: Sevgisinüñ S, C. // dutagör: tutağör C, F. // varuñdan: varıñdan S: varuñı C.
604 Birinci mısra' vezne uymuyor.
C'de bu beyit bir sonraki beyit ile yer değiştirmiştir.

24^a S

- 605 Pul-ıla kimse alımaz gevheri
Ya nice sevmek olur Peyğamber'i
- 606 Yâ İlâhî ol Hâbîb'ün hürmeti
Bizi eyle ol Resûl'ün ümmeti
- 607 Bize anuñ hürmetine hürmet it
Cümle îmân ehline sen rahmet it **
- 608 Ümmet olmak diler[i]señ Aḥmed'e
Vir şalâvât ilte seni rahmete***
- 609 Çün şavıldı toy düğün galebesi
Geldi Resûl'ün katına dedesi
- 610 Didi Âmine'ye kim n'eyleyelüm
Ne kabîleden dâye isteyelüm

44^b M

- 611 Âmine eydür ki hâtif söyledi
Benî Sa'd'ın kabîlesinden didi

17^a C

- 612 Adı Hâlîme Zübâb'ın kıızıdur
Bildüm anı bu ayuñ yıldızıdur

Severüz: Severiz S, M. // biz dilden anı: biz anı dilden C: biz anı dilde F, M. // dilde söz evicde pul:
ki dil sözi ucda bul C: dil sözi vecde bul F.

605 alımaz: alamaz C.

606 ḥabîb'ün: ḥabîbiñ S. // resûlün: ḥabîbüñ
F'de ikinci mısra'ın başında zâid bir و (vav) harfi vardır.

607 Her iki mısra'daki 'it' kelimesi F'de 'ide' olarak yazılmıştır.
ehline: ehli ile C.

** 607 F'de bu beyitten sonra şu beyit vardır:
Sever-iseñ serveri cândan tamâm
'İşk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm

*** 608 Beyit C, M ve F'de yoktur.

611 eydür ki: didi kim C: didi ki F. // Benî Sa'd'ın kabîlesinden: Benî Sa'd'ı kabîleden M.

612 'Zübâb' kelimesindeki 'ب' harfleri M'de çift nokta konularak 'ى' şeklinde yazılmıştır.
ayuñ: ayıñ S, C.

- 613 İste anı bulıban al gel baña
Bu gün olsun komağıl anı taña
- 614 Kâdir Allâh gör ki ne işler kıılır
Nebî'ye ne gereğın ol yiğ bilür
- 615 Kızılığ-ıdı ol yıl içi key kıatı
Şıkımış-ıdı halkı kıızlık zahmeti *
- 616 Ol zamân kim ol Nebiyy-i muhterem
Anası kıarınında iken ol Kerem

19^b F

- 617 Ebrehe lâ'în ki ol aşhâb-ı fil
Geldi Mekke üstine çeriyle bil
- 618 Yıka Tañrı Ka'be'sini ol lâ'în
Tağıda yabana taşın toprağın **
- 619 Hâk Ebâbîl kuş-ıla kahr eyledi
Rızkı-y-ıla Mekke şehrin toyladı
- 620 Bir kabîle var[ı]dı gâyet selîm
Adına dirler Benî Sa'd-ı Hâlîm

613 al gel: gelgil C.

614 Nebî'ye ne gereğın: Neyi neye gereğın C, F, M. // kıılır: kıılır M.

615 kıızılığ-ıdı: kıızlık idi C: kıızlık-ıdı M. // Şıkımış-ıdı: Kışımışdı S: Yıkımış idi F.
S'de 'içi' kelimesi yoktur.

* S'de bu beyitten sonra 25^b sayfasına geçilmiştir. 24^b ve 25^a sayfaları (616-638. beyitler) eksiktir.

616 kıarınında iken: kıarınında-yıқан M. // ol kerem: ol pür-kerem F, M.

617 kim: ki C. // çeriyle: ceri-y-ile F.

** 618 Beyit M'de yoktur.

618 Tağıda: Taşıya F.

619 Hâk Ebâbîl kuş-ıla kahr eyledi: Ebâbîl kuşıyla Hâk kahr eyledi C: Hâk Ebâbîl kuş-ıla kahrı eyledi M.
// şehrin: halkın M.

620 Benî Sa'd-ı Hâlîm: Benî Sa'de Hâlîm F.

621 Bir hâtun anuñ içinde var-idi
Züybe kıızı Halîme dirler-idi

45^a M

622 Bir gece yaturiken ol düş görür
Gördi kim dünyâ içini nûr bürür

623 Nûr içinden çıkageldi bir civân
Didi beni emziren sensin hemân

624 Adım Aḥmed'dür Hâk'ıñ maḥbûbıyam
Cümle yaradılmışıñ maḥşûdıyam

625 Yâ ana gel Mekke'de bul beni sen
Hâlık'um ḥalk itmedi benden ḥasen

626 Ol Halîme çün uyandı uyḡudan
Gördi evüñ içi ṭolmuş ḳoḳıdan

17^b C

627 Ḳarnı ṭoymuş semrimiş anuñ teni
Şâdıısından gevdeye sıgmaz cânı

628 Halâline diyüvirdi düşini
Gel gör imdi sen anuñ sevnüşini

621 Züybe: Züveybe C.

'Züybe' kelimesinin doğrusu 'Züeyb'dir.

622 yatur-iken: yaturken M.

623 içinden: içinde C. // Didi beni emziren sensin: Didi beni sensin emziren C.

625 bul beni sen: bul sen beni C. // Hâlık'um ḥalk itmedi benden ḥasen: Hâlık'ım ḥalk eyledi ḥasen beni C.

626 evüñ: eviñ C, M. // ḳoḳıdan: ḳoḳudan C, M.

627 semrimiş: semir-imiş C: semürmiş F. // anuñ teni: anıñ teni C, M. // Şâdıısından gevdeye sıgmaz cânı: Sevnişinden gevdeye sıgmaz teni C.

628 sen: hem C. // sevnüşini: sevnışini C, M.

629 Ol aradan ‘azm idüben gitdiler
Geldiler Mekke’ye işit n’itdiler

20^a F

630 İşidürseñ tola cânuñ zevk-ıla
Eş-şalâtü ve’s-selâm di ‘ışk-ıla*

631 Bu yanadan dağı ‘Abdulmuṭṭalib
Ḥalîme’yi bulmağa oldu ṭalib

632 İstediler buldılar ol ḥâtunı
İllâ üstinde katı yıprak ṭonı

45^b M

633 Şoruban adunı nedür bildiler
Alubanı Âmine’ye geldiler

634 Virdiler Server’i anuñ eline
Ditremek düşdi cânına tenine

635 Virdiler ni‘met kese akçe ile
Dürlü ṭonlar hem dağı boḥça ile**

636 Alıban Aḥmed’i girdiler yola
Gitdiler hem gine geldüğü yola

637 Ol gice kim evlerine vardılar
Ne ki şayru var-ısa sağ buldılar

* 630 Beyit C’de yoktur.

630 cânuñ: cânıñ M. // ‘ışk-ıla: şevk-ıla M.

631 dağı: pes ki C. // Ḥalîme’yi: Ḥalîme’i C.

632 katı yıprak ṭonı: katı yıpranı teni C.

633 Şoruban: Şorıban F. // bildiler: didiler M. // Alubanı Âmine’ye geldiler: Aluban Âmine’ye getürdiler C; Alıbanı Âmine’ye gittiler F.

634 anuñ: anıñ M. // cânına tenine: cânına hem tenine C.

** 635-663. beyitler(29 beyit) C’de yoktur.

636 Alıban Aḥmed’i girdiler yola; Alıbanı Aḥmed’i girdi yola M; Alıbanı Aḥmed girdiler yola F. // geldüğü: geldiği M.

25^b S

- 638 Akdı şuyı yoğiken kıuyıların
Emceği tıldı südü kıoyunların
- 639 Yağmadılar evlerinde hiç çorağ
Gıtdı çavı ‘âleme yakın ırak
- 640 Bir ulu hâcet-hâne bilgil ‘ayan
Halîme’nün evi oldı ol zamân
- 641 Gelse gözsüzler görür gider-idi
Kötürüm gelse yürür gider-idi
- 642 Halîme yoğsılıken key bâı olur
Kademinde Server’ün devlet bulur

20^b F

- 643 Sen dahı bulmağ dilerseñ devleti
Vir şalâvât şâğ ola Hağ rahmeti

46^a M

- 644 Halîme bil bağladı hizmetine
Yüzi güneş dü-cihân devletine
- 645 Didi ben görmedüm anda hiç eşer
Şol işi kim ider anı her beşer

638 Akdı şuyı yoğ-iken kıuyuların; Akdı şuyı yoğ-iken kıuyuların S: Akdı şuyı şugılan kıuyuların M: Akdı şugılan kıuyuların şuyı F. // Emceği tıldı südü kıoyunların: Emceği tıldı süd kıoyunların S: Emceği tıldı kıoyunların südi F.

640 Birinci mısra’daki “hâcet-hâne” kelimesi S’de “hâne hâcet” şeklinde yazılmıştır. Yukarıda verdiğimiz şekilde vezne uymasa da mânâ açısından daha doğru olduğu için bunu tercih ettik.

hâcet-hâne: hâne hâcet S: hâcet-hâne oldı F. // Halîme’nün: Halîme’niñ M.

641 Kötürüm: Kötürümler S.

642 Server’ün: Server’iñ S, M.

643 dilerseñ devleti: isterseñ dövleti S.

644 yüzi: yüzü S, M.

645 ider: eyder M.

- 646 Ḳatı arı bisledüm ol Server'i
 Arıdur zîre Ḥaḳ'ıñ Peyğamber'i *
- 647 Ḳomadum anı yanımdan bir sa'at
 Görür-idüm dürlü dürlü mu'cizât
- 648 Günde bir ayca ḳadar büyür-idi
 Ayda ḥoḍ ol yıl ḳadar olur-idi

26^a S

- 649 Yürümeğe başladı yiryüzine
 Ḥasret itdi 'arş ayağı tozına
- 650 Didi Yârab baña da eyle naşîb
 Basa yüzüm başım üstine Ḥabîb
- 651 Ol gice kim mi'râc itdi Muştafâ
 Buldı 'arş ol gicede biñ biñ şafâ
- 652 Sen de eğer bulmaḳ isterseñ şafâ
 Vir şalâvât 'ışḳ-ıla pür-Muştafâ
- 653 Çün dili söze ser-âğaz eyledi
 Ḥamd-ile İlâh'ını yâḍ eyledi

646 bisledüm: bisledi M. // Arıdur zîre Ḥaḳ'ıñ Peyğamber'i: Arıdur zîre Ḥaḳḳ'ıñ Peyğamber'i S: Arturur zîre Ḥaḳ'ıñ gevheri F.

* 646 Bu beyitten sonra F'de şu beyit vardır:

Bisledüm yıllarla ḳışın [ve] yazın
Ağladuğın görmedüm dikme gözün

647 Ḳomadum: Ḳomadım M. // yanımdam: ḳatımdan C. // Görür-idüm: Görürüdüm S.

648 ayca: ay S.

F'de bu beyit ile bir sonraki beytin mısra'ları sehven birbirlerinin yerlerine (iki beytin mısra'larına 1, 2, 3, 4 olarak numara verecek olursak; nüshadaki sıralama 1, 4, 2, 3'tür) yazılmış ve mısra' kenarlarına Ğ (ayn) ve ط (tı) harfleri konulmak sûretiyle doğru yerleri belirtilmiştir.

652 F'de 'pür' kelimesi 'ber' şeklinde yazılmıştır.

M'de beyit şu şekildedir:

Sen de bulmaḳ istersen Peyğamber'i (Mısra' vezne uymuyor)
Vir şalâvât 'ışḳ-ıla Peyğamber'e

653 dili söze ser-âğaz eyledi: dili yasağa(?) esir eyledi F. // Ḥamd-ile İlâh'ını: Şükr-ile Allâh'ını F. F'de 'Allâh'ını' kelimesindeki ن (nun) harfinin noktası konulmamıştır.

654 Söyledi Allâhu Ekber kebîran
Ve'l-hamdü lillâhi hamden keşîran

21^a F

655 Oğlaniken oyuna karışmadı
Kimse-y-ile idişüp savaşmadı

46^b M

656 Yürür-[i]di edeb-ile pür-uşûl
Zîre cümle maḥlûka odur uşûl

657 Var-ıdı Ḥalîme'nüñ koyunları
Güder-idi koyunu oğlanları

658 İrdi Aḥmed dört yaşına ol zamân
Toḡuz ay geçdi-y-idi bile zamân

659 Gördi kardaşların Aḥmed Ḥazreti
Dü-cihânuñ varlığı Ḥaḡ rahmeti

26^b S

660 Gitdiler ikisi daḡı koyuna
Aldı ağaç buda gide koyuna

661 Ḥalîme eydür emânetsin baña
ḲorḲaram ben bir zarar ola saña

654 İkinci mısra' vezne uymuyor.
kebîran F: keşîran (a) S. // Ve'l-hamdü: el-hamdü S.
Lâfzı Arapça olan bu beyit; "Yüce Allâh çok büyüktür. Allâh'a ziyâdesiyle hamdolsun." anlamına gelir.

655 F'de 'oyuna' kelimesinin ı (ye) harfi sehven ı (pe) olarak yazılmıştır.
karışmadı: katışmadı F. // idişüp: idişip S: eydişüp M. // savaşmadı: şunışmadı F.

656 cümle maḥlûka odur uşûl: oldur cümle maḥlûkdan usûl M: oldur cümle maḥlûka uşûl F.

657 koyunu: koyunu S.

658 geçdi-y-idi bile; geçdi-y-idi yile S: geçdi bile F.

659 Dü-cihânuñ: Dü-cihânuñ S.

660 ağaç buda gide: çomaḡ bile gide F.

661 eydür: eydürir S. // ḲorḲaram ben bir zarar ola saña: ḲorḲaram ben zarar ola saña S: ḲorḲum bir zarar ola saña F.

- 662 Didi ana şaklayımazsın beni
Pâdişâh-ı bî-zeval şaklar beni
- 663 Baña oldur nâşır u mu'în olan
Gice gündüz hâcetüm revâ kılan
- 664 Var işüne beni ısmarla aña
Ol Kerîm'dür 'avni yetişür baña *
- 665 Gitdi andan vardı koyun katına
Pes bak imdi Allâh'ıñ kudretine
- 666 Ol koyunlar kodı ayağına baş
Virdi selâm her yañadan qurı yaş **
- 667 Bir koyunuñ ayağı aksağ-ıdı
Kemiği sınmışdı şanma sağ-ıdı

21^b F

- 668 Dutdı mübârek eli ol ayağı
Şağ oluban oldı yine bayağı ***

663 nâşır u mu'în: nâşırı mu'în S: nâzır u mu'în C: nâzır hem mu'în F. // hâcetüm: hâcetim C, M.

664 Ol Kerîm'dür: Ol Kerîm'üñ C, F. // yetişür: yetişir S, M.

* 664 Bu beyitten sonra M'de şu beyit vardır:

Destûr aldı anasından ol Hâlîm

Ol 'Alîm ü ol 'Aţuf u ol Selîm

665 Pes: Sen C, F. // Allâh'ıñ: İlâh'ın S, M: Allâh'ın C.

** 666 Beyit C'de yoktur. 666-799. beyitler(134 beyit) M'de yoktur.

667 Bir koyunuñ: Bir koyunıñ S: Ol koyunlar C. // aksağ-ıdı: ağsağ-ıdı S.

668 Dutdı: Tıtdı C, F. // Dutdı mübârek eli ol ayağı: Tıtdı mübârek elin ayağını C. // Şağ oluban oldı yine bayağı: Şağ oluban yine ol bayağını C: Şağ oluban gine oldı bayağı F.

*** 668 Bu beyitten sonra C'de diğerk nüshalardan farklı şu beyitler vardır:

[Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün]

Bu bir gevherdürür aşla baña hiç kadr-i kıymet yok

Qalan gevherleriniñ külli bunıñ katında kıymet yok (Mısra' vezne uymuyor)

Budur Hâk sırrına vâkıf budur Hâk'ı iden izhâr

Şa'âdetiñ var itmişdür ki Allâh aña minnet yok

18^a C

Sa‘âdet burcunîñ mâhî budur ‘âlemlerîñ şâhî
Ziyâsı göklere ağdı ki yir ü gökde zulmet yok

Nice vaşf iyleyim saña budur ‘âlemde bî-hemtâ
Ki bundan ğayrı ‘âlemde daĥı şahib-mürüvvet yok

Bu bir nûr-ı İlâhî’dür vücûdu zâhir olduĥda
Yire düşdi kâmu bütler tapıla daĥı ‘izzet yok

Bi-ĥamdillâh yitişdüñ sen eĝer maĥbûl olur-ısañ
Saña evlâdîña külli ki bundan olur ĥürmet yok

Ĥalîme ana bunları işidüp kalbi ĥoş itdi
Didi vallâhi pes baña ki bundan ulu devlet yok

[Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün]
Ĥalîme dir getür görem Ĥabîb’im
Benim dertlerime budur tabîbim

Âmine şundi o Şâh’ı eline
Ĥalîme aldı o mâhî eline

Ki göĝsi bendelerini çâk kıldı (Mısra’ vezne uymuyor)
Yudı memesini ĥoş pâķi kıldı

Dizi üstine yaturdı Ĥabîb’i
Uyardı uykusından ol tabîbi

Mübârek gözlerini açdı baĥdı
Gülüben ĥulķ-ıla baĝrını yaĥdı

Ĥalîme ana şâĥ oldı göricek
Memesin aldı aĝzına viricek

Getürüp ol memesin virdi andan
Alup emmedi anı ol güzel cân

Ĥalîme şundi öpdı ayaĝını
Yüzün gözine sürdi ayaĝını

18^b C

Didi şahib-mürüvveddür Muĥammed
Ki oĝlumla aĥuvvet itdi Aĥmed

Memeniñ birini emmedi ya‘nî
Ki Zâmrâ’ya ĥodı ĥışsa bu ma‘nî

Emer bir oĝlanı var-ıdı anuñ
Adı Zâmrâ aydı işitgil(?) anuñ

Didi buldum budur baña devlet (Mısra’ vezne uymuyor)
Bunuñ kulluĝın itmek baña ‘izzet

Sa‘âdetle buña kulluķ idem ben
Eĝer virürseñüz alup gidem ben

Virdi Şeybe Hâfîme anaya hem
Alup eydür budur derdime merhem

Dağı dirdi aña çok dürlü ni' met
Didi var eylegil sen buña 'izzet

Hâfîme aldı ol Şâh'ı eline
Ki virdiler alup gide yolına

Üç ayda bir getüre anasına
Bunuñ üzre çok kavlı itdi Âmine

Turup vardı halâlinüñ katına
Olur dâ'im anuñ hizmetine (Mısra' vezne uymuyor)

Pes andan geldi anlar evlerine
Benî Sa'd kavmi dağı yine bile

Getürdiler eve cânım Hâbîb'i
O dertlü cânlara olan tabîbi

Ol kavmiñ içine çün geldi ol Şâh
Olara mal ni' met virdi Allâh (Beyit vezne uymuyor)

Ganî oldu be-küllü ol halâyık
Bilürlerdi Muhammed'dendi bâyıq

Sefer itse eğer bir kişi niyet
O Sulţân'ın yüzün görmekdi 'âdet

19^a C

İderlerdi ziyâret ol Hâbîb'i
Budur dirlerdi dertleriniñ tabîbi (Mısra' vezne uymuyor)

Hâbîb'i ol kabîle hoş severdi
Yüzün görmeğe kâmusı iverdi

Ne dürlü hasta kim olaydı ey cân
Yüzün görmek olurdu aña dermân

Ki gelse kör kötürüm sağ olurdu
Yüzünü gören ifâkat bulurdu

Ulalmaya başladı ol güzel Şâh
Tururdu hizmetine şems-ile mâh

Kaçan kim bir yaşına irdi Server
Dili söyledi hem Allâhu Ekber

İrişdi dört buçuk yaşına Sulţân
Hem oldu derde dermân cânlara cân

Hâfîme anaya eydür bu eydür
Benim karındaşlarım kânde gider dir (Mısra' vezne uymuyor)

Giçe bir yirde olur leyli gündüz
Görünmezler baña digil nedürsüz

Ḥalîme didi kim ey cânım cânı (Mısra' vezne uymuyor)
Atam anam cânım hep saña kırbân

Ki biz bir kıavmidük uş aç u muhtâc
Tapuñ oldı sa'âdetle bize tâc(?)

Ġanî olduĝ senüñ sâyeñde şimdi
Koyun kıuzu iken çok oldı şimdi

Senüñ kıardeşleriñ koyun güderler
Anuñ-çün gündüz oluncak giderler

Didi Server anaya n'eylemişem
Mürüvvet dirliĝi dirlemişem (Mısra' vezne uymuyor)

Bile varmaĝ-ıdı anuñ revâsı
İşit ne dir o dertleriñ devâsı

19^b C

Ḥalîme ana eydür hâşâ ey cân
Cümle oĝlum kıızım hep saña kırbân

Koyun gütmek nedür kim arzularsın
Ne nesnedür cânım anı dilersiñ

Didi Server ki ev halkıyuz biz (Mısra' vezne uymuyor)
Ne-çün anlar güder varmayaruz biz

Revâ mıdur ki anlar ıssı günde
Koyunı güderler şahrâ yüzinde (Mısra' vezne uymuyor)

Ferâĝat gölgelerde biz turavuz
Revâdur ki olârũñla varavuz

Ḥalîme ana eydür ey şeker-leb
Koyun daĝı çobanı küllisi hep

Seniñ yoluña olsun külli kırbân
Hele çü arzu idersin sen ey cân

Yârın göndüreyin ora varasın
Koyun kıuzu ve şahrâlar göresin

Çün aĝşam oluban geldiler anlar
Şâh'ıñ arzusını bildiler anlar

Ḥalîme ana oĝlanlara eydür
Şâh'ı işmarlayup anlara eydür

Siziñ-ile varsun Muĝammed (Mısra' vezne uymuyor)
Kim eydür arzular görsün Muĝammed

Velî key gözleñ anı hizmet eylen
Ne söyler-iseñ hulķ-ıla söyleñ (Mısra' vezne uymuyor)

Şovuk gölgelere iletüñ anı
Şaķınıñ ıssıdan ol âru cânı

Aluban[ı] Şâh'ı getürdiler hoş
Bir ağaç gölgesine yitdiler hoş

Bular anda otururken ferâğat
İşit imdi neye irdi hikâyet

20^a C

Bir aşlan var-ıdı anda dereye
Koyun kuzu kımazdı ol dereye

Ki nâğâh kör-ıdı dirler-ıdı ol aşlan (Mısra' vezne uymuyor)
Çıķageldi bularıñ üstine cân

Göriccek kaçdılar ol iki oğlan
Yaluñuzca alur anda ol Sulţân (Mısra' vezne uymuyor)

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]
Tırdı yirinde örü ol hoş hışal
Kıarşu vardı aşlana şâhib-cemâl

Gördi aşlan Şâh'ı kodi yüz yire
Yapuşup kulağına şâhib-kemâl

Didi aña yâ ebâ leys bil beni
Kim Muħammed'den sen itme kıl ü kıâl

Yüri ayruķ bunda tırma git didi
Key şaķın kimesneye itme vebâl

Sürdi aşlan yüzini ayağına
Ol ki yüzini göre idemez vebâl(?) (Mısra' vezne uymuyor)

Döndi gitdi yine ol hayvanı gör
Sen daķı hayvan değılseñ ma'nî al

Gör ki hayvan bilür 'izzetini (Mısra' vezne uymuyor)
Aña 'izzet idene irmez zevâl

Vir şalâvât cân-ıla gel sen aña
Şuçlarıñ bağışlaya ol lâ-yezâl

'İşk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm
Tâ ki tıtmaya senüñ gönlüñ melâm

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün]
Gördiler çünki aşlan gitdi andan (Mısra' vezne uymuyor)
Kıtına geldiler ol iki oğlan

20^b C

Didiler Şâhâ nice kıarşu varduñ
Kıulağına yapışduñ ne buyurduñ

Didi var git didim aña ol Sulţân (Mısra' vezne uymuyor)
Varup gitdi daķı kıorķmadım andan

O gün aþşam olunca yürüdiler
Dönüp çün evlerine geldi bunlar

Halîme karşı vardı buldı Şâh'ı
Alup bağına bağıdı tolu mâhı

Didi arzuna ayrık varma cânım
Koyun gütmek yirişmez saña cânım

Alup eve getürdi ol Habîb'i
Didi ey dertlü cânımıñ tabîbi

Çü meşhur oldı 'âleme kemâliñ
Sa'âdetdür görem görklü cemâliñ

İrişdi biş yaşına ol güzel Şâh
Ki yine irdi işit sevgülü Şâh

İrişdi nâgihân Cebrâ'il anuñ
Ki yardı şadrını gider gümânuñ

Göricek oğlanlar seğırtti (Mısra' vezne uymuyor)
Halîme ananıñ katına yetdi

Didi Zâmrâ çağırıp ey ana hey
'Aceb n'oldı Muhammed bil ki sen vey

Didi ana gelürler iki erler
Gelüp anda bu Sultân'ı tutarlar

Bıçaqla yardılar göğsini anuñ
Bu söz hağdur gider bizden gümânuñ

Halîme sözi işitdi bulardan
Çıkrıp tırdı geldi kıldı efgân

Seni elden çıkardum mı didi âh
N'ideyin n'eyleyeyin ey güzel Şâh

21^a C

Seğırdip geldi gördi ki Muhammed
Turup bir arada mest gibi Ağmed

Velf olmiş-[ı]dı beñzi teğayyür
Ki şöyle tırmış iderdi tefekkür

[Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün]
Halîme bağına başup didi n'oldı saña cânım
Fidâ olsun yolıñda hep atam anam benim cânım

Nedendür beñziniñ levni şararmış ey güzel cânım
Ne hâl oldı saña digil iki 'âlemde sultânım

Senüñ görklü cemâlinden bizi ayırmason Allâh
Ki sensüz virmesin 'ömri dağı baña o Sultân (Mısra' vezne uymuyor)

669 Var-ıdı bilüñ bir arslan burada
Kıomamışdı cânıudan ol yörede*

670 Ğāfilin anlar oraya vardılar
Arslanı hem ol arada gördiler

27^a S

671 Dâye oğlı kaçmağa döndi yüzün
Tâ ki görmeye ol arslanuñ yüzün

Bir acıdurur Żamrâ getürdi ağudan acı (Msıra' vezne uymuyor)
İçürdi ben ğarîbe ki eridi hep etim benim

Didi Żamrâ didi ki ğakdur ana (Msıra' vezne uymuyor)
Gelüp iki güzel yiğit yararlar şadırımı benim

[Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün]
İkisi dağı ğûb şuretlü mağbûb
Olarıñ gibi ben hiç görmedim ğûb

Gelüben yardılar ikisi göğsüm
Çıkardılar yüreğim anda gördim

Ķodılar anı bir řasıñ içine
Şu şodılar yudılar anı yine

Çıkardılar o yunmış bir bâde kıan
Didiler saña lâyıķ değil ey cân

Didiler ğaıt-ı şeyâtındur saña bu (Msıra' vezne uymuyor)
Yarışmaz uş giderdük yime kıayđu

Yudılar yüreğim yine şodılar
Şığadılar çü göğsimi didiler

Ki kıorkmağıl saña hiç kıorku yokdur
Velî düşmanlık iden kışi çokdur

21^b C

Diyûban ağdı gök yüzine bunlar
İkisi de güzeller ğûb güzeller

İşitdi pes Ğalîme bir bir anı
Nedür ol bildi ve yandı cânı (Msıra' vezne uymuyor)

* 669-709. beyitler(41 beyit) C'de yoktur.

669 bilüñ: bilinñ S.

671 Dâye: Ŧâye F. // arslanuñ: arslanıñ S.

- 672 Didi Server oğlana kim kaçma tır
Gör aña ben n'eylerem sen baķatır
- 673 Vardı arslandan yaña cânlar cânı
Karşu geldi arslan aña yalını
- 674 Meskenet itdi Hâbîb'i göricek
Cümle bilür maḥlûḳ anı göricek
- 675 Sürdi yüzünü yuvalandı yire
Diledi kim yirin içine gire
- 676 Ne didi aña Mübîn ü hem Emîn
Bu arada tırma ayruḳ git hemîn
- 677 Aduñ işidüp kimesne ürkmeye
Ya daḥı seni görüben ḳorḳmaya
- 678 Gitdi andan dutdı arslan sözünü
Biz ḳulaĝa ḳoymazuz bir sözünü
- 679 Geldiler aḥşam eve güle güle
Karşu vardı Hâlîme yile yile
- 680 Öpdi ḳoçdı baĝrına başdı anı
Ol leṭâfet ma' deni görklü cânı

673 arslan: arşlan F.

674 bilür maḥlûḳ: maḥlûḳ bilür F.

676 git: gide F.

678 Gitdi andan tıtdı arslan sözünü: Tıtdı andan arslan anuñ sözünü F. // dutdı: tıtdı F.
İkinci mısra'ıdaki 'bir' kelimesi F'de eksiktir.

- 681 Oğlanlar işidenler n'itdiler
Analarına hikâyet itdiler*
- 27^b S; 22^a F**
- 682 Didi oğlanlar o gün grdğini
Arslanı ol yöreden srdğini
- 683 Dağı koyun ayağın söylediler
Orada olan bile diñlediler
- 684 Sen dağı diñle sözin cndan tamm
'Işık-ıla di eş-şalt ve's-selm
- 685 Gice geçdi çn şabah oldu yine
Vardı gine anlaruñla koyuna
- 686 Vardılar otlağa anlar ol zamn
İki kişi çıkageldi ngehn **
- 687 İlk ayağın řoñra elin pdiler
Oğşayuban arşasını kaçdılar
- 688 Ktı 'izzet itdiler Hk dostına
Aldı biri Server'i diz üstine
- 689 Didiler korkma şah yd değlz
Feriřtelerz muşı' bendeleriñz

* 681 Beyit F'de yoktur.

681 Birinci mısra' vezne uymuyor.

682 o gün grdğini: gördüklerini F.

686 Vardıla otlağa anlar: Vardılar anlar otlağa S. // ngehn: ngihn

** 686 Bu beyitten sonra F'de şu beyit vardır:

'İzzet-ile virdiler gelüp selm

Didiler hem eş-şalt ve's-selm

687 arşasını kaçdılar: arşasın (?) F

688 diz: dizi S.

689 İkinici mısra' vezne uymuyor.

- 690 Yardı göğsin çıkardı yüreğini
Didi Hâk bilür işüñ yigreğini
- 691 Bize emr eyledi Kevşer şu-y-ile
Yüreğünü yuyavuz Hâk emr-ile
- 692 Çıkarur koyundan biri ibriği
Koydı şuyu yudı biri yüreği
- 693 Kõdılar yüreği gine yirine
Sevmeyenler anı yârın yirine

28^a S

- 694 Sever-[i]señ ol Resûl'i 'ışk-ıla
Vir şalâvât rûhına sen 'ışk-ıla*
- 695 Şıgadılar göğsin anuñ n'itdiler
Gine elin öpübeni gitdiler

22^b F

- 696 Acımadı zerrece kan çıkmadı
İllâ kardeşleri aña bakmadı
- 697 Gitdi eve birisi yile yile
Birisi kaldı koyun-ıla bile

Feriştelerüz: Ferišteherüz F. // bendeleriñüz: bendeñüz F.

690 Birinci mısra' vezne uymuyor.

göğsin: göğsünü S. // işüñ: işiñ S.

691 emr eyledi: emr idi ki F. // yüreğünü: yüreğini F.

692 S'de bu beytin ikinci mısra'ı ile bir sonraki beytin birinci mısra'ı derkenara yazılmıştır.

biri ibriği: biri bir ibriği S. // yudı biri: biri yudı F.

693 yüreği: yüreğini S.

F'de beytin ikinci mısra'ına 695. beytin ikinci mısra'ı yazılmıştır.

* 694 ve 695. beyitler F'de yoktur.

696 zerrece: zerrece F.

- 698 Vardı didi Hâlîme'ye ol işi
Baş açup Hâlîme döğündi taşu
- 699 Ne diyem ben ol 'Abdülmuttâlib'e
Didi hayf emeklerüm oldı hebâ
- 700 Cân acısından yügirdi ol yaña
Anı görenler kamu kaldı taña
- 701 Didi gözüm nûrı Aḥmed kandesin
Gönlümüñ sürûrı Aḥmed kandesin
- 702 Cân gönlinüñ mâhı Aḥmed kandesin
Dü-cihânuñ şâhı Aḥmed kandesin*
- 703 İrdi feryâd idüben saçın yola
Gördi Aḥmed oturur güle güle

699 Birinci mısra' vezne uymuyor.

Didi hayf: Zî-hayf

700 yügirdi: seğirtti F.

701 Gönlümüñ: Gönlümüñ S.

* 702 Beyit F'de yoktur.

702 Birinci mısra' vezne uymuyor.

703 güle güle: levlâk-ile F.

S'nin derkenarında bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:

Didi kim ehlen ve sehlen merhabâ

Sensin ol Aḥmed Muḥammed Müctebâ

Sensin ol âḥir zamân Peyğamber'i

Gelmemişem ben katuña Server'i

Sensin ol cümle nebîler ḥâtimi

Seni gören görmeye hergiz kamu

Sensin ol kân-ı şefâ'at kim kılan

Yazdı evvel aduñı gör ne direm

Sensin ol levḥde adı key bilgülü

On sekiz bin 'âlem içre topdolu

Sensin ol şayru gönüllere şifâ

Daḥı görmez gözlere nûr u şafâ

- 704 Yüzi nûrı ‘âleme şu‘le virür
Anı seven Hâk rızâsını bulur
- 705 Hâlîme eydür eyâ cânım cânı
Bilmezem o çok mı tıtdı oğlanı
- 706 Didi baña feryâd idüp yâ ana
Bize bu gün ne iş oldı gör yine
- 707 Kârdeşümi öldürdi iki kişi
Ol söz-ile akdı gözümüñ yaşı

28^b S

- 708 Didi Aḥmed girçek eydür yâ ana
İki kişi geldi ve gitdi yine
- 709 Aldı Hâlîme eve geldi anı
Korkısından kalmadı yarı cânı

705 eyâ: ey S. // Bilmezem o çok mı tıtdı oğlanı: Bilmezem o çok tıtdı oğlanları S. // tıtdı: dutdı F.

707 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
gözümüñ: gözümüñ S.

708 geldi ve gitdi: geldi-y-idi S.
S’nin derkenarında bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:
Ümmü Eymen işidür işbu sözi
Âh ider kan yaş-ıla tolar gözi

Kanı ol dünyâda benüm hâşılum
Kanı ol baḥçem bağım taze gülüm

Kanı ol gönüller eğlencesi (Mısra’ vezne uymuyor)
Kim baña işmarladıydı anası

Didi kim ol yüreğim yağı kanı
O gözüm[ün] nûrı cânım[ın] bağı

Kanı ol benüm ciğerim pâresi
Kanı kande niresinde _

709 kalmadı: kalmadın F.

23^a F

- 710 Didiler bunı alup gitmek gerek
Anasına Mekke'de iltmek gerek*
- 711 Aluban iletdiler anasına
Dağı 'Abdülmuṭṭalib dedesine
- 712 Gördiler göz puḥtesi oldu Ḥabîb
Dağı cânlar puḥtesi oldu Ḥabîb**
- 713 Aldı dedesi yüreğine başar
Şafâ geldüñ ey cânım cânı öpüser***
- 714 Öpdi anası dedesi elini
Her biriniñ şâḍ kıldı cânını
- 715 Șomadı dedesi katından anı
Cânı gibi sever-idi ol cânı
- 716 Tâ aña değın dişini dişedi
Dedesi 'Abdülmuṭṭalib besledi****

710 Anasına Mekke'de: Mekke'de anasına C.

* 710 Bu beyitten sonra C'de şu beyit bulunmaktadır:
Gördiler o Şâh'ı Mekke'ye tîz(?)
İderlerdi hasûdden ya'nî pürhiz(?)

711 Aluban: Aluban iletiler S, F.

** 712 Bu beyit S'de yoktur. Ancak diğeri iki nüshada bulunduğu için metne dâhil ettik.

712 puḥtesi oldu: baḥtı olmuş F.

*** 713 Beyit C ve F'de yoktur.

713 İkinci mısra' vezne uymuyor.

714 elini: katında anı F. // şâḍ kıldı: şâḍ eyledi S.

715 Șomadı: Șomazdı C.

**** 716-723. beyitler(8 beyit) C ve F'de yoktur.

716 İkinci mısra' vezne uymuyor.

- 717 Çün sekiz yıllık iki aylık olur
Dedesi dünyâdan rıhlet kıılır
- 718 ‘Ömri yüz on yaşına yitmiş idi
Pes yiğitlik kuvveti gitmiş idi
- 719 Dedesi pes Aḥmed’i ışmarladı
Oğluna gökcek bunu řaklañ didi
- 720 Pes şatına aldı anı ‘ammüsi
Ol Ebû Tâlib ‘Alî’niñ atası
- 721 Sevdı anı şodı malın yolına
Çün irişdi on iki yaş şavlına

29^a S

- 722 Çok ‘alâmet gördiler andan ‘aceb
Şavmi içinde ulu-y-ıdı key neseb
- 723 Dedesi Mekke’de beğ kâdı-y-ıdı
İl vilâyet hükmine râzı-y-ıdı
- 724 Her ne dürlü da‘vî kim gelse aña
Şorar-ıdı dedesi fazlın aña
- 725 Niçe müddet böyle geçti günleri
Dünleri kâdîr ve bayram günleri *

717 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

722 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

723 Mekke’de beğ: bil Mekke’de C: Mekke’de biğ F. // râzı-y-ıdı: râzı idi C.

724 da‘vî-kim: kim da‘vâ C. // dedesi fazlın aña: Ḥak’iñ fazlını aña C.

725 niçe: nice F.

* 725 Bu beyitten sonra F’de şu beyit vardır:

Bayram ola günlerüñ senüñ-daḥı

Vir şalâvât Muşafâ’ya ey aḥî

- 726 'Âkı1-ısañ aña bu çarhıñ işin
Kimseyi kor mı güle yazın kışın
- 727 Kim ki bir sâ'at gülerse dünyâda
Ağlar ol yıllarnı seller ey dede
- 728 Hâk Te'âlâ gör Habîb'in n'eyledi
Dünyâ içre niçe öksüz eyledi

22^a C

- 729 Gelmedin dünyâya gitdi atası
Gitdi anası dağı hem dedesi

23^b F

- 730 Kaldı yetim atadan hem anadan
Şöyle taqdîr itdi anı Yaradan
- 731 Bir sözüüm var burada diñle saña
Göre turursın anı anlasaña
- 732 Bir yetim göricek esirgemezüz
Yâhuğ ğarîb hatırını şormazuz
- 733 Hâk rızâsı yolına incinürüz
Dünyâya turmayıban dülcinürüz

726 bu çarhıñ işin: dünyânıñ işin C, F. // Kimseyi kor mı: Kimse komaz C: Kimse ol komayalım F.
727 bir sâ'at gülerse: gülerse bir sâ'at F. // Ağlar ol yıllarnı seller ey dede: Ağlar ol yıllaruya yıllar ey dede C: Ağlayalar gülmeyeler ey dede F.
728 niçe: bunca C: nice F.
729 Gelmedin dünyâya: Dünyâya gelmedin C.
730 itdi anı: eyledi ol C, F.
731 Göre turursın anı añlasana: Gör ne turursın anla diyem saña S.
732 İkinci mısra' vezne uymuyor.
göricek: görsek C, F. // Ya huđ ğarîb: Yâ ğarîbiñ C, F.
733 Hâk rızâsı cevrine incinürüz: Hâk Te'âlâ rızâsı yolına inciniriz: C. // Dünyâya turmayıban dülcinürüz: Dünyâya hem turmayup dincinürüz C. // dülcinürüz F: dülciniriz S.

734 Dîn yolında bir ahır gelse bize
Gücümüz yiter hemân ikiñüze

29^b S

735 Hak Te‘âlâ dostımı Habîb’ini
Cümle dürlü dertlere tabîbini

736 Niçün ideydi yetim ol rahmeti
Ya niçün çekeydi ol çok zahmeti

737 Ehl içinde ya niçün oldu ğarîb
Bu sözi añlayımsın zî-‘acîb

738 Bil yetimlik adr-i Hak’da yücedür
Cevr-i miñnet hem dağı derecedür

739 Anuñ-içün cümle ehlüllâh gelür
Her birisi cevri ihtiyâr kıılır

740 Gıtdiler bu dünyâdan miñnet-ile
‘Âıbet vaşl oldılar rahmet-ile

741 Dilerseñ sen dağı rahmetden şevâb
Vir şalâvât görmeye cânuñ ‘azâb*

734 Gücüzümüz: Gücimüz C. // ikiñüze: iküñize C.

735 dürlü dertler: dertlü cânlara C.

736 niçün: nicün C, F. // ideydi yetim: ide-y-idi yetim S: yetim ide-y-idi C. // çekeydi ol çok: çeke idi ol C: çeke-y-idi çok F.

737 Ehl içinde ya niçün: ehli içinde C. // anlayımsın: anlayamazsın C.
‘bu sözi’ S’de eksiktir.

738 Bil yetimlik adr-i Hak’da: adr-i yetim Hak atında C: Bil yetimüñ adri Hak’da F. // miñnet: miñhannet S.

739 anuñ-içün: anıñ-içün C. // kıılır: görür F.

740 vaşl: vaşlı S, C.

* 741 ve 742. beyitler C’de yoktur.

741 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
cânüñ: cânıñ S.

742 Faḥr-i ‘âlem irdi on beş yaşına
Kondı ol tâc-ı nübüvvet başına*

743 Nice müddet oldı ‘ammüsi-y-ile
Ebû Tâlib ‘Alî atası-y-ıla

24^a F

744 Dürlü dürlü miḥneti gördi başı
Vardı yigirmi bişe daḥı yaşı

22^b C

745 Aldı ol vaḳtın Ḥuveylid kızını
Ḥadîce’ydi ol ḥâtunlar güzîni

746 Sevdi anı ol ḥâtunlar Server’i
Mal virüben Şam’a gönderdi giri**

747 Meysere adlu kulu koşdı bile
Tâ ki yollarda aña ḥizmet kıla

748 Tıtdı yükler develer kıldı kıtar
Meysere-ile ikisi yola gider

30^a S

749 Çünkü Ḥadîce gönderdi ol ikisin
Kendü ḥalvet kıluban döker yaşın

750 Yüzünü yire sürer ḥâcet diler
Kim Muḥammed benüm olursa eğer

* 742 Beyit F’de yoktur.

743 ‘ammüsi-y-ile: ‘ammüsi ile C. // atası-y-ıla: atası ile C.

744 yigirmi bişe daḥı yaşı: yigirmi beşine daḥı yaşı C.

745 Aldı ol vaḳtın Ḥuveylid kızını: Aldı ol vaḳtın Ḥuyle kızını S: Ol vaḳtın aldı ḥûriler kızını C. // Ḥadîce’ydi:Ḥadîce’yidi S: Ḥadîce’di C.

** 746-756. beyitler(11 beyit) C ve F’de yoktur.

748 Bu beyit derkenarda yazmaktadır.

749 Birinci mısra ‘ vezne uymuyor.

750 benüm; benim S.

- 751 Ka‘be’ye kırbân ideydüm çok deve
Dağı dervişleri getürem eve
- 752 Yidirem geydürem hem miskinlere
Ağçe altun çok virem ben anlara
- 753 Hâcetini Hâk Çalab kıldı kabûl
Âhir anı nikağ eyledi Resûl
- 754 Yigirmi beş yaşındaydı ol Emîn
Şanki dutar-ıdı günlü gün
- 755 Kırk yaşında-y-ıdı hâtun ey beği
Kendüye huy eylemişdi eylüğü
- 756 Yoğ-ıdı anuñ malına hiç hisab
İdemezdi kimse anı hiç hisab
- 757 Var-ıdı bil muţbağında on havan
Onı dağı kızıl altundan ey cân
- 758 Yüz rıtıl tuz günde girir aşına
İşidicek bu sözi diñle yaşa
- 759 Bunı dağı bilmiş olğıl ey ahî
Yüz otuz dirhem tırur rıtıl dağı

751 ideydüm; ide-y-idüm S.

752 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
anlara; onlara S.

754 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
Yaşındaydı; yaşında-y-ıdı S. // dutar-ıdı S.

757 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
Var-ıdı bil muţbağında on havan: Var-ıdı kendi icün bir on havan C.
F’de ‘var-ıdı’ kelimesi ÷ (dal) harfi unutulak ‘varı’ olarak yazılmıştır.

758 tuz günde girer aşına: duz gider-idi hem aş C: tuz günde girürdi aş F. // diñle yaşa: tañla paşa C:
taña başa F.

759 olğıl: ol kim C. // dirhem tırur: dirhem S: dirhem durur C.

760 ‘Âkıl olan bu iki sözden bilür
Bâkîsin aña göre kıyâs kıılır*

761 Şunca malı harc ider hep yolına
Tâ ki Hakk’uñ rızâsında bulına**

30^b S

762 Gördi şonına kalanlar malını
‘Âkileydi hayra şundı elini

763 Şon deminde key faqir oldı katı
Viridi dünyâ aldı şatun aḥreti

764 Gör ol aḥret ḥâtunınuñ himmetin
Bulıcağaz Haq Ḥabîb’i rahmetin

765 Sen daḥı vir malıñı Allâh için
N’itsün Allâh hep gine senüñ için

766 Bunda harc it varuñı dost yolına
Buñ deminde saña derman bulına

* 760 Beyit F’de yoktur.

761 Şunca malı harc ider hep: Şunca malı harc eyledi S: Bunca malı harc ider hem C. // Hakk’uñ: Hakk’ıñ S, C.

** 761 Bu beyitten sonra F’de şu beyit vardır:

Gördi zîrâ dünyânuñ şebâtı yok
Ḥalkınuñ daḥı ebed ḥayatı yok

762 ‘Âkileydi: ‘Âkıl idi C.

763 aldı şatun: şatun aldı C.

764 C ve F’de bu beyit 760. beyitten sonra yazılmıştır.
aḥret; âḥîret S, C, F. // ol: o C. // Bulıcağaz: Bulıcağ C: Bulucağaz F.

765 Bu beyit C’de şu şekildedir:
Sen daḥı harc it varıñ Haq yolına
N’itsün Allah hep seniñ-çündür yine
vir malıñı: vir varuñı F.

766 Bunda harc it varuñı: Bunda harc itdi varını S: Bunda vir varıñı hep C.

24^b F

- 767 Senüñ oldur kim virür elüñ senüñ
Girü kalan vallâhi değil senüñ
- 768 İllâ n'idem kapladı hırş gözüñi
Toyurur ancak ki toprak gözüñi

23^a C

- 769 Dünyâ arduğınca artdı zaħmetüñ
Dürlü teşvîşüñ ve kırı miħnetüñ
- 770 Dünyâ işine yilersin güc-ile
Haħ işin işlersin elüñ uc-ile
- 771 Ya başuñ ağrur ya bilüñ ya dizüñ
Burtarırsın sen aña yüzüñ gözüñ
- 772 Her kimüñ ki gönli içinde ne var
Anı işler dün ü gün ânı sever*
- 773 Gelüñ inşâfa gelemüz cümlemüz
Ümmet işinde nemüz vardur nemüz
- 774 Görelüm ne işledi Peyğamber'i
Tanrı dostı ol nebîler Server'i

767 kim: ki C. // elüñ: eliñ S, C. // senüñ: seniñ S.

768 hırş gözüñi: hırş yüzüñi C. // Toyurur ancak ki toprak gözüñi: Toyurur toprak ancak göziñi C.

769 Dünya: Dünyañ C. // rahmetüñ: miħnetiñ C: miħnetüñ F. // teşvîşüñ: teşvîşiñ S.

770 yilersin: yilersiñ S. // işin: işini S. // elüñ: el S, F.

771 Ya başuñ ağrur ya bilüñ ya dizüñ: Ya başıñ ağrur ya biliñ ya diziñ S, C. // ağrur: ağrır S. // burtarırsın: burtarırsıñ S, F. // yüzüñ gözüñ: yüziñ göziñ C.

* 772 Beyit C ve F'de yoktur.

773 gelüñ: geliñ S. // Ümmet işinde nemüz vardur nemüz: Kalmazuz ğod dünyâda biz ölürüz F.

774 Görelüm: Görelim C.

31^a S

- 775 Ümmet-isevüz tütalum sünnetin
Tâ bulavuz Hâk rızâsın rahmetin *
- 776 Yâ İlâhî dostuña sen ümmet it
Fazluñ-ıla cümlemüze rahmet it
- 777 Ümmet-iseñ Server'e cândan tamâm
'Işık-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm **
- 778 Bir zamân ol halkdan itdi 'uzleti
Hîra Tağı'ndaydı anuñ halveti
- 779 Gündüzün olurdı anda ol Habîb
Ol yüzi gül cümle dertlere tabîb
- 780 Gice olıcağ gelürdi evine
Tâ ki ehli göre anı sevine

25^a F

- 781 Kime diyin ol nübüvvet hil'ati
Nice-y-idi dîni ve şeri'ati

* 775 Beyit C'de yoktur.

775 F'de 'ümemet-isevüz' kelimesindeki ز (ze) harfinin noktası konulmamıştır. S'nin derkenarında bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:
Kande kılam ben bunuñ vaşfın tamâm
Bâri hatm-i enbiyâdur ve's-selâm

776 dostuña: dostuña S, C. // ümmet it: rahmet it C.

** 777 Beyit C'de yoktur.

777 Ümmet-iseñ Server'e cândan tamâm: Rahmet itsin dir-iseñ Rabbü'l-enâm F.

778 F'de 'halkdan' kelimesi sehven 'hakdan' yazılmıştır.
'uzleti: 'azleti C. // Tağı'ndaydı: Tağında idi C. // anuñ: anıñ S.

779 Ol yüzi gül cümle dertlere tabîb: Yüzi olan cümle dertlere tabîb C.

780 gelürdi: gelir-idi S: gelür-idi F. // ehli göre: göre ehli C.

781 Kime diyin ol nübüvvet hil'ati: Kime-deyn ol hil'at-i nübüvveti C, F. // Nice-y-idi: Nice idi C. // dîni: dîn S.

782 Ba'zılar dir şer' Nûh üstinde-y-idi
Ba'zılar dir İbrâhim dîninde-y-idi

783 Zîre her nebî cihâna geldiler
Cümlesi İslâm üzere oldılar

784 Çünkü yitdi kırkına anuñ yaşı
Ol sa'âdet devleti dîn güneşi

23^b C

785 Hâlvetine Hîra Tağı'nda meğer
Otururken Cebrâ'il'e emr ider

786 Vakti oldu yâ Emîn'üm dir Hudâ
İltiben benden selâm ol gül yüze

787 Hâlvetine çok tazarru'lar ider
Dün ü gün Hazret'üme nâliş ider

31^b S

788 Al nübüvvet tâcını vur başına
Hizmet eyle ol anuñla eşine

789 Geydür eğnine risâlet hil'atin
Bile ilet dağı Kur'an âyetin

782 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Bu beyit C'de şu şekildedir:

Ba'zılar dir İbrâhim şer' atinde idi

Ba'zılar dir kavm-i Nûh üstinde idi (Beyit vezne uymuyor)

783 Zîre: zîrâ S, F. // Cümlesi İslâm üzere oldılar: Cümle İslâm dini üzre oldılar C. // üzere: üzre S.

784 anuñ: anıñ S.

785 Cebrâ'il'e; Cebrâ'il'e S, C.

786 Emîn'üm: Emîn'im S, C. // Hudâ: Hudâ C. // İltiben benden selâm ol gül yüze: Sen ilet bizden selâm ol Aḥmed'e C: İlet sen benden selâm ol gül yüze F.

788 Al nübüvvet tâcını vur başına: İlet nübüvvet tâcın ço başına C: İlt nübüvvet tâcını ço başına F. // anuñla eşine: anıñla işine C.

- 790 Ağlamağı koyuban gülsün yüzi
Da‘vete başlasın ol görklü özi
- 791 Birliğümi halka bildürsin benüm
Emrümi hem halka kıldursın benüm
- 792 Cebrâ‘il Hâk emr-ile indi yire
Hıra Tağı‘ndayiken ol Server’e
- 793 Cebrâ‘il çün inüben **İkra**‘ didi*
Ya‘ni oğu işbunı Tañrı didi **
- 794 Didi ol Fahr-i cihân ben bilmezem
Okumaklık okuyıcı değülem
- 795 Girü ikincide didi di anı sen
Tâ ki bâtıldan seçesin Hâk‘ı sen
- 796 Didi üçüncide kim oğu anı
Seni yokdan var ideniñ adını
- 797 Pes Resûl’e oğutdı İkra‘ sûresin
Ditrete geldi Resûl’e göresin
- 798 Ördiler başırdılar tidrer yatur
Cebrâ‘il ol arada girü gelür

790 başlasın: başlaşuñ C: başlasun F.

791 Birliğümi: Birliğimi S. // bildürsin: bildirsın S. // Emrümi: Emrimi S. // kıldursın; kıldırsın S: bildürsin C: bildürsün F.

792 Hıra Tağı‘ndayiken: Hıra Tağı‘nda iken C. // ol Server’e: Peygamber’e C.

* 793-800. beyitler(8 beyit) C ve F’de yoktur.

** 793 “**İkra**” kelimesi Alâk sûresinin ilk âyetinde geçmektedir. Anlamı; “Oku” demektir.

795 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

797 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

17^a M

- 799 Didi ey şarınuban yatan kişi
Tır yukaru ilerü ilet işi
- 800 Da'vet it kavmüni gelsün dînüne
Kırtıla her kim uyar-[1]sa saña

32^a S

- 801 Geldi katına anuñ Rûhu'l-emîn
Virdi selâm söyledi aña hemîn

25^b F

- 802 Muştılık olsun eyâ şahib-cemâl
Kâmil-idiñ buldu kemâliñ kemâl
- 803 Haliq'ıñ virip-idi saña selâm
Ben kul-ıla dağı gönderdi kelâm
- 804 Niçe beklersiñ bu Hıfra Tağı'nı
Taşra çıq dik İslâm'ıñ şancağını
- 805 Mürşidiñ Qur'an'durur dut hükmini
Halka bildür Haliq'ıñ sen hükmini
- 806 Böyle didi gitdi Cebrâ'il Emîn
Durdı Server dağı yirinde hemîn

799 ey şarınuban: yâ şalıban M. // Tır: Dur M. // yukaru: yağarı S.
800 kavmüni: kavmiñi S. // dînüne: dînine S. // Kırtıla her kim uyar-[1]sa saña: Qur'an-ıla her ki uyarısa saña S.
801 katına: katına M. // katına anuñ: anuñ katına C. // Rûhu'l-emîn: Rûhi'l-emîn S, M. F'de bu beyitten sonra 827, 828 ve 829. beyitler yazılmıştır.
802 Muştılık: Muştuluk C, M. // Kâmil-idiñ buldı kemâlün kemâl: Kâmildiñ bulduñ kemâl-i ekmele S: Kâmil-idiñ buldı kemâlin kemâl C: Kâmil-idiñ bulduñ kemâlün kemâl M.
803 virip-idi: viripdi hep C: virdi M, F. // dağı gönderdi: gönderdi dağı S, M.
804 Niçe beklersin: Nice giyesin C, F: Niçe pekleyesin M. // çıq dik İslâm'ıñ şancağını: çıq dik İslâm şancağını S, M: çıqup dik İslâm şancağını C.
806 Cebrâ'il: Cebrâylil S. // Durdı: Tırdı C. // Tırdı Server dağı yirinden hemîn: Tırdı dağı yirinde ol hemîn C: Durdı Server yirinden sağı hemîn M.

807 Haşre dek ger dinilirse bu kelâm
Biñde biri olmaya bunuñ tamâm*

808 Ger dilersiz bulasız o[d]dan necât
‘Işk-ıla derd-ile eydüñ eş-şalât

809 Geldi cânlar cânı eve ol zamân
Karşu vardı aña Hadîce hemân

24^a C; 17^b M

810 Düşdi öpdi anuñ izi tozını
Ayağına sürdi dağı yüzini

811 Ey Habîb dir ne ‘aceb gündür bugün
Yılduz olmuş yüzüñe gökdeki gün

812 Yüzünüñ nûrı direkdür ‘arşa tâ
Taña kaldum ben katı bu heybete

26^a F

813 Bakmağa kamaşdı gözüm yüzüñe
Söyle kulağ dutaram ben sözüñe

32^b S

814 Didi Server ey Hadîce diñle sen
Beni Rabb’üm eyledi böyle hasen

* 807 ve 808. beyitler C ve F’de; 808. beyit M’de yoktur. Ancak M ve F’de 808. beyit yerine şu beyit vardır:

Sev anı ümmet-iseñ cândan tamâm

‘Işk-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm

808 o[d]dan; otdan S.

809 vardı aña Hadîce: geldi Hadîce aña C.

810 anuñ: anıñ S, M. // izi: izi S. // tozını: tozunı S. // yüzini: yüzüni S, M.

811 Ey Habîb dir ne ‘aceb gündür bugün: Ey Habîbi te‘accab gördüm bugün S: Ey Habîb ne ‘aceb gündür bugün M. // yılduz: yıldız C, M. // yüzüñe: yüzüñe C.

812 Yüzünüñ: Yüzünüñ M. // kaldum: kaldım C.

813 gözüm: gözüm C. // yüzüñe: yüzüñe S. // Söyle: Şöyle F. // dutaram: tutaram C, F: dutayım M. // sözüñe: sözüñe S, C.

814 Rabb’üm: Rabb’im M.

- 815 Gör baña n'itdi İlâhe'l-âlemîn
Gönderüp geldi bugün Cibrîl Emîn
- 816 Baña gönderdi selâm Cibrîl-ile
Hem kelâmullâh hem Ẕur'ân-ile
- 817 Virdi baña hem risâlet tahtını
Aluram ben niçe şâhlar tahtını
- 818 Rûzî kıldı dîn-i İslâm'ı baña
Naşîb itdi 'ilm-i Ẕur'ân'ı baña
- 819 Halkı dîne da'vet it didi baña
İşidüp sözüñ inanasunlar saña
- 820 Yâ Hadîce Hâlık'ı sen birlegil
Hem benüm resûlliğümü yiğlegil

18^a M

- 821 Didi Hadîce aña hem ol zamân
Tañrı bir sen Resûl'sin bî-gümân
- 822 Şonra 'Alî girdi İslâm dînine
Ẕuvvet oldı ol şâh İslâm dînine

815 İlâhe'l-âlemîn: Rabbî'l-âlemîn S, M: Rabbü'l-âlemîn C. // Gönderüp geldi bugün Cibrîl emîn: Gönderdi geldi bugün Cibrîl-emîn S: Gönderüben geldi Cebrâ'il emîn C: Gönderüp geldi bugün Cebrâ'il emîn F.

816 İkinci mısra' vezne uymuyor.

C'de bu beyit bir sonraki beyit ile yer değiştirmiştir.

Cibrîl-ile: Cibrîl emîn M. // Hem kelâmullâh hem Ẕur'ân-ile: Hem kelâmullâhı Ẕur'ân'ı bile C, F: Hem kelâmullâh ve Ẕur'ân-ile M.

817 aluram: alıram S, M, F. // niçe: nice F.

819 İşüdüp sözüñ inansunlar saña: İşidüp sözim inansunlar baña C: İşidüp sözüñü inansunlar saña M: İşidüp sözüñe inansunlar saña F.

820 Hâlık'ı: Halkı S. // resûlliğümü: resûlliğüm S. // yiğlegil: eğlegil C.

821 Didi: Döndi C.

822 C ve F'de bu beyit şöyledir:

Ẕâhir itdi hem 'Alî İslâm'ını

Dîn yolında Ẕurbân itdi cânını

823 Hem Ebû Bekir seferden ol zamân
Gelübeni ol da getirdi îmân

824 Hem dağı Zeyd de girdi dînine*
Yardım oldu çün cihân Sultân'ına **

825 Vardı Şiddîk da'vet itdi beş kişi
Dörd-ile oldu toğuz dîn yoldaşı

826 Arttı günden güne İslâm 'izzeti
Buldı İslâm varduğunca kuvveti

33^a S; 24^b C

827 Ehl-i şirküñ hâlleri oldu harâb
Her birinüñ yandı ciğeri kebab

828 Dem-be-dem gelürdi Cebrâ'il Emîn
Getürürdi karşı Kur'ân'ı mübîn

18^b M

829 Anuñ-ıla hüküm iderdi Muştafâ
Menba'-ı kân-ı şehâ lutf-ı vefâ

823 Hem Ebû Bekir: Ebû Bekir geldi S, M, F. // Gelübeni: Geliben S: Gelüben C, M.

* 824 ve 825. beyitler C ve F'de yoktur.

824 Birinci mısra' vezne uymuyor.
Zeyd de: 'Ömer M.

** 824 M'de bu beyitten sonra şu beyitler vardır:
Hem dağı 'Oşman da girdi bu dîne
Yardım oldu ol cihân Sultân'ına

Çünkü bu dördü îmân getürdiler
Pes Resûl'ün hizmetinde durdılar

825 beş: biş M.
S'nin derkenarında bu beyitin hizasından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:
Turdı geldi didi kim kıluñ kabûl
Tañrı birdür ben Muhammed Hağ Resûl

827 Ehl-i şirküñ: Ehl-i şirkiñ S, C. // Her birinüñ: Her biriniñ C.

828 Dem-be-dem: Dem dem S, C. // gelürdi: gelirdi S, C.

829 kân-ı şehâ: kân-i kerem C.

- 830 Uy aña kim oldurur saña imâm
‘Işk-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm*

[Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün]
831 Nice sultansın ey Server kamu mürseller içinde
Seni medh eyledi Allâh cem‘-i münzeller içinde**

832 Aduñ-ıla adın bile koşupdur Hâlîk-ı ma‘bûd
Vururlar nevbetüñ dün gün şehirler köyler içinde

833 Risâlet hil‘atin geydüñ harâb oldu kamu dînler
Kıyâmete kalan senüñ dîniñdür dînler içinde

834 Senüñ hürmetiñe Allâh idüpdür ümmetiñ efdâl
Zîrâ ‘ışkuñdurur îmân olan mü‘minler içinde

835 Nebî mürsel ne kim geldi umarlar heb şefâ‘atüñ
Yağarlar ‘ışkuñı Şahâ hepisi cânlar içinde

836 Saña ve âliñe her dem virürler çok şalâvâtı
Ne kim varsa yaradılmış bu yirler gökler içinde***

* 830 Beyit C ve M’de yoktur.

830 Uy aña kim oldurur saña imâm: Ümmet-iseñ şıdık-ıla aña tamâm F.

** 831-938. beyitler(108 beyit) F’de yoktur.

831 sultansın: sultansın S, M. // medh eyledi Allâh: mediğ eyledi C.

832 Aduñ; adın S. // Aduñ-ıla adın bile koşupdur: Adınla adını koşupdurur ol C: Adınla adını koşup idüpdür M. // Vururlar nevbetüñ dün gün: Ururlar nevbetiñ bir gün C.

833 geydüñ: geydiñ C. // dînler: edyân C, M.

834 Senüñ: Seniñ M. // efdâl: ifdâl S.

S’de ‘zîrâ’ kelimesindeki ı (ye) harfinin noktaları konulmamıştır.

835 şefâ‘atüñ; şefâ‘atiñ S, C, M. // ‘ışkuñı; ‘ışkıñı C, M. // ‘ışkuñı şahâ: ‘ışkıñ canda S.

836 âliñe S, M. // Saña ve âlüñe her dem virürler çok şalâvâtı: Saña evlâduña her dem virürler hep şalâvâtı C. // varsa: var-ısa S.

*** 836 Bu beyitten sonra M’de şu beyit vardır:

Sev Resûl’i dağı Emir Hâzret’in
Vir şalâvât bulasın Hâk rahmetin

837 Şahâ oğlu işiğini beyân idindi Muhibbî
Bulunmaz hiç anuñ mişli ararsañ şahşlar içinde

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

838 Girü bir kez varmış-ıdı hılvete
Tâ ki ol mağara içinde yata*

839 Tağdayiken gördi geldi Cebrâ' il
Arkasında iki ton var key yeşil**

33^b S

840 Elin alup indirir bir düz yire
Tâ ki abdest almağı anda göre***

841 Yire deydi ayağ-ıla şu çıkar
Yur yüzün kılun başına mesh ider

842 Yur ayağın dir kim abdest işbudur
Pes Resûl de gördüğü gibi kıılır

843 Uy aña kim oldurur saña imâm
'İşk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm

837 oğlu işiğini: oğluñ işiği C: oğluñ işiğini M. // Bulunmaz hiç anuñ mişli: Bulunmaz bir anuñ mişli S.

* 838-938. beyitler(101 beyit) C'de yoktur.

838 ol mağara içinde yata: ol mağarada gice yata M.

** 839 Bu beyitten sonra M'de şu iki beyit vardır:

19^a M

Mu' cizâtın katında Mûsâ mişâl-i mûrice
Gerçi Fir'avn'a aşâsı ecdehâdur yâ Nebî

Cümle hâlâyık cem' olup senden umarlar

Bu **Muhibbî** miskini de ümmetindendür yâ Nebî

Bu iki beyitin önceki beyitlerle kâfiye bakımından birbirine uymaması, beyitlerin öncesinin eksik olması ve nüsha yapısının eski ve tahribatlı görünümü, bazı sayfalarının koparak kaybolmuş olabileceğini gösteriyor.

*** 840-969. beyitler(130 beyit) M'de yoktur.

- 844 Cebrâ'il geçdi ilerü oldı imâm
Kılıcağ şağa sola virdi selâm
- 845 Dir 'ibâdet böyle olur bil Hâk'a
Secde kılan yüzi od kânde yağa
- 846 Geldi böyle ta'lim itdi ümmete
Tâ ki toğrı yola gide cennete
- 847 Bu resme çünki bunlar dirildiler
Altı yıl gizli 'ibâdet kıldılar
- 848 Ümmet-iseñ [sen] aña cândan tamâm
'Işğ-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm
- 849 Çün otuz toköz kişi girdi dîne
Pes 'Ömer de buldı yol dîn evine
- 850 Yidi 'avrat otuz üçi er-idi
Birbirine dîn yolında yâr-ıdı
- 851 Gizlüyiken kıldı eşkere dîni
Bellü kıldı Mekke'de her mü'mini
- 852 İndi Kur'ân âyeti hem beyyenât
Şâdır oldı nice dürlü mu'cizât
- 853 Varduğınca ümmet artdı fevc fevc
Hoş denizler gibi urdı mevc mevc

844 Birinci mısra' vezne uymuyor.

847 Birinci mısra' vezne uymuyor.

'dirildiler' kelimesindeki ى (ye) harflerinin noktaları konulmamıştır.

850 Bu beyit önceki beytin hizâsından başlanarak derkenara yazılmıştır.

34^a S

- 854 Uy aña kim oldurur saña imâm
‘Işık-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm
- 855 Ol ‘atâ kim Hüdâ virdi aña
Görmemişdi anı gayrı enbiyâ
- 856 Çünkü bildiler bu işi Mekke’de
Kaşdı mü’minler oldu bây [u] gede
- 857 Pes Resûl aşhâb-ıla şu‘be girür
Şu‘be içinde yiladağ(?) oturur
- 858 Mekke’nün müşrikleri kıldı hışar
Hiç birini çıkmağa komadılar
- 859 Kaldılar ol şu‘be içinde muntazır
Tâ göreler Hağ Resûl’ine ne dir
- 860 Pes ne kim eksik gedik olur-ıdı
Ol Eb[û] Tâlib taleb kıılır-ıdı
- 861 Mekke’ye hem ol-ıdı varıp gelen
Mekke’nün müşriklerin[i] komayan

855 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

856 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
bây [u] gede; bâyı gede S.

859 Beyit vezne uymuyor.
Derkenarda bu beytin hizasından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:
Ahmed’e benüm cânım olsun fidâ
Kim kılısar Ahmedi ...

Ne kadar ki gövdede ola cânım
Ahmed’ün yoluna dürişen benüm

860 Eb[û] Tâlib; Ebî Tâlib S.

- 862 Çün geçdi bir zamân bunuñ üstine
‘Ammisi düşdi ölüm döşeğine
- 863 Çünki âhîr vaqti irişmiş-idi
Dîn için gâyet dürişmiş-idi
- 864 Geldi Ebû Cehl la‘în bir yanına
Hem Resûl de da‘vet itdi dînine
- 865 Didi yâ ‘ammî di bir kez Tañrı bir
Sen resûlsin di ben saña olam beşîr
- 866 Sen elüñle düzdüğüñe olma kul
Sen bilürsin kim benüm ol Haq Resûl

34^b S

- 867 Yiri göği ‘arşî kürsi yaradan
Kaatre şudan âdemleri var iden
- 868 Kande ortağ olalar aña bir esire
Cânı yok görmez göz kulak şağıra
- 869 Sen elüñle döke döke düzesin
Dönüp aña yine secde kılasın
- 870 Kande ‘âkil kişi ide bu işi
Kendü(?) özine hani iderler teşvîşi

862 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
863 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
864 Ebû Cehl; Ebû Cehil S.
865 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
866 elüñle; elüñ-ile S.
867 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
868 Beyit vezne uymuyor.
869 elüñle; elüñ-ile S.
870 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

- 871 Döndü eydür Aḥmed'e ki sen benüm
Ey cânumdan içerdeki cânım
- 872 Kande beni okuyasın rahmete
Uymayanı saña düşe zahmete
- 873 Ağzın açdı ol Ebû Cehil la'în
Didi kanı ol atañ tutduğu dîn
- 875 Ey atadan dededen göregelen
Lât ü 'izze nergini vurduñ mı sen
- 876 Şimdiye dek ulu bildük biz seni
Şimdi sen Muḥammed'e tutsañ yöni
- 877 Kamu bütler senden olalar melûl
Sen seni Muḥammed'e itdin mi kul
- 878 'Ar ola ki bütlerüñe şöğine
Bir yetimiñ aldanasın sözine
- 879 Pes Ebû Tâlib didi atam dînini
Üstine uş giderem bilüñ beni
- 879 Oda koyar kişi[yi] nâmusı 'ar
Pes kişiye gerek olur eyu yâr
- 35^a S**
- 880 Hoş olur kim bir kişi bile işini
Şoñra durup dökmeye gözyaşını
- 881 Dağı bundan şoñra söz söylemedi
Vay aña kim Haḫ sa'âdet kılmadı

879 Birinci mısra' vezne uymuyor.

880 Birinci mısra' vezne uymuyor.

- 882 Anı işitdi kaygulandı Resûl
Ağladı çok hâtırını oldı melûl
- 883 Dıtdı yüzün döndi nâliş eyledi
Hak Te'âlâ Hâzreti'ne söyledi
- 884 Didi ey cümle 'âlemün Tañrı'sı
İşbu olandur Resûl'ün 'ammisi
- 885 N'ola ger ben kuluñ istiğfâr idem
Sen suçın bağışlayasın işbu dem
- 886 Ben kuluñdan dilek virmek senüñ
Diledüm ki küfrine şalma bunuñ
- 887 Bu kuluñı cehli 'ar itdi helâk
Yarlıgamâyı kim idiserdür sivâk(?)
- 888 Sen 'inâyet itmez-iseñ bu kıla
İrdi bunuñ cânına dürlü belâ
- 889 Hak Çalab'dan indi Cebrâ'il Emîn
Didi kim rahmeten li'l-'âlemîn

882 Birinci mısra' vezne uymuyor.

883 Dıtdı yüzün S.

886 Birinci mısra' vezne uymuyor.

'ben' kelimesindeki ü (nun) harfinin noktası konulmamıştır.
kuluñdan; kuluñdan S.

887 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Derkenarda bu beyitin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:

Yâ ilâhî yavuz işüñ şöḥbeti
Kıldı bunuñ cânına bu miḥneti

Yavuz işe uyanuñ işi ḥarâb

Ṭamu odı içre olısar kebâb

889 İkinci mısra' vezne uymuyor.

- 890 Tañrı didi yokdurur Peyğamber'e
Kim şefâ'at ideler müşriklere
- 891 Tođru yol virmek senüñ değildürür
Kime dilerse yolu ol gösterür
- 892 Pes işimüzi biz bilürüz
Kim müslüman kimi kâfir kıılıruz

35^b S

- 893 Yüz yıl eğer dürüşüp bostan diken
Kande reyhan olusar soğan eken
- 894 Şöyle kim var her birin düzmek tamâm
Kamusın yirli yirinde ve's-selâm
- 895 Niçe kayğudan ferahlar şakladıķ
Niçe ağlamaķdan gülmek şakladıķ
- 896 Biz Hâkîm'üz hikmetümüz işleye
Her ağacı cinsi-y-ile eşleye
- 897 Kullarumuz kulluğın bilmek gerek
Vaķti yiten yimişi özdek(?) gerek
- 898 Kime kıılıruz odı bostan-ı gül
Kimi şuya ğarķ idevüz key fuzûl

891 senüñ; seniñ S.
Derkenarda beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:
Ger senüñ elüñde olsa toğru yol
Sen kıılayduñ 'ammüni evvel kıabûl

892 Beyit vezne uymuyor.

895 İkinci mısra' vezne uymuyor.

891 Hâkîm'üz; Hâkîm'iz S.

- 899 Kimi göğe çıkaruruz nâz-ıla
Kimi yire koyaruz çok zâr-ıla
- 900 Kimi aşlı od olup la'net ola
Kimi toprağdan gelüp 'izzet bula
- 901 'Ammüsinüñ üç günü gördiliği
Hasta oldu ol hâtunlar yigreği
- 902 Didi Tañrı bir Muḥammed mürseli
Dînimiz İslâm kâmunuz kulu
- 903 Böyle didi kıldı dünyân sefer
Her ki toğdı işbu şerbeti taṭar
- 904 Ol Çalab dostı Resûlü'l-âlemîn
Göklerüñ Faḥr'i ve yirlerde Emîn
- 905 Ol mübârek gözlerinden dökdi yaş
Cümle mü'minler ciğeri oldu yaş

36^a S

- 906 Hâşre dek ger dinilirse bu kelâm
Nice ḥaşr ola bu olmaya tamâm
- 907 Ger dilersiz bulasız oddan necât
'İşq-ıla derd-ile eydüñ eş-şalât

899 Derkenarda beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:

Her birine bir işi kıldık ...

Ger az u çok ger eyü ger yaramaz

901 Derkenarda beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:

Ol Ḥadîce kâmu mü'minler beşi

Yinilendi Muşafâ _

Tañrı dostı ol Resûl'üñ sevdüğü

Ol anamız ol _

907 eydüñ; eydiñ S.

- 908 Kişinüñ kendi yiri ğurbet olur
Vaқта kim cümle bilişler yâd olur
- 909 Vaқта ki dostlar gide düşman kıala
Bu belâda niçe göñül açıla
- 910 Çün ata dostları yüz çevirdiler
'İzzene okıyana ğor gördiler
- 911 Yâd kişiden kişi ne görse çeker
Lâkin bilişin azı yaķar ciĝer
- 912 Gice gündüz sinleye çıkar-ıdı
Yaşı durmaz dâ'imâ aķar-ıdı
- 913 Dir-ıdı ki ey yalıñuzlaruñ işi
Bu kıuluña sen âsân eyle işi
- 914 Bu işimiz bizüm oldu key 'acîb
Ķavmüm arasında kıaldım ben kıarîb
- 915 Evvelüñ yok evveli var eyleyen
Gice-y-ile gündüzi yâr eyleyen
- 916 Ben kıuluñ kıaldım yalıñuz yârı yok
Mûnisi eğlencesi dildârı yok

911 İkinci mısra' vezne uymuyor.

913 Birinci mısra' vezne uymuyor.
'dir-ıdı' kelimesinin sonundaki ı (ye) harfinin noktaları konulmamıştır.
yalıñuzlaruñ; yalıñızlaruñ S.

914 'kıarîb' kelimesindeki ı (ye) harfinin noktaları konulmamıştır.

915 Evvelüñ; Evveliñ S.

917 Gözümüñ yaşı aķar gündüz gice
Şabrı viren sensin ey Kādir hoca

918 Kāmu müşrikler sevindi bu işe
Düşdiği-çün Tañrı dostı teşvîşe

39^b S*

919 Cümle mü'minler za'îf olmuş-ıdı
Kān-ıla ciğerleri tölmiş-ıdı

920 Tâ sefer kılup çekerler çok elem
Virirler cânlarına dürlü elem

921 Didiler kim vaţanından ayrıla
Nice dürlü dert çekerler hem belâ

922 Ka'be'de bir gün yüzün qor secdeye
Tañrı dostı tâ ki nâliş eyleye

923 Ol Ebû Cehil lâ'in gördi anı
Üstine qor bir deveniñ kıçını

924 Tâ ki irdi Fâţıma'ya bu haber
Tiz irişüp anı üstinden gider

917 Derkenarda beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:
Ey kāmuya hâcetin viren Çalab
Her gereğüm kıluram senden taleb

* S'de 36^a sayfasından sonra gelen sayfaya 40 numarası verilmiştir. Dolayısıyla metin 39^b sayfasıyla devam etmektedir. Bu sebeple metinde S'nin 36^b, 37^a, 37^b, 38^a, 38^b, 39^a sayfaları yoktur.

919 Bu beytin birinci mısra'ı ile bir sonraki beytin birinci mısra'ı sehven bir beyit olarak yazılmış, ancak beyitlerin ikinci mısra'ları derkenara yazılarak birinci mısra'larla eşleştirilmiştir.

Bundan başka derkenarda beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:

Kimi döküp kimi söğerler-idi

Kānların içmeğe _

920 İkinci mısra' vezne uymuyor.

- 925 Görđi Tañrı'nuñ ħabîbi Muştafâ
Nice çekerdi anlardan çok cefâ
- 926 Gör ki seni dün ü günü yaķasın
Dürlü dürlü ni'met içre baķasın
- 927 Hiç öñüñe gelmeye ki bir ħarîb
Ķande yatır şimdicek yoldan ezip
- 928 Pes Resûl görđi bu iş Ħaķ'dan çıkar
Tutdı yüzün Tâif'e kıldı sefer
- 929 Turdı Tâif'ede bir aydır gelüñ
Tañrı birdür hem beni mürsel bilüñ
- 930 Taş-ıla buları atarlar-ıdı
Kimi urup kimi yırtalar-ıdı
- 931 Kişkirirlerdi uşak oħlanları
Tâ şehirden gidereler bunları
- 932 Vaķt olurđı Zeydü kendüzün taşa
Tutar-ıdı tâ ki Aħmed'den şaşa

925 İkinci mısra' uymuyor.

Görđi; Görđi ki S. // anlardan; onlardan S.

926 Derkenarda bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu 2 beyit vardır:

Dâru ħurbet kişiye ölüm yiter

Ne ölüm kim yüz biñ ölümden biter

Çünkü gündün güne müşrikler ide

Ķıldılar mü'minlere aynıñ da

929 gelüñ; geliñ S. // bilüñ; biliñ S.

Derkenarda bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:

Elli bir yaşında-y-ıdı ol zamân

Ka'be'nüñ müşrikleri virdi emân

Beyitte 'ay' kelimesinin üzeri belirgin olmayacak şekilde çizilmiştir ve beytin kenarında da 'miħnet' yazmaktadır. Ancak 'miħnet' kelimesini 'ay' kelimesinin yerine yazdığımızda vezin bozulmaktadır.

932 Beyitte 'Zeyd' kelimesinden sonra 'atdı' kelimesi yazılıp üzeri çizilmiştir.

40^a S

- 933 Kaça gelür şıgınır bir havlıya
Korkuban[1] dağı çok oğlan uya
- 934 Havlı ıssı göre tururdu anı
Bir kulı var-ıdı anuñ naşrânî
- 935 Didi ol kula yazuk şunlara
Geldiler şıgındılar bir dîvara
- 936 İlte ki biraz üzümü yiyeler
İletdi ol kul üzümü kodı yiyeler
- 937 Diñledi kul tañladı bundan bunı
Döndi şordı baña di Tañrı adını
- 938 Kim kamu kavmüñ senüñ büte tapar
Büt önünde secde kıılır yir oper
- 939 Sev Resûl'i dağı Emîr Hazret'in
Vir şalâvât bulasın çok rahmetin

934 anuñ; anîñ S.

935 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Derkenarda beytin hizasından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:

İletdi kul üzümü kodı uşûl (Mısra' vezne uymuyor)

Tañrı adın aydıban şundı Resûl

936 İkinci mısra' vezne uymuyor.

937 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Derkenarda beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:

Sen ne bildüñ Tañrı adın ey kişi

—

Döndi eydür ol kula ey hüner (Mısra' vezne uymuyor)

Niredensiñ ilerü gel vir haber

Didi Yunus şehri ilüm mevlüdüm

Ehl-i İncil arasında bây-idüm

Çün Resûlullâh işitdi şâd olur

Didi Yunus kardeşimdür Hâk bilür

26^b F

940 Çün işidüñ ba'zı evşâfın dağı
İşit imdi ba'zı evşâfın dağı

941 Cân-ıla dutuñ kulağ siz bu söze
Hak Te'âlâ rahmet eyleye size

Mu'cizât-ı Resûlullâh şallallâhu 'aleyhi ve sellem*

942 Muştafâ'nuñ mu'cizâtın söylerem
Şanmañuz kim her kelâmı söylerem

25^a C

943 Zîre didi ol İmâmü'l-muttağîn
Mağşûdu mağbûbu Rabbü'l-âlemîn

944 Nirede añılsa Hak şâlihleri
Oraya yağar Hak'ıñ rahmetleri

40^b S

945 Huşûşâ olsa Muhammed şöbeti
Nicesi yağmaya Hak'ıñ rahmeti

946 Bir sözüm dağı var işit ey yâr
Cehd eyle gözi gâfletden uyar

940 dağı(a): ağı C, F. // İşit: işid S.

F'de ikinci mısra'daki 'dağı' kelimesinden önce zâid bir fethalı l (elif) vardır.

941 tutuñ kulağ siz bu söze: kulağ tutuñ işbu söze C. // dutuñ: tutuñ C, F.

* Bu başlık C ve F'de yoktur.

942 Muştafâ'nuñ: Muştafâ'nıñ S, C. // söylerem: söylerim C.

şanmañuz: sanmañuz S. // kim her kelâmı: kelâm-ı 'avâm C: kim her 'avâmı F.

943 C'de bu beyitten önce 945. beyit yazılmıştır.

Zîre didi: Diñle nedir C, F. // Mağşûdu mağbubu: Mağşudum hubbu S.

944 Nirede añılsa Hak şâlihleri: Nirde añılsa Hak'ıñ rahmeti C. // Hak'ıñ rahmetleri: Hak rahmetleri S: Hak'ıñ rahmetleri C.

945 Hak'ıñ: Hak'ıñ C.

946 Birinci mısra' vezne uymuyor.

Bir sözüm dağı var işit ey yâr: Bir sözümi dağı işit sen ey yâr C: Bir sözüm dağı var işit sen ey yâr F.

// gözi: gözüñi S: göziñi C.

- 947 Göñlinüñ apusıdur ulağıñuz
Ol apulardan girür göñüle söz
- 948 Her açan apuyı aflet büriye
Cümle a‘zâya o aflet yüriye
- 949 Maħrum olur raħmet-i Ĥa’dan özüñ
Ĝayret eyle uyudan uyar gözüñ
- 950 İşit imdi mu‘cizât-ı Muştafâ
Vire tâ göñlüñe cânuña safâ
- 951 Her nebî mürsel cihâna geldiler
‘İzzet-ile cümle ĥürmet buldılar
- 952 Badılar Allâh aña irdüğine
Hiç biri irmemiş ol irdüğine
- 27^a F**
- 953 Bî-mişâl eyledi Allâh ol ĥařı
Anuñ-çün yoğ-ıdı anuñ gölgesi
- 954 Cismi anuñ nûr-ıdı başdan başa
Zîre nûrñ gölgesi ola ĥařâ
- 955 Diñle başı mu‘cizâtın Server’üñ
Ol Muħammed Muştafâ Peyğamber’üñ

947 Göñlinüñ: Göñlüñ S, F. // ulağıñuz: ula ve göz S: ulağıñuz C. // apulardan: apudan S. // girür: girer C. // göñüle: göñile C.

948 o: vü S.

949 özüñ: öziñ C. // gözüñ: göziñ C. // raħmet-i Ĥa’dan: raħmet Ĥa’dan C.

951 ‘izzet-ile: ‘izzetine C, F.

952 irdüğine(a): virdüğine C, F.

953 Bî-mişâl: Bî-mişil C, F. // Anuñ-çün yoğ-ıdı anuñ gölgesi: Anuñ için yoğ-ıdı anuñ gölgesi S: Anıñ-içün yoğdur anuñ gölgesi C.

954 anuñ: anıñ S. // nûrñ gölgesi ola ĥařâ: anuñ gölgesi olmak ĥařâ C, F.

955 başı: paşa C. // Peyğamber’üñ: Peyğamber’iñ C

956 Bir zamânda eyledi Şam'a sefer
Ol nebîler serveri hayrû'l-beşer

957 Hâdîce Hâtun kulu Meyser-ile
'Ammüleri Hâmza ve 'Abbâs bile

25^b C

958 Issı oldu bir araya kondılar
Her biri üstine gölge gerdiler

41^a S

959 Gördi 'Abbâs Hâmza'yıla Server'i
Issıda oturmuş akar derleri

960 Döndi 'Abbâs Hâmza'ya eydür yâre
Gölge itmemiş Resûl'e Meysere

961 Kalkıban ben aña gölge bulayım
Bulmaz-ısam gölgem aña vireyim

962 Hâk Te'âlâ Cibrîl'e dir yâ Emîn
Kalkmadın 'Abbâs yitişdirgil hemîn

963 Cennetüñ bulutlarından bir pâre
Tâ ki gölge miqdârı ol Server'e

956 S'de bu beyit ile bir sonraki beytin birinci mısra'ları sehven bir beyit olarak yazılmış, ikinci mısra'ları da derkenara yazılarak yerleri gösterilmiştir.

957 Meyser-ile: Meyser ile C: Yesâre-le F. // ile(b): bile C, F.

959 C'de bu beyit bir sonraki beyitle yer değiştirmiştir.

Hâmza'yıla: Hâmza ile C. // derleri: deri S.

961 Kalkıban: kalkayın C. // bulayım: bulayın C, F. // Bulmaz-ısam: bulmazsam C. // vireyim: vireyin F.

962 Kalkmadın: varmadan C.

963 Cennetüñ: Cennetiñ S, C.

964 ‘Abbâs’uñ şefâ‘atinden dir Kerîm
Zîre benüm rahmetüm biñ biñ ‘azîm

965 Def‘a aldı buludı Rûhu‘l-emîn
İndi yirüñ yüzine geldi hemîn

27^b F

966 Bir süñü miqdârı kodı üstine
Gölge eyledi ol Allâh dostına

967 Kâribân halkı çün anı gördiler
Her biri hayrân oluban kaldılar

968 Dünyâdan gidince oldu ol bile
Gitdi dünyâdan anuñ-ıla bile

969 Sen dahı sever-iseñ Tañrı hâşın
Şefkat-ile zıll-i ‘arşdan olasın

970 Sevgüsine bu ‘alâmetdür tamâm
‘Işık-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm*

971 Gözlerinüñ dahı işit ey aḥî
Nicedüḡin diyeyin anuñ dahı

964 ‘Abbâs’uñ: ‘Abbâs’ıñ S, C. // şefâ‘atinden: şefkatinden S. // dir: yâ F. // benüm rahmetüm: benim rahmetim S, C.

965 Def‘a aldı buludı Rûhu‘l-emîn; Def‘a aldı buludı ...‘l-emîn S, F: Def‘a aldı Rûhu‘l-emîn C. // İndi yirüñ yüzine: İndi yiriñ yüzine S: aluban yir yüzine C.

966 kodı: kodu S. // ol Allâh: Allâh S.

967 Kâribân halkı: Kârbân halkı S. // oluban: olup C, F.

968 anuñ-ıla: anıñ-ıla C

* 970 Beyit C’de yoktur.

970 Sevgüsine: Sevgisine S, F. // di: diñ M.

971 Gözlerinüñ: Gözleriniñ C. // işit: işid S. // Nicedüḡin diyeyin: Nicediḡiñ diyeyim S: Nicedüḡün diyeyin C: Nicedeḡin diyem M.

41^b S

- 972 Öñi ardı yakın ırak bir-idi
Her tarafından bile görür-idi

26^a C

- 973 Kûlâğı mu' cizâtın diyem saña
Uyku-y-ıla uyanık birdi aña
- 974 Sidre'den Cibrîl kaçan kim ayrıla
Kendüye gelmekliğine emr ola
- 975 Burnı anuñ kokuşın alur idi
Kendüye geleceğın bilür idi
- 976 Şordı nice cânsuza ol pür-uşûl
Dile gelüp didiler sensin Reşûl
- 977 Şunsa göğe irer-idi elleri
Alnı derinden direrler gülleri
- 978 Şaçdı düşmanıñ gözine ol tozı
Kör oldu cümlesinüñ hep gözi*
- 979 Bir oğı bırağdı qurı quyıya
Şuyu çıkıbanı ağdı yazıya

972 Öñi ardı yakın ırak bir-idi: İrak yakın öñi ardı bir-idi C. // tarafından: tarafında M.
973 birdi: bir-idi S: birdür C.
974 Cibrîl kaçan-kim: kaçan-kim Cibrîl C. // Kendüye gelmekliğine emr ola: Kendüye gelmekliğe emir ola C.
976 Şordı nice cânsuza ol pür-uşûl: Nice cânsuzlara kimin didi ol C, F.
F'nin birinci mısra'ında 'didi' kelimesinden sonra zâid bir 'olmaya' kelimesi vardır.
977 'Şunsa' kelimesindeki س (sin) harfi S'de ص (sad) olarak yazılmıştır. // direrler: direrlerdi S, C, F.
* 978 Beyit M ve F'de yoktur.
978 İkinci mısra' vezne uymuyor.
Saçdı düşmanıñ gözine: Sacdı düşman leşkerine C. // Kör oldu cümlesinüñ hep gözi: Kör oldılar cümlesinüñ hep gözleri C.
979 Bir oğı bırağdı: Burağı bırağdı S: Bırağdı hem oğı C. // Şuyu çıkıbanı ağdı yazıya: Def'a şuyı çığdı akdı yir yüzine C: Şuyı çıkıabanı ağdı yazıya M: Def'a şuyı cıkdı ağdı yazıya F.
F'de 'qurı' kelimesi iki defa yazılmış, 'yazıya' kelimesindeki ز (ze) harfinin noktası konulmamıştır.

19^b M; 28^a F

- 980 Arkasın söykendi qurı ağaca
Yeşerüp pür-yapraq oldı ey hoca
- 981 Geldi Qur'ân Tañrı'dan ol Server'e
Hatm-i mürsel Muştafâ Peygamber'e
- 982 Anuñ-ıla bâtıı itdi dînleri
Müşrik ü kâfirleri bî-dînleri
- 983 Nefs hevesin sen de bâtıı eylegil
Vir şalâvât Aħmed'i şâğ eylegil*
- 984 Aħmed'i şâğ idem dirseñ tamâm
'Işq-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm**

42^a S

- 985 Bir ğazâsında Resûl'üñ mu'teber
Çıkdı bir enşârınuñ gözi meğer
- 986 Geldi Resûl ayağına sürdi yüz
Söyledi hem Hâzret'ine bir ki söz
- 987 Yâ Resûlallâh baña luřf-ı kerem
İdesin dürüst ola gözüm görem

980 söykendi: süvirvirdi S: söykedi F. // yeşerüp: yeşerip S, M.

982 Anuñ-ıla: Anıñ-ıla C. // Müşrik ü kâfirleri: Müşrik kâfirleri S: Müşrikün kâfirleri C: Müşrik kâfirleri ol M.

* 983 Beyit C'de yoktur.

983 Vir şalâvât Aħmed'i şâğ eylegil: Şeytan lâ'îni maħhûr eylegil S.

** 984 Beyit C, M, F'de yoktur.

984 Birinci mısra' vezne uymuyor.

985 Resûl'üñ: Resûl'îñ S, C. // enşârınuñ: enşârınıñ S, C.
F'de 'Resûl'üñ' kelimesindeki ك (kâf-i nûnî) harfi yazılmamıştır.
S'de ikinci mısra'daki 'bir' kelimesi yoktur.

986 Resûl: Resûl'îñ S: Resûl'üñ M.

987 idesin: idesiz F.

- 988 Seni rahmet gönderipdür bize Hâk
Ben za'îfe şefkatüñ göz-ile bak

26^b C

- 989 Nişanluyam bil ki 'ammüm kızına
Bir göz-ile nice bakam yüzine

- 990 Korkaram 'ayb-ıla red ide beni
Cümle halka Hâk şefi' itdi seni

- 991 Çün Resûl anuñ sözüni diñledi
Özi köyüñdi terahhüm eyledi

20^a M

- 992 Şundi yirden bir pâre toprak alur
Yârına qarışdırup göze urur

- 993 Şıgadı dört yanını barmağ-ıla
Dürüst oldı barmağın vurmağ-ıla

- 994 Hâk Habîb'e gör nice ikrâm ider
Düşmanı yas dostları bayram ider*

28^b F

- 995 Hâk Habîb'i hürmetine nûr virür
Ol gözi evvelkisinden yiğ görür

988 şefkatüñ: şefkatiñ S, C, M.

989 Birinci mısra' vezne uymuyor.
'ammüm: 'ammim S. // nice: niçe M.

990 red: reddi S.

991 Çün Resûl anuñ sözüni diñledi: Çün Resûl diñledi anuñ sözüni C. // terahhüm: terahhim S. // Özi köyüñdi terahhüm eyledi: Terahhüm eyledi köyünzi özi C: Özi yandı hoş terahhüm eyledi M.

992 Şundi yirden bir pâre toprak olur: Şundi yirden bir evic toprak alır M. // Yârına qarışdırup göze urur: Yârına qarışdırup gözüne vurur S: Ağzu yârına katup göze urur C.

993 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Dürüst oldı barmağın vurmağ-ıla: Dürüst oldı yine mu'cizât-ile C, F: Dürüst oldı barmağın urmağ-ıla M. // yine: gine F.

* 994 Beyit C ve F'de yoktur.

994 Birinci mısra' vezne uymuyor.

M'de 'dostları' kelimesindeki ت (te) harfi sehven yazılmamıştır.

995 evvelkisinden yiğ görür: evvelkinden yiğce görür C: evvelkinden yiğ görür M.

996 Dilerseñ sen dahı ol göñlüñ gözi
Açıla göresin ol görklü yüzi

997 Sünnetin tutup aña uyğıl tamâm
'Işık-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm*

42^b S

998 Bir zamânda ol Ebû Süfyân meğer
Her kabîleden gezüp leşker direr

999 Geleler ya'ni Medine üstine
Güç ideler Hâk Te'âlâ dostına

1000 Hâk Resûl'i Allâh'uñ emrin bilüp
Şehre hendek kazdılar hep cem' olup

1001 Anda gördi Câbir enşârı meğer
Hâk Resûl'i Tañrı'dan kût diler

1002 Bildi kim açdur kıyâmet çerağı
Tiz evine geldi gördi yarağı

20^b M*

1003 Bir koyun bişirdi hazır eyledi
Geldi Resûl Hâzreti'ne söyledi

996 Birinci mısra' vezne uymuyor.

göñlüñ gözi: görklü nûrı S: göñlin gözi M: göñlüñ gözün F.

* 997 Beyit C'de yoktur.

997 tutup: dut S: dutup M.

998 gezüp: gezip S, M. // direr: diler M.

999 F'de 'ideler' kelimesinden sonra 'ol' kelimesi vardır.

1000 Allâh'uñ: Allâh'ıñ M. // bilüp: bilür F. // hendek: kandağ F. // olup: olur F.

1001 İkinci mısra' vezne uymuyor.

* Bu sayfa diğer nüshalarda olmayan şu beyit ile başlamaktadır:

Bir kileçik arpa unı var-ıdı

Server'e epmek eyle bunı dir-ıdı (Mısra' vezne uymuyor)

1003 bişirdi: bişirüp C: bişirip M: bişirtti F. // Resûl: Aḥmed C, F.

- 1004 Yâ Resûlallâh kim ihsan idesiz
Ben kuluñ evinde ta‘âm yiyesiz

27^a C

- 1005 Didi Server yalıñuz ben mi hemân
Didi Câbir sen kime dirseñ ey cân

- 1006 Emri kıldı orada olanlara
Hendeği cem‘ oluban kazanlara

- 1007 Câbir evine gelüñüz cümleñüz
Ta‘âm hazır eylemiş anı yiñüz

29^a F

- 1008 Câbir’üñ evine gelüp taldılar
Taşra şoqaqlarda bile oldılar

- 1009 Şöyle eyledi rivâyet râvîler
Üç biñ aşhâb-ıdı anda didiler

- 1010 Câbir Aħmed öñine kor sofrasın
İşid imdi n’eyler ol Tañrı hâşın

43^a S

- 1011 Didi on on aşhâba kıluñ şalâ
Bu ta‘âmuñ üstine hazır ola

1004 Birinci mısra’daki ‘kim’ kelimesi S, M ve F’de yoktur.

1005 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
ey cân: iy cân F.

1006 Emri kıldı: Emir kıldı C. // Hendeği cem‘ oluban: Hendeğde cem‘ oluban S: Hendeği hem cem‘ olup C: Kandağı cem‘ oluban

1007 Câbir: Câbir’üñ F. // gelüñüz: geliñüz S. // yiñüz: yiyüñüz F.

1008 Câbir’üñ: Câbir’iñ S, C. // taldılar: râvîler F.

F’de ikinci mısra’ yerine bir sonraki mısra’ın ikinci mısra’ı yazılmıştır.

Taşra şoqaqlarda bile oldılar: Taşra şoqaqlar bile hem taldılar C: Taşra şoqaqlara bile oldılar M.

M’de ‘şoqaq’ kelimesi س (sin) ile yazılmıştır.

1009 Bu beyitin birinci mısra’ F’de yoktur. İkinci mısra’ ise bir önceki beyite ikinci mısra’ olarak yazılmıştır.

M’de ‘üç’ kelimesindeki چ (çe) harfinin noktaları konulmamıştır.

1010 öñine: öñüne M. // İşit: İşid S, C.

1011 on on aşhâba: aşhâba on on C, F. // ta‘âmuñ: ta‘amiñ S, M.

- 1012 Bir on gider yirine gelür bir on
Ol düzene yindi ol gün anda hon
- 1013 Toydı kıarnı anda ol üç biñ erüñ
Mu‘cizâtı idi ol Peyğamber’üñ*
- 1014 Ol ta‘âmdan zerrece eksilmedi
Nireden yindi kimesne bilmedi
- 1015 Gitdi halk kıaldı Hâk’üñ Peyğamber’i
Bilesince kıaldı dört yârenleri
- 1016 Hâşre dek ger dinilirse bu kelâm
Nice hâşır ola bu olmaya tamâm**
- 1017 Mu‘cizâtın bir dağı diyem saña
‘İşk-ıla sen hoş şalâvât vir aña
- 1018 Diñle bir mu‘cizâtın dağı ey cân
Mu‘cizât ıssına kıurbân eyle cân

1012 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

* 1013-1144. beyitler(132 beyit) M’de yoktur.

1013 Toydı kıarnı anda ol üç biñ erüñ: Toydı anda kıarnı ol dört biñ eriñ S.

Mu‘cizâtı idi ol: Mu‘cizâtı-y-ıdı ulu S: Mu‘cizâtıdır ol F. // Peyğamber’üñ: Peyğamber’iñ S, C.

1014 kimesne: kimse S.

1015 kıaldı dört yârenleri: kıaldı bile dört yârı C. kıaldı dört yârı F.

S’nin derkenarında bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:

Ol ki bir çömlek aşâ kııla nazar

Yiye dört biñ kişi toya mu‘teber

Dağı çömlek aş-ıla kıala tolu

Yevm-i hendek Câbir evi bilgülü

Ol ki İbrâhim du‘â kıılmış-ıdı

Ol ki Tañrı habîbi olmuş-ıdı

** 1016. beyit F’de; 1016 ve 1017. beyitler C’de yoktur.

1017 S’de ikinci mısra’nın son kelimesi ‘saña’ olarak yazılmış. Ancak beytin kenarına ‘aña’ kelimesi ilâve edilmiştir.

1018 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

1019 Dürlü dürlü hikmeti çok Kâdir'ün
İki oğlu var-ıdı ol Câbir'ün

1020 Evlerinde gördiler Peygamber'i
Sevnişüben oynar-ıdı her biri

27^b C

1021 Ol koyun ki bişdi tennur ocağı
Açuğ-ıdı ağzınuñ yok қаpağı

1022 Taqdîr-ile düşdi anlar tennura
Yandılar kömür oluban қақkara

29^b F

1023 Geldi tennur üstine anaları
Gördi ki yanmış iki oğlanları

43^b S

1024 Âh kıldı tıldı gözi yaş-ıla
Yandı cânı tıldı bağı baş-ıla

1025 Dirdi o gün şabrı kıldı pir pâre
Didi zaḥmet virmeyem Peygamber'e

1026 Ol gidicek yasumu ben eyleyem
Nice dürlü diler-isem ağlayam

Diñle mu'cizâtın: Dîñlegil mu'cizâtu S, F.

1019 Dürlü dürlü: Dürli dürlü S. // Kâdir'ün: Kâdir'in C. // İki oğlu var-ıdı ol Câbir'ün: İki oğlu var-ıdı hem Câbir'ün C: İki oğlançıkları vardır Câbir'ün F.

1020 Sevnişüben: Sevnüşüben S. // oynar-ıdı: oynarlar-ıdı C, F.

1021 Ol koyun-ki bişdi: Ol koyun bişen S, F. // Açuğ-ıdı ağzınuñ yok қаpağı: Açıkdı ağzı yoğ-ıdı қаpağı S: Açığ-ıdı ağzı yokdı қаpağı F.

1023 ki: kim C, F.

1024 Birinci mısra' vezne uymuyor.
tıldı bağı: bağı tıldı F.

1025 Dirdi o gün şabrı kıldı: Dirdi 'aqlın şabrı kıldı C: Dirdi o gün şabr kılalum F. // virmeyem: virmeyim C.

- 1027 Çıkarup bir yirde ƙodı anları
Ol ciğer pâresi ma‘şumları*
- 1028 Hâƙ sizi ağlatmaya yevme’l-ƙıyâm
‘Işƙ-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm
- 1029 Bu yaña Resûl çağırdı Câbir’e
Ne direm ben saña işit ey yâre
- 1030 Al gel oğlancıklarunı biz dağı
Bu ta‘âmdan yiyelüm hem siz dağı
- 1031 Didi Câbir yâ Resûlallâh yinüz
Anlara dağı naşîblerin ƙonuz
- 1032 Didi Server bu ta‘âma şunmazam
Ol ma‘şumlar gelmeyince yimezem
- 1033 Didi Câbir hâtunına ey helâl
Ne dir işit ol Resûl-i pür-kemâl
- 1034 Getür oğlanlarunı ta‘âm yiyem
Şanma anlarsuz ta‘âmdan ben yimem

* 1027 ve 1028. beyitler C’de yoktur.

1027 bir yire: bir yirde F.

1028 Hâƙ: Hâƙ Resûl F. // di: diñ F.

1030 Al gel oğlancıklarunı biz dağı: Getür oğlancıklarunı biz dağı C: Getür oğlancıklarunı bize dağı F. // yiyelüm: yiyelim S.

1031 Anlara dağı naşîblerin ƙonuz: Anlara siz naşîblerini ƙonuz C.

1032 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
ta‘âma: ta‘âmdan C.

1033 ol Resûl-i pür-kemâl: bu Resûlü pür-kemâl C: bu Resûl-i pür-kemâl F.

1034 Getür: Getür eydür S. // anlarsuz: anlarsız S.

1035 Hâtun eydür gelegör oğlanlaruñ
Bağrıñuñ pâresi sevdük cânlaruñ

30^a F

1036 Gördi Câbir âh kıldı anları
Didi nedendür bularuñ halleri

44^a S; 28^a C

1037 Didi hatun vâkı 'a hâli meğer
Acısından tütüni göğe ağar

1038 Geldi Câbir Server'e virdi haber
Bildi anı ol Resûl-i mu'teber

1039 Didi var getir buraya anları
Nice yanmış görelüm oğlanları

1040 Vardı getürdi Câbir Peyğamber'e
Gördi ikisi de yanmış kapçara*

1041 Gördüğü dem ağladı dîn Server'i
Yağdı bağrın Câbir'üñ oğlanları

1042 Ol arada oturan itdi ğırı
Ağladılar zârı zârı her biri

1035 oğlanlaruñ: oğlanlarıñ C. // sevdük: senüñ C: sevdüğüñ F.
1036 Birinci mısra' vezne uymuyor.
Didi nedendür bunlaruñ halleri: Didi nedendür bularuñ halleri C, F. // bularuñ: bularıñ C.
1037 vâkı 'a: vâkı ' S. // acısından: içinden S. // tütüni: dütüni F.
1038 C'de 'Câbir' kelimesi yoktur.
Resûl-i mu'teber: Resûlü mu'teber C.
1039 getir: getir S. // görelüm: görelim C.
* 1040 Beyit C'de yoktur.
1040 getürdi: getirdi F.
1041 Câbir'üñ: Câbir'iñ S, C.
1042 zârı zârı: zârı zâr C.

- 1043 Resûl eydür var mı bunlaruñ tonı
Var-ısa ıur var getir bunda anı
- 1044 Vardı Câbir aldı geldi tonları
Diñle n'eyler Tañrı'nuñ Peygamber'i*
- 1045 Üstlerine örtti tonı anlaruñ
Ol yanup kömür olan ma'şumlaruñ
- 1046 El götürdi yüzüni tutdı Hâk'a
Didi Sen'sin Kâdir ü Hıyy ü Bekâ
- 1047 İş Sen'üñdür kul Sen'üñ hüküm Sen'üñ
Arada hiçbir işi yok kimsenüñ**
- 1048 Çünkü beni dertlere kılduñ tabîb
Kâbûl eylegil du'âmuz yâ Mucîb
- 1049 Câbir'üñ bağrını yakmağıl oda
Nice kişi ola buña şabr ide

44^b S; 30^b F

- 1050 Yâ İlâhî 'izzetüñüñ haqqı-çün
Baña olan hürmetüñüñ haqqı-çün

1043 Resûl: Server C, F. // bunlaruñ: bunlarıñ S, C. // tonı: tonları F.
F'de ikinci mısra'ına bir sonraki mısra'ın ikinci mısra' yazılmıştır.
var getir: al getir S.

* 1044 F'de beytin ilk mısra' yoktur. İkinci mısra' ise bir önceki beytin ikinci mısra' olarak yazılmıştır.

1044 n'eyler: n'iyler S. // Tañrı'nuñ: Tanrı'nıñ S, C.

1045 tonı: tonın S. // anlaruñ: anlarıñ S, C. // ma'şumlaruñ: oğlanlarıñ S, C.

1046 götürdi: götürüp C, F.

** 1047 Beyit C'de derkenara yazılmıştır.

1047 Sen'üñ: Sen'iñ S. // kimsen'üñ: kimsen'iñ S.

1048 Çünkü beni dertlere kılduñ tabîb: Çünkü kılduñ beni dertlere tabîb C: Çünkü beni kılduñ dertlere tabîb F.

1049 Câbir'üñ: Câbir'iñ S, C.

1050 'izzetüñüñ: 'izzetiñ S. // hürmetüñüñ: hürmetiñ S: hürmeiñüñ C.

- 1051 Bu iki ma‘şuma cân virsen gine
Görüp anı sevine ata ana*
- 1052 Nâleş içre gözinüñ yaşı akar
Aşhâb Emîn diyûban aña baçar
- 1053 Hâķ kabûl itdi du‘âsın Server’üñ
Cânı geldi ol iki ma‘şumlaruñ

28^b C

- 1054 Sildi elin yüzine dîn Server’i
Diri oldı Câbir’üñ oğlanları
- 1055 Didiler kim Tañrı birdür yâ Resûl
Seni ol Hâķ kûl yaratdı hem Resûl
- 1056 Ol cemâ‘at mu‘cizâtı gördiler
Düşdiler ayağına yüz sürdiler**
- 1057 Sevinüben ol ta‘âmdan yidiler
Hâķķ’a hamd-ile şenâlar didiler

* 1051 Beyit F’de yoktur.

1051 virsen gine: vir señ yine C. // Görüp anı sevine ata ana: Görüp atası anası sevine C.

1052 Nâleş içre gözinüñ yaşı aķar: Niyâz iderken gözi yaşı aķar C, F. // Aşhâb Emîn diyüben aña baçar: Aşhâbları Emîn diyüp aña baçar C.

1053 Server’üñ: Server’iñ S. //ma‘şumlaruñ: ma‘şumlarıñ S.

1054 Câbir’üñ: Câbir’iñ C.

1055 F’de ‘yâ’ kelimesindeki ı (ye) harfinin noktaları konulmamıştır.

Seni ol Hâķ kûl yaratdı hem Resûl: Seni kûl idindi hem daķı Resûl C: Seni ol Hâķ kûl idindi hem Resûl F.

** 1056 S’de bu beytin ikinci mısra’ı ile bir sonraki beytin birinci mısra’ı yoktur. Ancak bu beytin birinci mısra’ı ile bir sonraki beytin ikinci mısra’ı bir beyit olarak verilmiştir. C ve F’de bu beyitler yukarıdaki gibi yazıldığı için bu şekilde vermeyi uygun gördük.

1056 mu‘cizâtı: mu‘cizâtın S.

1057 şenâlar didiler: şenâ eylediler C.

- 1058 Şerh idemez kimse hiç mu‘cizâtın
Nice işitdüh añun biñin yüzin
- 1059 Üç biñe dek yazdılar ol Server’üh
Mu‘cizâtın ol güzîn Peygamber’üh
- 1060 Yazıp anı idemezler tamâm*
‘Işık-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm **

1058 kimse hiç mu‘cizâtın: kimsene hiç mu‘cizâtın S: kimesne mu‘cizâtını C. // biñin yüzin: biñen(?) yüzin S: biñde birini C.

1059 güzîn: Kerîm C.

* 1060 Beyit C’de yoktur.

1060 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
idemezler: idemediler F.

** 1060 Bu beyitten sonra C’de diğèr nüshalarda olmayan şu beyitler vardır:
Her kimiñ ki hâfızı Allâh ola
Hör olur her kim aña bed-hör ola

Şem’i kim Hâk yağa niçe sürinür
Her kim püf dise saqali görünür (Beyit vezne uymuyor)

Çavmine bir gün Ebû Cehil lâ’în
Didi ol şehir fesâd iklîm-i kîn

Hiç görür misüz Muḥammed geldüğün
Şahñ-ı mescidde namâzı kılduğün

Didiler gördük ol ehl-i şer (Mısra’ vezne uymuyor)
Ben görürsem secde itdüğün eğer

Başaram vallâh boyının bî-emân
Böyle didi çü o Fir’avn-[i] zamân

Muştafâ’ya didi Cebrâ’il Emîn
Didi aña ne dir-ise ol lâ’în

Hem didi var mescide gir yâ İmâm
Oḡu İḡra’ sûresin anda tamâm

29^a C

Secde eyle ki o mel’ûn gele
Ol yemininden naşibini ala

Mescide geldi hemân dem Muştafâ
Secde itdi ol Hâk’a ehl-i şafâ

Didi aşhâbı Ebû Cehl’e hemân
Secde itmişdür Muḥammed bu zamân

İve ive geldi ħani pür-taşa
Ol mübârek boynını ya'ni başa

Döndi tiz belgeliyüp ol ehl-i şer
Ûrbesinde şanki ef'î gördi ħar

Didiler n'oldı saña ey Ebü'l-ħakem (Mısra' vezne uymuyor)
Böyle tiz döndiñ didi ol bî-ķadem

Zâhir oldı bu'l-'aceb bir şîr ü ner
Def'i yudardı beni dursam eğer

Bir rivâyet bu ki didi ol ħasûd
Arada görüñdi ħendeķ tıolı od

Didi Aħmed baña gelse[y]di yakın
Pâre pâre olur-ıdı ol lâ'ın

Çün bu ħâl oldı o şeytân yârına
Ditreyü ditreyü gitdi dârına

Çünkü gitti dârına ol bî-edeb
Geldi müşrikler ķatına bir 'Arab

Didi mazlûmım baña nuşret idüñ
Şol Ebû Cehl'e varuñ cür'et idüñ

Bir devem aldı bahâsın virmez ol
Lâğ idüp didiler o ķavm-i fuzûl

Şol fenâya söyle ya'ni Muştafâ
Alıvirür ħaķķıñı eyler vefâ

Geldi A'râbî Resûl'ün ķatına
Didi ħâlin lûtf-ı iħsân kânına

29^b C

Ĥamd idüp ol raħmeten li'l-'âlemîn
Gitdi añunla Ebû Cehil hemîn

Ĥapusın ķaķdı idüp şavt-ı şedîd
Ditreyü ditreyü çıķdı ol pelîd(?)

Ĥarfa düşmiş gâyet ol ehl-i cefâ
Bed-fi'âl ü bed-ħışâl ü bed-liķâ

Çünkü emir itdi ol Faħrû'l-imâm
Virdi A'râbîye ħaķķını tamâm

Pür-ferah çün mescide geldi 'Arab
Anı müşrikler gördi te'accüb itdi hep

Şandılar kim meyl-i İslâm itdi ol
Ĥatına geldiler o ķavm-i fuzûl

Didiler ey Ebü'l-hakem n'oldı saña (Mısra' vezne uymuyor)
Yoğsa meyl itdüñ mi sen dağı aña

Didi virmesem gözütsem dârımı
Başıma ol dem yıkardı dârımı

Ol Habîb'e düşmân-ıdı ol lâ'în
İllâ maqlûb itdi Rabbü'l-'âlemîn

Rûhına virgil şalâvât-ile selâm (Mısra' vezne uymuyor)
Kim dir anuñ mu'cizâtını tamâm

Mu'cizâtı gerçi bî-pâyân durur
Cümlesiniñ a'zâmı Qur'ân'durur

[Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün]
Dağı işit ne idi mu'cizâtı
Bula olmuş cânıñ anda hayâtı

Veli yok mu'cizâtına nihâyet
İdeyim birkaçın size rivâyet

Var-ıdı ol zamânda çok münâfık
Bulunur mı zamân kim yok münâfık

Dirildiler bir araya çatup baş
Biribirine sırrı eyledi fâş

30^a C

Didiler kim görürsüz işbu Ahmed
Ki câzudur bilürsüz bu Muhammed

Buniñ sihr-i elinden şöyle 'âciz
Ki kaldıç çâre ne eyleyelüm biz

Bularıñ uluları var-ıdı bir
Didi ben eylemişem şimdi tedbîr

Didiler kim nedür buyur bilelüm
Ger olmalı ise tedbîr kılalum

Didi bir kuzu alalum şatun bir
Anı büryân idelüm büsbütün bir

Ki bir mişkâl ağı koruz içine
Çoyuban koyalum tennur içine

Bişürüben biz anı idelüm hâl
Ki müşkillerümüz cümle ola hâl

Ṭuralım gel diyû aña verelim
Bize gel diyû da'vet idelim (Mısra' vezne uymuyor)

İcâbet kılubânı ṭurdi özi
Cihânuñ zulmetin götürdi yüzi

Feraḥ oldı münâfıklar pes ol gün (Mısra' vezne uymuyor)
Bile geldüğüne ol yüzi gül-gün

Gelüp anlar oturdılar kıatına
Getürdiler kıuzu'ı Hâzret'ine

Didiler kim şun ey cânımuza cân
Kim olsun cânımız hep saña kıurbân

Çü bismillâhi diyüp şundi ol Şâh
O bişmiş kıuzuya dil virdi Allâh

Yime benden didi yâ Muştafâ sen
Kıarışmışam didi zehr-ile ben (Mısra' vezne uymuyor)

30^b C

Baňa kıaşd-ıla ağı kıatdılar dir
Münâfıklar saña kıaşd itdiler dir

Kıuzıdan geldi çün işbu kelâmı
İşitdiler be-küllü hâs u 'âmı

Hâcil oldılar çü yüzleri kıarardı
Hâsedden yandı beñizleri şarardı (Beyit vezne uymuyor)

Didiler n'idelüm biz n'eyleyelüm
Kıuzu'ı yirse gör ne söyleyelüm

Be-küllü girelim dînine anuñ
Uralım terkini yolında cânuñ

Taşınup girdiler yine kıatına
Didiler anda Şâh'uñ Hâzret'ine

Eğer kıuzuyı bu-kez sen yir-iseñ
Dönevüz sözi ki her ne dir-iseñ

Çü zünnârı bilimizden keserüz
Ki kendi bilimüzden hep geçerüz

İşitdi bunlarıñ sözini Sultân
Didi kim sen bilürsin Hây ü Sübhân

Çü bismillâh diyüp vardı ilerü
Kesüp virdi yedi kıuzudan o ...

Hıttâb itdi ağıya Hâk Te'âlâ
Ki bir kıılını yaqma didi Mevlâ

İderem bir 'azâbı saña yârın
'Azab ki özüdür her 'azâbın

Hıttâbı işidicek ağı anda
Pıñar kıaynar gibi kıaynar bedende

1061 Diñle imdi ol nebîler mu' cizin
Hulķı gökcek Tañrı' nuñ Peygamber'in

1062 Virmiş-idi Haķ aña hüsn-ile hulķ
Hüsnine hulķına beñzer kimse yok

1063 Haķ anı itdi cemî' inden ulu
İllâ ululanmaz ol gökcek hulu

45^a S; 31^a F

1064 İder-idi faħrı miskinlik-ile
Söyler-idi halka hem güle güle

1065 Dimez-idi bu faķird r bu hoca
Hep tev zu' ider-idi ey hoca

1066 Hulķı Kur'an' ıdı ol k mil c nuñ
Dutar-ıdı hükmini hem Kur'an' uñ

Ki her bir kılı dibi oldu ırmaķ
D kil r taşra kande kalan ırmaķ

31^a C

H ta  eylemedi hiĉbir kılına
Göre Mevl 'sı ne kıılır k lına

ĉ n oldu mu' ciz ti anda z hir
Ne var-ısa m n fıķ evvel aħir

O günde oldılar külli müslüman (Mısra' vezne uymuyor)
Oĉul kıız-ıla bilgil cümle ey c n

Yıķuban diri yaptılar mes cid
Pes oldılar k musı Haķķ'a s cid

Fid  kıla yolına baş-ıla c nı
Anı sevenleriñ budur malı (Beyit vezne uymuyor)

Daħı vir r hına her dem sel m
H ř idüñ eş-şal t  ve's-sel m (Beyit vezne uymuyor)

1061 mu' cizin: Server'i C. // Tañrı' nuñ Peygamber'in: Tañrı' nuñ Peygamber'i C.

1062 Birinci mısra'daki 'Haķ' kelimesi S'de yoktur.

1066 canuñ: canıñ S, C. // dutar-ıdı: tutar-ıdı C, F.
İkinci mısra'daki 'hem' kelimesi F'de yoktur.

1067 Luṭf-ıdı işi anuñ her âdeme
Luṭfi ḥulḳuñ menba'ıdı 'âleme

1068 Hiç yaramaz işe meyli olmadı
'Ömrü geçdi ḳahḳahayla gülmedi

31^b C

1069 Ayağı ḳab-ıla ḳaftanını
Yamanurdu zıkr idüp Sübhân'ını

1070 Dünya sevgüsin göñüle ḳoymadı
Arḳalı olana meyli olmadı

1071 Arpa etmeğın toyunca yimedi
Ḥükmi içre ḥayfe meyli yoğ-ıdı

1072 Bildirir Ḳur'ân'ıla ḥulḳın Kerîm
Didi İnneke [le]'alâ ḥul[u]ḳın 'azîm *

1073 Nefsi içün bişmedi evinde aş
Bağlarıdı bağrına ol ḳatı taş

hem: hep C. // Ḳur'ân'uñ: Ḳur'ân'ın S, C.

1067 Lûṭf-ıdı işi: Lûṭf-ıdı işi S: Lûṭf-ıdı dâ'im işi C.
İkinci mısra'daki "'âleme' kelimesi C'de 'âdeme' yazılmıştır.

1069 Birinci mısra' vezne uymuyor.
ḳab-ıla ḳaftanını: ḳab-ıla hem ḳaftanını C. // Yamanurdu: Yamanırdı S.

1070 sevgüsin göñüle ḳoymadı: sevgisin göñülde ḳomadı C: sevgüsin göñüle ḳomadı F.

1071 ḥayfa meyli yoğıdı: ḥayfa meyli olmadı C: ḥayfa meyl eylemedi F.

1072 Ḳur'ân'ıla ḥulḳın Kerîm: Ḳur'ân'da ḥulḳın ol Kerîm C. // Didi İnneke [le]'alâ ḥul[u]ḳın 'azîm: Didi kim sensin 'alâ ḥulḳın 'azîm C.

İkinci mısra' bizim yazdığımız şekilde vezne uymamaktadır. Ancak âyetin doğrusu bu şekilde olduğu için böyle vermeyi uygun gördük.

* "İnneke le 'alâ ḥulḳın 'azîm" cümlesi Kalem sûresinin 4. âyetinde geçmektedir. Anlamı; "Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin." demektir.

1073 Nefsi içün: Nefs içün S.

1074 At u merkeb dimez-idi binmeğe
Hasta işitse varurdı görmeğe

1075 Cümle hulķı Hāķ aña virmiş-idi
Eylük aña gice gündüz iş-idi

31^b F

1076 Bu arada kimse yoķ yâd birimüz
Ol Resûl'e ümmetüz her birimüz

45^b S

1077 Ol huylardan var mı biz de görelüm
Var-ısa Allâh'a şükür kılalum

1078 Yoğ-ısa cehd idelüm işlemeğe
Dünyâyı terk idüben işlemeğe

1079 İşledüğin işlemek sevmek olur
Sevmeyincek nice ümmetlik olur

1080 Biz dimeyek ümmetüz diyû bize
Luţf-ıla ol ümmet dise bize

-
- 1074 at u merkeb: atı merkeb F. // varurdı: varırdı S.
F'de 'dimez-idi' kelimesindeki ز (ze) harfinin noktası konulmamıştır.
- 1075 Birinci mısra'daki 'Hāķ' kelimesi S'de yoktur.
Eylük: Eylik S, C.
- 1076 birimüz: bizim S. // Ol Resûl'e ümmetüz: Ol Resûl'e ümmetiz S: Ol ümmeti Resûl'ün C.
F'de birinci mısra'daki 'birimüz' kelimesinin ب (be) harfi sehven yazılmamıştır.
- 1077 Birinci mısra' vezne uymuyor.
huylardan: hulardan F. // görelüm: görelim S, F. // şükür kılalum: şükürler kılalum S.
- 1078 Dünyâyı terk idüben işlemeğe: Dünyâdan ol iş yegdür işlemeğe S: Dünyâ terk idüp anı işlemeğe F.
- 1079 sevmeyincek: sevmeyince C, F.
- 1080 İkinci mısra' vezne uymuyor.
ol ümmet dise bize: ol bize ümmetsin bize C: ol dise ümmet bize F.
S'nin derkenarında bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:
Dirdi kim ümmetî ve ümmetî
Sen ıocaduñ terk idersin sünneti

1081 Yâ İlâhî ol Hâbîb'ün hürmeti
Bizi eyle ol Resûl'ün ümmeti *

1081 Hâbîb'ün: Hâbîb'in C.

* 1081 Bu beyitten sonra C'de diğer nüshalarda olmayan şu beyitler vardır:

32^a C

[Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün]
'Aceb bildüñ mi sen hîlmin ve şabrın
Nicedür añladuñ mı Hâk[k] 'a şükürin

Eğer bildüñ-ise bir gel özine
Yörendür korķu yaşların göziñe

Tevâzu' da nicedür hâlin añla
Diyelüm anı daħı şimdi diñle

Hüseyn ile Hâsan bir gün meğer kim
Ebû Cehl oğlanını gördiler kim

Deveye binüben şöyle yürürler
Gelüp geçer bular anı görürler

Seğirtüp ikisi geldi Resûl'e
Didi bil ey dede ol yâ uşûle

Ebû Cehl oğlanı gördük bugün biz
Deveye binüben yürürdi tiz tiz

Melûl olup didiler yok devemüz
N'idelüm binmeğe var idi şafâmuz (Mısra' vezne uymuyor)

İşitdi pes bularıñ sözini Şâh
Bulardan yaña dutdı yüzini Şâh

Didi ey kızucuklarım bugün siz
Görüp anı niçün maħzûn oldu siz (Mısra' vezne uymuyor)

Ben olayım bugün sizün deveñüz
Binün arkama var-ısa şafânuñuz

Alup ikisin iki çiğnine Şâh
Götürüben yürüdi hem biraz râh

Didiler dede Ebû Cehil oğlunuñ biz (Mısra' vezne uymuyor)
Devesi key yürürdi anda tiz tiz

İki yanına bakup 'afv dir-idi
Ki gördük 'af diyüben yürür-idi

Didi ey kızularım siz de diñlen
Ki ben de 'af diyeyin siz de diñlen

32^b C

Nazar kıilup diyüp 'af sağına ol
Döner 'af diyûbanı şolına ol

Ki kaçd itdi diye bir dağı ‘af Şâh
İrişdi Cebra’ il didi kim Allâh

Selâm eyle Hâbîb’üme benim dir
Benümdür ol benimdür ol benim dir

Muqarreb kılduğımca özine dir
Ol alçaq eyledi kendüzini dir

Var imdi kıl beşâret ol Hâbîb’e
O dürlü cânlara olan tabîbe

Şağına ‘af didiği-çün anı ben
Bağışladım yarusın ümmetinden

Şolına ‘af didiği-çün anı ben
Bağışladım dükeli ümmetinüñ

İşitdüñ mi nice cân-ı mış ol cân
Nice cânlara cân-ı mış ol cân (Mısra’ vezne uymuyor)

Eğer bildüñse vir yolında cânı
Ne cân terk eylemiş işbu cihânı

Nedür bunca beyki(?) halkı dağı var
Yiter pes ‘ânık-ısak(?) fikr-i kıl var

Eğer virse saña yüz biñ cesed Hâk
Her birinde yüz biñ yaş muhaqqak (Mısra’ vezne uymuyor)

Ve her yaşında yüz biñ lisânım (Mısra’ vezne uymuyor)
Dağı her dilde yüz biñ dâsitânım

Âdem’den bu deme dek gelen insân
Şağışınca çü ‘ömrüm olsa ey cân

Bu kadar ten bu kadar yaş-ıla ben
Bu kadar dil bu kadar yaş-ıla ben

33^a C

Gice gündüz disem medhîn Hâbîb’iñ
O dertlü cânlara olan tabîbin

Dimeyüpdüm güneşden zerresini
Dağı Bağır-i ‘amîk’ dan kaşresini

Aña kim diye dostum diye ol Ganî Hâk (Mısra’ vezne uymuyor)
Dil-ile vaş olunmaz ol muhaqqak

Kulunuñ sözi Mevlâ’sı katında
Olur ma’zûr ne dirse Hâzret’inde

Çü ma’zûr ola ve kul ola maqbûl
N’ola Mevlâ’sı medhîne ola meşgul

- 1082 Hâşre dek ger dinilirse bu kelâm
Nice hâşr ola bu olmaya tamâm*
- 1083 Ümmet-iseñ ol Hâbîb'e cândan tamâm
'Işık-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm
- 1084 Diñle mi'râc-ı Resûl'i ey yâr
Nice gitdi mi'râca ol ihtiyâr
- 1085 Cebrâ'il'e didi Rabbü'l-'âlemîn
Var Hâbîb'üme selâm it yâ Emîn
- 1086 Bile olsuñ Mikâ'il kıılun yarağ
İletüñ hulle vü tâc-ıla burâğ
- 1087 Varsun İsrâfil sizüñ-ile bile
Ta'zîm eyleñ key katı yarağ-ıla
- 1088 Yileñüzce dağı yitmiş biñ melek
Dostumı alubanı gelmek gerek

Velî n'idem kıanı dil ide taqrîr
Anuñ vaşfında biraz ide taqrîr

Anı medh eylemeğe kıanı tâkat
Meğer kıla yine Allâh'inâyet

Virelim rûhına dâ'im selâmı
Diyelüm eş-şalâtü ve's-selâmı

* 1082 ve 1083. beyitler C ve F'de yoktur. Ancak bunlardan farklı olarak F'de şu beyit vardır:

Ümmet olmağ diler-isek biz tamâm
Diyelüm hem eş-şalâtü ve's-selâm

1083 Birinci mısra' vezne uymuyor.

1084 Birinci mısra' vezne uymuyor.

ey yâr: sen ey yâr C, F.

İkinci mısra'daki 'gitdi' kelimesi F'de yoktur.

gitdi: gider C.

1086 iletüñ: iledüñ F. // İletüñ hulle vü tâc-ıla burâğ: İletüñ hulle'i tâcu hem burâğ C.

1087 yarağ-ıla: hürmet-ile C, F.

1088 Birinci mısra'daki 'dağı' kelimesi C'de yoktur.

alubanı: hem aluban C.

1089 ‘İzzet-ile kılluğ eyleñ siz aña
Her yaradılmışdan ol yigrek baña

46^a S; 33^b C; 32^a F

1090 Ne kıadar mülküm var-ısa ey Emîn
Hep anuñdur virdüm aña cümlesin

1091 Na‘lin-ile başşun ‘arşum yüzine
Cümlesi müştağdur anuñ yüzine

1092 Kıamu gök ehli durup dilek diler
Hep Hıabîb’üm yüzini görmek diler

1093 ‘Arşımız gelüp münevver eylesün
Kıudsîleri luşf-ıla hem toylasun

1094 Sen de dilerseñ Resûl’uñ luşfını
Vir şalâvât şağ iyle rûhını*

1095 Ümmühânî adlu bir hâtun kişi
Var-ıdı arslan ‘Alî’nün kıardeşi

1096 Ağmed’e çok kıizmet itmiş-ıdi ol
Sever-ıdi anı cânı gibi bol

1089 kılluğ eyleñ: eyleñ kılluğ S. // yigrek: yigrekdür C.

1090 Ne kıadar mülküm var-ısa ey Emîn: Ne deñlü milkim var-ısa yâ Emîn C. // mülküm: mülkim S. // virdüm: virdim C.

1091 başşun: başşın: S, F. // ‘arşum: ‘arşım S, C. // Cümlesi müştağdur anuñ yüzine: Gökler ehli cümle müştağ sözine C: Gökler ehli cümle müştak yüzine F.

1092 Kıamu gök ehli şurup dilek diler: Kıamusı şurup baña dilek diler C, F. // Hıabîb’üm: Hıabîb’im S, C. // yüzini: yüzünü S.

1093 ‘Arşımız gelüp münevver eylesün: ‘Arşımız gelüp münevver eylesin S: ‘Arşuma gelüp münevver eylesün C. // toylasun: toylasın S.

* 1094 Beyit C’de yoktur.

1094 Resûl’uñ: Resûl’iñ S.

1095 Var-ıdı arslan ‘Alî’nün kıardeşi: Var-ıdı Hıazreti ‘Alî’nün kıardeşi S. // arslan: aslan C.

1096 çok kıizmet itmiş-ıdi: çok kıizmet itmişdi S: çün kıizmet itmiş-ıdi F. // Sever-ıdi anı cânı gibi bol: Severdi cânı gibi anı Resûl C: Sever-ıdi cânı bigi ol F.

- 1097 Receb'ün yigirmi yidinci gicesi
Anuñ evinde-y-idi Tañrı ħaşı
- 1098 Cebrâ'il gelübeni virdi selâm
Bile yitmiş biñ melek dağı tamâm
- 1099 Didi yâ Aħmed selâm eyler Ĥudâ
Ṭur gidelüm nice olasin cüdâ
- 1100 Cümle perde götürüldi bu gice
Rabb'ün-ile eyle şöhet bu gice
- 1101 Durdı yirinde hemân Şâh-ı cihân
Geldi buraquñ katına ol zamân
- 1102 Cebrâ'il tutdı burağı ey aħî
Mikâ'il tutdı uzengisin dağı
- 46^b S; 32^b F**
- 1103 Ķoltuğına girdi İsrâfil anuñ
Bindi buraqa Ĥabîb'i Tañrı'ũ
- 1104 Girdiler şağınca solınca bile
Her melekler bile hep yile yile

1097 Birinci mısra' vezne uymuyor. // Receb'ün: Receb'iñ S: Receb C. // Anuñ evinde-y-idi Tañrı ħaşı: Anuñ evinde-y-idi ol Tañrı ħaşı S: Anuñ evinde idi ol Tañrı ħaşı C.

1098 gelübeni: gelüben S. // Bile yitmiş biñ melek dağı tamâm: Bile yitmiş biñ melek dağı kıyam S: Bile yitmiş melek dağı tamâm F.

1099 eyler: itdi C, F. // Ṭur gidelüm nice olasin cüdâ: Dur gidelim nice olasin cüdâ S: Ṭur gidelim tâ kim olasin cüdâ C.

1100 perde: bedre F. // Rabb'ün-ile: Rabb'iñ-ile C.

1101 Durdı: Ṭurdı C, F. // buraquñ: burağıñ S: burağıñ C.

1102 dutdı: tutdı(a) S: tutdı C, F.

1103 Ķoltuğına girdi: Ķoltuğını tutdı C: Ķoltuğını tutdı F.

1104 Her melekler bile hep yile yile: Hep melâikler ħamusı kim bile C: Her melekler bile yile yile F.

1105 Göz açup yummuşca kıdsâ irdiler
Enbiyâlar cümle hâzır geldiler

34^a C

1106 Virdiler aña ve âline selâm
Didiler hem eş-şalâtü ve's-selâm

1107 İki rek'at kıldı namâz orada
Uydılar cümle nebîler ey dede

1108 Didiler unutma bizi ey 'azîz
Cümlemüzden Hâk seni itdi 'azîz

1109 Kıtlu olsun Şâhâ mi'râc özüñe
Dost Cemâl'i naşîb olur gözüñe

1110 Bu gice Hâk'dan dilegil ümmetüñ
Luţf-ıla Hâk saña ide himmetüñ

1111 Böyle didiler nebîler gitdi ol
Hâk Te'âlâ Hâzret'ine dutdı yol

1112 Cân-ıla sev sen de ümmet olasın
Vir şalâvât rahmet-i Hâk bulasın*

1105 açup: acıb S. // yummuşca: yumınca C.

S'nin derkenarında bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:

Cebrâ'il dir yâ Muḥammed bunda in

Tâ mübârek ayağüñ öpe zemîn

1106 hem: kim C.

1107 rek'at: reke'at S. // ey dede: Aḥmed'e C.

1108 Cümlemüzden: Cümlemizde S. // itdi: kıldı C, F.

1109 özüñe: öziñe C. // gözüñe: göziñe C.

F'de 'gözüñe' kelimesindeki 3 (ze) harfinin noktası konulmamıştır.

1110 dilegil ümmetüñ; dilegil ümmetiñ S: dilersiñ ümmetiñ C: dilersin ümmetüñ F. // Lûtf-ıla Hâk saña ide himmetüñ: Lûtf-ıla eyle bizi ümmetiñ C: Lûtf-ıla eyle bizi ümmetüñ F. // himmetüñ; hümmetiñ S.

1111 Böyle didiler nebîler gitdi ol: Böyle didi ol nebîler gitdi ol C, F. // dutdı yol S: yitdi yol C, F.

* 1112 Beyit C'de yoktur.

1113 Oradan ‘azm itdiler gök yüzine
K̇atı müştâk-ıdı anuñ yüzine

1114 Nice biñ dürlü ‘acâyib gördi ol
Gökler içinde giderken ol Resûl

1115 Göñli meyl idüp birine akmadı
Kaşd-ıla giri dönüben bakmadı

47^a S; 33^a F

1116 Maqşûdı Ma‘bûd idi gitdi aña
Söz uzanur her birin dirsem saña

1117 Mertebesi artuban buldı kemâl
Hâzreti Hâk’a varup oldı vişâl

1118 Luţf-ıla Hâk selâm itdi aña
Didi her varımı ben virdüm saña

1119 Sen benümsin ben senüñem ey Hümâm
Anuñ-içün olduñ cümle dertlere selâm

34^b C

1120 Zâtuma mazhar idindüm ben seni
Ma‘nide görür beni gören seni

1113 K̇atı müştâk-ıdı anuñ yüzine: K̇atı müştâk oldı dostı yüzine C: K̇atı müştâk-ıdı dosdı yüzine F.

1114 biñ: yüz biñ S. // dürlü: dürlü S.

1116 her birin dirsem: hepsin disem C: hepsin dirsem F.
F’de ‘hepsin’ kelimesindeki پ (pe) harfi yazılmamıştır.

1117 mertebesin: mertebesi C. // artuban: artıban S. // varup: varıb S.

1118 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
her: hem F. // varımı: varımı S, C. // ben virdüm: virdim ben S, C.

1119 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
Hümâm: Hâbîb C, F. // Anuñ-içün olduñ cümle dertlere selâm: Anıñ-cün olduñ derdlere tabîb C:
Anuñ olduñ cümle dertlere tabîb F.

1120 Zâtuma: Zâtıma C: Zâtuma F. // mazhar: manzar C, F. // idindüm: idindim S. // görür beni gören seni: beni gören görür seni S: beni görür gören seni F.

- 1121 Baña irdi kim saña irdi-y-ise
Beni buldı kim seni buldı-y-ise
- 1122 Saña virdüm ol za'îf ümmetlerüñ
Cennetüm yurtları olsun anlaruñ
- 1123 Eksük itme ümmetüñden himmetüñ
Mağşûd idinsüñ rızâmı ümmetüñ
- 1124 Mi'râcuñdan anlara ilet naşîb
Maħrûm olmasunlar anlar ey Ĥabîb
- 1125 'İzzetüñe anları ben yiğledüm
Günde elli vaqt namâz farz eyledüm
- 1126 Cehd idüben bu namâzı kıllalar
Tâ ebed raħmetüm-ile olalar
- 1127 Didi Server ümmetümdür key za'îf
Fażluñ-ıla yüklerin eyle ĥaffif
- 1128 Didi Allâh ĥürmetüñe kırk beşin
Bağışladum kılsun anlar da beşin

1121 irdi-y-ise: irdi ise C, F. // Beni buldı kim seni buldı-y-ise: Beni gördi kim seni gördi ise C, F.

1122 Saña virdüm ol za'îf ümmetlerüñ: Saña virdim ol za'îf ümmetleriñ S, C. // Cennetüm yurtları olsun anlaruñ: Cennetim yurtları olsun anlarıñ S, C.

1123 Eksük itme ümmetüñden himmetüñ: Eksik itme ümmetiñden himmetiñ S. // Mağşûd idinsüñ rızâmı ümmetüñ: Mağşûd idinsin rızâm ümmetiñ S.

1124 Mi'râcuñdan: Mi'râciñdan C. // Maħrum olmasunlar anlar ey Ĥabîb: Maħrum olmasunlar yâ Ĥabîb C.

1125 yiğledüm: bekledüm C. // Günde elli vaqt namâz farz eyledüm: Günde biş vaķit namâzı farz eyledim C.

1126 raħmetim-ile: raħmetimle S, C.

1127 yüklerin eyle ĥaffif: yüklerin iyle ĥaffif C: yüklerin eyle za'îf F.

1128 İkinci mısra' vezne uymuyor. // ümmetüñe kırk beşin: ümmetiñe kırk bişin C. // Bağışladum kılsun anlar da beşin: Bağışladım kılsun anlar beşin S: Bağışladım kılsunlar anlar bişin C.

47^b S; 33^b F

- 1129 Biş namâz anlara ilet armağan
Dost sefer kılsa umar dost armağan
- 1130 Ümmetüñ mi' râcîdurur bu namâz
Raḥmetümden maḥrum olur bî-namâz
- 1131 Kılsun anlar bu namâzı dün ü gün
Raḥmet idem anlara yârınki gün
- 1132 Vaşl olucaḡ ol gice Ma'bûd'ına
İrdi hep murâdına maḡşûdına
- 1133 Ne dilek diledise oldu revâ
Cümle ḥâcetin anuñ virdi Ḥudâ
- 1134 Bize irsâl itdi gine raḥmeti
Vir şalâvât olduñ-ısa ümmeti*

35^b C

- 1135 Döndi mi' râcdan gine ol baḡtılı
Şâd oluban göñli şevḡ-ıla ṭolu

1129 Biş namâz anlara ilet: Biş namâzı anlara ilet S: Biş namâz ilet anlara F. // sefer kılsa: seferden gelse F.

1130 Ümmetüñ: Ümmetiñ S. // mi' râcîdurur: mi' râcîturur. // Raḥmetümden: Raḥmetimden C. F'nin ikinci mısra'ında 'olur' kelimesinden önce 'kılsa' kelimesi vardır.

1131 dün ü gün: düni gün S, F. // yârınki: yârınkı F. S'nin derkenarında bu beytin hizâsından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:
Armağanıdur muşallînüñ es-selâm
Birbirine cemâ'ati ve imâm

1132 vaşl olucaḡ: vaşlı olucaḡ S, C. // İrdi hep murâdına maḡşudına: İrdi murâdına hem maḡşûdına C: İrer hep murâsına maḡşûdına F.

1133 diledise: dilerse F. // ḥâcetin anuñ virdi Ḥudâ: ḥâcetin anıñ virdi Ḥudâ S: ḥâcetin virdi anuñ Ḥudâ C.

* 1134 Beyit C'de yoktur.

1134 Bize irsâl itdi: Bize de irşâl it F.

1135 Birinci mısra'daki 'gine' kelimesi C'de yoktur. baḡtılı: baḡtulu C. // şevḡ-ıla: şâd-ıla C.

- 1136 Yire inüp işledi Hâk emrini
Emr-i Hâk'ıla geçürdi ömrini
- 1137 Kim diye mi'râcını ol Server'ün
Hatmi olan kamu peygamberlerün
- 1138 Liki anuñ nesli şâh-ı evliyâ
Pîşvâ-yı etkıyâ vü aşfiyâ
- 1139 Âl-i maħbûb-ı Hudâ Sultân Emîr
Nûru ile milk-i Rûm oldu münîr
- 1140 Aşlına göre kıyâs it fer'ini
Alup elin gözle anuñ yolını
- 1141 Añlayı bak gör ne baħrûñ dürridür
Dü-cihân maħşûdınıñ ol sırrıdur
- 1142 Anuñ 'âlf himmetidür söyleden
Bu kadarca bu dilümi depredeñ*

49^a S; 34^a F**

- 1143 Kaşr idüp mi'râcını itdüm tamâm
'İşk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm***

1136 geçürdi: geçirdi S.

1137 Kim diye mi'râcını: Kim mi'râcını diye S. // Server'ün: Server'iñ S, C. // Hatmi olan kamu peygamberlerün: Hatemi olan kamu peygamberiñ C: Hatemi olan kamu paygamberün F.

1138 anuñ nesli şâh-ı evliyâ: anıñ lemişli şâh-ı evliyâ S: neslinden anuñ ol evliyâ C. // Bîşvâ-yı etkıyâ vü aşfiya: Pîşvâ-yı etkıyâ'ü aşfiyâ C: Pîşvâ-yı etkıyâ vü aşfiyâ F.

1139 Âl-i maħbûb-ı Hudâ: Ol maħbûb-ı Hudâ C. // Sultân Emîr: Sultân Emin F. // Nûru ile milk-i Rûm oldu münîr; Nûr-ıla milk-i Rûm oldu münîr S: Nûru ile mülkü Rûm oldu Münir C: Nûr-ıla milk-i Rûm oldu mübîn F.

1140 Alup: Alıb S. // gözle: git F.

1141 Añlayı bak gör ne baħrûñ dürridür: Añlayak gör ne baħrin dürridür S: Añlayıban gör ne baħrin dürridür C. // Dü-cihân maħşûdınıñ: Dü-cihâniñ maħşûdı S.

* 1142 Beyit F'de yoktur.

1142 Anuñ 'âlf himmetidür: Anıñ 'âlf hümmetidür S. // dilümi: dilimi S.

** S nüshasında 47^b'den sonra gelen sayfaya 49 numarası verilmiştir. Bu sebeple metinde 48^a ve 48^b sayfaları yoktur.

*** 1143 Beyit C'de yoktur.

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

- 1144 Pîşvâ-yı cümle mürsel muhtedâ-yı re's-i dîn
Hâlik'ûñ maḥbûbu sensin raḥmeten li'l-'âlemîn

21^a M

- 1145 Cümle maḥlûkât içinde seni muhtâr itdi Ḥaḳ
Menzilüñdür **ḳābe ḳavseyn** yoldaşuñ Rûhu'l-emîn *
- 1146 Ulu didi ḥulḳıña Allâh kelâmında añup
Bildürüp 'âlemlere gönderdi Ḳur'ân-ı mübîn
- 1147 Her nebî yevme'l-cezâda çıgrışup nefsi diye
Bu za'îf ümmeti ancak dileyen sensin hemîn
- 1148 Bu günâhkâr ümmetüñe Ḥaḳ nice fazl eyledi
Seni kıldı bunlara yârın şefi'a'l-müzniñbîn **
- 1149 Sen Kerîm'den 'âşîlere irişe luṭf-ı kerem
Şefḳatüñle bulırsalar Ḥaḳ rızâsın cennetin

35^b C

- 1150 Nicesi sevinmesünler ümmetüñ yâ Seyyidîn
Hamdü lillâh kıldı seni ḥatm-i cümle mürselîn

1143 mi'râcını itdüm tamâm: mi'râcı ḥoş itdüm tamâm F. // di: diñ F.

1145 F'de birinci mısra' 'muhtâr' kelimesinden sonra eksiktir.
yoldaşuñ: yoldaşuñ S, C. // Rûhu'l-emîn: Rûhu'l-emîn S.

* "**ḳābe ḳavseyn**" ibaresi Necm sûresinin 9. âyetinde geçmektedir. Anlamı; "iki yay aralığı kadar" demektir.

1146 Ulu didi ḥulḳına Allâh kelâmında añup: Evvelidür didi ḥulḳıñ Ḥaḳ kelâmında añup C: Olur idi ḥaḳlıḳuna Ḥaḳ kelâmında añup M: Evvel didi ḥulḳuñ Allâh kelâmında añup F. // Bildürüp: Bildirip S, M. // gönderdi: dönderüp M.

1147 yevme'l-cezâda çıgrışup: yevme'l-cezâ çıgrışup S: yevme'l-cezâda çıgrışup M. // dileyen sensin: diler sensin F.

** 1148 Bu beytin ikinci mısra'ı ile bir sonraki beytin birinci mısra'ı F'de yoktur. Bu beytin birinci mısra'ı ile bir sonraki beytin ikinci mısra'ı bir beyit olarak yazılmıştır.

1148 ümmetüñe: ümmetiñe C: ümmetüñ F.

1149 Şefḳatüñle: Şefḳatiñle C.

1150 sevinmesünler: sevinmesinler S. // ümmetüñ: ümmetiñ C, M. // yâ Seyyidîn: yâ Seyyidî C, F. // ḥatm-i: ḥatmü C.

- 1151 Şânuña okundu senüñ şâh-ı levlâk hutbesi
Kalmadı ketm-i ‘ademde evvelîn ü âhîrîn
- 1152 Çün günâh-ıla **Muhibbî** geldi âliñ bâbına
Ol kapudan dûra itme Haqqu Rabbi’l-‘âlemîn
- [Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün]
- 1153 Geydi Aḥmed çün risâlet hil‘atin
Okudu halka Hudâ’nuñ âyetin
- 1154 Didi bu Qur’ân’a kim uymaz-ısa
Tañrı bir Aḥmed resûl dimez-ise
- 1155 Haḫ Te‘âlâ aña ider çok ‘itâb
Ebedî çeker cehennemde ‘azâb

21^b M; 34^b F

- 1156 Büt nedür aña ‘ibâdet idesiz
Hâlîk’ı ma‘bûduñuzı koyasız

49^b S

- 1157 Düzmiş anları da bir sizüñ gibi
Yoğ-ımuş ‘aқılları sizüñ gibi

1151 senüñ: seniñ S, M. // evvelîn ü âhîrîn: evvelîn vü âhîrîn M.
1152 Çün: Çoқ F. // günâh-ıla: günâhına C. // geldi âliñ bâbına: geldi anuñ yanına C, F: geldi iliñ bâbına M. // Ol kapudan dûra itme: Kapudan sürmeye anı C: Ol kapudan sürme anı F.
Bu beyitten sonra M ve F’de şu beyitler vardır:
(M) Ümmet olmaқ diler-[i]señiz tamâm
‘Işq-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm
(F) Raḫmeti sev ister-iseñ raḫmeti
Vir şalâvât görmeyesin zaḫmeti
1153 Hudâ’nuñ: Hudâ’nıñ C: Hudâ’nıñ M.
1155 F’de ‘Haḫ’ kelimesindeki ح (ha) harfi sehven چ (çe) olarak yazılmıştır.
aña ider çok ‘itâb: ider aña çok ‘azâb C. // Ebedî çeker: Tâ ebed çeker C.
1156 ma‘bûduñuzı: ma‘bûdiñizi C: ma‘bûduñuzı M.
1157 sizüñ: siziñ(a,b) C: siziñ(a) M. // Yoğ-ımuş: Yoğmışdur F.

- 1158 Bir nesne taş ola ağaç ola
Nicesi tañrılığa lâyıķ ola
- 1159 Tañrı birdür ol yaratdı cümleyü
Kimi yatlu eyledi kimin eyü
- 1160 Cümle halka rızķını oldur viren
Ulaşur rahmete anı bir gören
- 1161 Sizden öñdün gelenüñüz n'itdiler
Büte anlar daķı secde itdiler
- 1162 Yanar anlar od içinde bilüñüz
Aķrabañuz atañuz ve dedeñüz
- 1163 Cümle halkı bu sözi işitdiler
Danışuban gör ki ne iş itdiler

36^a C

- 1164 Didiler biz dñnümüzden dönmezüz
Lât ü 'izze hizmetini kıomazuz
- 1165 Götüremezüz bu delü sözini
Öldürelüm görmeyelüm yüzini

1158 Birinci mısra' vezne uymuyor.

Bir nesne taş ola ağaç ola: Bir nesne ki taş veya ağaç ola C.

1159 cümleyü: cümleyi C, M, F. // kimi: kimin S, C, M.

1160 Ulaşur: Ulaşır S. // gören: bilen S, M.

1161 gelenüñüz: geleniñüz S, C.

1162 bilüñüz: biliñüz S.

1163 cümle: Mekke C, M, F. // Danışuban gör ki ne iş itdiler: Danışuban gör ki ne iş itdiler S: Tanışuban gör ne işler itdiler C.

1164 dñnümüzden: dñnimizden S, M. // Lât ü 'izze hizmetini: Lâtü 'izze hizmetüni M.

1165 sözini: sözüni S. // öldürelüm: öldürü kim C. // yüzini: yüzüni S.

1166 Gice ile varup evin başalum
Virmeyüp aman başını keselüm *

1167 Şükür Hâk'a ol kavimden itmedi
Gönlümüzde kibr-ile kin itmedi

1168 Sizi ümmet eyledi Peygamber'e
Vir şalâvât 'ışk-ıla ol Server'e**

1169 Sen de îmân ehl-isen tevhîd sözüñ
Vir şalâvât aķ ola yârın yüzüñ

50^a S; 35^a F

1170 Geldi ol demde hemân dem Cembrâ'il
Didi yâ Aħmed selâm itdi Celîl

1171 Bu gice bundan göçesin ey cân
Şehr-i Medîne'de tutasın vaţan

1172 Zîre Allâh'uß dileği böyledür
Kim senüñ şehrüñ yirüñ Medîne'dür

1166 Birinci mısra'daki 'ile' kelimesi F'de yoktur.
başalum: başalım S. // Virmeyüp aman başını keselüm: Virmeyelüm aman başın keselüm C.

* 1166 Bu beyitten sonra M'de şu beyit vardır:

22^a M

Bu ķavl üzre 'adâvet eylediler
Her biri niçe herze söylediler

1167 Birinci mısra' vezne uymuyor.
Gönlümüzde: Gönlümüzde C. // itmedi (b): bişmedi F.

** 1168 ve 1169. beyitler beyit C'de; 1169. beyit M ve F'de yoktur.

1168 Sizi: Bizi M, F.

1170 Geldi ol-demde hemân-dem Cembrâ'il: Geldi şâvus melek Cebâ'il S, C: Geldi şâvus melek ol Cembrâ'il F.

1171 Birinci mısra' vezne uymuyor.

gice: giçe M. // göçesin: göcesin C, M, F. // ey cân: bil ey cân C: sen ey cân F. // tutasın: dutasın M.

1172 Allâh'uß: Allâh'uß C. // senüñ şehrüñ yirüñ: senüñ şehrüñ yirüñ S: senün şehrüñ hemân C: şehrün senüñ yirün M.

1173 Nebîsine gereğın bilür Hıdâ
Bu gice sefere gide var rızâ

1174 Ol gice Hâk emr-ile kıldı sefer
Ol güneş yüzlü ve ol alnı kamer*

1175 Ebû Bekr yoldaş oluban gitdiler
Diñle imdi n'eyleyüben n'itdiler

22^b M

1176 Yol yarağın ne-y-ise hep gördiler
İki hizmetkâr bile uydurdılar

1177 Gitdiler yola tâ üç gün olıcağ
İrdiler bir köye ikindi olıcağ

1178 Gördiler bir ev yola yağındurur
Ev öñinde bir hâtun yüñ eğirür**

1179 Bir yanunda bir aruğ koyun yatur
Bir yanunda dağı bir kelbi yatur

36^b C

1180 Gördi ol it Hâk Resûl'i yüzini
Sürdi devesi izine yüzini

1173 Nebîsine: Nebî neye M, F. // Hıdâ: Hıdâ C. // Bu gice sefere gide: Bu gice ki sefere gide S, M: Bu gice sefere güde C.

* 1174 Beyit S'de yoktur. Ancak diğeri nüshalarda olduğı için metne dâhil ettik.

1174 ve ol alnı kamer: ol alnı kamer M: ve hem alnı kamer F.

1175 Ebû Bekr yoldaş oluban gitdiler: Ebû Bekir yoldaş oluban gitdirler S, M: Ebû Bekr'e yoldaş olup gitdiler C.

1176 Yol yarağın ne-y-ise: Yol yarağı ne ise C: Yol yarağı ne-y-ise F. // hizmetkâr: hizmetkârı S.

1177 İkinci mısra' vezne uymuyor.

olıcağ: olucağ M. // ikindi: ikindü C, F.

** 1178 Beyit S'de yoktur. Ancak diğeri nüshalarda bulunduğı için metne dâhil ettik.

1178 öñinde: öñünde M.

1179 yanunda: yanında(b) S: yanında C. // aruğ: arığ C.

1180 yüzini: yüzünü S: yüzünü(a) C, M.

1181 Yuvalanup kıuyruğını buladı
Ol ĥâtun anı göricek tañladı

1182 Çünkü ĥâtun görđi kelbden bu işi
Didi yoldan geçmez-idi yâd kişi

35^b F

1183 ‘Âciz-idi buradan yoldan giden
Yâd kişiye böyle itmegil neden

1184 İnüben ol ev öñine kıondılar
Kindi namâzın orada kııldılar

50^b S

1185 Çün namâzdan fâriğ olıcağ Resûl
Turup ol kıoyun kıatına vardı ol

1186 Kıodı elini kıoyun arkıasına
Semriyüben kıoldı süd memesine

23^a M

1187 Bir kıap istedi ĥâtundan hem Resûl
Oturup ol kıoyunı sağdı Resûl

1188 Altı çanağ sağdı bişin yidiler
Bir çanağın ev issine kıodılar

1181 kıuyruğını: kıuyruğunu F. // göricek: görüben C, M, F.

1182 Çünkü: Cünki C, F. // Çünkü ĥâtun görđi kelbden bu işi: Cünki kelbden görđi ĥâtun bu işi C. // geçmez-idi: geçürmezdi C.

1183 giden: gecen C. // itmegil neden: itmek bu neden C: itmeklik neden M, F.

1184 İnüben: İniben S. // öñine: öñinde C: öñüne F. // Kindi: İkinci S, M, F.

1185 olıcağ: olıncağ C.

1186 Semriyüben: Semirüben C, F.

1187 oturup: ol durup M.

1188 çanağ: canağ (a) C: canağ M, F. // bişin yediler: başda ol zamân F. // kıodılar: kıor hemân F.

- 1189 Ol hâtun gördi bu işi ol zamân
Kaldırup parmak getürdi ol î mân
- 1190 Şapma yolundan severseñ anı sen
Vir şalâvât bulasın î mânı sen *
- 1191 Var-ıdı bir oğlanı ol hâtunuñ
Adını Ma'bed komuş-ıdı anuñ
- 1192 Yoğ-ıdı bir a'zâ anda el ayak
Ne ağız ne burun ne göz ne kulağ
- 1193 Ümmü Ma'bed didi Resûl'e anı
Var getür dir iki cihân Sultân'ı

- 1194 Aldı geldi kodı Resûl öñine
İşiden halk geldi evüñ öñine

37^a C

- 1195 Görüp anı Server elin kaldurur
Hâzır olanlar bile el kaldurur

36^a F

- 1196 Yüz tutup dergâh-ı Hakk'a ol Habîb
Hak anı kıldı kamu derde tabîb

1189 Kaldırup parmak getürdi ol î mân: Kaldırıp parmağın getürdi ol î mân S: Kaldurup parmağın getürdi î mân C.

* 1190 Beyit C'de yoktur. M ve F'de ise bu beyit yerine şu beyitler vardır.

(M) Sen de î mân ehlinin Hüdâ senüñ(?)
Vir şalâvât ak ola yârın yüzüñ

(F) Sen î mân ehlişen tevîd itgil (Mısra' vezne uymuyor)
Vir şalâvât ak ola yârın yüzün

1191 oğlanı: oğlı S. // hâtunuñ: hâtinuñ S: hâtuniñ M. // Adını Ma'bed komuş-ıdı anuñ: Adını Ma'bed komuşıdı anuñ S: Adını komuş-ıdı Ma'ben anuñ C:.

1192 Ne ağız ne burun ne göz ne kulağ: : Ne ağız burun ne göz ne kulağ S: Ne ağız ne burun ne göz ve kulağ C: Ne ağız ne burun ne göz ve ne kulağ F.

1194 evüñ: eviñ S, C, M.

1196 tutup: urup C: dutup M: vurup F. // ol: o M

1197 Şol du'âyı kim Resûlullâh ide
Hâşâ Hâk'dan ol du'âyı red ide

51^a S; 23^b M

1198 Hâk kabûl itdi du'âsın Server'ün
Tamâm oldı her endemi oğlanuñ

1199 Açdı gözin kâkđı yirinden oğlan
Didi Allâh birdürür yokdur gümân

1200 Sen Resûl'isin anuñ hem kulusın
Hem yaradılmışdan ol maqbûlısın

1201 Ol tıran halk anı çün kim gördiler
Gelibeni hep müsl[ü]man oldılar

1202 Diler-iseñ sen de eksüğüñ tamâm
'Işk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm*

1203 Görđi Ma'bed atası gelür eve
Karşu vardı seğırdüp ive ive

1204 Didi baba gör beni n'itdi İlâh
Bizi yokdan var iden ol Pâdişâh

1197 Şol du'âyı: Şol du'â kim S: Şol du'â-'ı kim C. // Hâşâ Hâk'dan ol du'âyı red ide: Hâşâ ki ol du'âyı Hâk red ide C: Hâşâ Hâk ol du'âyı red ide F.

1198 Server'ün: Server'iñ S, M. // her endemi oğlanuñ: her endemi oğlanıñ S: her a'zâsı her biriñ C: her a'zâsı oğlanuñ F.

1199 gözin: gözün S. // oğlan: ol civân S, F: ol cüvân M. // birdürür: birdür S, C.

1200 'Resûl'isin' kelimesinin sonraki ن (nun) harfi C'de ك (kâf-i nûnî) ile yazılmıştır.

Hem yaradılmışdan ol maqbûlısın: Her yaradılmışdan hem maqbûlısın C: Her yaradılmışdan ön maqbûlısın F: Her yaradılmışın ön maqbûlısın M.

1201 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Ol tıran halk çün-kim S: O tıranlar cün-ki C: Ol duran halk cümle M: Ol tıran halk çün-ki F. // Gelibeni hep müsl[ü]man oldılar; Gelibeni hep müsliman oldılar S, M, F: Geliben cümle müsliman oldılar C.

* 1202 Beyit C'de yoktur.

1202 Diler-iseñ: Dilerseñ S, C. // eksüğüñ: eksiğiñ M. // di: diñ S.

1203 gelür eve: geldi eve C: gelir eve M. // seğırdüp: seğırdip M.

1204 Didi baba gör beni n'itdi ilâh: Didi-kim gör beni n'itdi ol ilâh C.

1205 Gönderüp Peyğamber'in geldi bize
Gör ne luğf-ıla kerem kıldı bize

1206 Sen de gel îmân getür Peyğamber'e
Dü-cihâna rahmet olan Server'e*

1207 Geldi Ma'bed atası girdi dîne
Fağr-i 'âlem ne didi aña gine

1208 Şol koyunı didi boğazla kişi
Dağı vardur bunda Allâh'uß işi

24^a M; 37^b F

1209 Durdı boğazladı Ma'bed atası
Bişürüben hâzır itdi anası

37^b C

1210 Ol ta'âmı kodılar orta yire
Vir şalâvât 'ışk-ıla Peyğamber'e

51^b S

1211 Ol cemâ'ate didi Resûl yine
Kemüceğın atmañuz siz yabana

1212 Çün ta'âmı yiyübeni n'itdiler
Kaldırup el Hâlîk'a hamd itdiler

F'de 'baba' kelimesindeki ikinci ب (be) harfinden sonra sehven bir ی (ye) harfi konularak 'babaya' şeklinde yazılmıştır.

1205 Gönderüp Peyğamber'in: Gönderüpdür Peyğamber M.

* 1206 Beyit M'de yoktur.

1206 S'de 'Peyğamber' kelimesindeki غ (gayn) harfinin noktası konulmamıştır.

1207 girdi dîne: gördi yine C: // gine: yine C.

1208 Dağı vardur: Tâ vardur S: Ki vardurur M.

1209 Durdı: Turdı C, F.

1210 ta'âmı: koyunı C.

1211 atmañuz siz yabana: atmañuz yabana: S.

1212 Kaldırup el: El kaldurup C, M: Kaldurup F.

- 1213 Bir araya yığdı süñüği Resûl
El götürüben du‘â itdi Resûl
- 1214 Ol koyun dirildi kalkdı n’eyledi
Tañrı birdür sen Resûlullâh didi
- 1215 Geliben dağı getürdiler î mân
İçlerinde kalmadı hergiz gümân
- 1216 Didi Server Ma‘bed’ün atasına
Dut kulağıñ ne diyem saña yine
- 1217 Hâk diriltdi gine senün koyunuñ
Devletün artmağa sebebdür senün
- 1218 Râvîler şöyle rivâyet eyledi
Nice biñ koyunlar andan türedi *

24^b M

- 1219 Diler iseñ sen dağı devlet tamâm
‘Işk-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm **
- 1220 Gıtdiler devlet-ile andan dağı
İrdiler şehr-i Medîne’ye ahî

1213 yığdı süñüği: kemüği yığdı C: yığdı kemüği M, F. // İtdi: kıldı C.

1214 Birinci mısra’daki ‘kalkdı’ kelimesi S’de yoktur.

1215 getürdiler: getirdiler S. // İçlerinde kalmadı hergiz: İçlerinde hir giz kalmadı F: İçlerinde kalmadı her giz M.

1216 Ma‘bed’ün: Ma‘bud S. // Dut kulağıñ: Tut kulağıñ C: Dön kulağıñ F.

1217 gine: yine C: gene M. // Devlet’ün: Devlet’iñ C, M.

1218 Nice biñ: Nice yüz C, F. // türedi: üredi: C, M, F.

* 1218 Bu beyitten sonra M’de şu beyit vardır:

Hâşre dek ger dinilirse bu kelâm

Nice hâşr ola bu olmaya tamâm

** 1219 Beyit C’de yoktur.

1219 Diler iseñ: Dilersen S, F. // sen dağı devlet: sen de devlet M: sen de dağı devlet F.

1220 devlet-ile: dövlet-ile C: devletle M.

- 1221 Şehrüñ halkı cümle karşı çıkdılar
Ahmed'e key katı 'izzet itdiler

37^a F

- 1222 Her biri kondurayın didi eve
Didi Server nireye çökse deve

- 1223 Konaram ben oraya oşam odur
Zîre Allâh'dan baña buyruk budur

52^a S

- 1224 Bu sözi ol ulular iştdiler
Evleri önüne arpa dökdiler

38^b C

- 1225 Arpaya meyl ileyüp çöke deve
Kondurular Server'i hem ol eve

- 1226 Bir fakîrûñ hâlini diyem saña
Ebû Eyyûb Ensârî dirler aña

- 1227 Ol ulular hizmete yügrişecek
Kalkdı yirinden o hâli göricek

1221 Şehrüñ: Şehir S, C, M. // key: kiy S.

1222 S'de beytin kenarında 'mu' cizât' yazmaktadır.

S'de 'kondurayın' kelimesindeki ı (ye) harfinin noktaları konulmamıştır.

1223 Konaram ben oraya oşam odur: Konaram oraya odam odurur C: Konaram ben oraya odam oldur M: Konaram ben oraya odam odur F. // Zîre Allâh'dan baña buyruk budur: Zîre Hâk'dan baña buyruk budurur C.

1224 ol ulular: orada olanlar F. // Evleri önüne arpa dökdiler: Ev önüne arpa hurma dökdiler C: Kapuları önüne arpa dökdiler M.

1225 meyl ileyüp çöke deve: meyl idüben cöke deve C: meyl eyleyüp çöke deve M: meyl idiben çöke deve F.

1226 fakîrûñ: fakîriñ C, M. // Eyyûb: Eyüb C, F. // S ve F'de 'Ensârî' kelimesindeki nisbet ı (ye)'si yazılmayarak sadece kesre (hareke) konulmuştur.

1227 Ol ulular hizmete yügrişecek: Ulular bu hizmete yügrişecek C, F.

Kalkdı yirinden o hâli: Katı yirindi(imrenmek) ol hâli S: Kalkdılar yirinden bu hâli C: Ka(kalkmak) yirindi ol hâli M.

1228 Didi dünyam olsa-y-ıdı benim dağı
Yügürüdüüm hizmetine ben dağı

1229 Yâ İlâhî dünya virmedüñ baña
Faķrum-ıla yönümi döndüm saña

25^a M

1230 Lâyık değıl yüzüm izi tozına
Ħamdü li'llâh baķdum anuñ yüzine

1231 Bu fikr-ile gelür-idi girüden
Fikrini bilür anuñ ol Yaradan

1232 Bil anuñ işiğine çökdi deve
Muştıladılar aña ive ive

1233 Didiler sil gözüñüñ yaşını sen
Ħondı senüñ evüñe Ħulķ-ı Ħasen

1234 Ħaķķ'a şükr itdi yüzün sürdi yire
Ħizmet itdi cân-ıla Peyğamber'e

1235 Ħizmet it sen dağı dut sünneti[ni]
Vir şalâvât bul Ħaķ'un rahmeti[ni]*

1228 Birinci mısra' vezne uymuyor.

Didi dünyam olsa-y-ıdı: Didi dünyam olsaydı C: Didi arpam olsa-y-ıdı F. // Yügürüdüüm: Depreneydim C: Depredürdim F.

1229 dünya virmedüñ: virmedün dünyâ C, F: dünyâ virmediñ M.

1230 Birinci mısra' vezne uymuyor.
izi: ayağı M. // baķdum: baķdım C.

1231 Birinci mısra' vezne uymuyor.
gelür-idi: gelir-idi S, M. // girüden: giriden S, M, F. // Fikrini bilür añun ol Yaradan: Fikrini bilür kulunuñ Yaradan C.

1232 Muştıladılar: Muşdıladılar S: Muştıladılar C.

1233 gözüñüñ: gözüñ S, F: gözüniñ C. // evüñe: eviñe C.

1234 şükr: şükür S, M.

* 1235 Beyit C'de yoktur. 1235-1243. beyitler(9 beyit) F'de yoktur.

1235 sen dağı: sen de M. // tut: dut M. // bul Ħaķ'un: bula Ħaķ'un M.

1236 Bir anası var-ıdı görmez gözi
Karılığdan dağı tutmazdı dizi

52^b S

1237 Geldi sürüni Resûl'üñ katına
Öpdi elin söyledi Hâzret'ine

1238 Tañrı birdür sen Resûl budur sözüm
Nic'ideyin görmez olupdur gözüm

1239 N'olaydı görklü yüzüñi göre-y-idüm
Orada ben cânımı vire-y-idüm

38^b C

1240 Pes Resûl sildi qarınıñ gözini
Açdı gözün gördi görklü yüzini

25^b M

[Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün]

1241 Ayağına düşüben didi ey Şâh
Şükür gördüm yüzüñ elhamdülillâh

1242 Yüzün görmek diler-iseñ sen ey cân
Şefi' olsun aña yârın o Sultân*

1236 tutmazdı: durmazdı S, M.

1237 Resûl'üñ: Resûl'iñ S.

1238 sözüm: sözüm C. // Nic'ideyin: Nice ideyin C. // gözüm: gözüm C.

1239 Birinci mısra' vezne uymuyor.

göre-yidüm: göre-yidüm S: göre idüm C. // cânımı vire-yidüm; bu cânımı vireydüm S: cânımı vire idüm C: cânımı vire-yidüm M.

1240 qarınıñ: qarınıñ C. // gözünü: gözünü S, M. // gözün: gözün S. // yüzünü: yüzünü S, M.

1241 gördüm yüzüñ: gördüm yüzüñ C.

* 1242 Beyit C'de yoktur.

1242 sen ey cân: ey cân M.

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

- 1243 Tutasın sünnetini cân-ıla sen
Tâ gidesin bundan îmân-ile sen *

37^b F

- 1244 Bu arada hicretin itdüm tamâm
'İşk-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm**
- 1245 Durdı Medîne' i idüندی maqam
Anda oldu 'ömri âhîri tamâm
- 1246 Hâk'ın emr-ile dağı kıldı gazâ
Ehl-i şirküñ cânına itdi cezâ
- 1247 Her ne kim Allâh' uñ emri var-ise
İşledi hep qomadı eksük ne-y-ise
- 1248 İşler-ise kim ki Allâh emrini
Qalmaya ol anda yârın yirini
- 1249 Dünyâya geldük Hâk' ı bilmek için
Hem Resûl' uñ ümmeti olmaq için

1243 Tutasın: Dutasın M.
S'nin derkenarında bu beytin hizâsından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:
Sünnetin terk eyleme farzın bitür
Yârın uçmağa girüp fâriğ otur

Vir şalâvât sen anuñ ravzâsına
Kim giresin cennetü'l-me' vâsına

* 1243 Bu beyitten sonra M'de şu beyit vardır:
Hâşre dek ger dinilirse bu kelâm
Niçe hâşr ola bu olmaya tamâm

** 1244 Beyit C'de yoktur.

1244 hicretin: hicret S, M. // diñ: di M, F.

1245 Durdı: Tırdı C, F. // Medîne' i: Medîne'de C. // 'ömri âhîri: 'ömri âhîr S: âhîri 'ömri C: âhîr 'ömri F.

1247 İkinci misra' vezne uymuyor.

İşledi hep qomadı eksük neyise: İşledi hepsin komadı nesne C. // eksük: eksik M.

1249 olmaq için: olmağıçün S, F.

53^a S

- 1250 Ümmet-ile kulluğun şartı nedür
Sünnet-i Nebî Hâk'ın farzı nedür
- 1251 Kul olan şorup anı bilmek gerek
Cehd idüp pes anları kılmak gerek*
- 1252 Yâ İlâhî ol Habîb'ün hürmeti
Kulluğuna bize virgil kuvveti **
- 1253 Nefs-ile şeytan şerrinden yâ Kerîm
Şakla bizi hem riyâdan yâ Rahîm
- 1254 Ümmet eyle dostuña yâ Rabbenâ
Bizi ümmet diyûbanı ol câna
- 1255 Ümmet olmak diler-iseñ Aḥmed'e
Vir şalâvât 'ışk-ıla Muḥammed'e ***

1250 kulluğun: kulluğın C. // Sünnet-i Nebî: Sünnet-i süni(?) C: Sünnetini M.

* 1251-1272. beyitler(23 beyit) M'de yoktur.

1252 C'nin birinci mısra'ında 'olan' kelimesinden sonra sehven yazılmış zâid bir 'anı' kelimesi vardır.

Cehd idüp pes anları kılmak gerek: Cehd idüben anları bilmek gerek C: Cehd idüben anları kılmak gerek F.

** 1252 Bu beyitten sonra F'de şu beyit vardır:

Yâ İlâhî Habîb'ün hürmeti

Kulluğun bize virgil kuvveti

1253 Birinci mısra' vezne uymuyor.

Şakla bizi hem riyâdan: Şaklağıl bizi riyâdan C.

1254 Ümmet eyle dostuña yâ Rabbenâ: Ümmet eyle bizi dostuña tamâm C, F. // Bizi ümmet diyûbeni ol Cân'a: Bizi ümmet diyüp aña ol Hümâm C, F.

*** 1255 Beyit C'de yoktur.

1255 Vir şalâvât 'ışk-ıla Muḥammed'e: Virelüm her dem selâm Muḥammed'e F.

Fî Beyân-ı Vefât-ı Resûlullâh şallallâhu ‘aleyhi ve sellem *

39^a C

1256 Ey gözüm gel kanlu yaşlar ağlağıl
Yüreğüñi şerha şerha toğrağıl

38^a F

1257 Hâzret-i Sulţân Emîr himmet-ile
Fürkatinden bir pâre gelsün dile

1258 Dost firâkı çaķmağın dil-ile çâk
Server’üñ ‘âşıklarını oda yaķ

1259 Niçeye dek yalıñuzca yanasın
Ola kim bir ki yanarca bulasın

1260 Yalıñuz olsa ocağüñ odunı
Isıdımaz kimse anuñ odunı

1261 Odı çok olsa taşırur aşları
Hem yaķar yanına koyan taşları

52^{b=2} S**

1262 Ümmet iseñ tütüş imdi bu oda
Kim ola kim şabr ide işbu oda

* Metinde beyit şeklinde yazılmış olan bu başlık diğer nüshalarda yoktur.

1256 Ey gözüm gel: Ey gözüm gel C: Ey gözüm F. // Yüreğüñi: Yüreğüñi C. // toğrağıl: tağlağıl C.

1257 S’de ‘Sulţân’ kelimesindeki ı (nun) harfi sehven yazılmamıştır.
himmet-ile: hümmet-ile S.

1258 Server’üñ: Server’iñ S, C. // ‘âşıklarını oda yaķ: ‘âşıkların odlara yaķ C.

1259 Niçeye: Niceye C, F. // bir ki: bir S: bir key F.

1260 ocağüñ: ocağüñ C. // Isıdımaz: Işdamaz C: Isıtamaz F.

1261 Odı çok olsa: Gör çok olsa F. // taşırur aşları; taşırır aşları S: taşırurdu aşları C: taşırur bil aşları F. //
Hem yaķar yanına koyan taşları: Hep yaķar yanında olan yaşları C: Hem yaķar yanına konan yaşları F.

F’de ‘çok’ kelimesinden önce nüshanın başka yerlerinde de görülen zâid bir l (elif) harfi vardır.

** S’de 53^a’dan sonra gelen sayfalara tekrar 53 numarası verilmiştir. Bu sebeple biz de 53^a’dan sonra gelen iki sayfaya 52^{b=2} ve 53^{a=2} numaralarını verdik.

1262 tütüş imdi: tütüşalım C: tütüşalum F. // işbu: bu F.

- 1263 Cümle ‘âlem bu oda hep yandılar
Bu firâkı içübeni kândılar
- 1264 İşit imdi dü-cihân Sultân’ını
Ol mürüvvet hem sehâvet kânını
- 1265 Nice kıldı işbu dünyadan sefer
Oda yakdı ‘âlemi heb ser-te-ser
- 1266 Altmış üç yıl olıcağaz yaşına
Hâk kemâl virdi anuñ hep işine
- 1267 Birgün mescidde oturmuşdı o Cân
Allâh’uñ ‘ilminden iderdi beyân
- 1268 Geldi anda biñ tâvus Cebrâ’îl
Didi yâ Aḥmed selâm itdi Celîl
- 1269 Kâtı müştâk olmuşam didi saña
Gönderüpdür ol Hüdâ beni saña

39^b F

- 1270 Nicesi kâtlanasın faşl olmağa
Gel gidelüm Rabb’üne vaşl olmağa

39^b C

1263 bu oda hep: hep bu oda F. // içübeni: içüben S.
1264 İşit: İşid S. // dü-cihân: dü-cihânın C. // mürüvvet hem sehâvet: mürüvvet sehâvet S: mürüvvet issi sehâvet C.
1265 Nice: Niçe C.
F’de ‘kıldı’ kelimesinden önce zâid bir ‘ (elif) harfi vardır.
1266 hep: her C, F.
1267 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
1268 Birinci mısra’ vezne uymuyor.
1269 saña(a): aña C.
1270 Nicesi: Nice bir C, F. // faşl: faşlı S.

1271 Bu sözi işidiceğez ol ulu
Beñzi şaru gönli oldı guşşalı

1272 Didi ben gidicek ümmetim n'ola
Şapalar mı yoħsa gideler yola

26^a M

1273 Şapma yolundan severseñ anı sen
Vir şalâvât bulasın îmânı sen*

1274 Durdı vardı 'Âyişe kıatına ol
Gördi 'Âyişe kıatı melûl Resûl

53^{a-2} S

1275 Didi 'Âyişe eyâ cânım cânı
Kıatı melûl görürem bugün seni

1276 Söylemedi 'Âyişe'ye hiç sözi
Mescide vardı gine görklü özi

1277 Didi Bilâl'e ki ħalka kıl ħaber
İder oldum arañuzdan ben sefer

1278 Aşħaba di mescide hep gelüñüz
Bir pârecük görelüm birbirimiz

1271 işidiceğez ol ulu: işidicek anda ulu C. // gönli: gönlü S, F. // guşşalı: kayğulu C.

1272 ben gidicek ümmetim n'ola: ben gidiceğez ümmet n'ola C. // yoħsa gideler yola: gideler toğrı yola C.

* 1273 Beyit C'de yoktur.

1273 severseñ: sözünñ F.

1274 Durdı: Turdı C, F. // kıatına: evine C.

1275 cânım: cânım S, C, M. // görürem bugün seni: görürem bugün ben seni S: gördüm bugün ben seni C: gördüm bugün seni F.

1276 'Âyişe'ye: 'Âyişe S. // vardı gine görklü özi: vardı yine görklü özi C: vardı görklü özi M.

1277 ħalka kıl ħaber: kılgıl sen ħaber C. // arañuzdan ben sefer: ben arañuzdan sefer C, F.

1278 geliñüz: geliñiz S, M. // pârecük görelüm birbirimiz: pârecük görelim birbirimiz C: bir pârecük görelim birbirimiz M.

F'de 'pârecük' kelimesindeki ı (kaf) harfinin noktaları konulmamıştır.

- 1279 Vardı Bilâl didi hep aşhabına
Akrabâ 'ü âline aḥbâbına
- 1280 Geldiler mescide hep giryân-ıla
Fırkatü derdi ciğer biryân-ıla
- 1281 Aşḥâbuñ cem' oldıgın gördi Resûl
Çıkdı minber üstine ol pür-uşûl*
- 1282 Ḥamd-ile yâḍ itdi Allâh'ını ol
Hem risâletini de andı Resûl**
- 1283 Didi yâ aşhab işidüñ sözümi
Görmeyisersiz yakında yüzümi

39^a F

- 1284 Bildüğüñüz ile 'amel idesiz
Hem Resûl'üñüz yolına gidesiz

26^b M

- 1285 Dünya sevgüsin gönüle koymañuz
Anı sevibeni mağbûn olmañuz
- 1286 Baḫlı koyubanı uyuñ Ḥaḫ'a
Ḥaḫ Te'âlâ size raḫmetle baḫa

1279 'ü: ve C, F.

1280 mescide hep: hep mescide C. // Fırkatü derdi ciğer: Fırkatüñ derdi ciğer C: Fırkatü der ciğerler F.

* 1281 Beyit C'de yoktur.

1281 Aşḥâbuñ cem' oldıgın: Aşḥâbuñ cem' oldıgın S: Aşḥâbıñ cem' oldıgın M. // minber: münber S: menber M.

** 1282 Beyit M ve F'de yoktur.

1282 yâḍ itdi Allâh'ını: yâd itdi Allâh'ı C. // risâletini de andı: risâletinde öñdi C.

1283 sözümi: sözimi C. // yüzümi: yüzümi C, F.

1284 Bildüğüñüz ile: Bildüğüñüz bizle C: Bildüğüz eyle M. // Resûl'üñüz: Resûl'iñiz C.

1285 gönüle koymañuz: gönüilde komañız C: gönüle koymazuz M. // olmañuz: olmañız C.

1286 koyubanı: koyuban S, M. // raḫmetle: raḫmet-ile S, C.

40^a C

- 1287 Görelüm dirseñüz Hakk'ıñ yüzün
Tâ'ât eyleñ gicesin hem gündüzün

53^b S

- 1288 Hâzır oluñ size gelmedin ölüm
Merhametle Hâk diye size kulum*
- 1289 Mağrûr olmañ tâ'ate tayanuban
'Ucb-ile gir odlarına yanuban
- 1290 Ben ne işledümse işleñ siz anı
Tutagörüñ sünnet-ile Kur'an'ı
- 1291 Kimsenüñ 'ay[ı]bını siz gözlemeñ
Hakk'ı koyup bâtıl izi izlemeñ
- 1292 Dağı ümmet âline cümle tamâm
İdesiz anlara siz benden selâm
- 1293 Emr-i Hakk'ı şer'imi işleyeler
Yaramaz işi eyü işleyeler

1287 Birinci mısra' vezne uymuyor.
dirseñüz Hakk'ıñ yüzün: dirseñiz Hakk'ıñ yüzün S: dirseñüz Hakk'ıñ yüzünü C. // gicesin hem gündüzün: gicesini gündüzünü C.

Bu beyitten sonra F'de 1505, 1506 ve 1507. beyitler yazılmıştır.

* 1288-1294. beyitler(7 beyit) F'de yoktur.

1288 'Hâzır' kelimesi C'de ه (zı) ile yazılmıştır.

Merhametle Hâk size diye kulum: Rahmet-ile Hâk size diye kulum C: Rahmet-ile Hâk diye size kulum M.

1289 gir: girip M.

1290 işledümse: işledimse S, M. // Tutagörüñ: Dutagörün M.

1291 Kimsenüñ: Kimseniñ C, M. // izi: işi C.

1292 âline: olana C, M. // siz bensen: hem benden C.

C'nin birinci mısra'ında 'olana' kelimesinden sonra sehven ikinci bir 'dağı' kelimesi daha yazılmıştır.

1293 Yaramaz işi eyü işleyeler: Yaramaz işe eyü şu aşlayalar S: Yaramaz huya uyup işlemeyeler C.

- 1294 Ger baña iderler-ise hürmeti
Tutalar Hâk farzı-y-ıla sünneti
- 1295 Ümmet-iseñ hürmet eylegil tamâm
'Işk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm*
- 1296 Va'z idüben indi minberden yine
Vardı yine 'Âyişe'nün evine**
- 1297 Başı katı ağrıdı ol gün anuñ
Artı teşvîşi katı 'Âyişe'nün***
- 1298 Âh idüben gözleri yaşı akar
Server'üñ derdi yüreğini yaçar
- 1299 Didi Server 'Âyişe'ye ol zamân
Kim feza' idüben eyleme figân
- 1300 Söyler-iken yüzi gül kaşı hilâl
Nâgehânî ezan okudı Bilâl

39^b F

- 1301 Didi 'Âyişe eyâ cânanımız
Fürkatüñ yaqdı kamu cânlarımız

1294 farzı-y-ıla: farz-ıla S: farzı ile C.

* 1295 Beyit C'de yoktur.

1295 Ümmet-iseñ hürmet eylegil: Ümmet-iseñ hürmet iylegel S, M: Ümmet-isek hürmet idelüm F. // 'Işk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm: Diyelüm hem şalât-ile's-selâm F.

** 1296-1383. beyitler(88 beyit) M'de yoktur.

1296 minberden: menberden S, C. // 'Âyişe'nün: 'Âyişe'niñ C.
Birinci mısra'daki 'yine' kelimesi F'de eksiktir.

*** 1297 Bu beyit S'de yoktur. Ancak diğەر iki nüshada bulunduğuş için metne dâhil ettik.

1298 gözleri: gözlerinüñ S. // Server'üñ: Server'iñ S.

1299 feza': firaq C.

1300 gül: gün C. // Nâgehânî ezan okudı Bilâl: Nâgehân ezan okudı ol Bilâl C: Nâgehân ezan okudı Bilâl F.

1301 Didi 'Âyişe eyâ cânanımız: Didi 'Âyişe aña ey cânımız C. // Fürkatüñ: Fürkatiñ C. // kamu: katı C, F.

54^a S; 40^b C

- 1302 Bil namâz vaqti irişdi yâ Resûl
Ařhâbuñ mescid içinde pür-uşûl
- 1303 Didi cânlar cânı ben turumazum
Mescide varup imâm olumazum
- 1304 Ebû Bekr olsun imâm mihrâbuma
Kıluvirsin namâzı aşhabuma
- 1305 Didiler Ebû Bekir’e bu sözi
Kıanlu yaşı ağladı anuñ gözi
- 1306 Ebû Bekir vardı mihrâb içine
‘Aklı gitdi düşdi ol dem kıçına
- 1307 Yandı ařhabuñ ciğerleri kebâb
Oldılar ma‘mûriken cümle ħarâb
- 1308 Dirler-idi Râbi‘ oğlı bir kışi
‘Ömer’e eydür ne turursın kışi
- 1309 İlerü gel aşhâba olđıl imâm
İşimüz bugün bizüm oldı tamâm

1302 Ařhâbuñ mescid içinde pür-uşûl: Mescid ki aşhâb içinde pür-uşûl S: Mescidüñ aşhâb icinde uşûl F.
1303 turumazum: turamazın C. // varup: varıp S. // olumazum: olamazın C.
1304 Ebû Bekr: Ebû Bekir C. // mihrâbuma: mihrâbıma S, C. // Kıluvirsün namâzı aşhâbuma: Kıluvirsin
namâzı ol aşhâbıma S: Kıluvirsin namâzı aşhâbıma C.
1305 Didiler Ebû Bekir’e: Didiler çün Ebû Bekir’e C. //Kıanlu yaşı ağladı iki gözi: Kıanlu ağladı yaşı iki gözi
C.
1306 Ebû Bekir vardı: Vardı Ebû Bekir S.
1307 C’de ‘ciğerleri’ kelimesindeki ج (cim) harfinin noktası konulmamıştır.
1308 Dirler-idi Râbi‘ oğlı: Râbi‘ oğlu dirler-idi C. // ‘Ömer’e eydür ne turursın kışi: ‘Ömer’ eydür ne
turursın ey kışi S: ‘Ömer’e dir ne durursın yâ kışi C. // turursın: durursın C, F.

- 1310 Vardı ‘Ömer mihrâba gör n’eyledi
Avaz-ıla katı tekbîr eyledi
- 1311 Yaturiken anı işitdi Hümâm
Didi kimdür aşhâba olan imâm*
- 1312 Didiler ‘Ömer’dürür imâm olan
Bû Bekir uşşı gidüp düşdi hemân
- 1313 Didi kim virdi aña icâzeti
Aşhâb öninde ide imâmeti
- 1314 Bir pâre kuvvet baña yâ ze’l-Kirâm
Viresin varuban aşhâbı görem

54^b S; 40^a F

- 1315 Korkaram ben anları işbu zamân
Fürkatümden her birisi vire cân
- 1316 Bağladılar ol mübarek başını
Her birisi dökdi kanlu yaşını

41^a C

- 1317 Mescide iletdiler ol Server’i
Bozdılar aşhâb namâzı her biri
- 1318 Geçdi mihrâba oturdu ol Hümâm
Otururken aşhâba oldı imâm

1310 Vardı ‘Ömer mihrâba: Vardı mihrâba ‘Ömer F.
* 1311 Beyit F’de yoktur.
1312 Bû Bekir: Ebû Bekir C.
F’de hareke olmadığı için ‘Ebû Bekir’ ismi vezne uygun olarak ‘Ebû Bekr’ şeklinde okunabilir.
1314 yâ ze’l-Kirâm: yâ zü’l Kerem C. // varuban: tâ varıb S.
1315 Fürkatümden her birisi vire cân: Fürkatimden vire her birisi cân S: Fürkatimden her birisi vire cân F.

- 1319 Bir kavilde dahı böyle didiler
Oturuken Ebû Bekr'e uydılar
- 1320 Cümle fi'lüñ sen de uydurğıl aña
Tâ kıyâmetde şefi' ola saña *
- 1321 Tutar-ısañ sen de bulasın necât
Vir şalâvât ola gönlüñe hayat**
- 1322 Çün namâzı kıluvirdi anlara
Ol firâkı derd-ile yananlara
- 1323 Soñra didi anlara ey mü'minîn
Neçün idersiz ğırı âh u enîn
- 1324 Ğayr-ı Hâk kim var-ısa fânîdurur
Kâyim Allâh'dur kim ol bâkîdurur
- 1325 Bir deĝirmendür bu çarğ durmaz döner
Altına gelen anuñ una döner
- 1326 Bu 'ömür didikleri bir kaç nefes
Va'de yiticek kesilür ol nefes

1319 Ebû Bekr'e: Bû Bekr'e S.

1320 fi'lüñ: fi'liñ C.

* 1320 Bu beyitten sonra F'de şu beyit vardır:

Şefi' olsun dir-iseñ hayrû'l-enâm

'İşk-ıla di eş-şalâtü ve's-selâm

** 1321 Beyit C ve F'de yoktur.

1322 kıluvirdi: kıluvirdi C.

1323 âh u enîn: âhı enîn S.

1324 Ğayr-ı Hâk ki var-ısa fânîdürür: Kim var Hâk'dan ĝayrı ol fânîdürür C. // Kâyim Allâh'dur kim: Kâ'im Allâh'dur ki C.

1325 çarğ: çarğı C: gök F.

1326 kesilür: kesilir S: kesülür C.

1327 Dirlik oldur zaḥmeti hiç olmaya
'Ömür oldur ebedi hiç olmaya

55^a S; 40^b F

1328 Biliñüz kim sizden ayrılısam gerek
Bu fenâyı terk idüp gitsem gerek

1329 Bu şûretüm gerçi sizden ayrıla
İllâ ma'nüm sizün-iledür bile

1330 Emri nehyi cümle bildürdüm size
Tutuñ anı tâ şefi' olam size

1331 Bu firâka sen de gel ağlat gözüñ
Vir şalâvât aq ola yârın yüzün*

1332 Gine koltuğına girip tıtdılar
'Âyişe'nün evine iletdiler

1333 Ağlaşuban cümlesi anda o gün
Âhlarından göklere aqar tütün

41^b C

1334 Tolaşurlar 'Âyişe'nün evini
Dutdı od yüreklerinün qavını

1327 C ve F'de 'zaḥmeti' kelimesindeki ı (ze) harfinin noktası konulmayarak 'raḥmeti' şeklinde yazılmıştır. Ancak bu şekilde beytin anlamı bozulmaktadır.

1329 C'de bu beyit bir sonraki beyit ile yer değiştirmiştir.

şûretüm: şûreti S: şûretim C. // ma'nüm: ma'nim S, C. // sizün-iledür: siziñ-iledir C, F.

1330 bildürdüm: bildürdim C. // Tutuñ anı tâ şefi' olam size: Dutuñ anı şefi' olam siz F.

* 1331 Beyit C ve F'de yoktur.

1332 Gine: Yine C, F.

1333 Ağlaşuban cümlesi anda o gün: Ağlaşurlar cümle aşḥâb dün gün S: Ağlaşurlar cümle aşḥâb anda o gün F. // tütün: dütün F.

1334 Tolaşurlar: Tolanırlar S. // Dutdı: Tıtdı C, F. // yüreklerinün qavını: yürekleriniñ qavını C: yüreklerinün qatını F.

- 1335 Server'ün odı ciğerlerin yaqar
Gözlerinden yaş yirine qan aqar
- 1336 Bu firâqa sen de gel aqlat gözüñ
Vir şalâvât aq ola yârın yüzüñ*
- 1337 Çün Resûl işitdi aqlayanları
Derd od-ıla ciğer taqlayanları
- 1338 Didi kimdür taşra zârılık kılan
Kimi âh u kimisi feryâd kılan
- 1339 Didiler aşhâblaruñdur aqlayan
Fırkatüñ derd-ile ciğer taqlayan
- 1340 Didi geldik anlara dinleñ sözüm
Tâ göreler bir dağı benüm yüzüm

55^b S

- 1341 Didiler aşhâba Resûl sözini
Her biri sürdi işiğe yüzini

41^a F

- 1342 Girdiler aqlayu ol ev içine
Toldı yaşlar âh ol evüñ içine

1335 ciğerlerin: yüreklerin C.

* 1336 Beyit C'de yoktur.

1337 İkinci mısra' vezne uymuyor.

1338 Didiler aşhâblarundur aqlayan: Didi bu derd-ile kimdür aqlayan C. // Kimi âh u kimisi feryâd kılan: Kimisi âh kimi feryâd eyleyen C.

1339 aşhâblaruñdur: aşhâbıñuzdur C. // Fırkatüñ: Fırkatüñ S. // ciğer: cânın C, F.

1340 Didi geldik anlara diñlen sözüm: Didi anlara gelüñ diñlen sözüm C. // Tâ göreler bir dağı benüm yüzüm: Tâ göresiz bir dağı benim yüzüm C. // benüm: benim S.

1341 Didiler aşhâba Resûl sözini: İşitdi aşhâb Resûl'ün sözünü C. // sözünü: sözünü S. // işiğe yüzünü: işiğe yüzünü S: işiğine yüzünü C.

1342 ol ev içine: evüñ içine C, F. // Toldı yaşlar âh ol evüñ içine: Toldı yaşlar ol evüñ içine S: Toldı pes yaşları eviñ içine C.

- 1343 Didi Server anlara irdi firâk
Anda buluşmaqlığa eyleñ yarağ*
- 1344 Her kaçan ısmarlayam Hakk'a cânı
Ehl-i beytim yuyalar anda beni
- 1345 Dağı ağı bizden idüñ baña kefen
Kabrüme kusun beni gine yuyan
- 1346 Ol zamân kim kefenüme koyalar
Ol arada koyubanı döneler
- 1347 Üstüme Allâh kıla evvel namâz
Dağı Cebrâ'îl kıla anda namâz**
- 1348 Hağ namâzından murâdım rahmeti
Bağışlaya baña 'âşî ümmeti
- 1349 Şonra İsrâfil ü Mîkâ'il kıla
'Azrâ'il-ile melekler hep gele

42^a C

- 1350 Ehl-i beytim dağı şonra kıllalar
Dağı şonra aşhâbım hep kıllalar

* 1343 Beyit C'de yoktur.

1343 F'de 'yarağ' kelimesinden önce zâid bir ' (elif) harfi vardır.

1345 Dağı ağı bizden idüñ baña kefen: Dağı idüñ baña ağı bizden kefen C, F. // Kabrüme: Kabrime S, C. // kusun kousun F.

1346 kefenüme: kefenime S, C. // koyalar: koyasız F. // döneler: dönesiz F.

** 1347 Bu beytin ikinci mısra'ı ile bir sonraki beytin ilk mısra' F'de yoktur ve bu beytin birinci mısra' ile bir sonraki beytin ikinci mısra'ı sehven bir beyit olarak yazılmıştır.

1347 Üstüme evvel kıla evvel namâzı: Üstüme evvel Allâh kıla namâzı C.

1348 İkinci mısra' vezne uymuyor.

1349 İsrâfil ü Mîkâ'il: İsrâfil Mîkâ'il S. // hep gele: cem' ola C: hep bile F.

1350 aşhâbım hep kıllalar S: hem aşhâbım kıllalar C.

- 1351 Ḳabrüme iletésiz andan beni
 Didi daḥı aḡladı cânlar cânı
- 1352 Dökdiler anda olan kanlu yaşı
 Dökdiler ol ev dîvarına başı
- 1353 Aḡlayu aḡlayu çıḳup gitdiler
 Ṭonların gözyaşına ġarḳ itdiler

56^a S

- 1354 Aḡlaşalum biz de anuñ derd-ile
 Raḡmet ide ol Ġanî bu derd-ile*
- 1355 Çün düşenbih güninüñ toḡdı günü
 Diñdi aşḥâblaruñ bir pâre üni

41^b F

- 1356 Dü-cihân Faḡr'ini ḥoşca gördiler
 Her birisi evlerine vardılar
- 1357 İrdi ḳuşluḳ vaḳti işit ey yâre
 Ḳatı oldu ḥastalık Peyġamber'e
- 1358 Cân Hümâ'sı diledi kıla sefer
 Oda yaḳdı cümle ḥalkı ser-te-ser

1351 Ḳabrüme: Ḳabrime S. // andan: anda C, F.
1352 olan: daḥı C. // ol ev divârına başı: dökdiler ev divârına hem başı C.
1353 İkinci mısra' vezne uymuyor.
 Aḡlayu aḡlayu çıḳup gitdiler: Aḡlaşu aḡlaşu çıḳup gitdiler C, F.
* 1354 Beyit C'de yoktur.
1354 Raḡmet ide ol Ġanî bu derd-ile: Eş-şalâtü ve's-selâm di derd-ile F.
1355 güninüñ: gününüñ S.
1356 vardılar: geldiler C.
1357 işit: işid S.
 'ḥastalık' kelimesi C'de ك (kef) ile yazılmıştır.
1358 yaḳdı: yaḳa S, F.

- 1359 Allâh emri-y-ile geldi ‘Azrâ’ il
Taşra durdı kapuda ol bellü bil
- 1360 Edeb-ile virdi selâm taşradan
Öyle emr itmişdi aña Yaradan
- 1361 Didi destûr yok mı içerü girem
Ol Hâbüllâh cemâlini görem
- 1362 İçerüden Fâtıma dir yâ kişi
Vara gide virme bize teşvîşi*
- 1363 Var git kardeşüm Arab sen bir pâre
Bağrımız oldu bizüm pâre pâre**
- 1364 Bir dahı virdi selâm ol Server’e
Var mı destûr girem ben Peygamber’e

42^b C

- 1365 Çün işitdi Server anuñ sözini
Fâtıma’ya döñdi ol dem yüzini
- 1366 ‘Azrâ’ il’dür yâ kızum iden nidâ
İçüñüzden babañı ala gide

1359 emri-y-ile geldi: emr-ile virüp geldi C. // Taşra durdı kapuda ol bellü bil: Taşra kapuda turup ol bellü bil C.

1360 Öyle emr itmişdi aña Yaradan: Öyle itdi aña ol Yaradan C.

1361 yok mı: var mı C, F.

* 1362 F’de beytin ikinci mısra’ı ile bir sonraki beytin ilk mısra’ı yoktur ve bu beytin birinci mısra’ı ile bir sonraki beytin ikinci mısra’ı sehven bir beyit olarak yazılmıştır.

1362 dir yâ kişi: eydür yâ kişi S, F. // Vara gide verme bize teşvîşi: Var bize virmegil sen teşvîşi C.

** 1363 ve 1364. beyitler S’de yoktur. Ancak diğer iki nüshada bulunduğu için metne dâhil ettik.

1363 kardeşüm; kardeşim C. // Bağrımız oldu bizüm pâre pâre: Bağrımız bizim oldu pâre pâre C.

1364 İkinci mısra’ vezne uymuyor.
girem ben: girmeğe F.

1365 sözini: sözüni S. // yüzini: yüzüni S.

1366 kızum: kızım S, C. // İçüñüzden: içiñizden S: içüñizden C.

1367 alasin ksüz firâk-ıla kızum
Görmeyesin bir dağı benüm yüzüm

1368 ağ saña görmek kıla yüzün naşib
Vir şalâvât derdiñe ola abib*

56^b C

1369 Destûr oldu ‘Azrâ’ il’e gir diyû
Emr-i ağğ’ı yerine getir diyû

1370 ‘Azrâ’ il içeriye virdi selâm
Didi Şahâ Halik’uñ itdi selâm

42^a F

1371 Didi nice ayru ola abib’üm
Vaqtidür kim bize gele abib’üm

1372 Ümmetinüñ gördi anda işlerin
Gelsün görsün bundağı teşvîşlerin

1373 Danış evvel edeb-ile sen aña
abz-ı rûha rızâ virürse saña

1374 abz idesin rûhını ‘izzet-ile
Aluban gelgil baña hürmet-ile**

1367 alasin ksüz firâk-ıla kızum: alasin firâk-ıla ksüz kızım C. // benüm yüzüm: benim yüzüm S: benim yüzüm C.

* 1368 Beyit C ve F’de yoktur.

1370 ‘Azrâ’ il içeriye virdi selâm: Girdi içeri ‘Azrâ’ il virdi selâm S, F. // itdi: virdi S.

1371 Didi nice ayru ola abib’üm: Didi abib’üm nice ayru ola C, F. // abib’üm: abib’im C. // Vaqtidür kim bize gele abib’üm: Vaqti oldu dostumuz bize gele C: Vaqtidür kim dostumuz bize gele F.

1372 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

Ümmetinüñ gördi anda işlerin: Gördi andan ümmetinüñ işlerin C. // bundağı: bunda C.

1373 Danış: Tanış C. // virürse: virirse S.

** 1374 Beyit C’de yoktur.

1374 abz idesin rûhını ‘izzet-ile: abz-ı rûh idesin ‘izzet-ile S. // Aluban: Alıbanı F.

- 1375 İster-ise dünyada tırnak dağı
Vireyin biñ yıl aña ‘ömür dağı
- 1376 Didi Server biñ yıl ‘ömrü n’iderem
Olsa soñra gine Dost’a giderem
- 1377 Yâ Emîn gel işle ne ise dilek
İllâ baña bir pâre mühlet gerek
- 1378 Tâ ki Cebrâ’il gele yüzün görem
Şoracağum vardur aña hem şoram
- 1379 Şoram ol çok sevdüğüm ümmetleri
Çekdüm anlaruñ-içün zağmetleri
- 1380 Nefsüm evlâdum kodum yollarına
Bilem âhir anlaruñ hallerine
- 1381 Haşre dek ger dinilirse bu kelâm
Nice haşr ola bu olmaya tamâm*

57^a S

- 1382 Nice sever ümmetin Hülk-ı hasen
Vir şalâvât ümmet-iseñ aña sen

1375 Vireyin biñ yıl aña ‘ömür dağı: Vireyin ‘ömri aña biñ yık dağı C, F.

1376 n’iderem: n’eylerem C.

Olsa soñra gine Dost’a giderem: Ölüm olsa soñı Dost’a giderem C, F.

1377 işle ne ise: işlegil neyise S, F.

İkinci mısra’daki ‘baña’ kelimesi F’de eksiktir.

1378 yüzün: yüzün S. // Şoracağum vardur aña hem şoram: Şoracağım vardur aña şoram S: Şoracağım vardurur aña şoram C.

1379 Şoram ol çok sevdüğüm ümmetleri: Şoram ol çok sevdüğüm ümmetleri S: Ben şoram ol sevdüğüm ümmetleri C. // Çekdüm anlaruñ-içün; Çekdüm anlarıñ-içün S: Çekdim anlar için çok C: Çekdüm anlaruñ-içün F.

F’de ‘zağmetleri’ kelimesindeki ı (ze) harfinin noktası konulmamıştır.

1380 Nefsüm evlâdum: Nefsim evlâdım S, C. // anlaruñ: anlarıñ S.

* 1381. beyit F’de, 1381 ve 1382. beyitler C’de yoktur.

1382 aña: dile F.

43^a C

- 1383 Geldi Cebrâ' il o dem Peygamber'e
Kara dülbend şarınup geymiş kara

27^a M

- 1384 Girdi içerü zârı kılup ağlayu
Server'ün derd-ile cânın tağlayu

42^b F

- 1385 Didi yâ Aḥmed selâm itdi Ḥudâ
Ḥastalığıñdan şorar seni Şahâ
- 1386 Dir Ḥabîb'üm vaḳtidür gelsün baña
Cümle maḳşûdını virem ben aña
- 1387 Luṭfî çokdur Ḥâlık'uññ ey Şahâ
Gel gidelüm senüñ-ile Allâh'a
- 1388 Cebrâ' il ne didi ol Muştafâ
Ol mürüvvet ma'deni kân-ı şafâ
- 1389 Ḥatırım şorar-ısañ yâ Cebrâ' il
Ümmetümüñ haberinden söylegil
- 1390 Dünyâda çok çok belâlar çekdüğüm
Niçe biñ biñ ḳahrı miḥnet yutduğüm

1384 Birinci mısra' vezne uymuyor.
Server'ün: Server'iñ S, C, M.

1385 Ḥastalığıñdan şorar seni Şahâ: Ḥastalığıñdan seni şorar İlâh C: Ḥastalığıñdan şorar seni ey Şâh F.

1386 Ḥabîb'üm: Ḥabîb'im C.

1387 Ḥâlık'uññ: Ḥâlık'uñ S, M, F. // gidelüm senüñ-ile: gidelim senüñ-ile S, M: gidelim seniñ-ile C.

1388 Birinci mısra' vezne uymuyor.

1389 Ḥatırım: Ḥatırım S, C, M. // şorar-ısañ: şorar-ısa S, M, F. // Ümmetümüñ: Ümmetimüñ C.

1390 Birinci mısra'daki 'çok' kelimesi S'de bir kere yazılmıştır.
çekdüğüm: çekdüğüm S, C: çekdiğim M.

- 1391 Ümmetüm derdinden idi ey aḥî
Ümmetümden ğayrısın dime daḥı
- 1392 Cebrâi'l eydür eyâ Ḥulḳ-ı ḥasen
Ümmetüñ-çün ne didi Ḥaḳ diñlesen
- 1393 Ḥaḳ didi ümmetüñe yâ Muḥterem
Ḥaşr olıcaḳ anları ilk ḳoyaram
- 1394 Cennete evvel giren anlar ola
Ḥürmetüñe cümle rızâmı bula

57^b S* ; 27^b M

- 1395 Ümmet-içün itmesün âḥ u enîn
Râzı olsun raḥmeten li'l- 'âlemîn
- 1396 Bu sözi çün kim işitdi Muştafâ
Buldı feraḥ ḳalbi oldı pür-şafâ **

1391 Ümmetüm derdinden idi ey aḥî: Ümmetimden ötürüdür ey aḥî C. // Ümmetümden ğayrısın: Ümmetimden ğayrısın C.

1392 Ümmetüñ-çün: Ümmetüñ-içün S: Ümmetiñ-içüñ C.

1393 ümmetüñe: ümmetiñe C. // olıcaḳ: olınca C: olıncaḳ M, F.

1394 Ḥürmetüñe: Ḥürmetiñe C.

* S'nin derkenarında şu beyitler vardır:

İşde dünya ecdehâ ağzın açup

Çevre yanına hem zehrin şaçup (Mısra' vezne uymuyor)

Cümle bir bir yuḫar virmez emân

Sen nice ḳurtarasın bunda cân (Beyit vezne uymuyor)

Göziñ-ile gördüğüñ fikr it şeb (Mısra' vezne uymuyor)

Uş direm vallâhu a 'lem bi's-şavab

1395 Ümmet-içün: Ümmetü-çün // itmesün: itmesin F.

1396 çün kim: çün ki C.

** 1396 Bu beyitten sonra F'de şu beyit vardır:

Sever-iseñüz cândan tamâm

'İşḳ-ıla diñ eş-şalâtü ve's-selâm

Yine bu beyitten sonra S ve M'de diğeri iki nüshadan farklı 4 beyit vardır. Ancak yine bu beyitten sonra S ve M'de olmayan 1397-1429. beyitler konu bütünlüğü açısından bu 4 beyit ile farklılık arz etmektedir. Bu sebeple beyitler arasında farklılık bulunmayan S ve M yerine, aralarında nüsha farklılıkları bulunan ve daha uzun bir anlatıma yer veren C ve F'deki bölümü metne yazmayı uygun gördük. S ve M'deki 4 beyit şunlardır:

43^b C; 43^a F

- 1397 Didi Server ‘Azrâ’ il’e bu dem uş
Gönlümüñ guşşası gitdi oldı hoş*
- 1398 Şevkı düşdi baña Hakk’a gitmeğüñ
İş bu fânî dünyâyı terk itmeğüñ
- 1399 Hakk’uñ emri neyse getür yirine
Anuñ emrin tutmayanlar yirine
- 1400 Geldi ‘Azrâ’ il Resûl’üñ yanına
Kaşdı kıldı almağ için cânına
- 1401 Elini şundı anuñ ayağına
Uzatdı anı dağı bayağına
- 1402 Nûra ğarğ oldı ayağın bulmadı
Kaldı ‘âciz n’idesini bilmedi

Didi Cebrâ’ il’e ol cânlar cânı
Bu ‘atâya kurbân iderem cânı

Ba’zı râvîler bu kavli söyledi
‘Azrâ’ il rûhını kabzı eyledi

Bir ‘azîm nûr zâhir oldı aînsuzın
Oturandar yavı kıldı kendüzin

Ol nûr içinden görüñdi aña Hakk
Sefer itdi orada maḥbûb-ı Hakk

Bu 4 beyitten sonra M’de diğەر nüshalarda olmayan şu beyit vardır:
Şefî’ olsun dir-iseñ Ḥayrû’l-enâm
‘İşk-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm

* 1397-1429. beyitler(33 beyit) S ve M’de yoktur.

1397 C’de beyitten önce ‘Bismillâhirrahmânirrahîm’ yazmaktadır.

1399 neyse; ne ise C: ne-y-ise F

1400 almağ için: almağ-ıçün F.

1401 İkinci mısra’ vezne uymuyor.

F’de ‘uzatdı’ kelimesi ض (dad) ile yazılmıştır.

1402 ayağın: ayağı F.

- 1403 Didi ‘Azrâ’ il Îlâhî ben n’idem
Bu ‘azîz cânı niçe alam gidem
- 1404 Nice ulular kıatına gelmişem
Nice peygamber cânını almışam
- 1405 Buncılayın görmedüm ben gelicek
Nûra ğark oldu elümi şunıcağ
- 1406 Şundi elin yine çâre bulmadı
Tâ ki kıaldı n’idesini bilmedi
- 1407 Ol dem ırakdan işitdi bir avâz
Bulamazsın arar-ısan kış u yaz
- 1408 Sen bizi bulma kığa yokdur vuşûl
Hâlûñe var kıo bizi olma melûl
- 1409 Döndi bu kez geldi başından yaña
Ne didi baş hem dağı diñle aña

43^b F

- 1410 Didi baş aña ki bil yâ ‘Azrâ’ il
Virmezem cânı saña sen dağı bil

1403 niçe alam: aluvirüp F.
F’deki ‘aluvirüp’ kelimesi ‘alup virüp’ şeklinde yazılmıştır. Ancak biz ‘alup’ kelimesindeki ب (be) harfinin sehven yazıldığını düşünüyoruz.

1405 görmedüm: görmedim C. // elümi: elimi C.

1406 Şundi elin yine çâre bulmadı: Şundım elim yine câre olmadı C. // Tâ ki kıaldı: Kıaldı ‘âciz F.

1407 F’de ‘ırakdan’ kelimesindeki ى (rı) harfi yazılmamıştır.

1408 bizi: bize C.
F’de ‘bizi’ kelimesinden önce zâid bir ‘beni’ kelimesi vardır.

1409 yaña: yanına F. // Ne didi baş hem dağı diñle aña: Ne didi hem baş aña diñle yine F.

1410 ki bil: işit F.

44^a C

- 1411 Yoğ-ıduñ sen virülürken cân bile
Virmezüz cânı saña yüz biñ dile
- 1412 Hem emânet virildi bize cânı
Virülürken görmedük hiç biz seni*
- 1413 Gelüben emâneti şora bize
Bir emânet virdüm idi ben size
- 1414 Viriñüz emâneti girü baña
Ne cevâb virelüm ol vaqtin aña
- 1415 Gelsün ol cânı vireni görelüm
Biz dağı cânumuz aña virelüm
- 1416 Diñle imdi hikmeti n'eyler Çalab
Götürüldü aradan ol dem hiçâb
- 1417 'Ayân oldı Dost cemâli karşıya
Olmadı ancılayın bir kişiye
- 1418 Çünkü Aḫmed açdı ol dem gözini
Nazar itdi gördi Dost'uñ yüzini

1411 C'de beytin mısra'ları yer değiştirmiştir.

Yoğ-ıduñ sen virülürken cân bile: Sen yoğ-ıduñ cân virülürken bile C. // Virmezüz: Virirüz C.

* 1412 Beyit F'de yoktur.

1412 Birinci mısra' vezne uymuyor.

1413 Gelüben emâneti şora bize: Hem emânet virdiler şora bize F.

1414 Viriñüz emâneti girü baña: Viriñüz girü emânetüm dir baña F. // virelüm: virelim C.

1415 görelüm: görelim C. // cânumuz aña virelüm: cânımız aña virelim C.

1417 Dost cemâli karşıya: Hâk dîdârı karşıya F.

1418 Çünkü Aḫmed: Çün Server F. // Dost'uñ: Dost'ı F.

1419 Hâk Te'âlâ didi aña yâ Habîb
Seni kıldum kamu dertlere tabîb

1420 Ol emânet virmiş-idüm ben saña
Vir emânetümi sen dahı bana

1421 Ol dem Aḥmed işidür Hâk sözini
Süzivirdi ol mübârek gözini

1422 Açdı ağzın derd-ile bir âh didi
Şıçradı cân bir kezin Allâh didi

44^a F

1423 Pes melekler şaçu şaçdı üstine
Karşu geldi Hâk Te'âlâ dostına

1424 Yire göğe ditremek düşdi delîm
Yine şabrın virdi ol Ḥayyü'l-'alîm

44^b C

1425 Çünkü Aḥmed cânı pervâz eyledi
Yiryüzinden göğe âgaz eyledi

1426 Hep yaqalar yırtuban baş açdılar
Gözlerinden kanlu yaşlar şaçdılar

1427 Şol kadar zâr eylediler kim nice
Zâr-ıla taldı cihân uçdan uca

1419 kıldum: kıldım C.

1420 emânetümi: emânetimi C.

1421 Ol dem Aḥmed işidür Hâk sözini: Aḥmed işitdi çün Ḥakk'ıñ sözini C.

1423 F'de bu beyit bir sonraki beyit ile yer değıştirmiştir.
F'de 'şaçdı' kelimesi س (sin) ile yazılmıştır.

1426 Hep yaqalar yırtuban: Hep yaqasın yırtasın F.

1427 eylediler kim nice: eylediler niçe F.

- 1429 Sever-iseñüz añı cãndan tamâm*
‘Işk-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm**
[Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün]
1430 Ümmet olan ‘ışk-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm
Cân içinde derd-ile diñ eş-şalâtü ve’s-selâm***
1431 Sünnetin cân-ıla tüt sen ‘ışkıña yaq cânıñı
‘Afv ide suçlarıñı hürmetine Rabbü’l-enâm
1432 Sevdüğünñ yolına varın virür seven kişi
Vir varuñı dost yolına ümmet ol aña tamâm

* 1429 Beyit C’de yoktur.

** 1429 Bu beyitten sonra C’de diğr nüshalarda olmayan şu beyitler vardır:
[Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün]
Gel ey gözüm aqıt yaşlar Resûlullâh firâkıñdan
Şefâ‘at bulasın yârın ol kıyâmet cırağıñdan (Mısra’ vezne uymuyor)

Hevâdan gönliñ indürgil yüzini aña döndürgil
Cânıñı oda yandurgıl Resûlullâh firâkıñdan

Ol ki saña rağim ide seni yandurmaya oda
Günâhıñ kalmaya gide Resûlullâh firâkıñdan

Şarılmadın kefen bizler çürümedin ol ay yüzler
Aqıtsun kanları gözler Resûlullâh firâkıñdan

Yirin altına girmedin su’âl şoru şorulmadın
Di imdi ağla tırmadın Resûlullâh firâkıñdan

Şağın ‘âr olmasun ilden geçürme fırsatı elden
Ağlaya cânı gönülden Resûlullâh firâkıñdan (Mısra’ vezne uymuyor)

Muhibbî n’eyledün bunda ne yüzle varasın anda
Bugün derd-ile yan Resûlullâh firâkıñdan (Mısra’ vezne uymuyor)

*** 1430. beyit M’de, 1430-1437. beyitler(8 beyit) F’de yoktur.

1431 Sünnetin cân-ıla tüt sen ‘ışkıña yaq cânıñı C: Sünnetin tüt ‘ışk-ıla gel ‘âşıkâne yaq cânıñı S:
Sünnetin dut ‘ışk-ıla gel ‘ışkıña yaq cânı M.

C’de beytin ikinci mısra’ı 1434. beytin ikinci mısra’ı ile yer değıştirmiştir.

‘Afv ide suçlarıñı hürmetine Rabbü’l-enâm: Şuçalarıñ ‘afv eyleye hürmetine Rabbü’l-enâm C.

1432 Sevdüğünñ: Sevdüğünñ S. // varın virür: varın virir S: cânın virür C. // Vir varuñı: Vir varını S, C.

- 1433 Sevenüñ bağrında baş biter sevilen derd-ile
Zârı kılpup dün ü gün aķar gözü yaşı müdâm *

58^a S; 45^a C

- 1434 Cânuñı yandır firâķı derdine ‘âşık-ısañ
Hürmet ü şefķat ide kırtılasın Rabbü’l-enâm
- 1435 Ümmetin çok sevdüği-çün gör Resûl’üñ himmetin
Gönderüp oğın Rûm’a tıtdı Bursa’da maķam

28^a M

- 1436 Hâķ yolına ümmeti irşâd iden Sulţan Emîr
Meşrebidür sünnet üzre uydılar hâş-ıla ‘âm
- 1437 Derdüñe derman umarsañ sev Resûl’i âlini
Görmeyesin cevr-i miħnet bulasın dârü’s-selâm
- 1438 Yaķ **Muħibbî** Server’üñ derdine bađruñ lâle-veş
Vir şalâvât ol Resûl’üñ rûħına her şubħ [u] şâm
- [Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün]
- 1439 Çün ki dünyadan tölündi dîn günü
Göklere çıķdı hemân feryâd üni

* 1433 Beyit C’de yoktur.

1433 Sevenüñ bağrında baş biter: Seveniñ bağrında biter baş M. // yaşı: yaş S.

1434 Cânuñı yandır firâķı derdine: Câniñı yandır firâķuñ odına: Câniñı yanur firâķı derdine M. // ‘âşık-ısañ: ‘âşıkısañ S.

C’nin ikinci mısra’ farkı için bkz. dipnot 1431.

Hürmet ü şefķat ide kırtılasın Rabbü’l-enâm: Cürmüñe şefķat ide kırtılasın yevme’l-kıyâm C: Hürmetüñe şefķat ide kırtılasın Rabbü’l-enâm M.

1435 Ümmetin çok sevdüği-çün: Ümmeti sevdiği-çün C. // himmetin: hümmetin S. // Gönderüp oğın Rûm’a tıtdı Bursa’da maķam; Gönderüp oğlunu Rûm’a tıtdı Bursa’da maķam S: Gönderüben oğlını tıtdı Bursa’da maķam C. Gönderip oğlun Rûm’a tıtdı Bursa’da maķam M.

1436 Hâķ yolına ümmeti: Hâķ yolında ümmetin C.

1437 Derdüñe dermân umarsañ: Derdiñe dermân gerekse C. // sev Resûl’i âlini: sev Resûl’iñ âlini S, C.

1438 Yaķ **Muħibbî** Server’üñ derdine bađruñ lâle-veş: Yaķ Muħibbî Server’iñ derd-ile bađruñ lâle-veş S, M. // bađruñ: bađrıñ M. // Vir şalâvât ol Resûl’üñ rûħına: Vir şalâvât ol Resûl’iñ rûħına S: Vir Resûl’üñ rûħına şalâvât C. // şubħ [u] şâm; şubħı şâm S, C, M.

1439 tölündi: töländi C: dolındı M.

1440 Cebrâ' il didi aña ey görklü Şâh
Dünyâyı terk eyleyüp gitdüñ kim âh

1441 Gelmeyem Qur'ân-ıla ayruğ ahî
Kime gelem ben bu dünyâya dağı

58^b S

1442 Yılda bir kez ümmetüñe ineyin
Görklü türbeñi ziyaret ideyin

1443 Senüñ-içün anlara virem selâm
Rağmet ide anlara Rabbü'l-enâm

1444 Cümle melek âh idüp ağladılar
Server'üñ derd-ile cân tağladılar

1445 'Âlem içre qalması hiç kuru yaş
Bu firâqa dökdi hep gözleri yaş

44^b F

1446 Fâtıma âh idüp îderdi baba
Qande görem ben seni cânım baba

28^b M

1447 Ey baba sensiz bu cânı n'iderem
Vaşluna ben anı qurbân iderem

1440 Cebâ' il didi aña: Cebrâ' il dir idi ki C. // gitdüñ kim âh: gitdiñ eyvâh C.

1441 ahî: dağı C, F. // Kime gelem ben bu dünyâya dağı: Kime gelem dünyâya ben dağı M: Kime gelem ben bu dünyâda dağı F.

1442 ümmetüñe: ümmetiñe C.

1443 virem selâm: selâm virem S.

F'nin ikinci mısra'ı başında zâid bir و (vav) harfi vardır.

1444 Cümle melek: Hep melekler C. // Server'üñ derd-ile: Server'iñ derd-ile S, M: Server'üñ derdine C.

1445 dökdi hep gözleri yaş: gözleri hep dökdi yaş C, F.

1446 Fâtıma âh idüp îderdi baba: Fâtıma âh idüben didi baba C: Fâtıma âh idüp eydür ey baba M.

Qande görem ben seni cânım baba: Qande bulam ben seni cânım baba S, M.

1447 bu cânı: cihânı C. // anı: cânı C.

1448 Ben daħı baba sensiz olımazam
Nic'ideyim n'ileyim bilimezem*

1449 Haşre dek ger dinilirse bu kelâm
Nice haşr ola bu olmaya tamâm

1450 Sen daħı vaşl olmağ isterseñ aña
Vir şalâvât ol daħı seni aña

45^b C

1451 Aşhâb işitdi sefer itdüğini
Bildiler Peyğamber'ün gitdüğini

1452 Kara kanlar itdiler yaşlarını
Dökdiler her birisi yaşlarını

1453 Aşhâbından on yedisi Server'ün
Virdiler yolına cân Peyğamber'ün

1454 'Ömer aldı eline ol dem kılıç
Didi söylemeñ baña bu sözi hiç

59^a S

1455 Kim ki öldi dir-[i]se Peyğamber'i
Gevdesinden ayırırım ben seri**

* 1448 ve 1449. beyitler M ve F'de; 1448, 1449 ve 1450. beyitler C'de yoktur.

1448 Birinci mısra' vezne uymuyor.

1450 olmağ isterseñ: olmağa ister M.

1451 itdğini: itdüğünü S.

1452 itdiler yaşlarını: idindiler yaşların M.

1453 S'de bu beyit bir sonraki ile yer değıştirmiştir.

Aşhâbından on yedisi Server'ün: Aşhâbından on yedisi Server'iñ C: Aşhâbdan on yedisi Server'iñ M. // Virdile yolına cân Peyğamber'ün: Virdiler yolına cân Peyğamber'iñ C: Vir yolına cânı Peyğamber'iñ M: Virdiler cânı yolına Peyğamber'ün F.

1454 'Ömer aldı eline ol dem kılıç: Deli oldı 'Ömer elinde kılıç C, F. // Didi söylemeñ baña bu sözi hiç: Didi söylemeñ bu sözi aşlâ hiç C.

** 1455 F'de bu beytin ikinci mısra'ı ile bir sonraki beytin birinci mısra'ı yoktur ve bu beytin birinci mısra'ı ile bir sonraki beytin ikinci mısra'ı sehven bir beyit olarak yazılmıştır.

1455 Gevdesinden ayırırım ben seri: Anı göğsinden ayırım ben seri C.

- 1456 K̇ara geydi ol ‘Aliyyü’l-murtaẓâ
Didi eyvâh başuma geldi k̇aza
Didi eyvâh başuma geldi k̇aza
- 1457 ‘Oşman işitdi ki gitmiş Aḥmed’i
Düşdi yire kendüyi bulmadı
- 1458 Ebû Bekr’e daḥı virdiler ḥaber
Kendüzinden oldı ol dem bî-ḥaber
- 1459 Cân atuban geldi gördi Muştafâ
Dünyâdan naql eylemiş k̇albi şafâ

29^a M

- 1460 Açdı yüzün vurdı yüzün yüzine
Bağrı kanı geldi ol dem gözine
- 1461 Yâ Resûlallâh didi biñ biñ selâm
Rûḥuña olsun senüñ her şubḥ [u] şâm

45^a F

- 1462 Başın açup dir Ḥüseyin’le Ḥasan
Öksüz idüp bizi gitdüñ dede sen*
- 1463 K̇ande bulavuz senüñ gibi nûrı
Kim diyiser bize gözlerüm nûrı

1456 başuma: başıma C, M, F.

1457 Aḥmed’i: Aḥmed C. // bulmadı: diremedi C.

1458 Kendüzinden oldı ol dem bî-ḥâber: Kendü özinden ol da oldı bî-ḥâber S: Kendünden oldı ol dem bî-ḥaber M.

1459 k̇albi şafâ: kân-ı şafâ C.

1460 Açdı yüzün vurdı yüzün yüzine: Açdı yüzün vurdı yüzün yüzine S: Açdı yüzün urdı yüzün yüzine C: Açdı yüzün geldi göre yüzine F. // geldi ol dem: ol dem geldi M.

1461 Rûḥuña: Rûḥıña C.

* 1462 Beyit C’de yoktur.

1462 Başın açup dir Ḥüseyin’le Ḥasan: Başın açup dir Ḥüseyin’le Ḥasan S: Baş açupdur Ḥüseyin’ile Ḥasan M. // gitdüñ: gitdiñ S, M.

1463 senüñ gibi: seniñ bigi M. // gözlerüm: gözlerim C.

1464 ‘Âyişe’yile kalan hatunları
Derd-i firkatden yanardı cânları

46^a C

1465 Yanmaduğ kalmadı kimse bu oda
Nice vasf idem saña anı dede

1466 Ümmet-isek biz dağı Muhammed’e
Bırağalum cânlarımız bu oda

1467 Yanalum âhir zamân öksüzleri
Kıanlu yaşlar talduralum gözleri

59^b S

1468 Ola kim derdümüze derman ola
Hıağ anuñ ‘izzetine raħmet kıla

1469 Raħmet olsun dir-iseñ yevme’l-kıyâm
‘Işık-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm*

[Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün]

1470 Gel aķıt gözlerüm yaşlar Resûlullâh firâķından
Biter bağruñda hem başlar Resûlullâh firâķından**

1464 ‘Âyişe’yile: ‘Âyişe M. // Derd-i firkatden: Derd-i fûrkatinden M.

1465 kalmadı kimse: kimse kalmadı M. // nice: niçe M.

1466 Ümmet-isek biz dağı Muhammed’e: Ümmet-iseñ sen dağı Muhammed’e C, F. // Bırağalum cânlarımız bu oda: Bırağalum cânlarımız bu oda: Bırağalum cânlarımız bu oda F: Bırağalum cânlarımızı oda M.

1467 Yanalum: Añalum F. // Kıanlu yaşlar talduralum gözleri: Kıanlu yaşla talduralım gözleri C: Dağı yaşla talduralum gözleri F.

1468 derdümüze derman ola: derdimüze derman ide C: derdümüze derman ola M. // Hıağ anuñ ‘izzetine raħmet kıla: Hıağ anuñ ‘izzetine raħmet ide C: Hıağ raħmet-ile ‘izzet kıla M.

S’nin derkenarında bu beytin hizâsından yazılmaya başlanmış şü beyit vardır:

Vir şalâvât sen anuñ ravzasına

Kim giresin cennetü’l-me’vâsına

* 1469 Beyit C ve M’de yoktur.

1469 dir-iseñ: dirseñ S. // di: diñ S.

** 1470-1476. beyitler(7 beyit) F’de yoktur.

1470 gözlerüm: gözlerim C, M. // bağruñda hem: bağıruñda hem S: bağıruñdaki C.

- 1471 Kıanı ümmet işin işler Resûl derdine cân tağlar
Ya gözler var mıdur ağlar Resûlullâh firâkından

29^b M

- 1472 Boyanđıl kanlu yaşlara başuñ döđ kıatı taşlara
Kıatıldı ağu aşlara Resûlullâh firâkından*
- 1473 İşit ‘âşıkıarı n’oldı kimisi işidüp öldi
Kimisi de delü oldı Resûlullâh firâkından**
- 1474 Melekler geydiler kıara yas-ıla indiler yere
Yürekleri pâre pâre Resûlullâh firâkından***
- 1475 Atıldı cânıların odlara yoğdurur nice odlar
Döküldi yirlere puğlar Resûlullâh firâkından
- 1476 **Muhibbî**-yâ saña n’oldı kıasâvet kıalbüñe tıldı
Niçe gül yüz hıazan oldı Resûlullâh firâkından

60^a S

[Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün]

- 1477 Çün sefer kııldı cihândan ol Resûl
Allâh’a yoğın olan devletlü kıul

1471 Kıanı ümmet işin işler Resûl derdine cân tağlar: Kıanı ümmet işin sağlar Resûl ‘ışkına cân tağlar C: Kıanı ümmet işin sağlar Resûl derdine cân tağlar M.

* 1472 Beyit S’de yoktur. Ancak diğer iki nüshada olduğu için metne dâhil ettik.

1472 kıatı: kıara M.

** 1473 Beyit M’de yoktur.

1473 n’oldı: imdi C. // delü oldı: ölür oldı C.

*** 1474 Beyit C ve M’de yoktur.

1475 Atıldı cânıların odlara yoğdurur nice odlar: Atıldı cânlara odlar şıdıbdur nice odlar C: Atıldı cânıña od şıdıbdur niçe odlar M.

S’nin birinci mısra’ıdaki son kelime olan ‘odlar’ kelimesi ‘odlara’ şeklinde yazılmıştır. Ancak biz, vezin diğer nüshalardaki ‘odlar’ kelimesini tercih ettik.

Döküldi yirler puğlar: Döküldi göğs-ile bütler C, M.

1476 **Muhibbî**-yâ saña n’oldı kıasâvet kıalbüñe tıldı: **Muhibbî** başıña n’oldı kıasâver göñliñe tıldı C: **Muhibbî** başuña nıldı kıasâvet kıalbüñe tıldı M. // Niçe gül yüz hıazan: Nice gül yüzler hıarab C.

1477 Çün sefer kııldı cihândan ol Resûl: Çün kııldı cihân öldü Resûl M.

1478 İlerü geldi ‘Alî yumaklığa
‘Abbâs oğlu dağı şu koymaklığa

1479 Gözleri yaşını seylâb itdiler
Derdlerini göklere kap itdiler

46^b C

1480 Dilediler şoymağa Peyğamber’i
Bir nidâ geldi ki şoymañ Server’i

1481 Koydı şuyu ‘Abbâs oğlu orada
Aħmed’i yudı ‘Alî âhlar ide

45^b F

1482 Gömleğ-ile yudılar Peyğamber’i
Ne yaña kaçd itdiler döndi beri

1483 Misk-i ‘anber koğuların koğdılar
Ağlamakdan gözlerinden çıkdılar

1484 Bâri koydılar kefenine anı
Ol letâfet ma‘deni görklü cânı

30^a M

1485 Ne vaşıyyet itmiş-idi itdiler
Cümle emrin yirine getürdiler

1478 ‘Abbâs oğlu dağı şu koymaklığa: ‘Abbâs uğradı şuyın koymaklığa C: ‘Abbâs oğlu fazlu şu koymaklığa M.

S’nin derkenarında bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:

Sünnetin terk eyleme farzın bitür

Yârın uçmağa girüp fâriğ otur

Vir şalâvât sen anuñ ravzasına

Kim giresün cennetü’l-me`vâsına

1479 Derdlerini: Derdini S, M.

1481 oğlu: oğlu M.

1482 Peyğamber’i: ol Sultân’ı C. // Ne yaña kaçd itdiler döndi beri: Her ne yaña kaçd itdiler döndi yöni C: Ne yaña kaçd itdiler döndi teni F.

1484 Bâri: Yuyup M.

1485 emrin: emri C, M. // getürdiler: iletdiler F.

- 1486 Kodılar üç güne dek anda anı
 Kıldı gökler ehli hep namâzını *
- 1487 Şoñra gine cem´ oluban geldiler
 İltibeni ravzasına kodılar
- 1488 Didiler çün Allâh’uñdur her dilek
 Allâh’uñ emrine şabr itmek gerek
- 1489 Dönüp andan mescidine geldiler
 Server’uñ yirini hâlî gördiler

60^b S

- 1490 Âh idüben her biri çekdi üni
 Kimse görmedi anuñ gibi günü
- 1491 Didiler kanı Haq’uñ Peygamber’i
 Gitdi aramızdan ol dîn Server’i
- 1492 Yâ İlâhî nic’edelüm bunda biz
 İçümüzde ol Resûl’i görmezüz

* 1486 Bu beyitten sonra M’de şu beyitler vardır:

Didi ol vaqıt Ebû Bekir’ ‘Alî
Gel imâmlık eyle bunda yâ velî

Gel kıluvir buña bu demde namâz
Uyalum biz bunda saña çoğ [u] az

Vardı Ebû Bekir oldı ol-dem imâm (Mısra’ vezne uymuyor)
Aña uydı kim var-ısa hâş u ‘âm

1487 gine: yine C. // İltibeni ravzasına kodılar: Alup anı ravzaya defn itdiler C: İltibeni ravzaya defn itdiler F.

1488 Didiler çün Allâh’uñdur her dilek: Didiler hep Allâh’uñdurur dilek C.

1489 Server’uñ: Server’iñ S, M.

1490 Kimse görmedi anuñ gibi günü: Kimsene görmedi anuñ gibi günü S: Kimse görmedi anıñ gibi günü M: Kimse görmedi (?) gibi günü F.

1492 nic’edelüm: nice idelim C: nic’edelim M. // Resûl’i: Server’i S.

30^b M

1493 Bu oda katlanımazuz demür taş
Ol yürek ola meğer key katı taş

1494 Fürkate bağrıların bişürdiler
Kendülerin bir pâre düşürdiler

48^a C; 46^a F

1495 Didiler budur çü hâl n'itmek gerek
Aña varmağa yarağ itmek gerek

1496 Nevbetin Server geçürdi dünyâdan
Biz dağı gitsek gerek bu dünyâdan

1497 Birbirisine naşihat itdiler
Didiler el-hükümü lillâh gitdiler *

1493 Birinci mısra' vezne uymuyor.
katlanımazuz: katlanamazuz C, M. // demür: demüri S: demü M, F. // ola meğer key katı taş: ola meğer katı taş C: ola ki meğer katı taş M: ola meğer ki katı taş F.

1494 bişürdiler: bişirdiler S.

1495 Didiler budur cü: Didiler budur S: Didiler cün budur C. // yarağ: yarağ C.

1496 Server geçürdi: Server geçirdi S, M: geçürdi Server C. // gitsek gerek: gitmek gerek C.

1497 Birbirisine: Birbirine hem C: Birbirine M, F.

S'nin derkenarında bu beytin hizâsından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:

Vir şalâvât sen anuñ ravzasına

Kim giresin cennetü'l-me`vâsına

* 1497 Bu beyitten sonra M'de diğr nüshalarda olmayan şu beyitler vardır:

Kıl Habîb'e eş-şalâtü ve's-selâm

Tâ ola dâruñ senüñ dâru's-selâm

Var-ıdı bir hâtun anda 'âşıkâ

'Âbideydi zâhideydi şadıka

Nâr-ı 'ışka dutuşup yanmış-ıdı

Kül olup ol katı köyünmiş-ıdı

Çün vefât itdi Habîb-i Kird-gâr

Anı añsuzda işitdi ol nigâr

Âh itdi şaçdı başına ol hâk (Mısra' vezne uymuyor)

Diledi kim kendüyi ide helâk

'Âyişe katına vardı ağlayu

Âh u vâh-ıla yüreğın tağlayu

31^a M

‘Âyişe’nüñ ayağına düşdi ol
Didi göster ҡandedür ol pür-uşûl

Açıvirdi ravza’ı ol gül-‘izâr
Yüzünü toprağa sürdi ol nigâr

Sürdi ravza ğafrına(?) ol yüzünü
Âh itdi yavı ҡıldı özünü (Mısra’ vezne uymuyor)

Cânını virdi ol cânlar cânına (Mısra’ vezne uymuyor)
Vâşıl oldı ol şefâ’at kânına

Böyle mezkûr[dur] Şifâ’da bu kelâm
Sen de virgil cânuñı ey nîk-nâm

Bir ‘Arab vardı Resûl’üñ ҡabrine
Sürdi yüzini anuñ ol ҡafrına

Ağladı zârilik itdi ol faķîr
Didi yâ Hıaķ sensin ol dest-gîr (Mısra’ vezne uymuyor)

Ķullaruña ‘adet olmışdur bu kâr
Dostlaruñ ҡabrine anlar varalar

Şuçlaruñ ‘afv idesin suç[lu]ların
Anda Şâh azâd idesin kulların

Bu Hâbîb’üñ hürmet-içün beni sen
Eyle azâd ey Kerîm-i zû’l-minen

31^b M

Bir nidâ işitdi didi ey ‘Arab
Seni azâd eyledi bilgil Çalab

Niçe eyledüñ paķıllık ey ‘Arab
Cümle halkı eyledüñ sen taleb (Mısra’ vezne uymuyor)

Cümle halkı isteydüñ bunda sen
Küllisin azâd iderdi zû’l-minen

Çün anuñ sem’ine irdi bu nidâ
Rûķı ol dem oldı cisminden cüdâ

Ṭatlu cânun virdi cânlar cânına
Ol leṭâfet ol zarâfet kânına

İşde sevmeklik anı böyle olur
Anı seven añâ cân ҡurbân ҡılır

Sever-iseñ sen daķı virgil cânuñ
Tâ bulasın her nefesde cânânuñ

Anı sevmek şanma sen âsân olur
Bil ki evvel nesne terk-i cândurur

- 1498 Bizden olsun rûhına biñ biñ selâm
‘Işk-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm*
- 1499 Dünyanuñ hâli budurur yâ kişi
Bunda bâkî qalımız hiçbir kişi
- 1500 Ulaşdırur gülmeği ağlamağa
Dürlü derd-ile yürek tağlamağa
- 1501 Dünyâ fânî âhire irse gerek
Bunda gelen tırılmaz hep gitse gerek**
- 1502 ‘Aklıñı başuña dirip añlağıl
Cehd ide gör dünyâya aldanmağıl

61^a S

- 1503 Añlayanuñ işi oldur ey ‘azîz
Dirliğin bunda iken ide temiz

Ol Habîb’den bizi ayırma ey Şâh (Mısra’ vezne uymuyor)
Anuñ-ıla bile eyle ey İlâh

Uyalım aña bize oldur imâm
Diyelüm hem eş-şalâtü ve’s-selâm

* 1498 Beyit C ve M’de yoktur.

1498 ‘Işk-ıla diñ: Diyelüm hem F.

1499 budurur yâ kişi: budur ey kişi C: budurur ey kişi M: bu-tırur ey kişi F. // Bunda bâkî qalımız hiçbir kişi: Bunda kimse bâkî qalmaz bir kişi C: Bunda bâkî qalmaz-ımiş hiçbir kişi M.

1500 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

dere-ile yürek: derdle yüreğün C: derde yüreğün F.

** 1501 Bu beyitten itibaren metnin sonuna kadar devam eden beyitler M’de yoktur. 32^a sayfası ile devam eden M, 322. dipnotta verdiğimiz beyitlere geri dönmektedir (açıklama ve beyitler için bkz. dipnot 322). Sonrasında 323. beyitten itibaren diğer nüshalara mutâbık devam eden M, 46^b sayfası 665. beyit ile son bulmaktadır.

1501 Dünyâ fânî: Fânî dünyâ C. // tırılmaz hep gitse: durmayup gitse C: tırılmaz gitse F.

1502 Aklıñı başuña dirüp añlağıl: Aklıñu başuña dirip añlağıl S: Aklıñı başuña dirüp ağlağıl C.

1503 Dirliğin bunda iken ide temiz: Dirliğin bunda iken ider temiz C: Dirliğini bunda iken eyl temiz F.

- 1504 Virme gönül dünyâya ‘ayyârdurur
Mekr ider saña qatı mekkârdurur
- 1505 Luṭf-ıla evvel saña şeker virür
Şoñra tas tas ağıların içirür
- 1506 Seni ğaflet sücüsi esritmesün
‘Aqluñ alup başuñı ağırtmasun
- 1507 Aç gözüñü tüt Resûl’uñ sünnetin
Tâ bulasın Haq Te‘âlâ rahmetin

46^b F

- 1508 İster-iseñ cânuña dârü’s-selâm
‘Işq-ıla di eş-şalâtü ve’s-selâm*
- 1509 Yâ İlâhî bilürüz birsin seni
Raḥmetüñden umageldük yâ Ğanî

47^b C

- 1510 Muhtâcuz geldük bugün dergâhuña
Cümle ‘âlem şıgınur dergâhuña
- 1511 Şuçumuz çokdur yüzümüz qaradur
Lîki senden ğayrı yokdur yaradur
- 1512 Birliĝüñüñ haqqı-çün ey bir İlâh
‘Afv idesin ḥadden aşıpdur günâh

1504 ‘ayyârdurur: ‘ayyârṭurur F. // mekkârdurur: mekkârṭurur F.

1505 Lûtf-ıla evvel saña şeker virür: El-ile evvel saña sükkar virür C. // ağıların: ağıları S: ağılar C.

1506 başuñı: başıñı S, C.

* 1508 Beyit C’de yoktur.

1510 dergâhuña: dergâhıña C.

1511 Şuçumuz çokdur yüzümüz qaradur: Şuçımız çokdur yüzümüz qaradur C, F. // Lîki: Leyki C.

1512 Birliĝüñüñ: Birliĝüñ C: Birlüĝüñ F.

- 1513 Senden umaruz yüzümüz kıarasın
Rahmetüñle silüben ağ idesin
- 1514 Rađmetüñden bizi yâd eylemegil
Düşmanuñ şeytanı şâd eylemegil
- 1515 Şoñ nefesde dilümüzi şaklağıl
Hıřmuña sebep olandan beklegil

61^b S

- 1516 ‘Ömrümüz ĥatm eylegil î mân-ıla
Cânumuzı yoldaş it Kıur’ân’ıla
- 1517 Cümle maĥlûkuñ nefesi şağışı
Dağı ‘ilmüñ ĥarflerinüñ şağışı
- 1518 Mertebe vir dostuña yâ Rabbenâ
Ehl-i beyti âli hem aşĥâbına
- 1519 Ol Ĥabîb’üñi şeft’ eyle bize
Luťfi ile ol diye ümmet bize
- 1520 Bize rahmet it anı şâğ eylegil
Cümle ‘azâbuñdan azâd eylegil*

1513 Senden umaruz yüzümüz kıarasın: Dostuñ-içün yüzümüziñ kıarasın C: Dostuñ-içün yüzümüz kıarasın F. // silüben: siliben F.

1514 yâd: ayrı F. // Düşmanuñ: Düşmanıñ S.

1515 dilümüzi: dilümüzü C. // Hıřmuña: Hıřmuña S, C.

1516 ‘Ömrümüz: ‘Ömrümüz C. // Cânumuzı: Cânumuzı S, C.

1517 nefesi: nefsi S.

ĥarflerinüñ: ĥarfleriniñ C.

1518 Mertebe vir dostuña: Mertebe-’i Dostuña C. // âli hem aşĥâbına: âlü hem aĥbâbına C.

1519 Ĥabîb’üñi: Ĥabîb’iñi C: Ĥabîb’üñ F. // Luťfi ile ol diye: Luťf-ıla diye ol S.

* 1520 Beyit C’de yoktur.

47^a F

- 1521 Tâ ki geldi ehl-i 'irfan dünyâya
Cümle kâmil evliyâ 'ü aşfiyâ
- 1522 Raḥmet deryasına ğarḳ it anları
Hem yoluñda bî-riyâ olanları
- 1523 Daḫı Rûm'uñ şemsi şeyḫü'l-evliyâ
Rehber ü ḫâş u Ḥüddâ-yı aşfiyâ
- 1524 Dedesidür raḥmeten li'l-'âlemîn
Ḳaddese sırrahû Rabbü'l-'âlemîn

48^a C

- 1525 Ḳuṭb-ı 'âlem Ḥazret-i Sulṭan Emîr
Ḥubb-ıla ḳalbümüzi eyle münîr
- 1526 'Işḳuñ odın cânumuzdan ırmağıl
Red idüben ḳapusından sürmegil
- 1527 Mertebesin eylegil yâ Rab yüce
Vir aña aḫrette biñ biñ derece
- 1528 Cennet-i 'adnüñ içinde ya Ganî
Dedesiyle eylegil dâyim anı

1521 Cümle kâmil evliyâ 'ü aşfiyâ: Cümle kümmel evliyâ 'ü etḳiya C: Cümle kâmil evliyâ etḳiyâ F.

1522 Birinci mısra' vezne uymuyor.

Raḥmet deryasına: Raḥmetüñ deryâyına F. // yoluñda: yoluñda C.

1523 Daḫı Rûm'uñ şemsi şeyḫü'l-evliyâ: Daḫı Rûm' u şemsi şeyḫi'l-evliyâ S: Daḫı Rûm' uñ şemsi şeyḫü'l-evliyâ C. // Rehber ü ḫâş u Ḥüddâ-yı aşfiyâ: Rehberi ḫâş-ı Ḥüddâ-yı aşfiyâ S.

1524 Ḳaddese: Ḳaddesallâhu S.

1525 Ḥazret-i: Ḥazretü C. // Ḥubb-ıla ḳalbümüzi: Ḥubbi ile ḳalbimiz C: Ḥabîb-ile ḳalbümüz F.

1526 'Işḳuñ odın: 'Işḳı odın C, F. // cânumuzdan ırmağıl: cânımızdan ırmağıl S: cânımızdan ırmağıl C.

1527 aḫrette biñ biñ derece: âḫirette biñ biñ derece S: âḫirette biñ derece F.

1528 'adnüñ: 'adnîñ C. // dâyim: dâ'im C.

62^a S

- 1529 Ehl-i beyti âli ve etbâ'ların
Hâzır gâyib olan hulefâlârin
- 1530 Ruḥların şâd eylegil rahmet-ile
Hem-civâr it anları Aḥmed-ile
- 1531 Eteğine el şunan kardeşleri
Yolına şabit olan yoldaşları
- 1532 Yüz yire urup şâbit olanları
El kaldurup du'â dileyenleri*
- 1533 Cümlesinüñ âḥirin ḥayr eylegil
Ḥazreti Sulṭân-ıla ḥaşr eylegil
- 1534 Ol 'azîzler ḥürmetine ḥürmet it
Bu **Muḥibbî** miskine de rahmet it
- 1535 Atasına anasına hem bile
Evvel âḥir cümle îmân ehl-ile
- [Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün]
- 1536 Ve hem bu kitabıñ kâtibin daḥı
Günahın 'afv it rahmetüñle daḥı**

1529 İkinci mısra' vezne uymuyor.

Ehl-i beyti âli: Ehl-i beyti âlü S: Ehl-i beytin âlü C. // Hâzır gâyib olan hulefâlârin: Hâzır u gâyb u ol ḥalîfelerin C: Hâzır u gâyib olan hulefâlârin F.

1530 rahmet-ile: rahmetüñle C. // Aḥmed-ile: Aḥmed'üñle C.

* 1532 Beyit C ve F'de yoktur.

1532 İkinci mısra' vezne uymuyor.

1534 miskine de: miskine S.

1535 Atasına ve anasına bile: Atasıyla ve anasıyla bile S: Atasına anasına hem bile C.

F'de birinci mısra'nın sonra sehven bir sonraki beytin ilk kelimeleri olan 'bu du'â' yazılmıştır.
ehl-ile: ehli ile S.

** 1536, 1537 ve 1538. beyitler C ve F'de yoktur.

1536 Beyit vezne uymuyor.

- 1537 Ve hem ebâ vü ecdâdına ey Hâk
Kerem it rahmetüñ nazâr-ıla bak
- 1538 Yâ Rabbî rahmetüñle sen nazâr it
Bu kullaruñu ‘afv it sen kerem it
- [Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün]
- 1539 Bu du‘â‘ı işidüp diyen âmin
Cümle belâlardan olsun ol emîn
- 1540 Bu du‘âda bulunana Hâk n’ide
Fâtiḥâ okuyana rahmet ide*
- 1541 Her kim diler Hâkḫ’uñ luṭfin ḫazana
Fâtiḥâ iḥsan ideler yazana

62^b S

- 1542 Okuyanı yazanı dinleyeni
Rahmetüñle yarlıgağıl yâ Ğanî
- 1543 Bu ara mevlüdi itdüm tamâm
‘Işḫ-ıla diñ eş-şalâtü ve’s-selâm

1539 olsun ol emîn: ol olsun emîn C.

* 1540 Bu beyitten sonra metnin sonuna kadar devam eden beyitler C ve F’de yoktur.

1540 Bu beyitten sonra F şu du‘â ile bitmektedir:

Bi-‘avnillâhi’l-Meliki’l-Vehhâb an yedi’l-‘abdi’z-za‘îfi’t-teḫîfi’z-zelîli’l-muḫtâc ilâ rahmetillâhi ve ğufrânihi. Kâtibü Muşṭafâ, vilâyetü Aḫışḫa ğufrânillâhi lehümâ zünûbehü ve’l-cemî‘i’l-müslimîn ve’l-müslimât innehû li-raûfün bi’l-‘ibâd. Âmin yâ Mu‘în yâ Rabbe’l-‘âlemîn. Fî vaḫti’z-zuhûr fî şehr-i Şa’bân sene 1113.

1541 Birinci mısra’ vezne uymuyor.

1542 Sayfa kenarında bu beytin hizâsından yazılmaya başlanmış şu beyitler vardır:

Mevlânâ ‘ışḫına ḫatm olsun kelâm
Vir Muhammed Muşṭafâ’ya şalâvât

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilât
Sen ‘amel ḫıl yazılsun nurdan berât

[Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün]

- 1544 Gel ey mü'min sen dilerseñ eyâ dîn ü îmânı
Sevegör Hâk Resûl-ile Hâzret-i Emîr Sultân'ı
- 1545 Canıñ içinde yâk 'ışkın Resûl'üñ dağı âliniñ
Şu cânda sevgüsi yokdur 'aceb n'iyeler o cânı
- 1546 Kâmer derdine çün şaldı Buğâra serverin Rûm'a
Müşerref eyledi gelüp diyâr-ı mülk-i 'Oşmân'ı
- 1547 Nice sultandır ol server ki bil 'atîk tarîkında
Tutar tâbî'leri sünnet dağı hem hükmi-i Kur'an'ı
- 1548 Vilâyet ehli olanlar işigine sürerler yüz
Zirâ yildiler ol cândur vilâyet tahtınıñ cânı
- 1549 Kazanıgör muhabbetin nübüvvet bahri dürridür
Eteğini koma elden dedesidir Hâk arslanı

63^a S

- 1550 Emîr Hâzret'i emrine **Muhibbî** oluban me'mûr
Bi-hamdillâh Hâk'â minnet tamâm itdi bu divânı

[Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün]

- 1551 Kışsa dağı burada olsun tamâm
Muştafâ'nuñ rûhına yüz biñ selâm

[Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün]

- 1552 Bu gün ki kazanursın yârın gelür ortaya
Yokdur iki 'âlemde eylik gibi sermâye

1544 Beyit vezne uymuyor.

1551 Derkenarda bu beytin kenarından yazılmaya başlanmış şu beyit vardır:
Ümmetinden râzı olsun ol Mu'în
Raḥmetullâhi 'aleyhim ecmâ'în

[Müstef'îlâtün Müstef'îlâtün]

- 1553 Her ne dilerseñ var iste sen de
Sen senden olma ğāfil iken de

[Fe'îlâtün Fâ'îlâtün Fe'îlâtün Fâ'lâtün]

- 1554 amuya sen eylik eyle saña öğüt işde benden
Yaramazla yâr olma eyülerden eyelük öğren

[Müfte'îlün Fâ'îlün Müfte'îlün Fâ']

- 1555 Bâ-heme Perverdigâr hest nigejbân
Yâr ola saña dâyim himmet-i merdân

1554 İkinci mısra' vezne uymuyor.

1555 Farsça bir ifâde olan beytin birinci mısra'ı; "Herkesin saklayıcısı (koruyucusu) Allah'tır" anlamına gelmektedir.

SONUÇ

Hız. Peygamber'e (sav) duyulan muhabbet İslâmî Türk Edebiyatı müellifleri için bitmez tükenmez hazinelerden birisi olmuştur. Müellifler bu muhabbetten aldıkları neşve ile gerek didaktik, gerekse musanna' pek çok eser yazmışlardır. Bunun neticesinde Hz. Peygamber (sav) etrafında teşekkül eden siyer, na't, hilye, şemâil, mi'râciyye, regâibiyye gibi çeşitli edebî türler oluşmuştur. Sözünu ettiğimiz bu türlerin en önemlilerinden birisi de mevliddir.

İslâmî Türk Edebiyatı'nda ilk mevlidin Ahmedî'ye ait olduğu ifade edilmekle birlikte, Süleyman Çelebi'nin *Vesîletü'n-necât* isimli eseri, mevlid türünün teşekkülünde önemli etki yaratarak bir geleneğin başlamasına vesile olmuştur. Bu eser hem şekil ve muhteva hem de edebî kudreti ile kendinden sonra yazılan mevlidlere örnek teşkil etmiştir. İlâhî bir mükâfat elde etme gayesi içinde olan birçok şâir gerek te'lif gerekse nazîre yoluyla mevlid türünde eser vermiştir. Süleyman Çelebi'nin muasırı Celâl Muhibbî de bu şâirlerden birisidir. Hayatı hakkında bilgiye ulaşamadığımız Muhibbî, *Mevlid*'inde nazmettiği beyitlerde Emir Sultan'ın (v. 833/1430) müridi olduğu söylemektedir. Yine eserin nazmında istifâde edilen kaynaklar şâirin bilgi birikimine ışık tutmakta olup, onun Kur'ân-ı Kerîm, hadis ve siyer gibi İslâmî ilimlere vakıf olduğunu göstermektedir.

Muhibbî'nin araştırmalar neticesinde ulaşabildiğimiz tek eseri *Mevlid*'idir. Klâsik mevlid yazma geleneğine uyularak nazmedilmiş olan eserde Hz. Peygamber'in (sav) nûrunun yaratılması, nûrun intikâl ederek Resûlullâh'a ulaşması, Hz. Peygamber'in (sav) doğumu, kısaca çocukluğu ve şahsiyeti, mi'râcı, çeşitli mûcizeleri ve vefatı anlatılmaktadır.

Konuların anlatımında Kur'ân, hadis ve siyerden zengin ölçüde istifâde edilen eserin hemen her beytinde bu kaynaklara ait izler görmek mümkündür. Bazen eser, bir nevi' âyet ve hadislerin nazmen tercümesi hâlini dahi almıştır. Ayrıca gerek *Vesîletü'n-necât*'tan yapılan iktibaslar ve gerekse ondaki söyleyişi hissettiren benzerlikler şeklinde görülen Süleyman Çelebi etkisi de dikkatlerden kaçmayan diğer önemli bir husustur.

Mesnevî nazım şekli ve aruzun "Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün" kalıbıyla nazmedilmiş olan eserde bütün mevlidlerde olduğu gibi sanat endişesi güdülmediğinden, sayısı iki yüze ulaşan vezin aksaklıkları bulunmaktadır. Bunun yanında mesnevî nazım şeklinin gerektirdiği kafiye örgüsü hususunda başarılı olan eser, yine bu sebepten kaynaklanan tekrarlardan beri olamamıştır.

Farklı kütüphanelerde yer alan dört yazmasına ulaşabildiğimiz *Muhibbî Mevlidi*'nin elimizdeki nüshalarının hiçbiri müellifin bizzat kaleminden çıkmış değildir. Bu sebeple eser müstensihlerden kaynaklanan imlâ hataları ile dolu olup, nüshalar hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle aralarında önemli farklılıklar arz etmektedir. İmlânın yanı sıra bir nüshada bulunup diğer nüshalarda bulunmamak sûretiyle dikkat çeken nüsha farklılıkları da esere müstensihlerce eklemeler yapıldığı kanaatini oluşturmaktadır.

Değerlendirmelerimiz neticesinde şunu söyleyebiliriz ki XV. yüzyıl şâirlerinden olan Muhibbî, sahip olduğu ilmî birikimiyle ve eseriyle önemli mevlid yazarları arasında zikredilebilir. Yazmış olduğu *Mevlid* her ne kadar bir takım hatalar barındırsa da, XV. asırdan bu zamana ulaşması onun halk nezdinde itibar görmüş bir mevlid olduğunu göstermektedir. Bunun yanında konunun işleniş biçimi, muhtevayı oluşturan kaynakları, özgün ifadeleri ve kısmen başarılı sayılabilecek edebî hüviyeti de mevlidin önemini artıran husûsiyetlerdendir.

Biz hazırlamış olduğumuz bu çalışma ile yazma eser kütüphanelerinde kendilerine uzanacak bir el bekleyen edebiyat tarihimizin büyük hazinelerinden birinin daha gün yüzüne çıkmasına vesile olmaya çalıştık. Zîrâ mevlidler, İslâm tarihine dair bilgiler veren önemli eserlerdir. Te'liflerinde, Kur'ân-ı Kerîm, hadis ve siyer gibi ilimlerden büyük ölçüde istifade edilmesi mevlidlere, bir nevi' kaynak eser olma özelliği kazandırmıştır. Tüm bunların yanında duygu yüklü anlatımlarıyla mevlidler, Hz. Peygamber'e (sav) olan muhabbetin artmasına da tesir etmektedirler.

Mevlid türü eserlerin ilklerinden olması, muhtevası ve nazmı dolayısıyla, bu tür içinde kendisine önemli bir yer edinen *Muhibbî Mevlidi*'nin ulaşılabilen tüm nüshalarını bir arada veren bu tezin, çalışmalarını mevlid türü üzerine yoğunlaştıran araştırmacılar için bir fikir vereceği ve kolaylık sağlayacağını umuyoruz. Zîrâ mevlidler, halk tarafından büyük ilgiye mazhar olmuş, bu sebeple de çok fazla istinsah edilmişlerdir. Bu durum da mevlidlerin sınırlarının çizilmesi, müelliflerine isnadı, ve nüshalarının tespiti gibi birçok probleme sebep olmuştur. Bazı çalışmalar ile gün yüzüne çıkarılan mevlidler, sadece isimleri verilmekle geçilmiş olanların az bir kısmını oluşturmakta ve hâlâ pek çok mevlid ilgiye muhtaç durumda beklemektedir. Bu sebeple mevlidler üzerine yapılacak olan çalışmaların, sözünü ettiğimiz bu problemlere çözüm sunacağı kanaatindeyiz.

BİBLİYOGRAFYA

AHMED, Vedat S., “Bulgaristan Müslümanları Arasında Mevlid Geleneği”, *Süleyman Çelebi ve Mevlid - Yazılışı, Yayılışı ve Etkileri*, haz. Mustafa Kara-Bilâl Kemikli, Bursa 2007, s. 374-380.

AKAR, Metin, *Türk Edebiyatında Manzum Mi'râc-nâmeler*, Ankara 1987.

AKÇAY, Ali İhsan, “Gönenli Yahyâ b. Bahşî ve Mevlidi”, *Süleyman Çelebi ve Mevlid: Yazılışı, Yayılışı ve Etkileri*, haz. Mustafa Kara-Bilâl Kemikli, Bursa 2007, s. 321-333.

AKSOY, Hasan, “Eski Türk Edebiyatında Mevlidler”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. 5, sy. 9, 2007, 323-332.

-----, “Mevlid (Türk Edebiyatı)” *DİA*, XXIX, 482-484.

ALBAYRAK, Nurettin, *Dinî Türk Halk Hikâyelerinden Geyik, Güvercin ve Deve Hikâyeleri*, (Yüksek Lisans Tezi, 1993), MÜSBE.

ARGUNŞAH, Mustafa, *Kirdecî Ali Kesikbaş Destanı*, Ankara 2002.

ASLAN, Namık, “Manzum Dinî Hikâyeler ve Kirdecî Ali'ye Ait Olduğu Söylenen İki Hikâye Metni (Güvercin ve Geyik Destanları)”, *Erciye Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy. 20, 189-207.

BUHÂRÎ, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl, *el-Câmiu's-sahîh*, Beyrut 1425/2004.

-----, *Sahîh-i Buhârî ve Tercemesi*, trc. Mehmed Sofuoğlu, I-XV, İstanbul 1987.

Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, I-III, İstanbul 1333.

ÇELEBİOĞLU, Âmil, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul 1998.

DURMUŞ, İsmail, “Mevlid (Arap Edebiyatı)” *DİA*, XXIX, 480-482

EBÛ DÂVÛD, Süleyman b. Eş'as b. İshâk, *Kitâbü's-sünen*, Cidde 1419/1998.

EFE, Adem, “Türk Toplumunda Mevlid Merasimlerinin Yeri ve Fonksiyonları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIX, İzmir 2009.

EROĞLU, Süleyman, “Edebî Bir Tür Olarak Mevlidler: Şekil Özelliklerinde Dair Bazı Değerlendirmeler”, *Uluslararası Mevlid Sempozyumu: Mevlid ve Süleyman Çelebi*, haz. Bilal Kemikli ve dğr., Ankara 2010, 109-125.

HEYSEMÎ, Ebü'l-Hasan Nureddin Ali b. Ebî Bekr b. Süleyman, *Mecmau'z-zevâid ve menbaü'l-fevâid*, I-III, Beyrut 1406/1986.

İBN MÂCE, Ebû Abdullah Muhammed b. Yezid er-Rebei el-Kazvinî, *Sünenü İbn Mâce*, Beyrut 1423/2003.

ACLÛNÎ, Ebü'l-Fidâ İsmâil b. Muhammed, *Keşfü'l-hafâ ve müzilü'l-ilbas ammâ iştehere mine'l-ehâdis ala elsineti'n-nas*, Kahire, t.y.

KARAHAN, Abdülkâdir, *Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri*, İstanbul 1980.

KARATAŞ, Ali İhsan, “Osmanlı Toplumunda Hz. Peygamber Sevgisinin Tezahürü Olarak Kurulan Mevlid Vakıfları”, *İSTEM*, sy. 11, 2008, 47-77.

KOCATÜRK, Vasfi Mâhir, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1970.

KÖKSAL, M. Fatih, *Mevlid-nâme*, Ankara 2011.

KÖPRÜLÜ, Fuad, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 1980.

KUZUBAŞ, Muhammed, “Manzum Bir Destan Kitabı(Destân-ı Veysel Karânî, Vefât-ı Hz. Fâtıma, Vefât-ı Hz. İbrâhim, Hikâyet-i Gügercin, Hikâyet-i Geyik)”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2008, 304-340.

LEVEND, Âgah Sırrı, *Ümmet Çağı Türk Edebiyatı*, Ankara 1964.

-----, “Dinî Edebiyatımızın Başlıca Ürünleri”, *TDAY Belleten* 1972, s. 35-80.

MAZIOĞLU, Hasibe, “Türk Edebiyatı'nda Mevlid Yazan Şâirler”, *Eski Türk Edebiyatı Makaleleri*, Ankara 2009, s. 333-374.

MÜSLİM, Ebü'l-Hüseyn el-Kuşeyrî, *Sahîh-i Müslim*, Beyrut 1425/2004.

OKIÇ, Tayyib, “Çeşitli Dillerde Mevlidler ve Süleyman Çelebi Mevlid’inin Tercümeleleri”, *Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dergisi*, sy. 1, Aralık 1975, 17-78.

ÖZEL, Ahmet, “Mevlid”, *DİA*, XXIX, 475-479.

ÖZKAT, Mustafa, *Münîrî'nin (v. 1512?) Manzum Siyer-i Nebî'si: Cilt IV-V (İnceleme-Metin)*, (Doktora Tezi, 2011), MÜTAE.

PEKOLCAY, Neclâ “Ahmed’in Mevlid İsimli Eseri”, *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, VI, İstanbul 1954, s. 65-70.

SARIKAYA, Bekir, *Ârif Mürşidü'l-ubbad Nüsha-i Âlem ve Şerhü'l-adem Mevlid (Giriş-Transkripsiyonlu Metin-Sözlük)*, (Yüksek Lisans Tezi, 1992), Marmara Üniversitesi.

SOYSAL, Orhan, *Eski Türk Edebiyatı Metinleri*, Ankara 1978.

Süleyman Çelebi, *Mevlid: Vesîletü'n-necât*, nşr. Necla Pekolcay, İstanbul 1980.

-----, *Mevlid: Vesîletü'n-necât*, nşr. Ahmet Ateş, Ankara 1954.

-----, *Mevlid: Vesîletü'n-necât*, nşr. Faruk Kadri Timurtaş İstanbul 1972.

ŞENTÜRK, Ahmet Atilla-KARTAL, Ahmet, *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 2004.

TİRMİZÎ, Ebû İsâ Muhammed b. İsâ, *el-Câmiü'l-kebîr (Sünenü't-Tirmizî)*, Beyrut, 1418/1998.

Taşköprüzade Ahmet Efendi, *Tercüme-i Şakâyık-ı Nûmâniyye*, trc. Mecdî Efendi, İstanbul 1269/1853.

ÜNVER, İsmail, “Ahmedî'nin İskendernâmesi'ndeki Mevlid Bölümü”, *TDAY Belleten* 1977, s. 355-411.

LUGATÇE*

A

‘**âbide**: İbadet eden, tapan kul.

‘**acâyib**: Tuhaf.

‘**aceb**: Acabâ

‘**âciz**: Zayıf, güçsüz, kabiliyetsiz.

âferin: Yaratan, yaratıcı.

âfitâb: Güzel yüz.

âğaz: Başlama.

ağmak: Çıkmak, yükselmek.

ağu: Zehirli ot, zehir.

ağyâr: Yabancı, başkaları, el.

ağbâb: Arkadaş, tanıdık, dostlar, sevgili.

‘**ağd**: Söz, sözleşmek.

ağî: Kardeşim, arkadaş, dost, cömert eli açık kimse.

âğir: Nihayet, son olarak.

ağuvvet: Kardeşlik.

ağçe: Küçük gümüş para, her tür madeni para.

‘**âğibet**: Bir iş veya durumun sonu.

‘**âğil**: Akıllı, zeki kimse.

ağlâm: Kalemler, yazı aletleri.

âl: Aile, evlat, sülale.

‘**alâmet**: İşaret, iz, nişan, kocaman, iri.

‘**alem**: Bayrak, sancak.

‘**âm**: Umûmi, genel, herkes.

‘**âmiyâne**: Kibarca olmayan, bayağı, sıradan.

‘**anberîn**: Anber kokulu, güzel kokulu.

ârî/arı: Temiz, saf, güzel, parlak, berî.

‘**ârif**: İrfan sahibi olan kimse. Çok anlayışlı, hakkıyla bilen, gördüğünü uzun düşünmeye gerek kalmadan hemen kavrayacak yetenekte olan kimse. Allah’ın sırları kendisine açılmış olan seçkin kul, herkesin göremediği mânevî gerçekleri gören, anlayan kimse.

‘**âriyet**: Ödünç, eğreti.

‘**arş**: İslâm inancına göre göğün en yüksek katı.

* Kelimelerin mânâları verilirken şu sözlüklerden istifade edilmiştir: Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara 1999; İlhan Ayverdi, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük (I-III)*, İstanbul 2008; Türk Dil Kurumu, *Büyük Türkçe Sözlük*, <http://www.tdkterim.gov.tr/bts>; Türk Dil Kurumu, *Tarama Sözlüğü*, <http://www.tdkterim.gov.tr/tarama>.

artuq: Başka, gayri, fazla, üstün, büyük bir kısım.

aruq: Zayıf, cılız.

‘**asâ:** Değnek, sopa, dervişlerin taşıdıkları sopa.

âsân: Kolay.

aşfiyâ: Tuttuğu yol doğru olan kimseler, samimi dostlar, azizler.

aşhâb: Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanan kimseler.

âsümân: Gök, semâ.

‘**âşî:** Baş kaldıran, isyan eden. Allah’ın emirlerine uymayan günahkâr kimse.

‘**âşîyan:** Mesken, ev.

‘**aât:** Bağışlama, iyilik etme.

ateşperest: Ateşe tapan, mecûsî.

avâz: Yüksek ses, nara.

a ven: Yardakçı, kafadar, zorba fesatçı.

‘**avn:** Yardım.

‘**avrat:** Kadın, eş, olgun kadın.

‘**ayan:** Belli, açık.

ayruq: Başka, gayri, diğer.

‘**ayyâr:** Dolandırıcı, hilekâr.

‘**azâb:** İslâm inancına göre dünyada günah işlemiş olanlara ahirette verilecek olan ceza. Büyük sıkıntı eziyet.

‘**azîz:** Ermiş, eren, sevgide üstün tutulan.

‘**azm etmek:** Bir işteki engelleri yenmeye karar vermiş olmak. Niyet etmek, karar vermek.

B

bâb-ı mürüvvet: Cömertlik kapısı, iyilik kapısı.

bâde: İçki, şarap.

bağîr: Deniz.

bahtiyâr: Mutlu, mesut, talihli, kutlu.

bahtlu: Bahtı iyi olan, mutlu, talihli.

bağıyye: Artık, artan, geri kalan şey.

bâri: Hiç olmazsa, hâsılı, hülâsa, bir kere.

Bârî: Yaratan, yaratıcı. Allah.

baş: Yara.

bâtil: Boş, beyhude, yalan, çürük.

batmak: Gömülmek.

bây: Zengin, asil, temiz.

bayağ/bayaq: Demin, geçen zaman, az evvelki zaman.

bâyık: Açık, gerçek, şüphesiz, muhakkak.
bed-fi'âl: Yaptığı işler kötü olan.
bed-hışâl: Hasletleri, huyları kötü.
bed-hor: Kötü, hakir.
bedir: Ayın on dördüncü gecesini, dolunay.
bed-likâ: Kötü yüzlü, çirkin suratlı.
bedr-i münîr: Nurlandıran, parlak ay.
behâ: Paha, değer, fiyat, kıymet.
behadır/bahadır: Savaşlarda gücü ve yılmazlığıyla üstünlük kazanan veya yiğitlik gösteren kimse, batur.
beķâ: Evvelki hâl üzere olma, kalıcılık, ölmezlik.
bende: Kul, köle, bağlı.
bende: Kadınların göğüslerine geçirdikleri bez.
berķ: Şimşek, süratli, katı, sert, kuvvetli.
ber-misk: Güzel kokulu.
beşâret: Göz açıklığı, derin görüş, müjde, iyi haber.
Beşîr: Müjde getiren, müjdecisi. "Âleme müjde getiren" anlamında Hz. Muhammed için kullanılır.
bî-başîr: Anlayışsız, kör.
bî-emân: Güçsüz, tahammülsüz.
bî-gümân: Ümitsiz, inançsız, isteksiz.
bî-hemtâ: Benzersiz, dengi olmayan, eşsiz.
bî-hisab: Hesapsız.
bilü: Bilgi, akıl, irfan.
bilece: Birlikte, beraber.
bilesince: Beraberinde, yanında, birlikte.
bî-mişâl: Benzersiz, öreneği olmayan, eşsiz.
bî-naẓîr: Eşsiz, benzersiz.
bî-pâyân: Sonsuz, nihayetsiz, uçsuz.
bî-şebîh: Benzersiz.
bizenmek/bezenmek: Süslenmek, tezeyyün etmek.
bizetmek/bezetmek: Süslemek.
boħça: Çıkmın, içine çamaşır, elbise vb. koyup sarılan dört köşe kumaş.
bostan: Bahçe, sebze bahçesi.
buñ: Zarûret, felâket, sıkıntı, gam, şiddetli ihtiyaç.
bürhân: Kanıt, delil, ispat.
büt: Sanem, put.

C

- câm-ı fenâ:** Ölüm, kefen.
câr: Komşu.
câvidân: Dâimî kalacak olan, sonrasız, ebedi.
câzu: Sihirbaz, büyücü, cadı.
ced: Dede, büyük baba, ata.
cefâ: Eziyet, incitme.
cehd etmek: Çalışmak, gayret etmek.
cem´ olmak: Toplanmak, bir araya gelmek.
cemâdât: Cansızlar, taş gibi, cansız olan şey, ruhu olmayan.
cemâl: Yüz güzelliği, yüz gösterme, görünme.
cenâb: Şeref, onur, büyüklük.
cennetü'l-me'vâ: Cennet yurdu.
cerh: Yaralama.
cevr: Haksızlık, ezâ, eziyet, zulüm, sitem.
civân: Genç, yiğit, yakışıklı genç erkek.
cûdî: Cömert, eli açık.
cûş: Coşma, kaynama.
cüdâ: Ayrı düşmüş, ayrılmış.
cünbüş: Eğlence, canlılık, coşku.
cür'a: Yudum, içim.

Ç

- çâk:** Yarık, yırtık, yırtmaç.
Çalab: Allah, Tanrı.
çarh: Felek, gök.
çav: Yüksek ses, haber, şöhret, nam.
çerağ/çırağ: Işık, kandil.
çeri: Asker, savaş.
çeşm: Göz, dide.
çiğın: Omuz.
çihâr-yâr: Dört halîfe; Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali
çorak: Toprağın üzerinde beyaz bir tabaka hâlinde biriken ve eskiden barut yapmakta kullanılan potaslı tuz. Killi toprak.

D

- dâd:** Adalet, doğruluk, ihsan, vergi, imdâd.
- dâru'l beḳâ:** Âhîret.
- dârü's-selâm:** Cennet.
- dâsitân:** Destan, hikâye, masal.
- da'vî:** Çözülmesi gereken mesele, anlaşmazlık, mücâdele, duruşma.
- dâye:** Sütüne, çocuğa bakan dadı.
- debretmek:** Kımıldatmak, sarsmak, harekete getirmek.
- def'aten:** Bir defada, birden.
- dekâyık:** Anlaşılması güç olan ve dikkat isteyen ince şeyler.
- delîm:** Birçok.
- demü:** Demir.
- dergâh-ı İlâhî:** Tanrı katı.
- dest-gîr:** Elinden tutan.
- destûr:** İzin, müsaade, ruhsat.
- devlet/dövlet:** Baht, talih, saadet, refah.
- devr etmek:** Dönme, nakletme, başkasına teslim etme.
- dîdâr:** Yüz, çehre.
- dirhem:** Gümüş para. 3,207 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü.
- dişemek:** Diş çıkarmak.
- dîvar:** Duvar.
- dûr:** Uzak.
- dü:** İki.
- dü-âlem:** Dünya ve âhîret.
- dü-cihân:** Dünya ve âhîret.
- dükeli:**
- dülbend:** Pamuk ipliğinden dokunmuş, çok yumuşak, çok seyrek ve ince bez. Bu bezden yapılmış baş örtüsü.
- dülcinmek/dalcınmak:** Uğraşmak, çabalamak, yorulmak.
- dürdâne:** İnci tanesi, sevgili, kıymetli.
- dürr:** İnci.
- dürüst:** Sağlam.
- dürüşmek/dürüşmek:** Karşı karşıya gelmek, mücadele etmek, çarpışmak, uğraşıp gayret etmek, çalışıp çabalamak.
- düşenbih:** Pazartesi günü.
- düzmek:** Yapmak, meydana getirmek, oluşturmak, tertip, tanzim etmek.

E

ebâ/ebû: Baba, ata.

ebter: Zürriyetsiz, hayırsız, faydasız.

ecdâd: Geçmişteki büyükler, atalar.

ecdehâ: Yılan, ejderha.

ef'î: Yılan.

efdal: Erdemli, faziletli, tercih edilen, üstün.

efgân: Izdırap ile haykırma, bağırma, inleme.

ehl-i aḥbâr: Rivâyet ehli, hikâyeci.

ehl-i 'irfân: Tasavvuf ehli, sûfi.

elṭaf: Daha latif, güzel, hoş.

emcek: Meme.

emîn: Güvenilir, emniyet sahibi. Hz. Muhammed, Cebrâil.

enâm: Bütün mahlûkat, yaratılmış olan canlılar.

enbiyâ: Nebîler, peygamberler.

endem: Boy, pos, endam.

enîn: İnilti, inleme.

enşâr: Yardımcılar, muavinler, Medîne'deki "Evs" ve "Harzec" kabîlelerine mensup. Hicretten sonra Hz. Muhammed'e din uğrunda yardımcı olan kimseler.

er: Koca, erkek, kişi, yiğit, kahraman.

eşer: Nişan, iz, alâmet.

eşkere/âşikâr: Açık.

etbâ' : Birinin sözüne tabi olanlar, hizmetçiler. Sahabeyi görenler.

etḳiyâ: Allah korkusuyla günah işlemekten çekinen, müttakî olan kimseler.

etmek: Ekmek.

evic: Avuç, el.

evşâf: Nitelikler, vasıflar.

evvel: Önce, ilk, geçmiş.

eyitmek/ayıtmak: Söylemek, demek, anlatmak.

F

fahır: Büyüklük, ululuk, şeref, fazilet, erdem.

fânî: Ölümlü, geçici.

fâriğ: Vazgeçmiş, çekilmiş, işini bitirmiş.

faşl: Ayırma, ayrılma, kesme.

fâş: Meydana çıkarma, açığa vurma, dile getirme.

fazl: Fazilet, erdem.

fer': Bir aslın neticesi, şube.

ferâgat: Vazgeçmek, bırakıp terk etmek, el çekme.

ferište: Melek, iyi ve yumuşak huylu, günahsız, masum.

ferş: Yeryüzü.

fevc fevc: Bölük bölük.

fezâ': Korkma.

fısq: Hak yolundan veya hak yoldan çıkma, Allah'a karşı isyan etme, dinsizlik, ahlâksızlık.

fiğân: Izdırap ile bağırıp çağırma, inleme.

fi'l: İş, kâr, amel, eylem.

firâk: Ayrılık, ayrılma, sevişenlerin ayrılığı, hüznün, keder, sıkıntı.

fuzûl: Lüzumsuz, fazla şey veya söz, usûlsüz, yersiz, haksız olarak.

fulorı(filori): İlk olarak Floransa'da basılan, sonra da Avrupa ve Osmanlı ülkesinde kullanılan, üzeri zambak çiçekli altın para.

Furқан: Kurân-ı Kerîm, iyi ile kötü ve doğru ile yanlış arasındaki farkı gösteren her şey.

fürkat: Dostlardan ve sâireden ayrılık, ayrılış.

G

gâfil: Gaflette bulunan, ihmâl eden, ilerisini iyi düşünmeyen, aymaz.

gâflet: Aymazlık, boş bulunma, ihmal, endişesizlik.

gâlebe: Gâlip gelme, yenme, üstünlük, çokluk.

garaz: Hedef, gâye, maksat, meyil, istek.

garq: Suya batma, batırma, boğulma, boğma.

gâyib/gâib: Görünmeyen, hazır olmayan, yok olan, kayıp.

gazâ: Din uğruna savaş.

gehellik/gahellik: Çocukluk.

gevde: Gövde vücut.

gevher: Cevher, elmas, değerli taş.

ğır: Söz, lakırtı, yalan, uydurma.

kiçi/ giçi/ kici: Küçük.

giryân: Ağlayıcı, ağlayan.

gökcek: Güzel, sevimli, hoş.

görklü: Mübarek, mukaddes, güzel, temiz, iyi.

gulâm: Köle, esir.

gulgule: Gürültü, şamata, bağırıp çağırma.

ğusl: Yıkanmak.

ġuŝŝa: Keder, kaygı, tasa.
ġüftâr: Söz.
ġül-ġûn: ġül renkli.
ġül-'îzâr: ġül yanaklı, al yanaklı.
ġülŝen: ġül bahçesi.
ġümân: Zan, sanma, sezme.
ġün: ġüneŝ, ġüneŝ ıŝığı, ġündüz.
ġüzâr/ġüzer: Geçme, geçiŝ.
ġüzîn: Seçkin, seçilmiş, beġenilmiŝ.

H

ġabbe: Buġday, arpa vesâire gibi ufak ve yuvarlak olan şeyler, taneler.
ġâcet: İhtiyaç, lüzum, gereklilik, muhtaçlık.
ġâcet-ġane: İhtiyaç evi.
ġâcil: Kederli, üzġün, utanmıŝ, mahcup.
ġad: Sınır, derece, bir şeyin nihayeti sonu.
ġalâl: Eş, zevce.
ġaġ: Gerçek, hakikat.
ġaġîr: İtibarsız, deġersiz, aŝaġı, âdî, bayaġı.
ġalâyık: Kadın köle, cariye.
ġâlîġ: Yaratan, yoktan var eden, yaratıcı, Allah.
ġalk: Yaratma, yaratılma.
ġandân: ġülerek, ġüle ġüle.
ġâr: Diken.
ġarâb: Yıkık, viran, geçkin.
ġarf: Korku, hayâ, namus, utanç.
ġâs: İyi nitelikleri kendinde toplamıŝ olan, özġü,
ġased: Kıskançlık, çekememezlik.
ġasen: ġüzel.
ġasûd: Hasetçi, kıskanç, çekemeyen.
ġâŝâ: Asla, katiyen, hiçbir vakit.
ġaŝr: Ölüleri diriltip mahŝere çıkarma, kıyâmet.
ġâtîf: Gayipten haber veren melek, sesi iŝitilip kendisi ġörünmeyen kimse, çağırıcı.
ġâtîm: Hitâba erdiren, bitiren, mühürleyen, mühürleyici.
ġavlî: Avlu, bahçe.
ġavz: Havuz, cennet havuzu.

h az n: Gam, keder, tasa.

h azer: Sakınma, kaçınma, korunma, çekinme.

h azır: Huzurda, meydanda, göz önünde olma, bizzat bulunan.

hem n/hem n: Hemen, derhal, o anda.

hem-civ r: Komşu.

hem-r h: Yoldaş, yol arkadaşı.

h ndeğ/ğandağ: Geçmeye engel olacak biçimde uzunlamasına kazılmış derin çukur.

hergiz: Hiçbir zaman, asla, hiçbir s retle.

herze: Boş, abes, beyh de söz, hezeyan.

hev : İstek, arzu, nefis.

heybet: Korku ile saygı duygularını birden uyandıran h l veya gösteriş.

h şal: Huylar, tabiatlar, ahl klar.

h şsa/h şse: Pay, nasip.

h şm: Kızgınlık,  fke.

h c b: Perde.

hikmet: Bilgelik, Allah'ın insanlarca anlaşılamayan amacı, gizli sebep, öğüt verici söz.

hil'at: Takdir edilen kimseye giydirilen süslü elbise, kaftan.

hilm: İnsanın tabiatında olan yavaşlık, yumuşaklılık.

himmet: Yardım, kayırma, lütuf, iyilik, gayret, kutsal sayılan bir kişi tarafınan yapılan etki.

hod: Kendi, hatır gönül dinlemeden konuşan tok sözlü kimse.

hodbin: Kendini beğenmiş, bencil.

hon: Ekin.

hor: Ehemmiyetsiz, değersiz, bayağı kimse.

h b: Güzel, hoş, iyi.

h lef : Halifeler, Hz. Muhammed'in vekili olarak müslümanların imamlığını ve din koruyuculuğunu yapmakla görevli kimseler.

h lğ: Huy, tabiat.

h lle: Cennet elbisesi.

h lu: Deli,  fkeli, sinirli.

hun: Kan, hazine.

h ri: Cennette yaşıdığına inanılan dişi varlık, cennet kızı.

hüccet: Delil, kanıt, seçkin  limlere verilen  nv n.

h m m: Himmetli, azimli, Hz. Muhammed.

h m yun: Mübarek, kutlu.

hürmet: Sevgi, saygı.

hüsn: Güzel, iyi, güzellik, iyilik.

I

ırmak: Ayırmak.

ismarlamak: Tevdi etmek, emanet etmek, tembih etmek, tavsiye etmek.

ıssı: Sıcaklık, hararet, sıcak.

ızhâr: Belirtme, gösterme, açığa vurma.

İ

iblicek: İnce, küçük.

icâbet: Bir çağrıyla yerine getirme, bir çağrıya gitme, bir buyruk ve isteğe uyma, kabul etme, razı olma.

ifâkat: Hastalıktan kalkma, iyileşme, kurtulma.

ihsân: İyilik etme, bağış, iyilik, lütuf.

ihtiyâr: Seçme, intihap etme, tercih etme, katlanma, kabul etme, râzı olma, kendi isteğiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

ikrâr: Saklamayıp doğruca söyleme, açıkça söyleme, bildirme, benimseme, kabul, tasdik.

il: Diyar, memleket, yurt, vilâyet.

iltmek: Götürmek, yerine ulaştırmak, erişirmek.

in ‘âm: Nimet verme, iyilik etme.

‘inâyet: Lütuf, ihsan, iyilik.

ins: İnsan.

inzırâf: Zarif, lâtif.

irâdet: Dileme, gönül isteği.

irgürmek: Ulaştırmak, erişirmek.

irsâl: Gönderme, yolla.

irteki: Yarınki, ertesi.

issi: Sahip, mâlik.

istiğfâr: Allah’tan günahın bağışlanmasını isteme, tövbe etme.

‘itâb: Azarlama, tersleme, paylama, darılma.

ivmek: Acele etmek, çabuk davranmak.

‘izzet: Büyüklük, yücelik, ululuk, güç, kuvvet, değer, kıymet, saygı.

‘izzet ü ikrâm: Saygı gösterip ikram etme, ağırlama.

K

kaabile: Ortak bir atadan türediğine inanılan toplumsal veya ekonomik ilişkilerinde anaerkil, ataerkil anlayışı uygulayan geleneksel topluluk, boy.

ķabz-ı rûh: Azrâil tarafından ruh teslim alma, ölme.

ķaçan: Ne zaman, ne zaman ki, votka ki, nasıl, ne sûretle, ne vakit.

ķaddese: Kutlu ve mutlu olsun.

ķaddesallâh: Allah mukaddes ve mübarek eylesin.

ķadem: Ayak.

ķafr: Çamur.

ķahır: Yok etme, ezme, mahvetme.

ķakmak: İtmek, tepmek, çakmak, saplamak.

ķâm: Meram, arzu, emel.

ķamer: Ay.

ķâmil: Yetkin, mükemmel, bilgin, eksiksiz, olgun.

ķamu: Bütün, hep, her, herkes.

ķân: Birşeyin kaynağı.

ķanca: Nereye?

ķande: Nerede, nereye?

ķanı: Hani, nerede?

ķâr: İş, kazanç.

ķaravaş: Cariye, hizmetli.

ķarılık: İhtiyarlık.

ķarîb: Yakın, uzak olmayan, yakın olma.

ķâribân: Yakın olanlar.

ķasâvet: Üzüntü, kaygı, tasa, sıkıntı.

ķaşd: Niyet, kurma, bile bile yapma, öldürmeye kalkışma.

ķaşr: Kısa kesme, kısaltma.

ķaşr-ı ‘âlf: Köşk, saray, yüksek makam.

ķatı: Çok, pek, şiddetli, gayret, sıkı sıkı, ağır, acı, şiddetli, sert, kırıcı.

ķatre: Damla, damlayan şey.

ķav: Ağaçların gövdesinde veya dallarında yetişen bir tür mantardan elde edilen ve çabuk tutuşan, süngerimsi madde.

ķavşırmaķ: İki eli birleştirerek tutmak, kuçaklamak, elleri göğüste birleştirip saygıyla durmak.

ķayd: Bağlama, sınırlama, belirtme, yazma, yazılma, endişe.

ķayırmak: Mukayyet olmak, ilgilenmek, önem vermek, sakınmak, kaygılanmak, tasalanmak.

ķelâm: Söz, söyleyiş biçimi, söyleme.

ķelb: Köpek.

kelebcik/kelepcek: İpliği çile yapmaya yarayan ağaç.
kemter: Daha aşağı, daha değersiz, tam olmayan, eksik.
kerem: Bağış olarak verme, iyilik, cömertlik, lütuf, soyluluk, asâlet.
keşiş: Rahip, papaz.
ketm-i 'adem: Allah'ın ruh ve cisim âlemlerini yaratmayı istediği zaman bütün mahlûkların ilki olan cevher-i ahzarın çıktığı yer.
kevn: Dünya, varlık, vücut.
key: Çok, pek, gayet, iyi, hakkıyla, lâıyk, münasip, uygun, büyük, muhteşem.
kışsa: Hikâye, rivâyet.
kıyam: Ölümden sonra dirilip ayağa kalkma, kıyâmet.
kıyas: Bir şeyi başka başka bir şeye benzeterek hüküm verme, karşılaştırma, umûm kaideye uyma.
ķıl ü ķâl: Dedikodu.
kimesne/kimsene: Kimse.
Kird-gâr: Allah.
kişkirmek: Kışkırtmak.
ķoca: İhtiyar.
ķoçmak: Kucaklamak, sarılmak, bağırına basmak.
ķomak: Bırakmak, terk etmek, müsaade etmek, salıvermek, serbest bırakmak.
köyünmek: Yanmak, kavrulmak.
kulak urmak: Dinlemek, ehemmiyet vermek.
ķurbet: Yakınlık, Allah'a yakınlık.
kût: Azık.
ķutb-ı 'âlem: Bir tarikatın ulusu.
kül: Tüm.
kütâh: Kısa.

L

lâ yemût: Ölümsüz. Allah.
lâ yenâm: Uyumayan. Allah.
lâğ: Alay etmek.
la 'în: Allah'ın rahmetinden mahrum olan şeytan.
lâkin: Ama, fakat, ancak.
la 'l: Parlak kırmızı renkte, billurlaşlamış, saydam bir alüminyum oksidi olan değerli bir taş.
lâle-veş: Lâle gibi, lâleye benzeyen.
la 'li leb: Kırmızı dudaklı.

lebbeyk: “Buyurunuz, emir sizindir efendim!” mânâsına kullanılan bir kelime.

leşker: Asker.

letâfet: Hoşluk, güzellik, nezâket, yumuşaklılık.

levh: Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu mânevî levha, ilm-i ilâhî.

levn: Renk, boya, sıfat.

leyl: Gece.

leys: Arslan.

lîk/lîki: Fakat, ama, ancak.

M

ma‘bûd: Kendisine ibadet olunan, tapınılan, Allah.

ma‘den: Kaynak.

mağbûn: Şaşkın.

mağrib: Batı, Afrika'nın Mısır dışındaki kuzey ülkeleri.

mâh: Ay.

mahbûb: Sevgili, sevilmiş, Hz. Muhammed.

maḥfil: Oturulacak, görüşülecek yer.

maḥlûk: Yaratılmış.

maḥrûm: Yoksun.

maḥbûl: Kabul edilen, beğenilen, hoş karşılanan, geçerli.

maḥhur: Allah'ın gazabına uğramış, kahrolmuş, yenilmiş.

maḥlûb: Ters.

maḥşûd: Kasdolunmuş, istenilen şey, istek.

ma‘mûr: Bayındır, şenlikli.

ma‘nî: Düş, rüya, iç, mücerret.

manzar: Nazar edilen, bakılan, görünen yer, görünüş, çehre, yüz.

maşrık: Doğu.

maḥla‘: Doğacak yer, Güneş ve sâir yıldızların doğması.

maḥzar: Birşeyin görüldüğü, çıktığı yer, nâil olma, şereflenme.

ma‘zûr: Özürü olan, mazeretli.

mecâl: Güç, kuvvet, derman, takat.

mecmû‘: Toplanmış, bir araya getirilmiş şey.

meddâh: Medheden.

mefḥar: Övünmeye sebep olan, övünmeyi gerektiren.

meḥkâr: Hileci, düzenbaz.

melâm: Zemmolunmuş, çekiştirilmiş.

melûl: Usanmış, bıkmış, mahzun.

mel'ûn: Lânetlenmiş, kovulmuş.
menzil: Konak yeri, ev.
merdân: İnsanlar.
merkeb: Binilicek şey, binek.
mertebe: Rütbe, derece.
mesâcid: Mescidler. Namaz kılınacak yerler.
meşh: Silme, sığama.
mesken: Oturulacak yer, konut.
mest: Sarhoş, kendinden geçmiş.
mestûr: Örtülü, kapalı, gizli, namuslu, tesettürlü.
meşreb: Yaratılış, tabiat, huy, ahlâk.
mevc: Dalga.
mevcûd: Var olan, hazır bulunan, bir topluluğu meydana getiren fertlerin her biri.
mevlûd: Galat olarak mevlid. Doğma, doğum yeri, doğum zamanı. Hz. Muhammed'in doğumu.
mezâd: Açık artırma ile satış, açık artırma ile satış yapılan yer.
miḥnet: Zahmet, eziyet, gam, keder, belâ, musîbet.
miḥrâb: Camilerde, mescidlerde yöneline taraftaki duvarda bulunan ve imamlık edene ayrılmış olan oyuk, girintili yer.
milk: Devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü, ülke.
minber: Camilerde hutbe okunan merdivenli, yüksekçe yer.
mi'râc: Yükselme, yükseliş; çıkılacak, yükselecek yer. İslâm inancına göre Hz. Muhammed'in, Cenâbıhakk'ın daveti üzerine yedi kat semayı aşır Allah'ın huzuruna yükselerek O'nunla görüşmesi mûcizesi.
mişkâl: Yirmi dört kıratlık (4,810 gram) bir ağırlık ölçüsü.
miskin: Âciz, zavallı.
Mucîb: İcâbet eden. Duâları kabul eden, Allah.
mu'cizât: Mûcizeler.
mufaḍḍal: Başkalarına üstün tutulmuş.
muḥabbet: Sevgi, aşk, seveda, dostluk, bağlılık, sohbet, yârenlik.
muḥâcir: Hz. Muhammed'in emriyle Mekke'den Medîne'ye göç eden kimseler.
muḥaşşal: Sözün kısası, işin sonu, elde edilmiş.
muḥkem: Sağlam, sağlamlaştırılmış, tahkim edilmiş.
muḥtâr: Seçilmiş olan, seçkin, Hz. Muhammed.
muḥtaşar: Ayrıntılı olmayan, derli toplu, kısa, öz, mücmel. Gösteriş ve tantanadan uzak, gösterişsiz.

mu'în: Yardım eden, yardımda bulunan, destek olan kimse. “Herkesin yardımcısı, herkese yardım eden” anlamında Allah için kullanılır.

muḳarreb melek: Allah’a yakın, yakınlaşmış olan melek.

muḳtedâ: Örnek tutulan, önde bulunan.

muraşşa’: Değerli taşlarla bezenmiş, cevâhîrle süslenmiş.

mûnis: Cana yakın, sevimli.

muntazır: Gözleyen, bekleyen.

muraşşa’: Kıymetli taşlarla, bezenmiş.

muşallîn: Beş vakit namaza devam eden kimseler.

muştı/muştılık: Sevindiren haber, müjde.

muṭbah/maṭbah: Mutfak, yemek pişirilen yer.

mu’teber: İtibarlı, hatırı sayılır, saygın, güvenilir, inanılır.

muṭî’: İtaat eden, boyun eğen.

müctemi’: Toplanan, toplanmış, toplu.

müdâm: Devam eden, sürekli.

mühlet: Bir işin yapılması için verilen zaman, bir işi belli bir zaman için geri bırakma.

mükerrem: Muhterem, aziz, hürmet ve ta’zîme erişmiş.

mülk-i Osmân: Osmanlı Devleti.

münâdî: Nidâ eden. Bir haberi yüksek sesle duyuran, ilân eden kimse. Çağırان davet eden kimse, davetçi.

münâfık: İki yüzlü, dinî kurallara inanmadığı halde inanmış gibi görünen.

münevver: Aydınlatılmış, nurlu.

münezzeh: Temiz, uzak.

münîr: Nurlandıran, ışık veren.

münteshir: Yaygın, yayılmış.

mürsel: Gönderilmiş, yollanmış, peygamber.

mürşid: Müridlerine tasavvufu öğreten, sırları ve gerçekleri gösteren tarikat şeyhi. Doğru yolu gösteren kimse, kılavuz.

mürüvvet: İnsanlık, cömertlik, iyilikseverlik, mutluluk, sevinç.

müşerref: Şereflendirilmiş, yüceltilmiş, onurlu.

müşkil: Güç, zor, çetin, engel, zorluk.

müştaḳ: Özleyen, can atan.

müznibîn: Suçlular, günâhkarlar.

N

nâgâh/ nâgehân: Vakitsiz, ansızın, birdenbire.

nâgehânî: Birdenbire ortaya çıkan ansızın olan.

nağdiyye: Nakdî kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı mânâdaki müennes şekli, para ile ilgili, paraca.

naql: Aktarma, geçirme, taşıma.

na'lin: Nalın, takunya.

nâliş: İnleyiş, inleme, inilti.

nâşîha: Nasihat eden, öğüt veren.

nâşır: Yardımcı, yardım eden, Allah.

nasîb: Allah'ın kısmet ettiği şey.

naşrânî: Hıristiyan.

nazar: Bakma, düşünme, iltifat, itibar.

nebî: Tanrı buyruğunu kullara bildiren kimse, peygamber (Nebîler, kendilerine kitap indirilmemiş olan ve daha önceki şerîatı tebliğ eden peygamberlerdir. Bu yönleriyle kitap sahibi resullerden ayrılırlar). Hz. Muhammed.

necât: Kurtulma, kurtuluş.

nefh-ı sûr: Sûra üflenen nefes.

nehâr: Gündüz.

nehy: Yasak etme.

nerg: Boyun.

neşr: Kıyamette bütün insanların dirilmesi.

nevâl: Tâlih, kısmet.

nevbet: Sıra, sıra ile görülen iş. Saray ve konaklarda günün belli zamanlarında, seferlerde, konak yerlerinde ve padişahın otağı önünde çalınan askerî muzıka, nöbet.

nev-civân: Genç delikanlı.

nezzr: Şarta bağlı vaat, adak, adama.

Nezîr: Doğru yola getirmek için Allah'ın vereceği cezaları bildirip korkutan. Hz. Muhammed'in adlarıdır.

nidâ: Çağırma, seslenme, ses verme.

nigar: Resim gibi güzel sevgili.

nigebân: Bekçi, gözcü.

nihânî: Gizlilik, saklılık, gizli saklı.

nîki-baht/nîk-baht: Bahtı iyi, tâlihli.

nîk-nâm: İyi nâm kazanmış.

nişan: İşaret, iz, belirti, yara.

niyâz: Yalvarma, yakarma, duâ.

nûr-ı vehhâc: Çok parlak nûr, Hz. Muhammed.

nuşret: Yardım, Allah'ın yardımı.

nüh-felek: Dokuz gök.

nüzûl: Yukarıdan aşağıya inme, konaklama, inme. Kur'an âyetlerinin vahiy yoluyla Hz. Peygamber'e bildirilmesi.

O

od: Ateş.

olar: Onlar.

oşag: Çadır, büyüklere mahsus çadır.

Ö

öget: İyi, güzel.

öñcek: Önce, önceden.

öri/örü: Kalkık, dik, yükseklik.

özdek: Ağacın köke yakın olan kütük kısmı, ağaç gövdesi, şekli olan, made, cisim.

özge: Başka, gayri, mâada.

P

pâdişâh: Büyük hükümdar, Allah. Gönülde hüküm süren sevgili.

Pâdişâh-ı bî-zeval: Yok olmayan padişah, Allah.

pañıllık: Cimrilik, kıskançlık, bencillik.

pâk: Temiz, saf, kutsal, mübarek.

pâre: Parça, kısım, tane, adet.

pertevî: Işıklı, parlak.

pervâz: Uçma, uçuş, ayna.

Perverdigâr-ı zü'l-celâl: Celâl sahibi bütün yaratıkları besleyen ve yetiştiren, Allah.

pes: Ard, arka, geri.

pîşvâ: Reis, başkan.

puhte: Pişmiş, olgun, olgun adam.

pul: Akçeden küçük metal para.

pür: Dolu, çok fazla, sahiplik, mâlik.

R

ravza: Çayır çimeni, ağacı, suyu bol yer, bahçe. Cennet. Hz. Muhammed'in kabri.

reh-nümâ: Yol gösteren, kılavuz.

revâ: Yakışır, uygun, yerinde.

revân: Yürüyen, giden, akan, su gibi akıp giden.

reyhân: Güzel koku.
rıtl/rıtıl: Bir litre kadar olan bir sıvı ölçęęi.
rızâ: Hoşnutluk, memnunluk.
rızık: Allah'ın bütün yarattıklarına verdiği nimet.
risâlet: Peygamberlik.
riyâ: Özü sözü bir olmama, ikiyüzlülük.
rû-siyah: Kara yüzlü, ayıbı olan.
rûşen: Aydın, parlak.
rûzî: Nasip, kısmet.
rûkn: Kolon, direk, bir şeyin en sağlam tarafı, temel direği.

S

şa'âdet: Mutluluk.
şâbit: Hareketsiz, kımıldamayan, yerinde duran.
şâcid: Secde eden.
şacı: Düğün ve şenliklerde ortaya saçılması âdet olan inci, maden para, şeker, hububat gibi şeyler.
şadâ: Ses, yankı, nağmeli ses.
şadef: Midye, istiridye ve benzeri deniz hayvanlarının kabuğunda bulunan sedefçilikte kullanılan, parıltılı, beyaz, gökkuşaağı renkli değerli madde.
şâdıka: Sadâkati, içten bağlılığı olan kadın.
şâdır: Çıkan, görünen.
şaf: Katıksız, arı, hâlis, has.
şafâ: Gönül rahatlığı, eğlence, zevk, neşe.
şag: Sağlam, sıhatte, temiz, doğru, gerçek.
şagar: Kesin olarak.
şagu: Ağıt.
şâhib-i fevkâ'l-`ulâ: En yüksek makamların sahibi, Hz. Muhammed.
şahib-kıran: Her zaman üstün olan, Hz. Muhammed.
şahn: Mescid avlusu.
şahrâ: Çöl, kır, ova.
şalât/şalavât: Hz. Muhammed'e saygı bildirmek için okunan duâ.
şâliha: Dinin buyruklarına uygun harekette bulunan kadın.
şavt: Ses, sedâ.
şayru: Hasta.
şebât: Sözünden veya kararlarından dönmeme, bir işi sonuna değin sürdürme.

seğirtmek: Koşmak, yürüme, koşturmak, saldırmak, akın etmek.

sehâ/ sehâvet/sahâvet: Cömertlik, el açıklığı.

sehî/sahî: Cömert, eli açık, sahâvetli.

sem'aten: İştirak.

semürmek/semrimek: Tavlanmak, şişmanlamak.

şenâ: Övme, övüş, medih.

sencileyin: Senin gibi.

ser-âgaz: Yeniden, baştan başlamak.

sertâc: Baş tacı olan, çok sevilen, sayılan.

Server: Başkan, reis, ulu, Hz. Muhammed.

seylâb: Sel, sel suyu.

seyr: Yürüme, yürüyüş, yolculuk, gezme, ilerleme, bakma, izleme, rüyâ. Bir insanın vahdet âleminden kesret âlemine ve bu kesret âleminden tekrar Hakk'a yükselmek için yaptığı mânevî yolculuk.

seyrân: Gezinme.

şdk: Doğruluk, gerçeklik, yürek temizliği.

şınmak: Kırılmak, parçalanmak, zayıf düşmek.

şîm: Gümüş, gümüş gibi parlak ve beyaz.

şin: Kabir, mezar.

şinle: İnilti, ses çıkarmak.

söykenmek: Dayanmak, yaslanmak.

şubh: Sabah.

şufa: Oda, salon.

şulb: Döl, nesil, zürriyet. Bel kemiği, omurga.

şun': Yapış, yapma, kudret.

şunmak: Uzatmak, el uzatmak, uzanmak, hamle etmek, saldırmak, hücum etmek.

şuvar/şuver: Sûretler.

sücü/süci: Tatlı olan şey, şarap.

sükker: Şeker.

süñü: Kargı, mızrak.

sürûr: Sevinç.

Ş

şad/ şâduman: Sevinçli.

şâfi' /şefi': Şefâat eden, kabahatli kimsenin afvı için araya girip yalvaran, Hz. Muhammed.

şâm: Akşam.

şek: Şüphe.

şeker-leb: Şeker dudaklı.

şem´: Mum, İlâhî nûr

şemsi-vâr: Güneş gibi.

şer´: Allah'ın emri, âyet, hadis, icmâ-i ümmet ve kıyâs-ı fukaha esasları üzerine kurulmuş din kâideleri.

şerf´at: Açık doğru ve düz yol. Allah'ın kulları için peygamberleri vasıtasıyla koymuş olduğu îmân, ahlâk, ibâdet ve hukukla ilgili kural ve hükümlerin bütünü, din. Dînen mükellef sayılan kimselerin uyması gereken amelle ilgili emir ve yasaklar, zâhirî hükümler. Allah'a erişme yolundaki dört makamdan (şerfat, tarîkat, hakikat, mârifet) birincisi; kulların Allah'a vâsıl olabilmesi için uyulması gereken kulluk hükümlerini yerine getirme makâmı.

şerh: Açma, açıklama.

şerha şerha: Parça parça.

şevk: İstek, heves.

şîr-i ner: Erkek arslan.

şu´be: Bölük, bölüntü.

şu´le: Alev, ateş.

T

ta´âm: Yemek, aş.

tâ´at: Allah'ın emirlerini yerine getirme, ibadet.

tâbî´: Birinin arkası sıra giden, ona uyan, bağlı kalan.

tabîb: Doktor.

tafsîl: Etraflı olarak bildirme, açıklama.

tahrîr: Yazma, yazılma.

tâkat: Bir şeyi yapabilme, başarabilme gücü, derman, kuvvet.

takrîr: Anlatma.

ţamu: Cehennem.

tañ: Hayret, şaşılacak şey.

tañlamak: Şaşmak, garip bulmak, şaşırtmak.

ţapu: Zat.

taşra: Dışarı.

tavâf: Bir şeyin çevresini dolaşma. İslâm dininde Kâ'be'nin çevresini yedi kez dönme.

ţayak: Mesnet, dayanılacak şey.

ţayr: Kuş.

tażarru´: Kendini alçaltarak yalvarma.

ta´zîm: Yüceltme, saygı gösterme, ikram etme.

te‘accüb: Şaşma.
tecellî: Zuhur etme, ortaya çıkma, Allah’ın insanlarda ve doğada görünmesi.
teğayyür: Değişme, başkalaşma.
teħassür: Hasret çekme, çok arzu etme.
telkîn: Bir duyguyu, bir düşünceyi aşılama.
temennâ: Dilek, istek.
tenhâ: Yalnız, ıssız.
tennûr: Tandır.
terahhüm: Merhamet etme, acıma.
teşvîş: Karıştırma, karmakarışık etme.
tevâzu‘: Alçakgönüllülük gösterme.
te’vîl: Sözü çevirme, söze ayrı mânâ vermeye çalışma.
tezyîn: Süsleme, süslenme.
tolunmak: Batmak.
ton: Elbise, kılık kıyafet, renk.
toy: Şenlik, şölen, ziyafet.
toylamak: Ziyafet vermek, yedirip içirmek, ağırlamak.
tuhfe: Hediye.
tuhûr: Temizlik, paklık.
tütûn: Duman.

U

‘ucb: Kendini beğenme, kendini büyük görme, kibir gurur.
uçmak: Cennet.
ulalmak: Büyümek, yetişmek, yaşlanmak, artmak, çoğalmak.
uş: Akıl.
uşûl: Asıl, kök, esas.
uş: İşte, şimdi, çünkü, ancak.
uşak: Ufak, küçük, çocuk.
uyarmak: Uyandırmak, irşad etmek, ikaz etmek, harekete geçirmek.
‘uzlet: Toplum yaşayışından kaçıp tek başına yaşama.

Ü

ümmî: Okuyup yazması olmayan.
ün/üni: Sesi, avaz.

V

- vâcib:** Terki câiz olmayan, yapılması gereken şeyler.
vâki' : Vuku' bulan
va'z: Koyma, konulma.
vaşif: Nitelik, karakter.
vebâl: Günah.
vefâ: Sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı, sözünde durma.
veli: Ermiş, eren; velâkin, ama, fakat.
velvele: Gürültü, patırdı, yaygara, şaşkınlık.
vesîle: Sebep, bahane, elverişli durum.
vesvese: Kuruntu, endişe.
vuşş: Yabani hayvanlar.
vuşlat: Ulaşma, yetişme, sevgiliye kavuşma.
vuşûl: Ulaşma, varma.

Y

- yaban:** Issız yer, gurbet.
yâd: Yabancı, anma, hatır, zihin.
yağ: Buz.
yağşu: İyi, güzel.
yahtu: Nûr, şule.
yana: Taraf, tarafta, tarafına, taraftan.
yar: Ağızdan taşan tükürük.
yarak: Hazırlık, levâzım.
yâren: Arkadaşlar, dost, ahbap.
yarlıgamak: Affetmek, mağfiret etmek, suç bağışlamak.
yaşağ: Terbiye, emir.
yatlu: Kötü
yâvi: Zayi, yitik.
yayağ: Yaya, yaya.
yazi: Düz yer, ova.
yetmek: Erişmek, vasıl olmak, olgunlaşmak.
yevme'l-hisâb/yevme'l-cezâ/yevme'l-kıyâm: Kıyamet.
yıprağ: Açık, fersûde, yıpranmış
yigrek: Daha iyi, efdal, üstün.
yiğ/yeğ: Daha iyi, üstün, kuvvetli.

yilmek: İletmek.
yirinmek: İmrenmek.
yiti: Sert, keskin, şiddetli.
yumak: Yıkamak.
yuvalanmak: Yuvarlanmak.
yüğürmek/yürişmek: Hız, koşmak.

Z

zâhide: Dinin buyruklarını yerine getiren, haramdan kaçınan, sofu kadın.
zâhir: Açık, belli.
zaḥm: Yara.
za'îf: Güçsüz, kuvvetsiz, gevşek, tenbel.
zâr: Ağlayan, inleyen.
zebân: Dil, lisan.
zemîn: Yeryüzü.
zerre: Çok küçük parçacık.
zevâl: Yok olma, yok edilme, suç, kabahat, bozulma.
zıl(1): Gölge.
zikir: Anma, söyleme. Allah'ın adını art arda söyleme.
ziyâ: Işık, parlaklık.
zuhûr: Ortaya çıkma, görünme, belirme.
zulmet: Karanlık.
zü'l-minen: Nimetler sahibi. Allah.
zünnâr: Papazların bellerine bağladıkları uçları sarkık ip kumaş.

ŞAHIS VE YER ADLARI*

‘**Abbâs (v. 32/653)**: Ebü'l-Fazl el-Abbâs b. Abdilmuttalib b. Hâşimî el-Kureşî el-Hâşimî. Hz. Peygamber'in (sav) amcasıdır.

‘**Abdullâh (v. 570)**: Abullah b. Abdilmuttalib. Hz. Peygamber'in (sav) babasıdır. Künyesi Ebû Kusem, Ebû Muhammed veya Ebû Ahmed'dir.

‘**Abdümüttalib/Şeybe (v. 577)**: Ebü'l-Hâris Abdilmuttalib b. Hâşim b. Abdimenâf b. Kusayy. Hz. Peygamber'in (sav) dedesidir. Asıl adı Şeybe, lakabı Abdilmuttalib'dir.

‘**Âişe (v.58/678)**: Ümmü'l-mü'minîn Âişe b. Ebû Bekr es-Sıddîk el-Kureşîyye. Hz. Ebû Bekr'in kızı ve Hz. Peygamber'in (sav) eşidir. Babası Ebû Bekr b. Ebû Kuhâfe es-Sıddîk lakabıyla tanındığı için kendisine Âişe es-Sıddîka (es-Sâdika) binti's-Sıddîk denilmiştir.

‘**Ali (v. 40/661)**: Ebü'l-Hasen Ali b. Ebî Tâlib el-Kureşî el-Hâşimî. Hz. Peygamber'in (sav) damadı ve Hulefâ-i Râşidîn'in dördüncüsüdür.

‘**Âmine (v. 577[?])**: Âmine b. Vehb. Hz. Peygamber'in (sav) annesidir.

‘**Arş**: İslâm inancına göre göğün en yüksek katıdır.

Benî Sa'd: Adnânîler mensup Hevâzîn kabilesinin bir koludur. Hz. Peygamber'in (sav) sütanesi Halîme bu kabiledendir.

Bilâl (v. 20/641): Ebû Abdillâh (Ebû Abdilkerîm veya Ebû Amr Bilâl b. Rebâh). Hz. Peygamber'e (sav) ilk îmân edenlerden ve onun ilk müezzini olan sahâbîdir.

Buhâra: Mâverâünnehir'de târihî bir şehir. Zereşan ırmağının aşağı havzasındaki büyük vahada yer alır. Bugün Özbekistan sınırları içinde bulunmaktadır.

Burak: Mir'rac gecesinde Hz. Peygamber'i (sav) taşıdığı rivâyet edilen binektir.

Burusa/Bursa: Marmara bölgesinde şehir ve bu şehrin merkez olduğu il. Uludağ'ın kuzeybatı eteğinde aynı adlı ovanın güney kenarında meyilli bir mevkiye kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nin ilk başkentidir.

Câbir (v. 78/697): Ebû Abdillâh Câbir b. Abdillâh b. Amr b. Harâm el-Ensârî. En çok hadis rivâyet eden sahâbîlerden birisidir.

Cennet-i 'adn: Adn cenneti.

Cenntü'l-me'vâ: Cennetin katlarından birisi olup edebiyatımızda çok kullanılmıştır.

Ebrehe (v. 579[?]): Ebû Yeksûm Ebrehe el-Eşrem el-Habeşî. Tarihte “Fil Vak'ası” olarak bilinen olayın kahramanı, Habeşistan Krallığı'nın Yemen valisidir.

Ebû Bekir (v. 13/634): Ebû Bekr Abdullâh b. Ebî Kuhâfe Osmân b. Âmir el-Kureşî et-Teymî. İlk Müslümanlardan, Hulefâ-i Râşidîn'in birincisidir.

* Şahıs ve yer bilgileri için *Türkiye Diyânet Vakfı İslâm Ansiklopedi'sinden* istifade edilmiştir.

Ebû Cehil (v. 2/624): Ebû'l-Hakem (Ebû Cehl) Amr b. Hişâm b. Muğîre el-Kureşî el-Mahzûmî. Kureys'in ileri gelenlerinden, Hz. Peygamber'in (sav) ve İslâm'ın azılı düşmanlarından birisidir.

Ebû Tâlib (v. 619): Ebû Tâlib Abdülmenaf b. Abdülmuttalib b. Hâşim el-Kureşî el-Hâşimî. Hz. Peygamber'in (sav) amcası, Hz. Ali'nin babasıdır.

Ebû Eyyûb el-Ensârî (v. 49/669): Ebû Eyyûb Hâlid b. Zeyd b. Küleyb el-Ensârî. Medineli müslümanlardan ve hicret sırasında Hz. Peygamber'i (sav) evinde misafir eden sahâbîdir. Türkiye'de "Eyüp Sultan" ünvanıyla anılmaktadır.

Ebû Süfyân (v. 31/651-652): Ebû Süfyân Sahr b. Harb b. Ümeyye. Hz. Peygamber'in (sav) kayınpederi, Kureys kabilesinin reislerinden ve ashâb-ı kiramın büyüklerinden olan sahâbîdir.

Emîr Sultan (v. 833/1430[?]): Osmanlıların kuruluş devrinde Bursa'da yaşayan büyük velî. Yıldırım Bayezid'in damadıdır. Asıl adı Şemseddin Muhammed'dir.

Fâtıma (v. 11/632): Ümmü'l-Haseneyn Fâtıma bint Muhammed ez-Zehrâ. Hz. Peygamber'in (sav) soyunu devam ettiren kızıdır.

Ferş: Yeryüzüdür.

Firavun: Eski zamanlarda Mısır hükümdarlarına verilen ünvan.. Allahlık iddiasında bulunduğu için Hz. Mûsâ'nın mücâdele ettiği Mısır hükümdarı.

Firdevs-i a'lâ: Firdevs cenneti, uçmak.

Halîme: Ümmü Kebşe Halîme bint Ebî Züeyb Abdillâh b. el-Hâris es-Sa'diyye. Hz. Peygamber'in (sav) sütannesidir. Hevâzîn kabilesinin Sa'd b. Bekir koluna mensuptur. Ümmü Kebşe ve Halîme es-Sa'diyye olarak anılmaktadır.

Hamza (v. 3/625): Seyyidü's-şühedâ Esedullâh Ebû Umâre (Ebû Ya'lâ) Hamza b. Abdülmuttalib b. Hâşim b. Abdimenâf el-Kureşî el-Hâşimî. Hz. Peygamber'in (sav) amcası, Uhud şehitlerindedir.

Hasan (v. 49/669): Ebû Muhammed el-Hasen b. Alî b. Ebî Tâlib el-Kureşî el-Hâşimî. Hz. Peygamber'in (sav) torunu, Hz. Fâtıma ve Hz. Ali'nin büyük oğludur.

Hâşimî: Kureys kabilesinin Hz. Peygamber'in (sav) de mensup olduğu kolu, Peygamber (sav) atası Abdülmenaf'in oğlu Hâşim'in soyundan gelenlere verilen isimdir.

Hadîce (v. 620): Ümmü'l-Kâsım (Ümmü'l-Hind) Hatîce bint Huveylid b. Esed b. Abdulzaza b. Kusayy el-Kureşîyye. Hz. Peygamber'in (sav) ilk eşidir.

Hîra Dağı: Mekke'nin kuzeydoğusunda Kâbe'ye yaklaşık 5 km. uzaklıktadır. Cebelînûr adıyla da bilinir. Hz. Peygamber'e (sav) ilk vahyin geldiği yerdir.

Huveylid: Huveylid b. Esed b. Abdulzaza b. Kusayy el-Kureşîyye. Hz. Peygamber'in (sav) eşi Hz. Hatice'nin babasıdır.

Hüseyn (v. 61/680): Ebû Abdillâh el-Hüseyn b. Alî b. Ebî Tâlib el-Kureşî el-Hâşimî eş-Şehîd. Hz. Peygamber'in (sav) torunu, Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin büyük oğludur. Kerbelâ şehîdidir, şehîd lakabıyla meşhurdur.

İbn 'Abbâs (v. 68/688): Ebü'l Abbâs İbn Abbâs Abdullâh b. Abbâs b. Abdilmuttalib el-Kureşî el-Hâşimî. Hz. Peygamber'in (sav) amcasının oğlu, tefsir ve fıkıh ilimlerinde otorite kabul edilen ve çok hadis rivâyet edenler arasında yer alan sahâbîdir.

Ka'be: İslâm inanişına göre yeryüzünde yapılan ilk mâbeddir. Bütün müslümanların kiblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullahtır.

Ka'bü'l-Ahbâr (v. 32/652-653[?]): Ebû İshâk Ka'b b. Mati' b. Heynu' el-Himyerî. Benî İsrâil'e dair rivâyetleriyle tanınan tâbîdîr. Sonradan müslüman olmuş ve çok sayıda hadis rivâyet etmiştir.

Kisrâ: Arapların Sâsânî hüküdarları için kullandıkları ünvardır.

Ma'bed: Ümmü Ma'bed olarak bilinen Atîke bint Halef b. Ma'ad b. Rebîa b. Adrem'in oğludur.

Medîne: Suûdi Arabistan'da bulunan bir şehir. Hz. Peygamber'in (sav) mescidiyle kabrinin bulunduğu hicret yurdudur. İslâm'da iki harem bölgesinden biri, Resûl-i Ekrem ve Hulefâ-yı Râşidîn döneminin başşehridir.

Mekke: Arap Yarımadası'nda Hicaz eyaletinin başkenti ve Suudi Arabistan'ın en büyük şehri. Kâ'be'nin bulunduğu ve hac ile umre ibâdetinin ifâ edildiği kutsal şehirdir.

Meysere: Hz. Hatice'nin yardımcısıdır.

'Osmân (v. 31/656): Ebû Abdillâh (Ebû Amr) Zü'n-nûreyn Osmân b. Affân b. Ebî'l-Âs b. Ümeyye el-Kureşî el-Ümevî. Hz. Peygamber'in (sav) damadı, Hulefâ-yı Râşidîn'in üçüncüsüdür.

'Ömer (v. 23/644): Ebû Hafs Ömer b. el-Hattâb b. Nüfeyl b. Abduluzza el-Kureşî el-Adevî. Hulefâ-yı Râşidîn'in ikincisidir.

Ravza(Ravza-i Mutahhare): Hz. Muhammed'in Medîne'deki kabridir.

Rıd vân: Cennetin kapıcısı olan büyük melektir.

Ruğu'l-emîn: Cebrâil.

Rûm: Anadolu'nun eski ismidir.

Sava Bahri: İran'ın başkenti Tahran'ın 25 km. güneybatısında bulunan Sava kasabasının sınırları içerisinde yer alan göldür. Tarihte Mecûsîlerin kutsal ayinlerinin yapıldığı yerdir.

Sidre: Hz. Peygamber (sav) mi'râcta Allah'ın huzuruna varmadan önce Cennetü'l-Me'vâ'da Cebrâil'i yanında bıraktığı mübarek ağaçtır. Sidre aynı zamanda Cebrâil'in makamıdır. Kur'an'da, bir yerde "sidretü'l-müntehâ" (Necm, 53/14), bir yerde yalnız "sidre" (Necm, 53/16) şeklinde geçer.

Şam: İslâm dünyasının önemli tarihî şehirlerinden birisidir. Günümüzde Suriye'nin başkentidir.

Tâif: Hicaz'ın üç önemli şehriden biri olup Mekke'nin 88 km. doğusunda, Serât silsilesinden Gazvân dağının güney eteklerindeki dalgalı bir plato içinde derin bir şekilde gömülmüş olan Vec vadisinde denizden yaklaşık 1700 km. yükseklikte kurulmuştur. Müslümanların ilk hicret ettiği şehirdir.

Tûr-ı Sinâ: Hz. Mûsâ'ya Tevrat'ın verildiği dağdır. Kur'an'da Allah Sinâ'ya yemin etmekte (Tûr, 52/1; Tîn 95/2), Hz. Mûsâ'nın Allah'ı görmek istemesi üzerine Allah bu dağa tecellî etmiş ve dağ parçalanmıştır (A'râf, 7/143). Allah Hz. Mûsâ'ya dağın sağ tarafından seslenmiş (Meryem, 19/52; Tâhâ, 20/80; Kasas, 28/29,46), İsrâiloğullarından söz almak için dağ üzerlerine kaldırılmış (Bakara, 2/63; Nisâ, 4/154; A'râf, 7/171), burada yetişen ağaç medhedilmiştir (Mü'minûn, 23/20).

Ümmü Eymen: Bereke binti Salebe b. Amr b. Hısn b. Mâlik b. Seleme b. Amr b. En-Nûman el-Habeşî. Hz. Peygamber'in (sav); "annemden sonra annemdir" buyurduğu dadısıdır.

Ümmühânî (v. 50/670'ten sonra): Ümmü Hânî Fâhite (Hind) bint Ebî Tâlib el-Kureşîyye el-Hâşimiyye. Hz. Peygamber'in (sav) amcasının kızı, Hz. Ali'nin kız kardeşi ola sahâbîdir.

Ümmü Ma'bed: Atîke bint Halef b. Ma'ad b. Rebîa b. Adrem. Hanım sahâbîlerdendir.

Vehb: Vehb b. Abdimenâf b. Kusayy. Hz. Âmine'nin babasıdır.

Yunus şehri (Ninevâ): Asur krallığına başkentlik yapan ve harabeleri günümüzde Irak sınırları içerisinde bulunan târihî şehir. Hz. Yunus putperest Ninevâlılar'a peygamber olarak gönderilmiştir.

Yûsuf: Kur'an'da ismi geçen Beni İsrâil peygamberlerindendir.

Zeyd: Zeyd b. Hârise b. Şurâhil el-Kelbî. Hz. Peygamber'in (sav) evinde yetişmiş evlatlığı ve azatlı kölesidir. İlk müslümanlardandır. En meşhur vahiy kâtibi sahâbîdir.

Zübâb/Zeybe: Ebû Leheb'in cariyesi. Hz. Halîme'den önce Hz. Peygamber'e (sav) sütannelik yapmıştır.

Zamrâ: Hz. Muhammed'in (sav) sütannesi Halîme'nin oğludur.

TIPKIBASIM

مجموعه مطبوعه
۱۳
ان



Stileymaniye Kütüphanesi
Kısım Laleli
Ticari No. 607111
Eski Kütüphane No. 3756



۴۷۵۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ أَزِنُ ذِكْرًا يَوْمَ أَوَّلًا وَاجِبٌ أَوْلَادُ رَجُلٍ أَشَدَّ هَرَقًا
اللَّهُ أَزِنُ هَرِيمٌ أَوْلَادُ أَكَا هَرِشِمُ أَسَانُ أَيْدِ أَلَدُ أَكَا أَكَا
اللَّهُ أَزِي أَوْلَسَ هَرِشِكُ أَوْلَهُ هَرِكُزِ أَيْتَرُ أَوْلِيَا أَوْلَادُ صَوَكِي
اللَّهُ أَزِينُ نَفْسُهُ دِمْدَامُ اللّهُ أَزِيدُ أَوْلَادُ هَرِشِي تَمَامُ
عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ اللّهُ دَيْكُومُ دَرْدِيدُ كُوزُ يَأْسِلُ آةُ أَيْدِ لَوْمُ
أَوْلَكِيمُ رَحْمَتٌ فِيمَا أَوْلُ يَارِشَا أَوْلُ كَرِيمُ أَوْلُ رَحِيمُ أَوْلُ إِلَهُ
عَالِمُ عِلْمُ عَقَارُ الذُّنُوبُ صَالِحُ تَوَابٍ سَتَارُ الْعُيُوبُ
دَائِمُ دِيَانُ مَحْضُ وَشُكُورُ وَاجِبُ الْإِحْسَانِ عِنْدَ فَتْحِ التَّوَرُ
صَادِقُ الْقَوْلِ الْعَظِيمُ ذُو الْجَلَالِ قَاسِمُ النَّزِي مَقِيمُ لَا يَزَالُ
أَوْلَادُ اللّهُ قُدُوسُ السَّلَامِ رَبُّ بَاتِي لَا يَمُوتُ لَا يَنَامُ
أَوْلَادُ رُحْمُ يَادِ شَاهِ فِي زَوَالِ فِي شَبِيهِ فِي تَطْيِيرِ فِي مِثَالِ
يَدُ أَوْلَادِ أَيْدِ شِكُ يَقْدَرُ كَرِيحُ بَلْشِ سُوَيْلِي جَقْدَرُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُ أَزِنُ ذِكْرًا يَوْمَ أَوَّلًا
اللَّهُ أَزِنُ هَرِيمٌ أَوْلَادُ أَكَا
اللَّهُ أَزِي أَوْلَسَ هَرِشِكُ
اللَّهُ أَزِينُ نَفْسُهُ دِمْدَامُ
عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ
أَوْلَكِيمُ رَحْمَتٌ فِيمَا
عَالِمُ عِلْمُ عَقَارُ
دَائِمُ دِيَانُ مَحْضُ
صَادِقُ الْقَوْلِ الْعَظِيمُ
أَوْلَادُ اللّهُ قُدُوسُ
أَوْلَادُ رُحْمُ يَادِ
يَدُ أَوْلَادِ أَيْدِ

وَأَكُنْ أَوْلَادُ يَوْمَ أَوَّلًا
مَنْعَلُ يَأْسِي أَوْلَادُ أَيْدِ
قَدَرُ فِي خَرَابِ أَيْدِي أَوْلَادِ
بَارُ فِي حَسْبِ مَلَاوِزِ سُوَيْحِي

عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ
عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ

عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ
عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ

عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ
عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ

عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ
عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ

عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ
عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ

عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ
عَشِقْدُ كُلِّ أَمِيدٍ

اول حبیب اللہ صاحب سند انصار درماجرای احبابند
 هر نفسی رخسار سبز یکد سلام بنده اول و فانا الیوم القیام
 عاشق که در میان کفر سینه **وز صلواتی غنقله پاک در جبهه**
 نیله کلای بلبل باغی سوز طاقه تکه هر سوز کم و سوز
 جمله غارن سندی بار و کینه احمد الله رحمت اولدونی
 التما دی بی سی سوز بشته یار دیشی اے مدد اتمک حشا
 اشوبیر از هم دخی کو کلریه کاغذ اولسه عرش کرسی کجلی
 جمله اغلی اگر اولسه قلم یاز چی اولسه ملکه جی ادع
 قامد کن مرکب اولسه کن صید باغی محمد بیک بولسه کن
 دو کینه دکن قلم عمری کاغذ و صفی شرح انبیا لیرن کاغذ
 اول شاهور کیم مدای اوله یار دیشی قالو انده عاجی
 الا اول شاه شوقه هر سوز قدر طاقینه دیدی کجلی الحقی
 شکرانه و ملاذت سوز و رک امینه کوز اولسه سوز و رک

سوز بلدی در لودر لو مجرا شرح اقلیر کجلی و صفی صفا
 رحمة الله سبب سوز کوی حوقا تنده اولدی هم سوز کوی
 قویدی کو کلمه هوای اولی از کوز خن سوز لور کلمه رحمت
 اوله هوای سوز کجلی سوز و رک عاشق کوی طویلا دوم
 یا الهی اچی و رک کدیلمی رحمت کلمه عشق کوی هم بیلیمی
 جانله احمد شوقه هم جوش حضرت حو امرین هم سوز کلمه
 یوخسه بنور نجبه مقدار سوز و رک سوز کوی دیلو مده کلمه
 حضرت سید بخاری همی وزدی بکا وزد عیقله قوتی
 شکر اوله معبود اولون الله بو ضعف اولدی بو عت شاه
 جند کایچه دخی انت لطف کیم بو امر کین قائم کور و
 قدر تکله سوز لدر سکا طاشلی از کور سوز منزه قائم شوری
بی بیان امیر انندی قدس الله سره العو
 کلمدی رومه سنجلین و عیرو بولدی سعادت اولسه کیم صفتک الی

کتاب التوحید
باب اول
در بیان صفات حق تعالی

بواله امر اشک شکر با مرقت سنگ علقه اوادی که شکر حق تعالی
صورتش از انده نظری که طغنه عشق منور او را با جاک آینه
اولش کوه این سر شاه او خرم خنده او لبش خوشی اولد
بورد شمشیر ابی الباه طوری شولیم هر او غلبه کسی در آن اولد
جهدک در زلفهاش شمشیر جفا فتح آید سن در سن مجید
شهرتکجا به در لدا ای بی
اشکنه سر روز که محی همه از سر و کامیاه
ایت تمنا خالصه دعا اولد ضایده در دوا
بفعل سن صورت این و لغنه قل نظر کوکل روک بن لکینه
دین آمدی دلیک کلسی نفس چونه جانک بوایشه قلدی هوای
شبه اچیله امی اکلوسه اهل عرفاه اشده باه دکلوسه
عامیا نادر ستم تور که بیتلینک و ذین الیکجه در
لطفه که الیکه الله تمام شفیع اولد یارن اکا اولد هم

شافع اوله عکاد یوم القیامه عنقله در کله لصلوا والسلام
نادر سن اهی علم سوله شوی توی تبراق اولده یوزک کوزک
تندن سوز که فرضه در دنیا بر اوله سولیمز اوله سن
دو تله دک اوله سوزک قاله عاشق در دین بوسوزک
هر چنانک جمع اولوب اوقیا رو حکیمه فایده او قویالی
اناری حق رحمت طویلیه دویا و آخرت حاللری خوش اوله
اناره شافع اوله حرمی و وصلوا شاز اوله حرمی
سویله آمدی بجه کلدی اولد خالقه مجنون اولد پرا و صول
هر کم اینه اشده شاز اوله مصطفاشو قبله جان طوله
ناد لیله اجام اکا اغزوی لیکه طود در اولد شهابی بود
شفیعله الریسه الوی دین و در غرطه قتیبه دیلی
وی بکاکم اولد بوزد دنیا کو کلو مه در جبه حکمت احسبا
لطفی قدر شاهو کسطنطین معبود اولن اولد جا شمعانک

اولا بن حکایت اینهاست اخبار ده روایت این
شهر بغداد و او در کتبی یکی کوز و خیردی اولی که است
هر صبح الاوردای مصطفا مولودین ایله دی اولی و صفا
مصطفا عظیم اولی و قوتدی بیزدی ات آید و زوایه
دور لیا حسانیه بدان اولی و قوتدی قورباغه ایله دی اولی
بیزدی جاری وادی اولی فتوح عیاضه ایله کاری اولی
اکادید حور بزرگه ای نه محبت اشدر که اشبو جان
هر صبح الاوردای اولی کتبی خیر ایله بیزدی در لیا استی
ادی اکادیدی بیکر ای تکاد بیزدی و از در نوک کل عراز
محمدی مختار در زبانه اولی جمله عالم جرمعی جامی اولی
اوه کینه بیج اولی هم دو شنه کیم سیدی اولی
اولی کیم طغدی اولی بیزدی جمله عالم افتاب اولی همام
انویچه بیزدی اولی هر کتبی لطف انعام ایله اولی
اندر

تمام

چوه

چوه اشدری خاتره اولی که بوسه اولی اشدری یادی اولی که کتبی اولی
از ده اولی وقت اکا عشق مصطفا طلدی قلبی روق شو بیله صفا
اولی کیم بیزدی شوق اولی کوز در محمدی در شیده شتی وار
دید کیم کوز اولی کوز اولی کوز اولی کوز اولی کوز اولی
دید کیم مختار محمد بود و در لعل کیم بیزدی بود و در
اکا وار و اولی کار و زدی لطفه الله سلام اولی همام
یا رسول الله دیو جان غری اولی اکا کتبی بیزدی اولی در اولی
اغلیوب اولی نگاره ایله کتبی بیزدی کتبی قر او اسم دیدی
یک کتبی کتبی کتبی کتبی ای لطافت معده کاهه ادب
دید کیم اکا اولی شفیع المدین اولی حسیه اولی رحمة للعالمین
تخظیم اولی کتبی بیزدی بیزدی بیزدی اولی کتبی کار
کتبی کتبی کتبی کتبی کتبی کتبی کتبی کتبی کتبی کتبی
اکا ایمه تلغین اولی شینان دفعه ایمه کتبی اولی کتبی

ابو سنده او با زین اغلده ^{سید} شوق او د بلی نور اکبر طفلد
 عشقه اولدنده دیدی ^{مکان} مصطفایه ندر فرادسوره غلده وار
 بلد بزرگ مولوده ایلیا بن ^{بن} نمنله خلن بن طویلیا بن
 ارسروردی خبردوشکون ^{در} رسول الله جانم از د و کون
 دید کا بختی اولدو کسنی ^{سنگ} نمنله اولد سکا اولد جانلی خنی
 خیردم کرا بکن بر کیم ^{خود} او دخی کوردی او دوش ای خود
 آری کوردی صلحی ناز کام ^{شاد} شاد غلده وردی آکا سلام
 دید کوردم دو کیم کورد ^{ابن} ابی نوز نیر نور کورد و کورد
 بن دخی اعاه کنوردم صدقه ^{باشه} باشه جلده آکا ورددم عشقه
 جمله واروی نوردوم بولدن ^{آکا} آکا قریاه ایلیا بن جانوتان
 مولود بن انور ایلیا نور ^{بن} نمنله خلن بن طویلیا نور
 کندو کنه لطف عادت اندیک ^{کیم} کیم کوند زحقا طاعت اندیک
 مولوده اندک زکوة حرمتی ^{الله} الله وردی اعاه خلعتی

احمدی

احمد مختار حقیقون ای حنا ^{بن} بنی اعمه بن نفس الله حنا
 اولدور بن اولدور امان ^{عشق} عشقه ذکر المصلوة والسلام
 بولده الطغ بر حکایت ^{روضی} روضی بایقده روایت ایلی
 بر غریز واروی زید او غلعه ^{بزرگ} بزرگ ز مرشدان کامل اولد
 وار دجا ر مزده بر صالحه ^{عابد} عابد ید راهدین ناصحه
 بزکوة ایله اولد نیاده ^{دو} دو نیایر کلنی کشتی دو زمر کلنی
 بر فلوری قلده ارد کیم ^{آکا} آکا جنت جبه اولسین مکاه
 وار د بر صالح او غلعه ^{حقه} حقه اولد خدمت ایله دحر راه
 اولد فلور که اناسنده ^{دید} دیدیکه نه الاید و فر بن نوکا
 اشوق کور بلی بوردکن ^{کورد} کورد خلور بزر خلل بن نگواه
 مجتمع اولوب او قور ^{مولود} مولود بنی دکلده اولد بر صفا
 چونکه آئے دکلده اولد ^{کورد} کوردی کیم قیامت اولسین نگواه
 چار شوب دیر کرماد بکر ^{تند} تند سن کلر جنت کرماد ماه

اولد کیم قیدی اولد کیم اولد کیم
 اولد کیم قیدی اولد کیم اولد کیم

وَمَا كَانَ كَيْدًا فَكُنَّا بِهَذَا صَدِيقًا
 وَمَا كَانَ كَيْدًا فَكُنَّا بِهَذَا صَدِيقًا
 وَمَا كَانَ كَيْدًا فَكُنَّا بِهَذَا صَدِيقًا

مَوْلُو دَحَاضِرِ اَوْلَى لِرِدْفَتِهِ جَعَت كِرْدِيْلَرِ اَلْمُرْجَمِيْنَ كُنَّا
 نَكَاهَا بِنِصْفِ عِلْمِ كَوْنِ اَوْلَى اَكَا كِرْمَا اَسْتَدِ اَوْلَى بَرَاوُو
 بَسْ يَدِيْلَرِ مَوْلُو دَا اِيْلَرِ كُرُوْنِ سَكَا كِرْمَا دَسْتُوْرُ بَقْدُوْرِنِ
 اَوْ يَفُوْ سِنْدَهْ اَوْ يَانِ اَهْ اَيْلِدِ كُوْرِنِ يَاشِنِ اَهْوُ هَمْرَاَهْ اَيْلِدِ
 اَوْلَى فُلُوْرِيْلَهْ اَللّٰهُ اَوْلَى اَطْعَامِ مَوْلُو اَللّٰهُ يَدِ اَنْدَهْ اَحْسَامِ
 تَاوَقَا اَيْدِيْجَهْ هَرِيْلِ اَوْلَى جَوَاَهْ مِصْطَفَا مَوْلُو دَهْ اَللّٰهُ شَاذِمَاَهْ
 اَوْلَى اَللّٰهُ اَوْلَى كِرْمَا اَوْلَى نَوْجُوَهْ كَوْلَهْ اَوْلَى دَفْرَاَتِ اَوْلَى شَاذِمَاَهْ
 كَوْلَهْ كَوْلَهْ اَللّٰهُ دِيَادَهْ سَاَنْ اَشُوْ فَاَدِ نِيَادَهْ فِلْدِ كُوْرِنِ
 قُوْرِنِ اَوْلَى اَوْلَى بَدِيْلَرِ اَوْلَى كُوْرِنِ مَكَا طِيْبِ كُوْرِنِ دِيْلَرِ
 اَوْلَى طِيْبِ بَعْدِ اَللّٰهُ اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى
 دِيْلِدِ بَلُوْ كِرْمَا اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى
 اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى
 كُوْرِنَهْ اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى
 اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى

حق بکا

حَقُّ بَكَ اَوْ دَمْرُ بَحْلِهْ اَيْلِدِيْ لَطْفِ اَيْلِدِيْ بِنِي تَسْلِيْ اَيْلِدِيْ
 اَوْلَى دَهْ جَعْتَهْ بَرُوْمَرِ كُوْرِنِ مِثْلَمِ مِصْطَفَا نُوْ كِرْمَا اَيْلِدِيْ
 كَوْلِدِ كُوْرِنِ بُوْدَرِ بُوْرِنِ بَلُوْ كِرْمَا مِصْطَفَا نُوْ كِرْمَا مَوْلُو دَهْ فِلْدِ كُوْرِنِ
 اَللّٰهُ كُوْمِجُوَهْ مَوْلُو دِيْنِ عَرِنِ حَقُّ تَعَالَى بَكَ اَللّٰهُ يَدِيْ حَقِيْ
 بُوَيْلِدِ دِيْلِدِ كُوْرِنِ لِرَهْ بُوَيْلِدِ هَا قُوْرِنِ اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى
 كِرْمَا اَوْلَى بُوَيْلِدِ اَوْلَى حَقِيْ عَشِقْلَهْ دِيْلِدِ اَلْمِصْلُوْهْ وَ اَللّٰهُ
 فَالَا اَللّٰهُ تَعَالَى لَوْلَا لَوْلَا كِرْمَا اَلْفَلَاوَقَا دَسُوْ اَللّٰهُ
 اَوْلَى مَا خَلَقَ اَللّٰهُ نُوْرًا اَوْلَى مَا خَلَقَ اَللّٰهُ مَرُوْمِ وَاَوْلَى اَوْلَى
 مَا خَلَقَ اَللّٰهُ عَقْلًا وَاَوْلَى مَا خَلَقَ اَللّٰهُ صَدْرًا وَاَللّٰهُ وَدَسُوْ اَللّٰهُ وَبَلُوْ
 بِيْرِ اَهْلِ شُوَيْلِدِ بِيْرِ اَتِدِ بِيْلَرِ كَعْبِ الْاَخْبَارِ وَهْ رُوَايَتِ اَتِدِ بِيْلَرِ
 اَشِدِ اَمْدِ كَعْبِ الْاَخْبَارِ بِيْلِدِ حُوْرِنِ سُوْلِدَهْ رُوَايَتِ اَيْلِدِيْ
 نَدِيْدِ اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى
 دِيْلِدِ اَوْلَى نُوْرِ حَلُوْ اَتِدِ حَقِيْ دِيْلِدِ اَوْلَى حُوْ حَلُوْ اَتِدِ حَقِيْ

حَقُّ بَكَ اَوْ دَمْرُ بَحْلِهْ اَيْلِدِيْ لَطْفِ اَيْلِدِيْ بِنِي تَسْلِيْ اَيْلِدِيْ
 اَوْلَى دَهْ جَعْتَهْ بَرُوْمَرِ كُوْرِنِ مِثْلَمِ مِصْطَفَا نُوْ كِرْمَا اَيْلِدِيْ
 كَوْلِدِ كُوْرِنِ بُوْدَرِ بُوْرِنِ بَلُوْ كِرْمَا مِصْطَفَا نُوْ كِرْمَا مَوْلُو دَهْ فِلْدِ كُوْرِنِ
 اَللّٰهُ كُوْمِجُوَهْ مَوْلُو دِيْنِ عَرِنِ حَقُّ تَعَالَى بَكَ اَللّٰهُ يَدِيْ حَقِيْ
 بُوَيْلِدِ دِيْلِدِ كُوْرِنِ لِرَهْ بُوَيْلِدِ هَا قُوْرِنِ اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى
 كِرْمَا اَوْلَى بُوَيْلِدِ اَوْلَى حَقِيْ عَشِقْلَهْ دِيْلِدِ اَلْمِصْلُوْهْ وَ اَللّٰهُ
 فَالَا اَللّٰهُ تَعَالَى لَوْلَا لَوْلَا كِرْمَا اَلْفَلَاوَقَا دَسُوْ اَللّٰهُ
 اَوْلَى مَا خَلَقَ اَللّٰهُ نُوْرًا اَوْلَى مَا خَلَقَ اَللّٰهُ مَرُوْمِ وَاَوْلَى اَوْلَى
 مَا خَلَقَ اَللّٰهُ عَقْلًا وَاَوْلَى مَا خَلَقَ اَللّٰهُ صَدْرًا وَاَللّٰهُ وَدَسُوْ اَللّٰهُ وَبَلُوْ
 بِيْرِ اَهْلِ شُوَيْلِدِ بِيْرِ اَتِدِ بِيْلَرِ كَعْبِ الْاَخْبَارِ وَهْ رُوَايَتِ اَتِدِ بِيْلَرِ
 اَشِدِ اَمْدِ كَعْبِ الْاَخْبَارِ بِيْلِدِ حُوْرِنِ سُوْلِدَهْ رُوَايَتِ اَيْلِدِيْ
 نَدِيْدِ اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى اَوْلَى
 دِيْلِدِ اَوْلَى نُوْرِ حَلُوْ اَتِدِ حَقِيْ دِيْلِدِ اَوْلَى حُوْ حَلُوْ اَتِدِ حَقِيْ

دید او را بچشمی خلت اند حق
 دید او را قلمی خلت اند حق
 اشود و مرد در لفظ کلمه
 هر بر در روزی تو قدر ایله
 اندل عرفاه کالباه کند یاز
 هر بر در نجا تعیر اند یاز
 طس برین صورت سوزماد بفر
 سیر اهلند ذر روایت ایله
 تو سرده تو را اولد و فر
 رخلر در وچ اولد در سوز
 عقل اولی تو را کد عقلند
 بو سزی صمه کز قلمی تقلید
 هر قدر دخی حبیب الله ای
 لوحه یاز دو غنوه علم الله ای
 بو اثر دچو قدر سوز مقبر
 بلد و کجه سوزی تو من مختصر
 د کله اهد او ز حبیب العالمین
 نجا اولد اولد رحمة للعالمین
 روحله نور از سینه حوت
 یاز د بند او ایله دور و حجاب
 اولد حجابی از سید این
 بشر یوز یلدن قلک لغی
 امر ایله حق حبیب اولد رحمة
 کن حجابی از چند عز لده
 کردی حجابی از سوز کد نور
 طاعت اند الله دور د اولد
 200

حقانسیج

حقانسیج ایله برید اند بیل
 دور د انده بیستی سکر سکر بیل
 مصطفای کند ویر قلک حبیب
 جمله در تکریم اولد اولد طیب
 هر نادتر تو کم سعاد و اردن
 یا خستو خستو کور کور عباد و اردن
 حق اکا ورد کمال ایله
 یاز د بلند مفضل ایله
 انده اولد هر بر ایله اشکا
 غرض کور سی برده کور کور فاکه و ان
 کر محمد اولمید و عیاه
 اولمید در منی اسماء
 کر محمد اولمید ای یاز
 اولمید ای کوه لیل یاز
 کر محمد کلیمید عالمه
 تابع عزت انجید ادمه
 هم وسیله اولد و عیوه اولد
 ادمه حق تو سینه قلک قبول
 نوح انو کجه بولد غرقه
 دخی طوحده کور بند معجز
 اولمید عیسه کوا بولد یوز
 امتیده اولمید عیوه اند اولد
 هم دخی موسی اند کد عیوه
 اولد انو کجه سینه انجده
 جد اولد و عیوه انو کلید
 ناز جنت قلک اکا اولد جلیل

جمله انوار دشت عین ادبینه بوی که عزت اولاد اولاد خدا
 چون تمام اولاد بلیر حقده بولار کیم محمد امتند اولاد
 تا بولار که از تیره عزت حرمی دخی بیکر اولاد اولاد حقده قرینه
 کیم درین بولار کیم **بچه سزاوار اولاد اولاد تمام**
کیم درین بولار کیم سزاوار اولاد اولاد تمام
 فرمایند جلای رحمة الله علیه **عشق اولاد اولاد اولاد**
 سرور جمله خلافت مفاخرت سزاوار اولاد اولاد اولاد
 شایسته کبر و شکوه و صفیای شریک آیت بیخمتان سوره شمشیر الضمیر
 وصلو اولاد بزرگوار کیم **بکامشنا اولاد اولاد اولاد اولاد**
 انسخده شایکا انا هدیناه السبل کیم **اولاد اولاد اولاد اولاد**
 حجراتک سعیدین کاشانک **مطلع نور خدایین شعله دار البقا**
 کیم عزت محترم می فردوس اولاد کیم **سکا هر دم چایر سینه با محمد مصطفی**
 جاه دلد کیم **سوز دوزخها صد منگله ناچهرم بریدر تحت الثری**

کریکا

کیم بکایم الحینا اولاد اولاد کیم **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**
 بولار درو سبایه کیم **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**
کیم درین بولار کیم سزاوار اولاد اولاد تمام
عشق اولاد اولاد اولاد
 فرایان ایلیا با طهر ایلیا **کودر کساک ایلیا طوعای طغی**
 خلقی اولاد اولاد **عزاد ویرانه اولاد**
 خفته اولاد کیم **ایکجه برانکه ختی اولاد**
 مژدینه عزت قلی حق کیم **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**
 بزرگوار کیم **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**
 کاه کیم **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**
 اسلام دینک در دنیا و آخرت **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**
 سوز دین چندر سینه عایش اولاد کیم **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**
 عقلتده قلمه ای کیم **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**
 شکر آیت محبت بوی کیم **بوی فریاد همه بن قلم امداد قل**

کیم درین بولار کیم
 سزاوار اولاد اولاد
 تمام

عاشق است که در شبانه **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**

حمد محمد حجه اشتدی بوسه باش اگو باه سجده قند تو

دید ای بر در کار دلخلاز نکا امر که در تنخوا و بر کل مجاز

دوست بویرق قلعه فرزند و فیه در سبک و ازین باش او شنیده

بویرقی کا حاشی بر لادین ام ایادی فر تو کا دویمز امر

دید الله ای نکا مقصود اولی بر ضاکله بولید رضای بولا

حاشی دوم بی سینه ایرورام غصه بیه قید و کایه در امر

مهر چاه شور نکا غالب اوله ذاتی کو زرد نکا طالب اوله

جبر اشل کو زرد فر یان غیلله خود تاج صم خجی بویرق غلله

عاشیا کو کو نور کو له کو له دو شده او کو کایا و الله کلمه

کو کلمه و فر سوره بوزره ایامی که یو کر شده خلد صلوا کا صاعی

سور مدیا که عرض یا غیا تو زنی کر سه او به تعلی کو که از نه

فاتح سینی اوله شاه من بلوک مقعد صدق اول سرد در مخلوک

ذاتی بجا

ذاتی بجه دگر سبک کور سن راضی اولو مقصود و ای سن

مهر مراد و دگر سن سبک ایتر تمام سن بکر سن بن سبک کرای تمام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ عشق در ای الصلوة والسلام

بیلر سر و سر طه بوا بد کله دنیا به صحیح لیل بود صحیح بوا بد کله دنیا به

بوا سله سر سینی قون کورد دنیا به بنوخت خلقین کاه بوا بد کله دنیا به

کتر راه بز قره قلبی کو کلمی سینه که او خوب تر جهان بوا بد کله دنیا به

بود دنیا در بیت اولن یار و خب قود در کسبیه بی بوا بد کله دنیا به

قلی امتنه همت دلمه اولن محمد مصطفا احمد بوا بد کله دنیا به

که اولدر رخاه رخاه اشتر بجزا رسالت تخمده سلطان بوا بد کله دنیا به

خجی اول نور و هایده مقبولی سوزم قلی تعلل عرض تاج بوا بد کله دنیا به

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ایدیری بن ملکی بویرق قود

رو شاه ایدر جمع عالمی حد تعالی یار دجه آدمی

اد یار شد الله یو اوله و ایدر الله انور کو نور سوز

اذ فر اللہ مقرر کرد بکر احمد کفرہ مراد اید بکر
 حق خطا اید اولان جمله سجدا اید بکر ادم دفعه
 قلہ انطاہ اللہ سجدا اید حقیق اخرتہ اطاعت اید
 کور مد اید احمد نورانی انکیجوه قلہ اید برینی
 حذ اید ادم اند کوی خدمتہ سور در زنگانی
 کم حسداشہ ہماہ شطا دور ادمول خدمتی نس شطاہ دور
 پس مقرر سجده قلہ باشی کور د بکر شطا نوک اولیو بکر باش
 امر حق بر سر کور د بکر دزد بکر دزگاہ ال کور د بکر
 دید بکر یادت بولور خرفی دور اید وین ویرمہ بنو بکر
در مینہ سندہ استم حجتہ و در صلوات اولادک اسہ اصتہ
 در مینہ سندہ استم حجتہ و در صلوات اولادک اسہ اصتہ
 بولید جنس خلق زتد کلمہ بیا بر کور خدمت اللہ مقرر خور بکر ضواہ
 بولید اولیو حجتہ و بولید کلمہ کی نوشتہ کلمہ اوچ قوش بولید خیراہ
 بولید اولیو حجتہ و بولید کلمہ کی نوشتہ کلمہ اوچ قوش بولید خیراہ

اکا اعظم اید و اللہ بارتہ تجملہ او اولیو بکر د بکر بکر اید
 کے سور تک جاندہ کل او بکر اید و بکر امت عتقہ او سلطہ
 سور مجلسہ اللہ کے اید کلمہ صلوا او قولہ در دیکہ ال کلمہ شطاہ
 حجتہ جاہ کور کلمہ اکا امقلہ کر کلمہ دوین سنن انور کلمہ این نور
د بکر اید بیا الی حق ملک قر سوبہ طوبی سکا د بکر د بکر
 د بکر حق النکہ نور مصطفیٰ حق ملک کم بولید بکر اندہ صغ
 بکر جمله کاشانہ اصل اول مؤمنوز و صل منافعہ فصل اول
 انے سواہ اختیار دہ او بکر سو میانر خور حجتہ و الی ان
 جمله نوک مقصود مع مقصود اول ہمد قلوبہ بکر خیر اول سور
 کالیر اخرتہ ماندہ صور تہ رحمت اول سور در عا اصتہ
 کلمہ انے سور سہ سور مرانی رحمتہ غرق اول سور در جا
 سن صدقین دور بکر د بکر کر ضام استر سکا نوک بولید
 جود ادر حجتہ استد بولید فر حجتہ یا سئل طوبی کور

امر و عهد و پیمانگی تو ای امانات اوکت صغلیا کی
 دزد اول نور ادمی الله نجا ایلمر نجا ایلمر ای امان
 صلوات حواله الله نقل ایلمر دوزمه ایلمر دخی سیر ایلمر
 نور خدایک دوزمه ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر
 نقل ایلمر اول النده الله کمه وزمه شکر ایلمر حاله
 سوز او زوه جوقه ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر
 وارد عبد الله اول نورین رحمت ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر
 قابلیت یوغسما طهر مخابله ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر
 حق بلوغ خود اصلین مفراشن لایق اوکن بیسه مهر کشتوک
 فضلکله یادت احسا ایلمر جانے منزه عشقنه جاهه ایلمر
 دنیا آخرت بین ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر
 عبد الله النده نور احمد تکر دوشی مصطفی محمد
 شعله ویر جمع عالمه منتشر اولد ادمر عالمه

دینا ادر شکر الله یاد الجلا او تصدیه بکاوردن نور
 دینا الله نور امان شکر سکا هدر دخی بنده و صیدر سکا
 شکر کما صمد نور سندا حور مین صافلیا ایلمر ایلمر
 امری طمق لغه مقصد ایلمر ایلمر صلبه ادر رجه و قمل
 سینه تنقله خرمی ادر سکره و در صلوات شاد اوله پیغمبر
 فله بوجوه جفا شکر نور ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر
 سربین کتامت امر ترکده رحمت ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر
 سر کدعاشی ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر ایلمر
 اوله ایلمر غلبنه که غفلت اولمخندر رسول صیغه رحمت
 ادر عشقه صحنه کرمک اشرف صحنه ویر جوق جوق صلوا یومور
 محبت بوند قلمر سنی کد حکم کتامت کلمر سنی بو صیغه بولمز نور بولمز دلمو غنی
 کرد لر سیر بولمز اولده نجات عشقه ذکر الصلوة والسلام
 دینا ادر سمعه و طاعة بنده اولاد و دیر جمله

باقی چنان اول نماز چت و ایضا هر یک کاهه الیوه دیز لاری
 دخی اخبار کر کشتی دینار هر بر بلد و کینه شرح انداز
 دید بر طوطی که باقین بر جواد عالمه اول اول سر صلاحیه
 جمله دیناری اول باطل ایللیه خالفی اول قوی عالمه ایللیه
 هکله طوطی بنه انور کاشی عبدالمطلبی زهد داد
 اندیک اول نور حسد نیجاک و اول کر عبد الله همد نیجاک
 در کله لشکر جمع اندیک کر دیکر یوله نوره قصد اندیک
 کله بر جخله مکه اوستیه بر ضرر ای کر مکه نوره اوستیه
 فرود در عبد الله اول کور اول نور خلق الله اشکی
 بر جخله ایلد برق اول در نور موسی ز فانیده سنله اول کور
 بر او غوره کور لر جمع قصدی باقر بنه طوکش
 بر چا و ارد همد هبت اب قورده هبت کور خلی قور
 حاشی بر ورد انور قلج قائمه اراده بر در هبت

حق حینه چیه اکر ایله در و شانه یاسی دو شتری بیتر
 عشر ذکر دینار به بولام **نیما خشر اوله بوا و نسبه تمام**

اولی اولر اکا بنی اولر امام دیا لور هم الصلوة والسلام

کله ار دحقه شکر و طوطی ایله بکله چونده حقو لطفی بولدی چمن
 اکر اولر کتامت زور عشق و نعت یارد لیتی ادر حرمت رسولک طوطی ایله
 نور کور کور کجای دنی یولن دقلر صلیب کله عاشقار رسولک طوطی ایله
 حقو حیه محمد بولدی کله اول نعت یولور رحمت ایله حرمت رسولک طوطی ایله
 هکله قومل تدر سوختنیه باق کله تعظیم ایله سنه رسولک طوطی ایله
 قلی بولور حرمت بولور ایلد دنی بولور هر خود سخن نه رسولک طوطی ایله
 محبت در با جماع کاهم چونده نیت بختلا نه غفر ایلم رسولک طوطی ایله

اولی اولر سنگ سنه رحمتده عشقه دبی الصلوة والسلام

نیله بولور ننه عبد الله سوره بیوی کله و هبت اکا و در دین
 آمنه خاتره ایله انور کاد نقل ایله لر جمل هبت بولدی

انا لله لا يخفى من اولادنا قياسي ايد و خسته اكا كور
 بزجه مدت بلاجه اولدور سوز ترقه خنده اولدور
 امينه اوورده نوز اولدور غصه تشويش كو كنده كنده
 بر كوه عبدالله اتريد كنده واريزاريزار كورده سوز ايد
 بزخوه كسته عرهد واريد قرقزي فاطمه در لورده
 طوش اولور عبدالله نگاه كور كور كورده منور در نور
 بلده اولور ايسنه كم اوسن رختي خلق انوكله بولسا
 كورده و كور نور قايد جان ديك عبدالله كم كلار ايسنه
 عبدالله اولدخاتوه ديد كا از نكوه كلار سكا و سرفخاز
 كنه عبدالله بولنه كنه كنه كنه قائده نكا اولاي قوش
 استك كور كور كور كور كور كور كور كور كور كور
 كورده عرافات انالكناي جاه بزقياد بنده صوا و ملتي رواه
 كور عبدالله نوح ابله اند ذاند بر استكم نيكه

350.

بچه

دكله اميد نه قلعه اولدورنيا هاتقن امر ايلد و سوز اوزان
 يا عبدالله صوة غسل اولدور قلميا قلبك در غصه هج
 صوة اجد عبدالله غسل اولدور بند اتريون اولدور
 غايب اولدور اوص الله امر بك زبون جنتك الله امر بك
 جمله اشيا سوز كورده كر تمار و سوز ديك عبدالله بوز سلام
 كنده انده كور اولدور او سوز شوقه خدمت الله امينه
 تدريكه نور ايش اولدور كيه امينه يه نقل ايد نور
 نقل ايد سوز كيه نوح جانكا **وز صلوات قوت در امانكا**
 حق تعالى خيرا ايل امر ايل خيرا ايل كور ديد ايل
 ديد كور خاندك جسي منطف اولدور و ت معدان كاهه فا
 جمله مخلوق اچره حق اولدور حرمت الله و هر شيه اولدور
 بويك دو سوز ناسه رختيه اولدور و سوز هر كاهه رختيه
 از توره و اطاعت كور بويك ذكر كور سوز قلوبك بوجا

بنی کر هندی خنی چینی صاحبی بویکی خنی خنی
 خدی ایشوکی خنی خالی خنی صاحبی ورد او امانی
 دو بلی خنی او ادر را اینه صد قدر او ادر را
 از او ادر در خدی الله بولدا او ادر را الما و بلی
 دید سینه بوی خنی خنی مقصود سینه ایز منی خنی
 مقصود بورد الی خنی بلی خدی خدی ایشوکی
 فکر بلی ایشوکی بلی خنی کانی بوی را خنی خنی
 تقدیر او ایشوکی خنی خنی او ایشوکی خنی خنی
 ایشوکی خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 بلی خنی و قول حق او ایشوکی خنی خنی خنی خنی
 شکر او ایشوکی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 کسری بوی ایشوکی خنی خنی او ایشوکی خنی خنی
 او ایشوکی خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی

شو

بویکی اولدی

بویکی اولدی امینه خدی خدی بویکی خنی خنی
 اهل لولا ایشوکی خنی خنی خنی خنی خنی
 اولدی خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 کالیس در عالمه رحمت اولدی بویکی خنی خنی
 ایشوکی امینه خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 دو بند خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 امینه خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 بویکی خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 کوز سه خنی خنی خنی خنی خنی خنی خنی
 کوز سه اولدی خنی خنی خنی خنی خنی خنی

سنة اربع مائة واربعمائة واربعمائة واربعمائة
صفر ما جاء الاربع المائتين

خبرك كبري بغيره بولام بكد بري اولميه بولك تمام
عومك في جازة تمام شوقله دي الصلوة والسلام
مثلك عاشق طمك كبر مولود امت اوكن حادق طمك كبر مولود
كولر بدير تمام كوني قدير برادر ان كورد شكري اول غني طمك كبر
جانك طمك كبر مولود به رحمت در زامنه طمك كبر
يقول كبر سره كوز اول كبر بارة جعدة عينا بدير بينه وله
كوكبه ملكو اندلر برك روز نر قوندلر صحتلر جمع اولد برك وله
عالم طمك كبر بسلامه قاتله كل بتمعل غنكله وله
صحت غنكله اوباه شوق محمد بوباه طمك كبر اول اتم دباه طمك كبر مولود
امتك صد قله اكا تمام غنكله دي الصلوة والسلام
اول بلود طمك كبر بوع الا واما لسر دنيا به خلق اول اول
اولد اول اوة الكنج كجسه يقن اولد اول هانك طمك كبر
دلدا اول بدير اي بن دجولما بركوي نور اولد اول عرش اغا

اول

اول شاهو جوه طمك كبر اولد كله خلف بلده اولد خالتمن
جنگ قيوار بيه اجديلر دنيا برك عنبه ده فجدك
زمر مبله طمك كبر جانك اچي ساو بركم وار سه اولو كج
در بر يد احمد اولد قغلا برك شرك الصلوة والسلام
السلام يا حبيبي السلام السلام يا طيب السلام
السلام يا خفيق الذنبي السلام يا شفيع المؤمنين
كل خير اكل شاذا اولو كبره وار الله اوج علم طمك كبر
دكد مشرقه علامك بر سن الله مغر بر اول كنج سن
اول كنج سن دكد كعبه اولد كور كنج عنك ايدر خور
عزت ايدر برك اكانه تمام غنكله دي الصلوة والسلام
بومك كبرم وار سد راوي امنه در جله سكر روي
ديك قايين اتم عبد المطلب نوري صافله مخه يد قايين طلب
كله اولد كبر كند قايوا وسته باغله بوعبد هج كمنه

مثلا در اول شهر حانف در
بنا كبر صلا دين طمك كبر

اولد عبد الله كبر اولد
بنا كبر صلا دين طمك كبر

او شیر درین بالکوز اولد که طلند دینا غوغا اولد خنده اوچه
 دینا کوز لصلوة والسلام بو کجه طوغسر اولد بدر تمام
 اولد اچی و او سنی کوز کوزله راه دورد یو ادردی فی اجد هاه
 کوز در فر دنیا اچی نوز طلودوز اولد که جمله کجه اولد دوز
 الا ادر در نوز مسیح اون کجه سواه در حقا کجه اولد
 دخی غرض دینی اولد اولد اولد اولد اولد اولد اولد اولد
 بولک خاوه کجه کردی اچی اولد شیر و هر بری طوغر ادری
 بکر من اولد اولد دینا خلفسه دور عا در اولد بن خلقسه
 هر بری اولد بکام نوری قلبی بصد و لای هیتلری
 اچکری نده بوی بکاسریلد خالده باقوب تو خور ایلد
 دیدن خور کوز ایش سوه خالقوم من قولله صالحه کبری
 کلدک ایش کولک اندمت قلبنا ای بخلو فر او شوک اولمغا
 منلن اولسه نکا بکل ای کاه طوغسر اولد اولد اخر زماه

بو کجه

بوی سنده طوغسر مضطعا عالمند رحمت اولد بوی صفیا
 طوغسر در اولد قیامت کوشه رحمتی انو کجه بوی کوز هر کجه
 طوغسر اولد جمله جانا اولد کجا کجا اولد در دینه در ماه اولد
 چوه اشتد اولد اخر نیک سوز کوز مکا اولد فر و کدر نوز
 امنه اندر کوز و مر من بینه هواده بر قوش کلور دود اولد
 کوز سیه قوشندرو لاد فر بوی کجه کوز مه اولد کجه بوی
 کلد قائم بتم ورد کلا فر لطف اولد بکاسریلد کلا فر
 وارد اولد بر نوز ده قبح ورد بکادید اچی بولغ فر
 اقیغنه بکر خردی قان اولد ددینه بکر خردی سکار اولد
 اجد فر اولد صوه و جود اولد نسا هم بوی کجه بولد جانم نکه کحت
 پس جود اولد اولد نوز نوز ایدر در نوز ده کلد فر
 چوه بوی اولد نوز مستور ایلد کولک اچامی مستور ایلد
 شود شریعت اهلک سز مایه هر جیفنت بکر نوز کجه

سوره یاقوم بر صلوات علی الصمد الامیر
معه سوره یاجاء الارض للعالمین

بویک هم خنده دل که بشکله کر سیکه فلک ^{فلا اولد بکر حور مکر محمد کر مولودینه}
طانی انجار شرق ایدلهت بله کلد بکر ^{سوی نشین مشتکر لر محمد کر مولودینه}
رحمت ای بی عالمه کولدر جنت فی ^{صفا} صفا حور بکر کوهی محمد کر مولودینه
انقوله ات یابنه کل امده در بیله ^{یانه} حوض طهور زنده فانه حرمت ایدره ^{مولودینه}
طوغخانه اید اولمه یاک بکل داد اولد ^{وارده} ویراه یاد اولمه محمد مولودینه
چو کلهر شیوه جمله ائمه اهلبله ^{حیی} بختلا غل محمد کر مولودینه
سور سکر ایف جانده تمام عشق دکر الصلوة والسلام
چکمه بر زر رحمت اناسی طغده در اولجه اه یکلد اناسی
سجدد ایکن دلد امتنی هدر دخی حقوق رحمت
طغده در دید بروره یا الله بن قلوگر هدر سولک یاد شاه
دود غننه خمد برور شیلا بکل کولر قلمد بکم وار کور بکل
بروز بر چکل بصد ایباغی اوز کنا هکر امتیک طایغی
اوز کجد جمله جانک سو نشین سرور کز یاز تندر بکر نشین

محمد

محمد شیطان بر یوز زنده اولد ^{کجه} الله قانلری کور زنده اولد ^{کجه}
دو نیاد بر شیطان قلمد یوز ^{شع} قنوسه قاجوب بر انبیه کوروز
بر برینه صور زر کرم بوندر ^{بو کجه} میند قیامت نغج صون
قاموی در لدر اغلایوباه ^{اولور} لرنه خیر و زرد یوباه
بو کجه بی سوز لدر یوز میند ^{طبر اعله} طلدا ایکی کوز میند
در کوبلا کلد ^{بیزه} بو کجه بر خیر و زکم ندر اخوان کجه
اولولاری زار بکم اکلیم ^{اند کیم} خالمین تولد دیوا
طغده سوز کیم نفسی او قده ^{تیه} بزی اوز کزه یفسر امتنی
طغده سوز کیم باشه دلبند ^{کیسن} آخرتن امتن دیلا یسن
طغده سوز کیم بزکز استغفار ^{بکم} امتن کجمله صوحی یوبیلر
طغده سوز کیم دو نیابه ^{الدعیه} دوه نمازده قلوب او صنیه
طغده سوز خرش قدر قویسن ^{بر سوز} بکه و سوز بکر یوبیلر
طغده سوز کیم اکاسی ^{بیلیاه} دوا اینه حور مینه سانیع او اولد

طعد شوكم بر صوبه اغزة رويه اجه يدا روز كشي جمله طويه
 طعد شوكم بر اغولن تر باخه پير كنن سويليه كم عيمينه
 اغولن جوه نيه بشورد لار او شد سوك او كوكا كوز د لار
 طعد شوكم دنيا طوله علمه دوناي اجدده او كه مسجد قله
 طعد شوكم طاش التند سويليه بگري نيز درين روزين خوديه
 طعد شوكم ابيك يارب سار بين او بانگري قوم فريسان
 دخي كو كلبه قو ميالار وار نوموزي او ديله اور لار
 واي بي شمده كرد صاخويله بيه سه موزده اوله اغويله
 باشك او لورا واريله صاغ صاغ اغولن زنانه
 بين او نمايسر الا كوزد معرفت سيز كه بد نخت خود
 يا اتاسن اتاسن از ركباه يا خود كند شيخني بكمياه
 بجه دور اغليه او ز كورن چو نيله طعد رحمه للعالمين
 كعبه بر صوبه ايد اولد نكاهه ديد طعد بوي شمسي جهاه

هر روز بنام خداوند
 كه بوي طيب خون آسما
 كه بوي طيب خون آسما
 كه بوي طيب خون آسما

ياك ايدو كوزيله بوتلرده روزه قور تر سر در مشكور النده اولد
 بالين ايد باشا چو باه صاف ايليسر امتي بنج طوفان
 اولد اولد نكاهه شهرين اولد كجه بين ججه ساو بخوي اولد كجه
 ايه سواه اجددي كوزده اولد كجه جمله بوتلرد و شد يوزف اولد كجه
 اولد كجه طعد صبر جم امين اولد حبيب اولد رحمه للعالمين
 اهل شر كه بصد غفلت اولد اولد شر نكاهه و ظلت اولد
 اولد كجه بدير كلبه قيسى يوق اولد كجه بركتي جمله
 اولد كوزد تر سلا زكاشني اولد اولد نيله بعض كريك ياديد
 واقع اولد چو دقايق اولد صابستران چقاري مازم اولد كجه
 جمله مال كخله بيلد بكراني طعد اولد كجه جهانك سلطان
 سوز سكران با نزه تمام عشقه ديك الصلوة والسلام

اول حور بکر خندان چو کور ^{بدر} یوز کربن آیا غنه سوز د بکر
 ابد انور الی قهر بر ملک اکثر و ب د بند بکر چو د ملک
 آمنه آید و فرخادان سوز ^{بدر} هیتی ملک حور بکر یوز کربن
 خیر آینه اولد و قمرین با ^{بدر} و کدر عشقه جانیر یا کور
 آرزو اچنک د تولد بودیم ^{بدر} الا فکدر در بنیز عقلم بیلیم
 گندمی دو شیرین در در او ^{بدر} دفعه و کدر و ندر کند او ز
 با ندر او دینی آینه کور ^{بدر} حور بکر ده دخی بر کور مدور
 یا ندر با غر و مرد در ^{بدر} قور نور او کور ما و نیجه
 چور یا ندر استین اقلد فرنگ ^{بدر} کور در بر کور شد خیر البتار
 نوبله بیت الله قرش اول ^{بدر} یوزین او در مش سجدده اولد
 سجدد باشی دلی تسبیح ایله ^{بدر} هدر کور مش بر مغز رحید ایله

کور در آلد کلا دی آینه حور ^{بدر} اولد بکر آینه او کور مد قور د بکر
 دید بکر که قور نمه الی کندی ^{بدر} حضرت التیک بیانه التیک
 لطوله حور حسی طویل ^{بدر} فضلیله چور عطا الی ایلد
 دید الله یا حبیب من رحمتک ^{بدر} حرمتنه عقوا اولو اولد
 چو آینه شد و مرا اول حور بکر ^{بدر} بو کور الی نور و مه و زرد نور
 او یونیا ندر بحر مه با صد فر ^{بدر} اولد لطفت معدا ندر کور کلون
 قور دی بکا در کور کجک قور ^{بدر} آینه سوره اولد ققور یوقور
 کور فر آینه سور مکتب کور ^{بدر} نور نینادخی صابح مشل طریزه
 کور بکنی قطع اتمشله هدر ^{بدر} سستی دخی اتمشله هدر اولد
 فندق اتمشله آینه بر او ^{بدر} و در صلوات اوله جانک بر صفا
 اولد کجه کم کله اول نور ^{بدر} هدر آینه نور دنیایه

و المصلاة

اَزْجِه دَدَسِي نِه اِمْتِدِه فَايُونِ كَلِيْب كِمْتِدِه
اَزْجِه كَعْبِه اَيْتَرِي كَوْنِ خَلْقِ اِنْدِ اَو كَمْتِدِه اِنْتَرَانِ
كُوْرِدِ كَعْبِه بَرِيْتِي اَوْلَادِ كُوْرِدِ وَكِه دَر خِيْرَاهِ اَوْلَادِ اَوْلَادِ
بَجْدِ اَيْلِدِه اَمِيْنِه اَو سَه هُوْجِ ضَرِيْ كَلْمِي اَوْز قَلْقِدِيْنِه
بَجْدِ قَلْبِ بَخِيْ كُوْرِي اِنْدِ خَاْمِ دُو شَمْدِ بَر طَاشِ خُوْشِ قَلْبِي قِيَامِ
رُكْنِ رُكْنِه كَعْبِي وَرِدِي سَلَامِ دِيْدِ كَرِيْ طَعْدِ اَوْلَادِ خِيْرِ اَلَا نَامِ
مَلَكِه اِيْمِنْدِه كِه بُوْتَلَرِ اَوْلَادِ دُو شَدِ بَرِيْ نُوْرَه اَشَاغَه اَوْلَادِ
اَو اَز نِيْلِدِيْدِ كَعْبِه اَوْلَادِ كِنْدِي بَاطِلِ كَلْدِ اَوْلَادِ اَشَكِه
عَبْدِ الْمُطَلِبِ كِه اَوْزِيْنِه قُوْا بِلْدِ بَلِ طَعْدِي مُحَمَّدِ مَصْطَفَا
فُوْدِي طَرَفِ يَكُوْرِي اَنَه اِيْدِ قِيْرَقَرِشِ جَفْدِي اَمِيْنِه
بَقْدِ اَوْلَادِ اَوْلَادِ اَمِيْنِه يُوْرِدِ كُوْرِدِ نُوْرِدِيْدِ كِنْدِي اَوْزِيْنِه

عَلَى الدُّعَاءِ وَطَلَبِ

فَا فِي النَّكْدِ اَكِه نُوْرِه نِيْلِدِيْدِ كِنْدِي اَوْلَادِ كِه شِيْلَه يَحْتَلِ اَيْلِدِه
اَمِيْنِه اَيْتَرِ بِيْتَرِي هَم نَدِيْرِي قَلْبِ حَقِ مَنظَرِي شَمْسِي مَنِيْرِي
اَوْلَادِ رَوْتِ مَعْدِنِ كَا هِ مَفَا يَعْزِيْ كِم طَعْدِ مُحَمَّدِ مَصْطَفَا
نُوْرَانِ كِ دِي بِنْدِه عَارِيْتِي صَاحِبِه وَرِدِ فَرَاوْزِ اَعَانِي
قَصْدِ قَلْبِي كِيْنِه اَو هِ اَوْلَادِ دُو جِهَانِ كِه خِيْرِي كُوْرِي
هَيْتِلَه بَر كَمِيْنِه خِيْرِي وَرِي كِيْمِ اَوْلَادِ بُوْنِه اِيْجَرِ وَرِدِ
دِيْدِ دَسْتُوْرِ وَرِكُوْرِ اَوْلَادِ بَالِيْ يُوْرِي سُوْرِ اَيَاغِنِه اَوْلَادِ
دِيْدِ دَسْتُوْرِ نُوْقِ سِيْرَه نَاوِيْ كُوْنِه وَرِمَه رَحْمَتِ كِنْدِي سِنِ دَوَه كِيْنِه
جُمْلَه خَلْقِ حَجْمِ كُوْرِدِ كَالِ كَرِ اَوْجِ كَا دَكْنِ زِيَارَتِ قَلْبِ كَرِ
صَلَوْتِ سِيْرَه دَسْتُوْرِ اَوْلَادِ بَلُوْرِ دَا يَه بَلُوْرِ بِنْدِي وَرِدِ مَتِ قَلْوَدِ
سَنَدِ شَاذِ اَوْلَادِ اَمْتِ اَوْلَادِ وَرِدِ قَلْوَاتِ عَمِيْقَه حَقْدِ

مِنَ الدُّعَاءِ

در بیان حضرت مصطفیٰ صلی الله علیه و سلم

اوج کوه اوله کلدیبه ^{اوله} اوله صوندری رسوله امنا
 بقدر کوردی اولر سول الله ^{بوز} سجد قلبه طراغه اور دیور
 ان صغالی سهرین ایغنه در چالرا ابرمه کور بگونه
 حمد ایدون بن چاقراه ایله ^{ایدی} کوه ایلی و شهری ^{طوبه}
 بی حساب خرج ^{ایله} احمدی بولنه دوست اولنر واره ورد دیور
 چاسوزدی رسوله ایله ^{بلمر} بدین ندوز ایمانله
 بلرید ^{اولور} بیخبر آنی ^{بلمر} بدی ^{بچه} اوله ایینه
 ایدر ورسو کینه بزدغی ^{اور} تیا کور خیز بر معنی
 سو کوسوک و آرخر علاقه ^{وز} وار کده هم دونه کوردستی
 سوز زده آنی بوزول ^{تکا} بلرزد لاسوز اوچدیور

بولله کیمه ای مز کورمه ^{یا} بجه سوزک اولور بیعی
 یا الهی اولر حبیب حرمتی ^{بیر} ی ایله اولر سولک اتمی
 بن آنک حور منته حورمت ^{بجمله} ایماه اهلنه سرحمت
امت اولور در سولک احمد **و وصلوات الله علیه**

چوه صولدی طویر ^{کله} سولده قتنه دادی
 دیک ^{ایله} امنه یا کور نیلا یور ^{تاقیلده} دایه انشا لور
 امنه اینر که هاتف سولدی ^{بنی} سعدوک قیلینده دیک
 ادی حلقه ذوبله قزیدن ^{بلد} وقر آنی بولدی بیلدیور
 اشته آنی بولینی از کلر تکا ^{بو} کوه اولسوه قو مغلا آنی طکا
 قادر ایله کور که نه ایشرفلوت ^{بسی} نه کن کین اولر بلور
 قز لغیدی اولر کی قنی ^{فی} صید کلاو قن لور خمی

کتدی بکر اکیسی دخی قیونیه ^{بکا} الدراج بوده کیده قیونیه
 حله ایدر دیر امانت ^{بکا} قور قور بن صبر اوله سکا
 دید انا صغیم از من بی ^{بکا} باد شاه بی زوال صغری
 بکا اولدیز ناصیر ^{بکا} کجه کوندوز حاجتم زوافلن
 واریش کابی اصغرله آکا ^{بکا} اولکن مدز عوه یتشربکا
 کتدی ایدر ^{بکا} و آرد قیوه قاتنه ^{بکا} بی باقی امد الهک قور
 اوز قیوه لر قودی ایاغنه ^{بکا} ورد سلام قور بکا ده قور باش
 بر قیونک ^{بکا} ایاغی اغصاعد ^{بکا} کاملی صفتی دی صامنه صغدا
 دودی مبارک الی اولد ^{بکا} صاغ اولوب آه اولدینه ^{بکا} باغی
 وارد بک برار سلاه ^{بکا} قور قور مسد جانلوده اولد ^{بکا} قور
 غافل انلر اوریه وار ^{بکا} ارسلاخ هم اولد اداد کور ^{بکا} دیر
 دایه

دایه اولغی جمعا دوند ^{بکا} ناکه کور مینا اولد ارسلاخ ^{بکا} یوز
 دید سرور اغلا نه کم قجه ^{بکا} کوزا کابن نیلر مرسی باقه طهر
 وارد ارسلاخ ^{بکا} بکاجانلر ^{بکا} قرش کله ارسلاخ ^{بکا} آکا بالی
 مسکت ایدجسی کور جال ^{بکا} جمله بیلور مخلور ^{بکا} آئی کور جال
 سور یوزون یوونندی ^{بکا} دیدیم بیز ^{بکا} اچنده کور
 ناید اقامین ^{بکا} هر امین ^{بکا} بو اراده طهر ^{بکا} ابرکت ^{بکا} هین
 ادوگ اشدوب ^{بکا} کمنه اور ^{بکا} کیمیه ^{بکا} بادخی ^{بکا} سینه کور ^{بکا} دین قور ^{بکا} صغیه
 کتدی ^{بکا} انده دوند ^{بکا} ارسلاخ ^{بکا} سورا ^{بکا} بز قولاغ ^{بکا} قور ^{بکا} یوز ^{بکا} بر ^{بکا} سورا
 کلد بکر ^{بکا} اخشام ^{بکا} اوکوله ^{بکا} کوله ^{بکا} قرش ^{بکا} وارد ^{بکا} حله ^{بکا} یله ^{بکا} یله
 اوید ^{بکا} قور ^{بکا} بخر ^{بکا} نه ^{بکا} بصد ^{بکا} اول ^{بکا} لطافت ^{بکا} معده ^{بکا} کور ^{بکا} کل ^{بکا} جان
 اوغللر ^{بکا} اشد ^{بکا} نلر ^{بکا} تندر ^{بکا} بلس ^{بکا} انا ^{بکا} لار ^{بکا} نه ^{بکا} حکایت ^{بکا} اید ^{بکا} بکر

حَقَّالِي دُونِي حَسْبِ جَلَه دُو دُو دَر تَلِي طَبِي
 بِيحُو اَيدي بِيتم اوز دَر خِي يايحُو چَا كَلِيه اُولچَر خِي
 اَهْل اَخِيه بِيحُو اُولد عِي اَكَلِي مَزِي دِي حَسْبِ
 بَلِي بِيتم لَد قَوِي حَقْد يُو جِدَه جَوِي حَسْبِ هَم دَخِي دَر جِه دُو
 اَنو كِيه جَلَه اَهْل الله كَلَه هَم رِي جِيه اَخِيار مَلِي
 كِي دَر يُو دِي بَادَه مَحَابِلَه عَاقِبَت وَصَل اُولد لَر زَعَابِلَه
 دَر لَر مَك سَد خِي رَحْمَتَه نَوَا **وَرَضُوا دَر كَوْرَهِيَا جَانِه اَخِيَاب**
 فَرِي عَالِي اَر اَوَه بِي بِياشِنَه قَوِي اَوَه نَوَا حِي بِيوش بِياشِنَه
 بِيحَه مَدَت اُولد عِي سِيله اَبُو طَالِب عَلِي اَتَا سِيله
 دَر دُو دَر رِي حَسْبِي كَبِي دِي بِياشَه وَا رَدِي كَرِي بِياشَه دَخِي
 اَلد اَوَز وَقْتِي حَوِيلَه فَرِي خَدِي بِيچِيه اَوَز خَا تَوَلَر كُو رُو
 سُو دَانَه اَوَز خَا تَوَلَر سُو رُو مَال اَوَر رُو بِي شَامَه كَوْنَدِي كَرِي
 مَلِي رَا دَر تَوَلَر قُو سَد سِيله نَا كِي يُو لَر دَر اَكَل خَدِي مَت قَبْلَه

قَد

اَيدي بِيتم اوز دَر خِي
 حَسْبِي مَلِي اَكَلِي مَزِي دِي
 حَسْبِي مَلِي اَكَلِي مَزِي دِي
 حَسْبِي مَلِي اَكَلِي مَزِي دِي

چونكه

چونكه خَدِيه كَوْنَدَر اَكَلِي كَنَد خَلَوَات قَالُو دَر كَرِي بِياشِنَه
 يُو زُو دَر يُو سُو رُو خَا جَبْت دَر كَرِي كَرِي مَحْمَد بِيتم اَوَل مَزِي سَه اَكَر
 كَعْبِيه قُرْبَاه اَيدي بِيتم رُو دَر دَخِي دَر رُو شَلَرِي كَوْنَدَر مَزِي
 بِيچِيه مَزِي مَزِي مَزِي مَزِي لَوَه اَلجِه التَوَه جَوِي دَر مَزِي اَوَل مَزِي
 خَا جَبْتِي خَا جَبْتِي قَد مَلِي اَخِي اِنَه نَكَا ح اَيدي بِيتم سُو رُو
 بِي كَرِي بِياشِنَه اَوَه اَمِن صَانَكَه دَو تَارِي دَر كَوْنَدَر كَوْرَه
 قَرِي بِياشِنَه يَد خَا تَوَه اَي بِي كَنَدِيه خَا يَامِي دَر اَي لَوَكِي
 يُو جِدَه اَوَز مَالِيه حَسْبِي اَنَدَر دَخِي كَمِيه اَنَه حَسْبِي
 وَا رَدِي مَلِي مَطْبَا خَدِيه اَوَه اَوَه دَخِي فَرِي اَلتَوَه اَي حِي
 يُو زُو رُو طَر طَر كَوْنَدَر كَرِي اَشَا اَشِي بِيچِيه بُو سُو رُو دَر كَلَه بِياشَا
 بُو تَه دَخِي بَلِي مَشِي اَوَل خَا اَي لَوَه يُو زُو اَوَل زُو دَر رُو طَر دَخِي
 عَا قِل اَوَل مَزِي بُو اَكِي سُو رُو دَر بَلِي مَزِي بِياشِنَه اَكَا كَوْرَه قِيَا سَر قَلَوِي
 شَرِيحَه مَالِي اَخِي اَللَه يُو لَه نَا كِي حَسْبِي طَا سِنَه بُو كِنَه

کورده صو کیده قانکر ما لینه عاقیده خیره صوبده الیه
 صو کد منده کفیر اولدیتیه و زدی دنیا الد صاوه آخره
 کور اولد ایز حانوه نوره ایتمن بولجا غریب حسی رحمتی
 سنده و ز مالکی الله بویه نیشوه الله هکینه سانوکه
 بولنه خرج ایدی و زدی بولنه بورد منده سکا در ماه بولنه
 سنو اولد کیم و ز زالد سنک کیر و قتل و الله د کور سنک
 الاندر قبله حیره کور و کیم طو بورر طبراق ایتجان کور و کیم
 دنیا ارتد و غنیه ارتد و حنفی د ز نو شو سنک قوری مختص
 دنیا اشنه یکر سنک کوجبله خواسنه اشرین الا اولد
 یا باشک اغری یا بیک یادیر بوز تر زین سن آکا بوز کوز د
 هر کیمو که کومله اچندن نوار ایز اشر د و نوکوه ایز سوار
 کلک ایضا فر کلا کور جمله من امت استند ناموز و ادر ناموز
 کور لور نا اشد بیغیر نگری دوستی اولد سکر سردی

امته د

امته و ز طو اولد سینی نابول اولد زحر رضانی رحمتی
 باله وح و سکا سن امت فضل و کله جمله موزه رحمت

امتنک سر و ز سنانه عشقه در العه لاقب و السلام

بوز ماه اولد خلقه ایدی حیره طاعنه یکن انخلو لینه
 کند زه اولد و ز الله اولد اولد بورد کل جمله در تراز طب
 کیمه اولد کیم اونه ناکه اهل کور ایز سونه
 کیمدین اولد نبوت خلقه حیدر دین و شریعت
 بعضی دیر شرع بولنه او سنک بعضی دیر ابراهیم دین سنک
 ز بر اهر نه جهان کلدیر جمله سی سلام اولد اولد بکر
 چونکه یکن قرینه انباش اولد اتحاد و لنی کوشه
 خلوشده حیر طاعنه مکا اولد زین کن خیر ایله امر ایدش
 وقت اولد یا امنم در حقا البین بندره سلام اولد کل کور
 خلوشد چور نقر علی الله دوه کوه حضرت ثمانا الشرا بیدش

قنده قیلام بن بوزک و صفین کله با حرم انبیا در السلام

اَلْبُوتَ تَا جِي وَ زَانِشَ خِدْمَتِ اَيْلِهْ اَوْلَا اَنْكَلَهْ اَشْنَه
 كَيْدَرِ اَكْسَه رِسَالَتِ خَلْفَتِي بِلَالَتِ دَخِي قَرَاهِ اَيْتِي
 اَعْلَمِي: مِيوِي كَلْمُو يُوِي دَعْوَاتَه بَا شَلَا سِي اَوْلُو كَلُو
 بَر لَكُو مِي خَلْفَه بَلَدِي سِي بِيَمِ اَمِي مِي مِي خَلْفَه فِلْدِي سِي بِيَمِ
 خَيْرِ اَنْلَا خِي اَمِي بِلَهْ اَيْتِي خِي طَا خِنْدِي كِي اَوْلَا سِرْدَرِ
 خَيْرِ اَنْلَا حُوَهْ اَنْوِي اَقْرَابِي بِيَعِي اَوْ اَشُوِي بِيَعِي بَلَدِي
 دِي اَوْلَا خِي جِهَاهْ بِي بَلَمَرِ اَوْ تَوَقَلِي اَوْ تَوِي دِي كُوِي
 كِي وَا كِي دِي دِي دِي اَنْ سِي نَا كِهْ بَا اَلْمَلَدَهْ سِي جَا سِي خِي سِي
 دِي اَوْلَا خِي دِي اَوْلَا اَنْ سِي يُو قَدَهْ وَا رَا اَيْدِي اَدِي
 بِي سِرْوَلَهْ اَوْ سِي اَقْرَابِي دِي تَرْمَهْ كَلَدِي سُو لَهْ كُو سِي
 اَوْلَا دِي بِي اَمَرِ دِي تَرْمَهْ خَيْرِ اَنْلَا اَوْلَا دِي كُو دِي
 دِي اَوْلَا صَارِي بُو اَهْ اَيْتَهْ كِي طُو دِي قَادِي اِي رُو اَلْنِ اَشِي
 دَعْوَاتِ قُو مِي كَلْمُو دِي سِي قُرْ اَيْلَهْ هَر كِهْ اَوْلَا سَهْ نَا

كَلَد

كَلَدِ قَاتِيَهْ اَنْوَرِ دِي اَلْمِنِ وِرْدِ سَلَامِ سَلَدِ اَكَا مِي
 مَشَلِي اَوْلُوَهْ اَيَا مَلِي جَا كَامِلِدِي بُو لَدِي كَامَلِ اَكَا
 خَالِقُو وِرْدِي سَكَا بِلَا مِي بُو قُلِي كُو نَزْدِي دَخِي كَلَا مِي
 بِي اَكَلِي سِي بُو حِي اَلْمَا مِي طَرِ جُو دِي اَسْلَامِ صِي جَا مِي
 مَرْتِدِي قَرَاهِ دُو زِي خَلْفِي خَلْفَه بِلَدِي خَالِقُو سِي خَلْفِي
 بُو لَهْ دِي كِي خَيْرِ اَبَا مِي دِي سِرْوَلَدِي بُو نِدَهْ مِي
 خَشْدِي كُو دِي بِلَدِي سَبُو كَلَامِ بِلَدِي بُو اَوْ اَلْمِيَهْ بُو اَكْتَمَامِي
 كُو دِي سِي بُو لَسِي اَوْلَا نَجَا مَشَقَلَهْ دِي دِي كِهْ اَيْدِي اَلْقَلَا
 كَلَدِي جَانِي جَانِي اَهْ اَوْلَا قُرْ شُو رِدِي اَكَا خِدِي جِهْ هَمَاهْ
 دُو سِدِ اَوْلَا اَنْلَا دِي تُو اَبَا عِي نَهْ سُو رِدِي دَخِي بُو رُو
 اِي حِي بِي اَنْلَا كُو دِي دِي بُو كُو بِلَدِي رُو اَوْ لَسِي بُو رُو كَا كُو دِي كُو
 بُو رُو كُو دِي دِي كُو رَشِي طَا قَلَدِي مَرِي مِي بُو هَسْتِي
 بِي عَمَامَهْ كُو دِي بُو رُو كَا سِي لَقُو لُو دِي تَا مِي بُو سُو كَا

دیک سرور امی خدیجه در ^{کلمت} بنی سیر الله بولده حسن
 کوزیکانتد رب العالمین کونند کله بولوه خیر الامین
 بکا کونند دی سلام خیر بیلله همد کلام الله همد فراسله
 ورد بکام رسالت تختی الی فرین پچاشا همد تختی
 روز قلدی دین اسلامی بکا نصب الله علی قرآه بکا
 خلق دینه دعوا الله بکا استودب سوزر انا سوزر
 یا خدیجه خلقی سز بله کله هم نیم سوز کوفری کله کله
 دیک خدیجه اکام اولد تگری سز سوزین بی کما
 صلوه علی کرد اسلام دینه فوت اولد اولدنا اسلام دینه
 اولد کله سفره اولد کلیاه اولد کتردی ایمانه
 هم دخی زیده کرد دینه بردد فر اولد جون جهانه سلطانه
 ورد همدین دعوا الله بکا کشته دزد بله اولد طفوز دین بولده
 اولد کوننده کونده اسلام دینه بولده اولد اسلام دینه بولده

سوزر کله دین اسلامی بکا کوننده کله بولوه خیر الامین

اهل شرک

اهل شرک اولدنا لرحمة همد سوزر کله بولده جکادی کات
 دمدم کلید جابر امن کوزر کوزر قاز شوق راه صبر
 انوکله حکم ایله مضطنا منبع کاه سخا لطف وفا
ایوا کاکیم اولدنا سز کاه اعنقله دین الصلاه والسلا
 بجه سلطاسکی سوزر قوم سوزر سینه مدینه ایله الله جمع منور لکرا بجه
 ادیکله اولد کله قوتبده جامع ودر کوزر نو تکد وکوه شهر کوزر بجه
 رسالت خلقی کید فر اولد قیامت قلی سز کله کله دین بجه
 سز کله کله الله ایله ایضا بر اعنقله دین ایمانه اولد منور لکرا بجه
 بجه سز کله کله اولد کله سز کله یقار کوزر عینک جاند هبشم جالور بجه
 کاه اولد کله کله ودر کوزر خلق نیک وارسه یار دلمش بوزر کوزر بجه
 سز اولد کله بیاه ایله بجه بولم سز کله سز کله شخصر بجه
کوزر کوزر وار منخلو تا ناکه اولد مغار بجه بیا
 کفدی بکن کوزر کله کله اولد کله کله کله کله کله کله

سوزر

سیر کو که عرش گری باز آید / قطعه صوده ادعای و آید آه
 فنده اوز تی اول کور بر این جا به یوق کوز قلاق صغیر
 سن اولیکه دود و دوز سن د نوب آکایه سجده تلام
 فند عاقل کشته اید بواسته گنند اوز سنه ها پیر کوشی
 دولت این احمد که سن یوق ای جانومده اچر و د ک جانوم
 فنده بی اوقیاسی رحمته اوز نیاه سگاد و شه رحمته
 اغزه اجده اوز ابو جهل دید قی انک لوتد و دین
 ای اتاده د داده کور کان لات عن نیک تر که وردگی سن
 نمد یاد ک اولو بلده بز سنه نهد سن محمد طو شد بون
 قمو بو تر سنده اولو لولک سن سنی حمده اددگی قوز
 عاز اولو بو تر و کاصو کنه بر یتک الدناین سوز سنه
 پین ابوطالب دید ام دین اوستینه اوش کدر فر لولک بی
 اود تو یاز کینه ناموسی عات پین کتیه کرک اوز اوز آویاز

خوش

سن فند و نوز کوشی اوز کوشی
 سن فند و نوز کوشی اوز کوشی

خوش اوز کیم بر کشتی بله اشه صکره دور رب دکمیه کوز یا شنه
 دخی بونده صکره سوز سوزیمه وای اکایم حق سعاده فله
 فند اشده قیغی کشته رس اعلم حق خاطر اولو ملول
 دولت یوزوه د نوب نالیق حق تعالی حضرت بنده سوزیمه
 دید ای جمله عالم کتیر ای شو اولن دهر سولک عتبی
 نوله کربن قولک انتفقار الله سن سوچن باغشکلیا سن اشو دفر
 بر قولکده د کوز مکنو دل دقله کفرنه قائمه بونوک
 بو قول که جهل عاز الله هلا بر لیا مای کیم اید سردر سوال
 سن عیانت ات مرتکب بوق اید بونو جاننده دوز لولک
 خر چکیده الله جبر الامین دید کیم رحمته للعالمین
 کتیر دیدی بو قدر یغیبه کیم شفاعت اید مشر کلره
 طوغری یوزو مرتکب کلدو کیم د کرسه یوم اوز کوسرور
 پین اشی موشه بز یوزور کیم منماه کیم کافر قلو زور

یا الهی اوز ایشو کوشی
 یا الهی اوز ایشو کوشی
 یا الهی اوز ایشو کوشی
 یا الهی اوز ایشو کوشی

هرگز نماند که از زحمت گناهان کبیره پندیده

یوزیر اگر در شب بسادگاه
فقد رخساره او کوسر صغاه اگاه
نیله کم واد خیره درنگ تمام
قوسین بر بی برنده والسلام
نجات بخورده فرجی صاف قدر
نجا اغمده گوئند صغدرن
بزرگم حکم تو موز اشلیا
هر آنجا جی جنسکه اشلیا
قولم موز قول لغوه بیکر
وقت پناه پیشی او ز طکر
کم نبلور ز اود بشاه کوز
کمی صوبه غربت ایدوز کفوض
کمی گو کجاء در ز ناز بیله
کمی بر تو بود ز جور ز ایله
کمی اصل اود اولو بخت او
کمی طیاران ده کلون عزت بوله
عموس نوک او بکوز کورد
خسته اوله اولخاتون بیکر
دیده تگری بر خمد مرتله
دین من اسلام قام موز قوی
بویله دید قلده دنیا به
هر که لغده اشوشه ططر
اولی کلبه ونه رسوا الحان
کوکلو رک فخری و بر لرد امن
اوز مبارک کوز لرزنده دکت
جله مؤمنان جگاد اوله باش

اولی کلبه قام موز قوی
بویله دید قلده دنیا به
هر که لغده اشوشه ططر
اولی کلبه ونه رسوا الحان
کوکلو رک فخری و بر لرد امن
اوز مبارک کوز لرزنده دکت
جله مؤمنان جگاد اوله باش

خندک

خندک کرد ناز سه بو
تجه حسرا اوله بر اولمیه
کرد کوسر بولسین اوردنجا
غفقله دیزد له ایدر
کشی نگ کند بی غرت او
وقته کم جمله بلیشک یاد اولوز
وقته که دستر کید شماه
لمس بولده نچاکو کلر اچیله
چوه انا دستری بو نچورد
عزته او قویا نه خور کوزد بکر
یاد کشته کشته نه کوزنه
چکا لکین بلیشک ایدر یا قر جکار
کچه کوندر ز سینه سنلیه
چقار یا شی دوزخز دایما آقار بند
دیرید بکری بالکوز لورک
اشه بو قولو کانس اساه ایله اشه
بواشمن بزدم اوله کمی
مجبب قومو ار اسندن قلده
موز قوی اولک بوق اوله
وار ایللیه کچه بیکه کوندر
زی یاز ایللیه بن قولو
کلده بالکوز یاری مونس
آکلد مجسی کلار بوق کوز
ومک یا شه اقر کوندر
جکه صبر و ره سن سن ای
قادر خوجه قومو
شکر سوید بواشه دوستدی
کچه تگری دوستی تشوشه

هرگز نماند که از زحمت گناهان کبیره پندیده

خصوصاً دلش محمد صحتی نجسی بختک رحمتی
 بر سوز مردخی و آزارت ای جهد ایلله کوز که غفلت حه او یا
 کولکه قابوس سدر فولق و کوز اوز قبوده کوز کولکه سوز
 هر چی قیوی غفلت بوریه جمله اعضایه و غفلت یوریه
 مکر و فراد کوز رحمتی حه اوز غیرت ایلله یقوده او یار کوز
 ایش امد معجزه مصطفی ورت تا کولک کوا جا نو کا صفا
 هر نبی من سل جهانه کلدیگر عزتله جمله حرمت بولدیکر
 باندیکر الله اکا ایزد کیه صحیح بری ایزد ممشق اولان زرد کیه
 بی مثال ایلله الله اولان اوزک اچیه یوغده اوزک کولکی
 حیم انک نور بد باشد بیا زرد بوزک کولکی اول حشا
 دیکله باغی معجز این سرور وک اول محمد مصطفی پیغمبر وک
 برز قائده ایلله شامه سفر عمولاری حه وعباس ایلله
 اسی اولد بزار ایه قند هر بر اوستیه کولکه کردیکر

ایضا در کتب دیگر
 در بیان خاتمه و در بیان
 در بیان خاتمه و در بیان

کورد عباس حیدرله سوز اسیده اوتد زمش اقرده
 دیکر عباس حنی به اینه کولکه اتمش رسوله بنسرا
 قلقین بن اکا کولکه بولیم بولیم سوز کولکه اکا و بر
 حوقا ای حیدرله دیر یا امین قانم دیر عباس پشدر کل همین
 جنتک بولوتلر نده بر یا ان تالک کولکه معدا را و سز و ده
 عباسک شفقتنده دیر کوز کوز بریم زحمت بک بک عظیم
 دنج ایلد بولود بولد ایلد ایلد ایلد یوزسه کلده این
 بر سوز معدا ری قود واد کولکه ایلد الله دوستیه
 کار یا ه خلق چوه ایلد کوز هر بری خیراه اولوباه قلدیکر
 دنیا ده کینه اولد اولد الله دنیا ده انوکله بیلله
 سوز سوز سوز سوز شفقتله کلر شده اولسن
 سوز کینه بولعلا مقید
 کوز کوز سوز دخی اشدای اخی حیدر کن دیایم اوزک دخی

باز

بلد

اول آنکه یافتن ابراق بیرون هر طرفه نبله کور در
 قولی مجرب آن در بیدار سیکا ابقویله او یا تر بودی کا
 سبزه خیر نیل جنم ایوی کنده کلمه لیکنه آخر اول
 بود آنکه قوسین اوزاید کنده کلجانی بلوزاید
 صورتی که جانسوز اوله دله کلوب دیدگی در سوز
 صورتی که ابریدن آله درنده دیر ز کردی کولگر
 صحت در شام کوزنه اوله کوز اوله جلیسوک هپ کوز
 بر خیزد فوری قوییه صیوچی باغی آله یازیه
 آرتسین سوز وردی قودا غیا یا شرب پزیر اوق اوله ای
 کله قرآه شکریده اوز شرد ختم تر نزل مصطفا پیغمبر
 آنکه باطل الله دینار مشرک کافر نویی دینار
 نفس هوا این سنه باطل ایکلک شیطان لعین مقهور ایکلک
آدم شاه اید فرزند **عشقله دی الصلوات**

برامول

بر عین

بر عین اسیر سولک معتبر جید انصار نیک کوزی مکر
 کله رسولک آباغنا سوز بود سولک هم حضرتنه برکه سوز
 یار سول الله نکالطف کوز ایدین در دست او کوز کوز
 سینه رحمت کوز در بند بن حیا بن ضعفه شفقت کوز نبله بق
 نشانلوم بلک غم قزیه بر کوز نبله نیجه باقیر نوز سینه
 قور قر عیله رد الله بن جمله خلقه حق شفیع الله من
 چوه رسول انوک سر زه د کله اوز کوزید تر خیر ایلد
 صولید یرده بر پیاره طبراه یار نه قار شیر و نه کوز نه ورن
 صعد دود یا نه بر ماغله درت اولد بر ماغی و ز ماغله
 خوجیه کوز خه اکر ام الله دشما یاسن دوشلری پیر ام ایتر
 خوجیه خرمینه نور و سوز اول کوزی اول کسینه یک کوز
 دیکر سگ سنجی اول کوز کلو آجله کوز اسن اول کوز کلو بود
 سنن دوا کا او یغل تیا **عشقله دی الصلوات والسلام**

بز ماه د اول بوسفيا مگر هر قبايله كزب لشكر در
 كلار بچ مدنه اوستنا كوز ايدر خوقا در سته
 خور سو في الله اخره بن شهر خندا و فر در هت او
 انه كور كجا بر انصار مگر خور سو في تگر بده فوت دك
 بلك كور اجدز قيا مگر نيز او نه كلك كور ديار
 بر قيوه بشر در حاضر ايلد كلك رسوا حضرت نه سلك
 يار سول الله اخاه ايد بن قلك او نه طعا في سيز
 دك سوزنر بالكون بن ماه ديك جابر سوكه در سلكي خاه
 امر قلد اورد و در كور خندا در جمع اولو باه قازان
 جابر او نه كلك كور جمله كور طعا در حاضر ايلد مشرا في كور
 جابر او نه كلك كور طغر ص ققلر ده بيله اولد بلك
 نيله ايلد رابن راو بلك او في بلك اصحاب ايد انه ديد بلك
 جابر اصحاب او كلك قور ص اشد اميد نيلر او زك خصل
 و در

دلك او او اصحابه قلك ملا
 رواه كندر بر نه كلك مبر او اول دن انه بين اول كوة انه خه
 طويد انه قر في اولد و نيلد مگر ايد اولو بغير ك
 اول طعا مده در جبهه السك نرا ده بند كسيه بلك
 كلك خلق قلد حقا بغير به سنجه قلد دوسر يار بلك
 بزرگ كر ديلر سبه بو كلك بجه خست اوله بو او نياما
 مچان بزرگي ديم سكا عشقه سن خوش صلوا و
 دكل كل بزرگات دخی اي معز استنه قر باه ايله خاه
 در در حلكه جو قادر و ايك او غل و اورد اول جابر و ك
 اولر نوز كور دك سعي سن نوشاه او بنر دك بزرگ
 اول قيوه بستان تنور او اجد اعز بوعده قايغي
 ندر بلكه دوشد انر تنور ياند بلك كور او كباه قايغن
 كلك تنور او نيله انا كور كور ديكه يانين ايك او غلنر

۴۲
 اولو بزرگي ديم سكا
 عشقه سن خوش صلوا و
 دكل كل بزرگات دخی اي
 معز استنه قر باه ايله خاه
 در در حلكه جو قادر و
 ايك او غل و اورد اول جابر و ك
 اولر نوز كور دك سعي
 سن نوشاه او بنر دك بزرگ
 اول قيوه بستان تنور او
 اجد اعز بوعده قايغي
 ندر بلكه دوشد انر تنور
 ياند بلك كور او كباه قايغن
 كلك تنور او نيله انا كور
 كور ديكه يانين ايك او غلنر

اَه تَلَّه لَو لَدِ كُوْرِي يَا شَلَه يَا نَدِ جَا طَو لَدِ بَا عَرِ يَا شَلَه
 دِرِدِ اَوْ كِنِ صَبْرِ قَلَدِ يَزِ يَا نَدِ زَحْمَتِ وَرِ مَيْمَرِ بِي عِي
 اَوْ كِنِ كَدِ يَكِ يَا سَمِي بِنِ اَبَلِيَا مِجَه دَرِ لَو دِ يَكِرِ سَخِرِ اَغْلِيَا
 جَقِرِبِ بَرِ بَرْدَه قُوْدِ اَتَلِيَا اَوْ جِكَا رِ يَارِ سَه مَقْصُوعِ مَلِكِ
حَسْبُكَ يَا عِلْمِيَا يَوْمَ الْقِيَامِ عَشِقْلَه دَالِ الْعَالَمِ وَالسَّلَامِ
 بُوِي كَا رِ سُوِي جَا رِ دِي جَابِرَه تَه دِرِ مَرِ بِنِ سَكَا اِنْتِ اَيِ بَرِ
 اَزِ كَلِ اَوْ غَلْتِ مَقَرِ دِ بَرِ دَخِي بُوِي طَا مَدَه يَتَلِمِ مِ سِرِ دَخِي
 دِي دِي جَابِرِ يَارِ سُوَا لَلَّه يَكُوْنِ اَتَلِه دَخِي نَصِيْرِي بِنِ تُو كُوْدِ
 دِي دِي سَرْمَرِ بُوِي طَا مَدَه ضَمَمَرِ اَوْ مَقْصُوعِ مَلِكِ مِي جِه بِي مَرِ
 دِي دِي جَابِرِ خَا تُو بِنَه اَيِ حَلَلِ تَه دِرِ بَرِ اِنْتِ اَوْلَدِ سُوَا بَرِ كَا
 كَتَرِ اَبَدِ اَوْ غَلْتِ لَرِ دِ كِ طَا مَدِ صَمَا اَتَلِه سِرِ طَا مَدَه بَرِ بِي مَرِ
 خَا تُو هِ كَلَه كُوْرِ اَوْ غَلْتِ لَرِ دِ بَعْرِ كَلِ يَارِ سَه سُوْدِ كِ جَا نَلَرِ دِ
 كُوْرِ دِي جَابِرِ اَه عِلْدِ اَتَلِيَا دِي دِي تَلَرِ بُوِي لَرِ وَا كَا لَلَرِ

٥٠

دَرِ خَا تُو

دِي دِي خَا تُو هِ وَا قَرِ حَا لِي اَتَلِيَا اِحْسَدَه تُو بُوِي كُو كَا اَحِرِ
 كَلَه جَابِرِ سَرُوْنِ وَرِ دِ حَبِرِ يَلَدِ اَبِي اَوْ دِ سُوَا مَعْتَبِرِ
 دِي دِي وَا رِكِنِ بُوِي اَتَلِيَا مِي جِه يَا مَشِي كُوْرِ لَو فَا غَلْتِ لَرِ
 وَا رِدِ كَلَرِ دِي جَابِرِ بِي عِي كُوْرِ دِ اَبِكْسَدَه يَا مَشِي قَا بِي عِنِ
 كُوْرِ دِي كِي دَفِ اَغْلِيَا دِرِ بَرِ يَارِ يَا تَدِ بَا عَرِ بِنِ جَابِرِ لَو اَوْ غَلْتِ لَرِ
 اَوْلَادِ اَرَادَه اَوْ تُوْرَه اَتَلِيَا اَغْلِيَا يَكِرِ اَرِ اَبِ اَدِ هَرِ بِنِ
 رَسُوَا اَبَدِ وَا رِدِ بُوِي لَرِ طَوِي وَا رِ سَا حُوْرِ اَزِ كَلَرِ بُوِي دَه اَبِي
 وَا رِدِ جَابِرِ اَتَلِيَا كَلَه طَوِي دِي دِي كَلَه يَشِكِرِ تَكْرِيْمِي كِ بِي عِي
 اَوْ شَلَرِ بِنَه اَبَدِ طَوِي اَتَلِيَا اَوْ دِي اَبُو كُوْرِ اَوْلَا هِ اَوْ غَلْتِ لَرِ
 اَلِ كُوْرِ دِي بُوِي دِي هَسْحَقَا دِي دِي سَسِيْنِ قَا دِرِ رِ حِي بَقَا
 اَبِي سَلَكِرِ قَلِ سَلَكِ حَكْمِ سَلَكِ اَرَادَه بِي بَرِ اَشِي بُوِي كَسِيْنِ
 بُوِي كَلَه بِي حَرِ تَلَرِ قَلَدِ كَطِيْبِ قَبُوْلِ اَبَدِ كَلِ دِ خَا مُوْرِ يَا حَبِيْبِ
 جَابِرِ كِ بَعْرِ نِي يَا مَعْلِ اَوْ دِه مِي جِه كَشِي اَوْلَه بُوِي كَه صَبْرِ اَدَه

در روز پنجشنبه و آیت
سیدنا محمد و آلش

اور جو تیر دہ و آرمی بزد ^{کوڑھ} و ارسہ اللہ شکر کر قبلا لہر
یوغیہ جہد بدلوں اشلا ^{کا} دنیادہ اولاش بیکر اشلا مکا
اشلا کن اشلا سوک اولہ ^{کوڑھ} سو سیک جہ اشلا اولہ
بزد مسک امبور دیو بیزہ ^{کوڑھ} لطفلہ اولامت دتہ بیزہ
یا الھی اور حبیب کر مے ^{کوڑھ} بزی آیلہ اولہ سوک اشلا
خیر و کیر د پارسہ بولام **بجہ خیر اولہ بولام**
اشک رحیمہ جائدہ **خیر لہ دیک الصلا والصلو**
دیکلہ معراجی رسوای بان ^{کوڑھ} جہ کید معراجہ اولہ خیر
خیر اسل دید رب العالمین ^{کوڑھ} وار حبیب مہ سلامت یا امین
یلہ اولو مکا فلور کیرا ^{کوڑھ} ایلو خلو و تاجلہ بران
وار سوہ اسر اسر کیرا ^{کوڑھ} تعظیم ایلو کیرا تر اعملہ
بلکوڑ جہ خی یشی بیک ملک ^{کوڑھ} دتھی الو بانے کلمہ کرک
عز تله ایلو قل لوسر اکا ^{کوڑھ} ہر نار د یشی دہ اولہ بیکر

تقدیر

تقدیر ملک و ارسہ ای ^{کوڑھ} صبا نوکدر و زرد مر اکا جملہ
تعلیلہ بصرین عرشیم یوز ^{کوڑھ} جملہ مشتاتدر اولہ یوز سہ
قامو کوک اہلہ زود بیکر ^{کوڑھ} ہب جسر یوزے کوڑھ دکن
عرشہ کلون متور آیلہ ^{کوڑھ} قد سیری لطفلہ لکویلا سین
سن د کوڑھ رسوای لطفیم **وز صلوات شاد ایلہ رحیم**
امہانے اولو بر خانوہ کتے ^{کوڑھ} وار د حضرت علی نوکدر اشہ
احمد جو و خد مت اشک ^{کوڑھ} سورہ بانے جانے کیے بول
ر جیک بکر مدیحی کیمے ^{کوڑھ} انک و ندید اولہ بکری حصہ
خیر ایل کلویاہ و زرد سلام ^{کوڑھ} بلہ یشی بیک ملک خی قیام
دید یا احمد سلام ایلو خدا ^{کوڑھ} دوز کیرا لہر بجہ اولاسین جہا
جملہ پردہ کتر لہ بوجیہ ^{کوڑھ} رب کلمہ آیلہ صحبت بوجیہ
در د پردہ ہماہ شاہ جہا ^{کوڑھ} کلد ہر اغد قستہ اولہ زقناہ
خیر ایل لطفہ برانے آئی ^{کوڑھ} مکا لہ د وند اولہ نوکدر

جایگاه زبانه و زبان
تایید از آیات و روایات

فَوَلِّغْهُ كَرَامَاتِ الْمَلَائِكَةِ
كَيْتَبُكَ صَاحِبَهُ صَوْلِحَهُ بَلَدَهُ
كَمُرَّاجِبٍ يَوْمَ مَحْجَتِهِ فَوَدَّعَهُ
وَزِدَّ لِرَأْيِكَ وَالْبَيْتَ سَلَامًا
إِلَى رِجْلِكَ فَكَلَّمَ نَهَارًا
دِيدَنَارًا وَنَهَارًا
قَتَلُوا أَوْلَادَهُ مَرَاتِمًا
بُوحِيحَةً حَتَّى دَلَّكَ أَمْتِكَ
بُؤْيَلَهُ دِيدَنَارًا سَلِيمًا
جَانِبَهُ نَوَسْتَهُ أَمْتِكَ
أُورِدَهُ عَزَمًا نَدِيمًا
بِحَبَابِ يَوْمِ سَلَامٍ
كُوكُلًا أَيْدِيَهُ كَرِيمًا
تَقْبُدُ بِلَهُ كَرِيمًا

مقصود

مَقْصُودٌ مَعْبُودٌ كَيْدٌ أَمَّا
مُرْتَبَا سِمْسَمِ تَوَلَّدَ كَمَا
لَطْفًا لَهُ حَسْبًا مَرْتَبًا
سَنَ بَلَمِنْ بَرَسُو كَرَامِي
ذَاتَهُ مَطْمَئِنِّدٌ بَرَسِي
بَكَ أَيْدِي كَرِيمًا
سَكَ وَرَدَمًا وَرَضِعًا
أَلَسْكَ أَمْتِكَ هَمْتِكَ
مَرَّاجِبًا أَلَمَّ بَلَمْتِ
عَزَّ تَوَكَّلَ أَلَمِّي بَرَسِي
جَهْدًا يَدِينُ بُوَعَانِ قَلْبًا
دِيدَنَارًا سَلِيمًا
دِيدَنَارًا سَلِيمًا
بِحَبَابِ يَوْمِ سَلَامٍ
كُوكُلًا أَيْدِيَهُ كَرِيمًا
تَقْبُدُ بِلَهُ كَرِيمًا

دُرُوشِ آنلار دَر بَر سِرُورِ كِه يُوغِشِ خَاقِ لَرِي سِرُورِ كِه
 بَرُوشِ طَاشِ اَوَلِه اَغَاجِ اَوَلِه نِجِه سِی تَگِرِ بِلغَا لَاقِ اَوَلِه
 تَگِرِي بَر دُرَاوِلِ بَر دُرِ جَلِيوَا كِمِن يَتَلُو اَيَلِه كِمِن اَيُوَا
 جَلِه خَلقِه رَاقِ اَوَلِه اَوَلِه اَوَلِه رَحْمَتِه اِنِي بَر كَوَرِه
 سِرُورِه اَوَلِه كَلَا نَكَمَرِ نَدَا بَر تَوَه اَنَارِ دِخِي سِجَدِه اِنْدَلَر
 يَانَرِ اَنَارِ اَوَلِه اِجْمَدِه بَلَكُوَرِ اَمَرِ بَا كَمَرِ اَتَا كَمَرِ دَدِه كَمَرِ
 جَمَلِه خَلقِه لُوشِ اِنْتِدَلَر دَانِشَاهِ كَمَرِ كِه نَا اِنِشِي اِنْدَلَر
 دِي دَلَرِ بَر دُرِ بَمِرْدِه دَوَمَرُورِ لَاتِ عَزِ خِذِ مِثِي قُو مَرُورِ
 كُو تَرِ خَا ذُرِ بُو دِ لُو سُو رُو نِي اَوَلِه اَلْوَفَرِ كَمَرِ مِيَا لُو مَرُورِ
 كِه اَيَلِه دُرُورِ دِيرِ بَا صَا لُو رِ مِيرِ بَا مَاهِ بَاشِي كَا سَلَمَرِ
 شَكْرِ خَا اَوَلِ قَوْمِدِه اِنْتِدَلَر كُو كَلُو مَعَزِدِه كَمَرِ لَه كَمَرِ اَمَرِ
 سِرُورِ مَتِ اَيَلِه پِشِ بَرِ **وَرُصَلُوا عِشْقِلِه اَوَلِ سِرُورِ**
سَلَمَرِ اِنِشِي اَهْلِسِ تَوَجِدِ سِرُورِ **وَرُصَلُوا اَوَلِه يَارِ بُو رُورِ**

كَلَه طَاوِشِ مَلَكِ جَبَرِ اِنْدَلَر دِي دِي بَا اَجْمَدِ سَلَامِ اِنْتِدَلَر
 بُو كِه بُو رُدِه كُو چَا سِنِ اِي جَاهِ شَهْرِ مَدِ سِنْدِه طِي تَا سِنِ وِطَاهِ
 زِيَه اَللّهُو كِه دِلَا كِه بُو نِلَادِو كَمَرِ سُو كِ شَهْرِ كِرُورِ كِه مَدِ بِنْدِو رِ
 نَبِي سِنِه كَرُورِ بِلُو مَرِ خُدَا بُو كِه كِه سَفَرِه كَمَرِ وَا رِ صِنَا
 اَبُو بَكْرِ بُو لِدَا شِ اَوَلِ بَرِ كَمَرِ دِكَلِه اَمَرِ نِيلِي بَا هِ اِنْتِدَلَر
 يُو بَرِ اَغَرِ نِيشِه هَبِ كَمَرِ اِكِي خِذِ مَنِ كَارِ بِلِه اَوَلِ بَكْرِ نِي دُرِ بَكْرِ
 كِتِيرِ بُو لِه تَا اَوَلِه كُو هِ اَوَلِه اَزِ دِلَرِ بَرِ كُو بِيه اِكِنْدِه اَوَلِ حَا قِ
 بَرِ يَانِ بُو بِنْدِه بَرِ اَرُونِ قِيوَه بَرِ يَانِشِه دَا خِي بِنِ كَلِمِي يَانِشِه
كَمَرِ دِه اَوَلِ اَبِ اَتِ حَوَرِ سُو لِه سُو رُو دِه وَا سِنِه اَرِ سِنِه بُو رُو نِي
 يُو لَانِو بِ قُرُورِ وُغْنِي بُو لِدِه اَوَلِ خَا نُو هِ اِنِي كَمَرِ خَلَا كَلِمِه
 چُونَكِه خَا نُو هِ كَمَرِ كَلِمِه بُو اَشِي دِي بُو لِدِه كَمَرِ يَدِ بَا دِ كَمَرِ
 عَا جِرِ يَدِ بُو رُدِه يُو لِدِه كَمَرِ يَادِ كَمَرِشِه بُو نِي كِه اِمَكَلِ بَرِ دِه
 اِنِشِي اَوَلِ اَوَا كَمَرِ قُرُونِ بَكْرِ اَللّهُ نَمَا زِيَنِ اَوَلِ دَا دِه قَلْبِ بَكْرِ

اول جماعة ديد رسوله كموجا كين اتهاون يا ميه
 جوه كحامي يوبانم نيت بلكو قالو رب ارحمنا حمة الله
 بر اذيه بعد شكوه رسوله انك نور بابه دعا الله رسوله
 اول قيوة در ليد بيلد تگري بجز رسوله الله ديد
 كلباه دخي كتر دلكر ايماء الجارنده قائمده هم كركماه
 ديد برور مبنوه الله سبه دوت قلاغو كنه ديم نكايه
 خودي ليد كنه سنوك قيونك دولتوك ارتخاسته رسوله
 را اولر شوبله روايت ايلد بجه سبك قيونلر انده تورده
ديكر سبك سيندخي دولت عظام عشق الله الصلوات والسلام
 كند بلكر دولته انده دخي ايد كر شهر مدينه احي
 شهر خلقه جمله فرسوخد بلكر احمدكي قتي عزت الله بلكر
 هر برى قونم بر ديد او ديد سرور زيبه بلكه ده
 قونم بر او زيبه او طام زسه الكهده بكا برون بود

يا ميه

بوسري اولر اولو كرا شيد بلكر اولو او كنه از يبه دوك بلكر
 از يبه ميل اليوب بجملة د قند كر سرور و صبر اولر او ده
 بر فقير و كحال ديم سكا ابو ايوب انصار دهر اكا
 اولر اولو كرا خدمة بكر شجك قائم برنده اولر خالي كور بجملة
 ديد دنيار اولسيه بيم دخي يكور زدر خد مئنه بديخي
 يا الهي دنيا و دمه و دك بكا فقر و ملة يومى دودن فرسكا
 لايق كمل يوز فرا دتور يبه حمد لله بقدر انوكي بوز يبه
 بو فكر بله كلريد كير يبه فكر بيلور انوك اولر يبار ده
 بيل انوك اشكنه چكده دن مشد كر بلكر اكا ابو ايوه
 ديد بلكر سر كور زكريشه سن قونم سنوك او كاخلو حسن
 حق شكر الله بوز رسوله بخدمت الله جانله شيخه
خدمت ايت شجره طوبى و صلوات عظام حقك رختي
 بر انايه وارد كور كورى قار لعهده دخي در خرد دوزي

کلدی سوره در رسولک قایت ایله این سید حضرت ته
 تکریر در سن رسول بود در سوره بخدی کفر من اولی در کفر
 نواید کفر کلویوز که کوریدر اورده بن بوجامی و ریدر
 بی رسول سید فرینک کورده احد کورده کرد کفر کلویوز در
 ایغنه در شوباه دید ای شکر کورده روز که الحمد لله
 یوزده کفر مکره لار سید ای شفیع اولوه آکایاره اولطا
 طواین شتی جانله سن تا کداین بونده ایمانله سن
توارید عجمه اتدوم عام عشقه دیک **الصلوات والسلام**
 در مدینه ایند مقام انه اولد عمری اخر شفا
 حقول امریله دخی قلد غذا اهل شرک کور جانیه اشجرا
 هر نه کم الله امری وارسته اسلده هب قومده الکو کینه
 اشرسته کور که الله امری قائمیه اولانده یار نری
 دنیا به تکد و کحی بلک ایچو هم رسولک امی اولیا عجمه

در صلوات سن اولد در وصف کیم کراس حقت لای و کیم
 مکنی نوله ایله فرضین بنور یاره او جهاد کورن قاری اولور

استله

اعتله قوللور کور شرط ندر شتی سیدی حقول فرین الله
 قول اولاه صور ای بلک کرد خضایدن بیس انتر قلم کور
 یا الهی اولد حیسوک خرمی قور لغوکه بنی و زکول قوی
 نفسله نیطا شرتده یا کور بی صغله بنی هدر یاده یاد حیم
 امت ایله دوستکایار شتا بیزی امت دینی باه اولد جاننا
امت اولم دیلرتک احمد **ور صلوات عشقه محمد**
فی بیاه وفات رسول **صلی الله علیه وسلم**
 ای کور هر طر قانلو یا شکر اغلیل بورد کور که شرحه شرحه طغر عل
 حضرت سلطا امیر هتیهله فرقتده بر یاره کلسوه دله
 دوست فرای چچا عنی دتله سرور کور عاشق بنی اولد یاق
 نیجه یاد کور یا کور حه یاتن اوله کم بر یار نیجه بولسن
 یا کور اولسه اولد ایچو اولد ایسمن کیمسه انوک اولد
 اولد چوق اولسه کاشیر ای هم یاقر یا شنه قویاه طاشکری

اَمَّا اسْكُوتُ فَاِنَّهُ يُوَادُّ كَيْمًا اَوْلَاكُمْ صَبْرًا يَدَّ اَشْرَافًا وَاُودَةً
 جَلَّهٗ عَالَمًا يُوَادُّهٗ هَبِّدِيكَ بُوْفِرَاقِ اِحْوَانِيَّةٍ قَانِدِيكَ
 اَسَدًا اَمَدًا وَاَوْجَاهًا سَلْطَانًا اَوْلَا خُرُوتٍ سَخَاوَاتِي
 نَجْمَةً قَلْبًا اَشْرَقَ نِيَادِي سَمَرًا اُوْدَةً يَأْقُدُ عَالَمِي هَبِّ سَمَرًا
 اَلْمَشْرِقِ اَوْ يَمِيلُ اَوْ يَخْرُجُ يَابِثَةً هَبِّ كَمَا زُوْدِي اَوْ كَمَا هَبِّ اَشْتَه
 بَرَكُوَّةٍ مَسْجِدَةٍ اَوْ تُوْرٍ مَسْجِدٍ اَللّٰهُمَّ كَعَلِمْتَهُ اَيْدِي رَدِي بِيَاةِ
 كَلْبًا اَللّٰهُ سَلْطَانًا وَاَوْجِيْبًا اَمَلًا دَلِيكَ يَا اَحْمَدُ سَلَامًا اَنْدِي خَلِيْلًا
 قَانِدِي مَشَارِقًا اَوْ اَمَشَمًا دَلِيكَ كَمَا كُوْنَتِي بِيَدِي اَوْلَا حُدَايَةِ نَكَا
 نَجْمَةٍ سَيِّدَةٍ قَلْبًا نَسِيْنُ فِضْلًا اَوْ نَمَا كَلِّدَا لَوْ ذَرَبْتُكَ وَضَلَّ اَوْ نَمَا
 بُوْسُوْمًا اَشِيْجَا كَرًا اَوْ لَوْ بَاغِي صَارُوْكَ كُوْلُوْا اَوْ لَوْ غُضِّلُوْا
 دَلِيكَ بِيْنِي كَدِيْكَ اَمَّا تَمَّ نُوْلُهُ صَا يَابِي حِي بُوْحَسَهٗ كَدِيْكَ بُوْلَهُ
 صَبِيْمًا يُوْلِدُهُ سَمَرًا **وَرَضُوْا اَنْتُمْ لِيْ سَيِّدًا اَعْلِيْنَ**
 دَرْدًا وَاَزْدًا عَايِنَهٗ قَانِيَهٗ كُوْرِيَهٗ عَايِنَهٗ قِيَهٗ مَلُوْدِيَهٗ سَلْطَانِيَهٗ

دَلِيكَ عَايِنَهٗ

دَلِيكَ عَايِنَهٗ اَيَا جَانِمِ جَانِيَهٗ قِيَهٗ مَلُوْدِيَهٗ كُوْرِيَهٗ بَرَكُوَّةٍ بَرَكِيَهٗ
 سُوَيْلَمًا دَلِيكَ عَايِنَهٗ هَبِّ سَمَرًا مَسْجِدًا وَاَزْدًا كِيَهٗ كَرَمَلُوْا اَوْجِيَهٗ
 دَلِيكَ بِلَا لَكَّ خَلْقَهٗ قَلْبِي خَيْرِي اَدْرَا اَوْلَادِي وَاَزْدًا اَكُوْرِيَهٗ بَرَكِيَهٗ
 اَصْحَابَهٗ دَلِيكَ مَسْجِدَهٗ هَبِّ كَالْكُوْرِيَهٗ بَرِي اَرْجُوْنَ كَرَالُوْرِيَهٗ بَرَكِيَهٗ
 وَاَزْدًا بِلَا دَلِيكَ هَبِّ اَصْحَابِيَهٗ اَقْرَابِيَهٗ اَللّٰهُ اَحْبَابِيَهٗ
 كَلْبِي مَسْجِدَهٗ هَبِّ كِيَهٗ يَابِثَةً فَرَقْتُوْا خِرَدِي كِيَهٗ بَرَكِيَهٗ
 اَصْحَابِيَهٗ كَرَمَلُوْا اَوْلَادِي عَنِ كُوْرِيَهٗ جَدِي مَسِيْرًا اَوْ سَيِّدَةً اَوْلَادِي اَصْحَابِيَهٗ
 خَمِيْلَهٗ يَا اَزْدِي اَللّٰهُمَّ اَوْجِيَهٗ اَوْجِيَهٗ سَلَامًا اَنْدِي رَسُوْلًا
 دَلِيكَ يَا اَحْمَدُ اَشِيْجَا كَرَمَلُوْا سَمَرًا كُوْرِيَهٗ مَسِيْرًا بِيَعْنِيَهٗ يُوْدِيَهٗ
 بِلَادِي كُوْرِيَهٗ اَللّٰهُ تَحْمَلِي اَيْدِيَهٗ سَمَرًا رَسُوْلُوْكَ كُوْرِيَهٗ يُوْلِسِيَهٗ كِيَهٗ
 دُنْيَهٗ سُوْكَسِيَهٗ كُوْرِيَهٗ فَوَيْلِي اِيَّاهُ سَوِيَاةٍ مَغْفُوْرَةٍ اَوْ لَمَّا كُوْرِيَهٗ
 بَاطِلِيَهٗ قِيُوْبَاةٍ اَوْ يُوْكَحْتَا حَقِيَقًا سَمَرًا رَحْمَتَهٗ بَقَا
 كُوْرِيَهٗ لَوْ فَرَدِيْزِي نَكْرِي حَقُوْكَ بَرَكِيَهٗ طَاعَتِي اَيْلًا كِيَهٗ سَمَرًا كُوْرِيَهٗ

دَلِيكَ عَايِنَهٗ

حاضر اولو که سز د کلده اولو ^{۱۳۰۰} مژوسا و ملا طاعتد کبا نوباه
 مرحمتله خود ياه سيزه قلم ^{سزانه} عجله کبر او د کورنه يا نوباه
 بن نه اشلا د منسه اشلا ^{سزانه} طوته کور ک سته قران
 کسه نوز عيسی سز کوز کمک ^{سزانه} حقی قیوب باطل ایز و ان کما
 دخی امت النساء جمله تمام ^{سزانه} ابد سز انلام سز بند سلا
 امر حقی شرحی اشلا یکر ^{سزانه} یاز من اشه آیو خو اشلا یکر
 کر کما ایتر تر اشه خرمتی ^{سزانه} طوتر حق فر ضله سز
امت سز حقیقت ایله کل تمام ^{سزانه} عشقه د الصلا و سلام
 وعظ ایتر الله منبرده بیته ^{سزانه} ورد بیته عایشه نوک او بیته
 اه ایتر کوز کوز نوک باشی ^{سزانه} سز فر کدر د سز کوز یاکر
 د سز سز عایشه اولد نامه ^{سزانه} کیم قران ایدر بابه ایله بیخاه
 شیر بکر روز کل قاسی هلاک ^{سزانه} نگهانی آذاه او قد بلال
 د سز عایشه آبا جانا نمود ^{سزانه} فر قوز یاقه قوم جانلار نمود

بل نماز وقتی ار شد یاز سز ^{سزانه} سجد که اصحاب اجنده پرا صواب
 د کجا ندر جانی بن کور من ^{سزانه} سجده وار ب امام اولو من
 ابوبکر اولسو امام مجرایمه ^{سزانه} تیل و زبونه غازی اولد اصحابه
 د دیکر ابوبکر بو سوزی ^{سزانه} تلو یاشه اعلد انوک کوزی
 ورد ابوبکر محراب اجنه ^{سزانه} عقل کندی و شد اولد فرجه
 یسده اصحاب کور کور کور ^{سزانه} اولد کور محویر کن جمله خراب
 دیر لرد رایج او غلبه بزم ^{سزانه} عمر ایتر نه کور زین ای کس
 الرود کل اصحابه اولغل امام ^{سزانه} اشمن بو کوه بودر اولد تمام
 ورد عمر مجرایه کور نیلدی ^{سزانه} او ایله قی تکبر ایلدی
 یا نور کن آنی اشده همای ^{سزانه} دید کیندن اصحابه اولد امام
 د دیکر عمر در ز امام او ^{سزانه} بو کور ایله کدوب دوشده حاکم
 د دیکر ورد اکا اجازتی ^{سزانه} اصحاب او کینه اید ایما من
 بر بیان قوت بکایا ذال کور ^{سزانه} و برین تا وارده اصحاب کور امر

اصه

قرقر بن النمری اشوز ما ه فرتمده و بر هر بر سے جاہ
 بغلہ لکر اول مبارک باشی ہر بر سی و کد قتلو باشی
 سجدہ اللہ لکر اول سرور بوزد کر اصحاب نماز ہر بر
 کلمہ مخربہ او توردی اول عام او توردن اصحاب اولہ امام
 بر قولہ دخی بویلہ دیدار او توردن بولکر او دیدار
 جملہ فعلوک سنہ اولیٰ علی تا فی امتدہ شفیع اولہ سکا
 طویر سگ سنہ بولای سنجی و وصلوا اولہ کو کلو کاحیا
 چوہ عام قیل و ید انار اول فرادہ در دلہ یانار
 صلک دیدک انار ای مومنین ناچوہ ایدر سزغری آہ انسی
 غیر کید و ارسہ فاندرو قائم اللہ قدر کمر او باد در روز
 بوزد کرمزد بر بوجہ در من اللہ کلن انوکا ونہ دوزن
 بوغر دیدکری بر قاج نفس و غده بیجک کسیر اول نفس
 دیزک اولنر زخمی ہج اولیہ عمر اولنر ایدر ہج اولمیہ

بالکوز

بلکوز کم سزده ایرسم کورک بوفنای تک ایدر کیشم کورک
 بوضویر نے کرچہ سزده ایر بلہ الامعتم سز و کلدن بنلہ
 اخر نہی جملہ بلد و در سن طویر کلا نے تا شفیع اولنر سنہ
 بوزد آتہ سنہ کلر اعلیٰ کوزک و وصلوا اولہ یارہ بوزک
 کینہ قولتوغینہ کیز و طویر کلا عایشوک اوستہ اللہ یار
 اعلشور لر جملہ اصحابہ کورک اہ لورنہ کو کلن اغر تووہ
 طویر کر عایشوک او پیے دوید او دیر کلر نیکا و پیے
 سرور کلا و دجکر لر ی بقاد کوز کر نیدہ یانسی بر شاہ فاہ اخر
 بوزد آتہ سنہ کلر اعلیٰ کوزک و وصلوا اولہ یارہ بوزک
 چوہ رسول انسد اغلا یلاری در او دلہ جکر طاعلا یلاری
 دلدکیم در طشرہ زار لوقیان کمی ہو کیسی فر یاد قلن
 دیدنر اصحاب لکر اغلیاہ فر فتوک در دلہ جکر طاعلیاہ
 دیدک کلر انار دکلر سوز تاکر لر بوزدخی بایم بوزد

135

دیکرا سخا به رسول سوزد
 هر بر سردی اشک یوزد
 کس دکن اغلا یوزد اولاد ایسنه
 طوکت یا شکر اولاد او کایسنه
 دد سرور آنلان اید فرآن
 انه بولشما قلغه ایلاک برآن
 هر چی اضر کیم حقه جنی
 اهل یتیم یویلا انه بنی
 دخی آق بزده ایدور کیکان
 قیرمه قوسوه بنی کنه یویاه
 اولک زمانه کیم کفتونه قویلا
 اولاد اید قویاه دونکر
 اوستمه الله قله اول نماز
 دخی خیر ایل قله انده نماز
 خومار زنده سر ادر رحمتی
 باغیلا یه تکا عاصه امتی
 طکره اسرافل منکابل قله
 غزرائلیله ملک لر هفت کله
 اهل یتیم دخی صکره قیلکر
 دخی صکره اصحاب صر هب قیلکر
 قیرمه ایله سز انده بنی
 دیکرا دخی اغلا کجیلر جنی
 دکنر انده اولن قتلویا شه
 دکنر اولاد وارینه باشه
 اغلا یوزد اغلا یوزد کینر
 طوکلر بن کوز باشه غزرائلیله

اغلا غلام

اغلا غلام یوزد انوکدر
 رحمت ایدوا و ایلیم یوزد
 چوه دوشنه کونونک طرفه کنه
 دکنه اصحاب و کونونک بر پان اولی
 دو جهاه خرنه خوشه کور
 هر بر سی افر سوزد اولر
 اید قوشلوق وقت ابتدای بان
 قات اولد خستلر بیغی
 جاه همامه دکنه کمله سفر
 اولد یاقه جمله خلوق شکر
 الله امر به کله غزرائیل
 طشره دوزخ قابود اولد لیل
 ادبله و نرح سلام طشره
 ایله امر ایتد اکیا یارده
 دکنه شعور یوزد اجر کور
 اولد حبیب الله جلاله کور
 اجر و ده فاطمه ایتد یاکنه
 ورنه کیه و زمه بین مشو شه
 چوه ایتد سردرانوکدر
 فاطمه دوشه اولد یوزد
 غزرائیلنر یا قمر ایدینه دنیا
 ایچکن ده بابکی الله کرا
 قالسن او کس فر اقله قور
 کور میا سن بز دخی یوزد
 حق سکا کور و قیلله یوزد
 و نصلوا کدر دکنه اوله طبیب

دستاورده عزرا را بگرد بیا / امر حقیرینه کنه در بیا
 کرد اجز و عزرا را بورد سلام / دید شما خالق کوک در سلام
 دید بجه ابود اوله حیم / وقت دز کم بین کله حیم
 امتوا کرد آنده اشکین / کلسوه گرسنی بوندغه تشوشانی
 دانش اوله آد بکه سن آکا / قبض روحه رضایر ز ساسکا
 قبض روح ابدا سن عن تسله / الوایه کل کیک با حرمه تسله
 استرسه دنیا ده طرف دخی / و برین سید بل اکا عمر دخی
 دید سر و سید عمری بندم / اولسه صکوه کینه دونه کبیر
 یا آمین کل اشک کلسه / الالباب بریان مفلت کرد
 ناله حیران کله یوزده کمر / صور جاغیم و زدر اکا صومر
 صومر اول چوق سو د کم امتی / چکله و فر انلار بیکه ز حمتی
 نسیم اولاد فر قودم یوللارینه / بلم اخر انلار ک حالارینه
خبر اول کرد بیلر سبه بول / **بجه مشرا اوله بول اوله تسه**

بجه

بجه سوز امتیر خلق حین / و ز صلوات امتیک اکاسن
 کله جبرائیل اود فر بیخبره / قن دلبند صار یوب کیمش قن
 کرد اجرو ذار قلوب اغلیق / سرور کرد فرم الله جان طغلیق
 دید با اجه سلاه اندخدا / خستلغو کرده صور سنی شما
 در جیبوز وقتدر کلسوه بکا / جمله مقصود بیور فرین آکا
 لطف چو قدر خالق کوک ای شما / کل کرد المر سونو حکله الله
 جبرائیل ندید اوله **مصطفا** / اوله مر و ذم مقده کاه **صفا**
 خاطر فر صور سبه یا جبرائیل / امتوا ک خبرنده سبله کل
 دنیا ده چوق بلا تو چکد کم / بجه سید ک فخر حیت یود فر
 امتور در دنده ای ای اخی / امتومده غیر سن دینه دخی
 جبرائیل ایتم ایا خلق حین / امتوا کجه نه دلدخدی کلین
 خود کرد امتوا که یا محترم / حیر او لیجی انلار ک قویتر
 خسته اول کوره انلار اوله / خرموا که جمله رضایر بوله

امّية اتموه اهو انين راضع اولسوة رخته لفا كين
 بوسو رچونكم ابتد **مطلقا** بولد فرخ قلب اوله بوضعا
 ديد خيرا لله اول خيرا جا بوعطايه قراة اندر جا
 بعض را و بگو بوقول سلكه عزرائيل روجني قبض ايدي
 بز عظيم نور ظاهر اولد الكس او تورا نلي با و قلبه كندون
 اول تورا بچنده كمر بيا **سفر الله اورد** بچون حق الله
امت اولن بشفقه **بالتوا** **بجاه** **اچنده در دله** **در الصلوة**
 ستر خوت عشقه كل عاشقنا يان جانك
 عفا يده من جبر بكي حرمته رب الانام
 شود كيك يولله واره و در سوة كيشه
 در واره دوست يولنه امت اول اكاتام
 سو تو كز غرزه باشي تر سو كن در دله
 زار قلوب دنو كوه اقر كوز و باشي مدار

اشوه دينا اجدها اذنه اجب جود يابنه هم زعفرين صا چون
 علم بوزن و طرز از من اياه سن بچم و ترا من بولنه جا
 كوز بكم كوز و كوز قرايت شايه و سوي و بوم والله اعلم بالصواب

جانك با اندر فرا في در دسه عاشقك
 خرم تو شفقت ايد قور تلا من رب الانام
 امتي چوق سود كچوه كمر سو لك همني
 كو تو مرتب اغلونه رومه طيب **بر سده مقام**
 حق بولنه امته ارشاد ايد **سلطاه امير**
 مشربيدن سنت او زك ايد كو خاضله عامر
 در دكادر ما او مر سك سو سو لك ايده
 كو مر ميا من جعفر بخت بولس من جاد السلام
 يا ق محبي سوزك در حله بفر و ك لاوش
در صلوات اول سو لك **در حله** **من صبح**
 چونك دنياده طوئند دن كوكله چوبه هماه قرا د او نه
 خيرا ايد اكا اي كورلوشا دنياي ترك ايلوب ليدوك كرم
 كل ميم قرائله آيت و فراخ كچه كا كز من بود دنيايه دخي

بلكه اولاد در سه پيغمبر كود اينده ايرين فرزند من
 قره كيند اولاد علي المرتضى ديداي واه باشمه كلد تفض
 عفاه اشديد كه كمنش احمد دستد پير كندو يه بولهد
 ابوبكره دخي وبرد كرخبر كندواوزنده اولكه اولكه خبر
 جاه اتوباه كلد كوزدي مقلد دنباده نقل ايلمش فلي صفا
 اچد يوزده ورد يوزده يوزده بقرقاي كلد اولدم كوزده
 يار سولنده دلد بلك سلام روكوكه اولسوه سوك مهر صبح شام
 باشوه اچوب در حيل له او كوز ايدو بيوكيتك دد سن
 قنده بولاوز سوك كير نوك كيم ديسر بين كوز لا و فر نوك
 عابشيله قالي خاوتونلري درد فر قنده يتردي جانتك
 يمدوق قلمه كيمه بواو بجه وصف ايدر سكا اذ دده
 امسك بزدي محبه برغالور جانلار د موز بواو ده
 يانلور اخر زماه او كوز كوز قانلر باشلور لودر اولور كوز كوز

بلكه بزكر امتو كاسين كوزلو تر باكه زيارت ايدن
 سوكچوه انلور سلام و رحمت ايدن انلور رب الانام
 جمله ملكاه ايدن غلام سزود كدر دله جاه طفلا
 عالم اچون قلمه هنج قور باش بوفراقه دكده هب كوزن باش
 فاطمه اه ايدن ايدر بيا قنده بولكون سخي جام بابا
 آي پياستيز بوجايه نيدر و صلوكه بن اني قرابه الله
 بندي پياستيز اولمزم بخديم نيليم پيلمزم
 خرد كوز ديلار سه بولا **بچه خست اوله بواو ليمه نما**
سندخي وصل اولور استيگ **ور صلوا اولك سنه آكا**
 اصحاب است سغرتد كنه بلكه كير پيغمبروك كندو كنه
 قان قنلاز ايد بركياشليم دوكيد برك هيريه يا شلمه
 عمر الله الله اولد قلمه ديد سونلك بكا بوسور هنج
 آفاننده اوه يديسه سزود و در كوز بولنه جاه پيغمبروك

قر

اوله که خرد و موزد رعا اوله حق انوک غیر شانه رحمت تله
 رحمت اولسون در شکر بقیه عشقوله ذکر الصلوات والسلام
 کلاقت کوز کوز یا شکر رسول الله فراقنده
 بتر یاغ کن هم باشلور رسول الله فراقنده
 بی امت اشین اشدر سوز در نهجه طغلی
 یا کوز کوز وار میسر اغلر رسول الله فراقنده
 ایش عایشقاری تولد کیمبر اشدر و اولد
 کیمبر دلو اولد رسول الله فراقنده
 ملکر کیندر قه بسله اند بلیره
 بود کلری یاره یاره رسول الله فراقنده
 ایلد جانلره اولد کوز بعدر نیجه اولد کوز
 د کوزد بیز کوز یو کلر رسول الله فراقنده
 صحبه یا کوز کوز نسا و بلیو کاهله
 نیجه کلر بوز خداه اولد رسول الله

در صلوات نماز اولد و در غایت
 هم کوز کوز جنت عالمه واسطه

چوه سفر

چوه سفر قلد کیم یارنده اولد **رسوله** الله یاقین اولد و اولد
 ایلر و کلر علی یومعلینا عباسی اوغلی دخی صوقون لقا
 کوز لری یا شنه سلا اند بلی دزدی کوز کوز قاب اند بلی
 دلد بلی صومعا پیغبری بونیا کلد بکه صومک سرو
 قوید صوموعباس اوغلی اولد احد یود علی اه کوز اید
 کوملا کیمله یود کوز بیغبری هر نه یکا قصدا اند بلی دلد بلی
 منک عنبر قو قولا رین قلد اغلمقده کوز کوز نه چقد بلی
 باری قوید کوز کفنه ان اولد لطافت معده کوز کلر جان
 نه وصیت انیشد اند بلی جمله امرین برینه کتور د بلی
 قوید کوز افح کوزندک انده اولد کوز کلر اهل هب غایه
 صلن کینه حج او کوباه کلر ایشانه رضنه قوید بلی
 د بلی چوه الله کلر هر د الله هوک امرینه صبر اتمک کوز
 د لوب انده مجیدیه کلد بلی سرور کیمبر نه خالی کوز د بلی

سستی ترک ایلد فرضی بومر یار اولد چاغ کیمبر قاری اولد و در صلوات نماز اولد و در صلوات کیم کوز کوز جنت عالمه

اه ايند هزين چكده ادم كمنه كرمه انوكه كونه
 ديد كوفه حقوله بيمبري كندا ارامزده اولد نرسو
 يا الهي بجه دالوم بوننه بن اچو موزد اولد نرسو كور موزد
 بو اولد قتلده مازد امور اولد برك اولمركي قان طاش
 فرقه باغز لپن بشر دلمر كند و كرن بزيارده دوشردلمر
 ديدلمر بود ز حال تمك كرك آكاوز مخايارف اتمك كرك
 نوبتي شروز كردى نياده بزدخي كت سكر كرك بود نياده
 بز بريسه نصحت اند بلمر ديد بلمر لكلم لله كند بلمر
 بونده اولسور رخنه بلكه **عشقله دك اقلات و السلام**
 دنيا نوكه خالي بود ز ريكاشي بوننه باق قلمر نهج بر كشي
 اولاشو بدمر كوكلمه اغلمغا دوز بود ز له يور كطاعلمغا
 دنياه فانه اخره ايرسه كرك بوننه كن طهر مذهب كشي كرك
 عقلمو كيا شو كاد بونن اكلمغل جهاد بده كور دنيايه الد تمغمل

در صورت بون اولد و در وقت
 بون اولد و در وقت
 بون اولد و در وقت

اگلبانده اولد نرسو اگلبانده اولد نرسو
 وزمه كوكل دنيايه عيارد قلمر ايدن سكا قنه مكار دوز
 لطفله اولد سكا شكر و بوز صكون تاسن تاسن اغلامى اچون
 سنه غفلت سوجوسى اسر شو عقلمو كوكل لوب باشكلى اغر نسوه
 اچ كوزد كوكوت رسولك تابلولين حق خالي رحمتن
استر سكا جانوكه دالسلام عشقله دى القلاد و السلام
 يا الهي بلمر وز بوننه سنه رحمتو كرده اولنه كلك ورك ياغنه
 مخا جود كلك ورك بو كوه دوز بوننه جمله عالم صغيندر در كاهنوكا
 صوجوموز چوقدر يوز موز قار بلكه سنده عيبن بوقدر يارد
 بركلمو كوك حقيقه ايبى الله عفو ايدن حده اشبهر كناه
 سنده اومار ز يوز موز قار سني رحمتو كلكه سيلوبن اق ايدن سني
 رختكده بوننه ياد ايلمكل دوشانك سيطاه شاد ايلمكل
 صوك نفسد ديلومر صغلمغل خشمكا سبب اولدده بلكه كل

عَمُّ مَوْزَحَمِ اَيْكُلْ اِيْمَانِيْلَه جَانُوْرِي بُوْلَدَانِي اَيْتِ قُرَانِيَه
 جَمَلَه مَخْلُوْقَه نَفْسِه صَاعِيْنِه دَخِي عَلَمُوْكَ حَرْفَلَرِ نُوْرِي صَاعِيْنِه
 مَرْتَبَاوَزْدُوْسُوْكَ يَا رَبِّيْ اَهْلِيْ بَيْتِيْ اِلَهْمُ اَصْحَابِيَه
 اَوْلِيْ جَبُوْكَ شَفِيْعِ اَيْلَه بِيْنِ لُطْفَلَه دِيَه اَوْلَا مَتِ بِيْنِ
 بِيْنِه رَحْمَتِ اَيْتِ اِيْ شَاذِ اَيْكُلْ جَمَلَه عَدَا بَلَدَه اَزَادِ اَيْكُلْ
 تَاكِ كَلِيَه اَهْلِي عَرَفَاَه دُنْيِيَه جَمَلَه كَامِلِ اَوْلِيَاوُ اَصْفِيَه
 رَحْمَتِ دَرِي اَسِيْنَه عَرَفِ اَيْتِ اَللّٰهِ هَمُّ بُوْلُوْكَ بِيْ رِيَاوُ لَنْ لَرِي
 دَخِي رُوْمُوْ شَمِيْنِ شِيْخِ الْاَوْلِيَا رَهْبَرِي خَاصِه خَدَايَه اَصْفِيَا
 دَدِ سِيْمَرِ رَحْمَه لِّلْعَالَمِيْنَ قَدْسِيْ اَللّٰهُ سِرُّ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ
 قَطْعِ الْكَلْمِ حَضْرَتِ سُنْطَاةِ اَمِيْرِ حُبْلَه قَلْبِي مَعِيْ اَيْلَه مُنْتَهِيْ
 عَشْقُوْكَ اَوْ دِيْنِ جَانُوْرِيَه اَرْ مَعْلُوقِ اَيْدِيْ بِيْنِ قَايُوْسِيْنَه سِرِّ مَكْمَلِ
 مَرْتَبَايِيْ اَيْكُلْ يَا رَبِّيْ يُوْجَا وِسْ اِكَا اِحْرَاةَه بِيْ سِيْكَ دَرَجَه
 حَسَنَه عَدُوْكَ اِيْجَنْدَه يَا عَجِيْ دَدِه سِيْلَه اَيْكُلْ دَايِمِ اِيْ

اَهْلِيْ سِيْ اِلْوَاتْبَاعِيْنَ حَاضِرِ غَايِبِ اَوْلَاةِ خَلْفَا لَرِي
 رُوْحُوْ لَرِي نَاوَا اَيْكُلْ رَحْمِيَه هَمُّ جَوَارِيْتِ اَنْ لَرِي اَحْمَدِيَه
 اَتَكْنَه اَلْصَوَاةَ قَرْدِ اَنْ لَرِي بُوْلِيْنَه تَابِتِ اَوْ كُنْ يُوْلَدِ اَنْ لَرِي
 يُوْزِيْنِ اَوْ رُوْ تَابِتِ اَوْ لَرِي اِنْ قَلْبِيْ رُبِّ دُعَا دِ كَيْ لَرِي
 جَمَلَه سِيْوَا اِخْرِيْنَ خَيْرِ اَيْكُلْ حَضْرَتِ سُلْطَانِيْلَه حَشْرِ اَيْكُلْ
 اَوْلِيْ عَزِيْزِ كَرِيْمِيْنَه حَرْمَتِ اَيْتِ بُوْحِيْ مَسْكِنَه رَحْمَتِ اَيْتِ
 اَنَا سِيْلَه وَاَنَا سِيْلَه سِيْلَه اَوْلَا اِخْرِيْ جَمَلَه اِعْمَاةِ اَهْلِيْلَه
 وَ هَمُّ بُوْكَ اَيْدِيْ كَاتِبِيْنَ دَخِي كُنَا هِيْنَ عَفْوَايْتِ رَحْمَتُكَ دَخِي
 وَ هَمُّ اَبَاوُ اَجْدَادِيْ هَمُّ اِيْ حَقِّ كَرَمِيْتِ رَحْمَتُكَ نِظَرِيْلَه بِيْ
 يَا رَبِّيْ رَحْمَتُكَ سِيْ نِظَرِيْتِ بُوْقُلُوْكَ وَاَوْ عَفْوَايْتِ سِيْ كَرَمِيْتِ
 بُوْدُعَا اَيْتِدُوْجِ دِيَاةِ اَمِيْنِ جَمَلَه بِلَا كُرْدَه اَوْ لَسُوْه اَوْلَا اَمِيْنِ
 بُوْدُعَا دَه بُوْلُوْ نَا نَه حَوِيْنِ فَايْحَه اَوْ قُوْيَا نَه رَحْمَتِ اَيْدِه
 هَمُّ كَرَمِ دَرِ حَقُوْكَ لُطْفِيْنَ قَا نَا نَه فَايْحَه اِحْسَاةِ اَيْدِيْ اَلْوَا نَه

اَقُوْبَانِي يَا زَيْنِ دِي كَلَه يَانِي رَحْتُو كَلَه يَا زَلِخَانِي يَا غِي
 بُو آوَادِ مَوْدُو دِي دِي شَامِ عَشِقَلَه دِي الصَّلَاتِ وَالسَّلَامِ
 كَلَايِي مُؤْمِنِي سَن دِي سَكَا يَادِي بُو يَانِي
 سَوَه كُو زُخْرُو سُو لِي لَه حَضْرَتِ اميرِ سُلْطَانِي
 جَانِي بِي جَنَدِ بَانِي عَشِقِي سُو كَلَدِي نِي دِي
 شُو جَانِي سُو كِي بُو قَدَرِ حَبِ بِي لَرُو اُو جَانِي
 قَمَرِ دُورِنِي جُوَه صَلَدِي بَحَارِ سُرُورِنِي رُو عَه
 مَشْرِقِ اَيْلِي كَلُوبِ دِي اَبِ مَلِكِي عَقْدَانِي فِي
 بِي سُلْطَانِي اُو سُرُورِي كِي بِلِ عَشِقِي حُرِي عَقْدِي
 طُو تَرِي اَبُو سَن دِي حِي مِ حَكْمِي قُرَانِي فِي
 وِلَايَتِ اَهْلِ اَوْلِي اَشِكْنَه سُرُورِي بُو زُو
 زِي رَابِلِدِي اُو جَانِي وِلَايَتِ حَسْبُو كَرِي جَانِي
 قَطَانِي كُو زِي حَبَابِي نَبُو تِ بَحْرِ دُرُورِي
 اَتَا كِي قُو عَه اَلَدَه دُو سَدَرِ حُو اَرِ سَلَامِي فِي

مَوْنَانِ عَشِقْنَا خَتْمِ اَوْلِي سَوَه كَلَامِ وَرِ سُلْطَانِ مِصْطَوْبِي وَ السَّلَامِ
 قَالِي لَاتِ قَالِي لَاتِ قَالِي لَاتِ سَن عِلْمِ قَبْلِ بَرِ سَوَه نُو رِدَه بِي لَاتِ
 اَمِيرِ حَضْرَتِ اميرِ سُلْطَانِي وَرِ حُو مِصْطَوْبِي بِرِ سَلَامِي

اميرِ حَضْرَتِ اميرِ سُلْطَانِي حِي اَوْلِي اَهْلِي مَأْمُوْرِي
 بِحَمْدِ اَللّٰهِ حَقَامِنَتِ تَمَامِ اَتَدِ بُو دِي بُو اِنِي
 قِصَمِ دِي بُو رَادِ اَوْلِي سَن تَمَامِ مِصْطَوْبِي نُو لَه رُو حِزْبِي بُو زِي سَلَامِ
 بُو كُو نِي قُرَانِ سِي بِي اَرَه كَلُو لَرُو زِي تَا يَه
 يُو قَدَرِ اِي كِي عَلِمَدَه اَيْلِي كِي سِي مَانِي
 هَرِنَه دِي لَرِي سَكَا وَ اَرِ اِسْتَه سَنَدِي
 سَن سَنَدَه اَوْلِي غَا فِرِ اِي كِنَدِي
 قَمُوْبِي سَن اَيْلِي اَيْلِي سَكَا اُو كُو تِ اِسْتَه بِنَدِي
 يُو مَزَلَه يَارِ اَوْلِي اِيُو لَرَدَه اَيْلِي اُو كَرَه
 بَاهَمَه بَرُو رِدِ كَارِ هَسْتِ بِي كَهْمَانِي
 يَارِ اَوْلِي سَكَا دِي اَبِي هِمَتِ حَرَدَانِي

اَمْتَدَه رَا ضِي اَوْلِي سَوَه اَوْلِي مِصْبِي رَحْمَتِ اَللّٰهِ عَلَيْهِمْ اَجْمَعِي